

KODI NR. 08/L-247**DOGANOR DHE TË AKCIZAVE**

Kuvendi i Republikës së Kosovës:

Në bazë të nenit 65 (1) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës,

Miraton:

KODI DOGANOR DHE TË AKCIZAVE**LIBRI I PARË
LIGJI DOGANOR****PJESA E PARË
DISPOZITAT E PËRGJITHSHME****KAPITULLI I
FUSHËVEPRIMI, MISIONI I DOGANËS DHE PËRKUFIZIMET****Neni 1
Qëllimi**

1. Qëllimi i këtij Kodi është përcaktimi i rregullave të përgjithshme dhe procedurave të zbatueshme për mallrat që hyjnë ose largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

2. Ky Kod është në përputhje të pjesshme me Rregulloren e konsoliduar (BE) Nr. 952/2013 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit të 9 tetor 2013 për Kodin Doganor Evropian (recast).

**Neni 2
Fushëveprimi**

1. Ky Kod zbatohet në tërë territorin doganor të Republikës së Kosovës.

2. Dispozita të caktuara të këtij Kodi mund të zbatohen jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës në kuadër të kornizës së legjislacionit që rregullon fusha të veçanta ose të konventave ndërkombëtare.

**Neni 3
Zbatimi i Ligjit të Procedurës së Përgjithshme Administrative**

Dispozitat e Ligjit për procedurën administrative zbatohen në procedurat të cilat i zhvillon Dogana e Kosovës, vetëm nëse nuk është paraparë ndryshe me dispozitat e këtij Kodi.

**Neni 4
Misioni i Doganës së Kosovës**

1. Dogana e Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Dogana) ka përgjegjësi kryesore mbikëqyrjen e tregtisë ndërkombëtare të Republikës së Kosovës, duke kontribuar në tregtinë e drejtë dhe të hapur, në zbatimin e politikës tregtare dhe të politikave të tjera që kanë të bëjnë me tregtinë dhe në sigurinë e përgjithshme të zinxhirit të furnizimit. Dogana vendos masa që synojnë, në veçanti, me sa vijon:

1.1. mbrojtjen e interesave financiare të Republikës së Kosovës

1.2. mbrojtjen e Republikës së Kosovës nga tregtia e padrejtë dhe ilegale duke mbështetur aktivitetin legjitim të biznesit;

1.3. garantimin e mbrojtjes dhe sigurisë së Republikës së Kosovës dhe banorëve të saj, dhe mbrojtjen e mjedisit, aty ku është e nevojshme në bashkëpunim të ngushtë me autoritetet tjera; dhe

1.4. ruajtjen e një bilanci të duhur ndërmjet kontrolleve doganore dhe lehtësimit të tregtisë legjitime.

Neni 5 Territori doganor

Territor doganor konsiderohet territori i Republikës së Kosovës, duke përfshirë ujërat e brendshme dhe hapësirën e saj ajrore dhe kufizohet me vijën doganore e cila është identike me vijën kufitare të Republikës së Kosovës.

Neni 6 Përkufizimet

1. Në këtë Kod termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1.1. Dogana e Kosovës - administrata doganore e Republikës së Kosovës, përgjegjëse për zbatimin e legjislacionit doganor dhe rregullave tjera në fuqi.

1.2. Legjislacion doganor - kuadri ligjor, i përbërë nga:

1.2.1. konventat dhe marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Kosovës.

1.2.2. Kodi Doganor dhe i akcizës dhe aktet nënligjore për zbatimin e tij;

1.2.3. legjislacioni për tarifën doganore dhe nomenklaturën e kombinuar të mallrave, në Republikën e Kosovës, dhe

1.2.4. legjislacioni për lirimet nga detyrimet doganore.

1.3. Kontrolle doganore - veprime të veçanta të kryera nga Dogana, për të siguruar përputhshmërinë me legjislacionin doganor dhe çdo legjislacion tjetër që ka të bëjë me hyrjen, daljen, transitin, lëvizjen, strehimin dhe përdorimin e veçantë përfundimtar të mallrave që lëvizin ndërmjet territorit doganor të Republikës së Kosovës dhe vendeve ose territoreve të tjera jashtë atij territori, dhe prezenca e lëvizja brenda territorit doganor të mallrave jo kosovare dhe mallrave të vendosura nën procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar.

1.4. Person - një person fizik ose një person juridik, si dhe çdo grup i personave që nuk janë person juridik, por njihen nga legjislacioni vendor që kanë zotësi për të ndërmarrë veprime juridike;

1.5. Operator ekonomik - personi, i cili, gjatë aktivitetit tregtar të tij ose saj, përfshihet në veprime të mbuluara nga legjislacioni doganor.

1.6. Përfaqësues doganor - çdo person i caktuar nga një person tjetër, për të kryer veprimet dhe formalitetet e kërkuara nga legjislacioni doganor, në marrëdhëniet e tij me Doganën;

1.7. Risk - mundësia dhe ndikimi i një ngjarjeje që ndodhë, në lidhje me hyrjen, daljen, transitin, lëvizjen ose përdorimin e veçantë përfundimtar të mallrave që lëvizin ndërmjet territorit doganor të Republikës së Kosovës dhe vendeve ose territoreve jashtë këtij territori dhe prezenca brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës e mallrave jo kosovare, të cilat:

1.7.1.pengojnë zbatimin e saktë të masave kombëtare;

1.7.2.komprometojnë interesat financiare të Republikës së Kosovës;

1.7.3.paraqesin kërcënim për mbrojtjen dhe sigurinë e Republikës së Kosovës dhe banorëve të saj, për shëndetin e njerëzve, kafshëve dhe bimëve, mjedisin ose për konsumatorët.

1.8.Formalitete doganore - të gjitha veprimet që duhet të kryhen nga një person dhe nga Dogana, me qëllim zbatimin e legjislacionit doganor.

1.9. Deklaratë përmbledhëse e hyrjes - akti me anë të cilit një person informon Doganën, sipas formës dhe mënyrës së përcaktuar dhe brenda një afati kohor specifik, që mallrat do të sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

1.10.Deklaratë përmbledhëse e daljes - akti me anë të cilit një person informon Doganën, sipas formës dhe mënyrës së përcaktuar dhe brenda një afati kohor specifik, që mallrat do të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

1.11.Deklaratë e strehimit të përkohshëm - akti me anë të cilit një person shpreh, sipas formës dhe mënyrës së përcaktuar, që mallrat janë në strehim të përkohshëm.

1.12.Deklaratë doganore - akti me anë të cilit një person shpreh, në formën dhe mënyrën e përcaktuar, vullnetin për të vendosur mallrat nën një procedurë doganore të caktuar, ku tregohen, nëse është e përshtatshme, rregullimet specifike për t'u zbatuar.

1.13.Deklaratë ri-eksporti - akti me anë të cilit një person shpreh, në formën dhe mënyrën e përcaktuar, vullnetin për të nxjerrë mallrat jo kosovare, me përjashtim të atyre nën procedurën e zonës së lirë ose strehimit të përkohshëm, jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës.

1.14.Njoftim ri-eksporti - akti me anë të cilit një person shpreh, në formën dhe mënyrën e përcaktuar, vullnetin për të nxjerrë mallrat jo kosovare, që janë nën procedurën e zonës së lirë ose strehimit të përkohshëm, jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës.

1.15.Deklarues - personi që depoziton një deklaratë doganore, një deklaratë për strehim të përkohshëm, një deklaratë përmbledhëse të hyrjes, një deklaratë përmbledhëse të daljes, një deklaratë ri eksporti ose një njoftim ri eksporti në emër të tij ose saj, apo personi në emër të të cilit është bërë një deklaram ose njoftim i tillë.

1.16.Procedurë doganore - një nga procedurat e mëposhtme, nën të cilat mallrat mund të vendosen në përputhje me këtë Kod:

1.16.1.lëshimi në qarkullim të lirë;

1.16.2.procedura të posaçme;

1.16.3.eksporti.

1.17.Strehim i përkohshëm - vendosja e mallrave jo kosovare të strehuara përkohësisht

nën mbikëqyrjen doganore në periudhën ndërmjet paraqitjes së tyre në Doganë dhe vendosjes së tyre në një procedurë doganore ose riekспорт.

1.18. Borxh doganor - obligimi i një personi për të paguar shumën e detyrimit të importit ose detyrimit të eksportit, që zbatohet për mallra të caktuara sipas legjislacionit doganor në fuqi;

1.19. Debitor - çdo person përgjegjës për një borxh doganor;

1.20. Detyrim importi - detyrimi doganor që duhet paguar në importin e mallrave.

1.21. Detyrim eksporti - detyrimi doganor që duhet paguar në eksportin e mallrave.

1.22. Status doganor - statusi i mallrave si mallra kosovare ose jo kosovare.

1.23. Mallra Kosovare - mallrat e një prej kategorive të mëposhtme:

1.23.1. mallrat tërësisht të përftuara në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe që nuk kanë në përbërje mallra të importuara nga vende ose territore të tjera jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës;

1.23.2. mallrat që sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës nga vende ose territore jashtë këtij territori dhe të lëshuara për qarkullim të lirë;

1.23.3. mallrat e përftuara ose prodhuara në territorin doganor të Republikës së Kosovës, vetëm nga mallrat të përcaktuara në nën paragrafin 1.23.2 të këtij neni ose nga mallrat e përcaktuara nga nën paragrafët 1.23.1 dhe 1.23.2 të këtij neni;

1.24. Mallra jo kosovare - të gjitha mallrat e tjera që nuk përmenden në nënparagrafin 1.23 të këtij neni ose që kanë humbur statusin e tyre doganor si mallra kosovare.

1.25. Menaxhim i riskut - identifikimi sistematik i riskut, përfshirë edhe përmes kontrolleve të rastësishme, dhe zbatimi i të gjitha masave të nevojshme për kufizimin e ekspozimit ndaj riskut.

1.26. Lëshim i mallrave - akti me anë të cilit Dogana i bën mallrat të disponueshme për qëllimet e parashikuara për procedurën doganore nën të cilat ato janë vendosur.

1.27. Mbikëqyrje doganore - veprimi i ndërmarrë në përgjithësi nga Dogana për të siguruar që mbikëqyrjet legjislacioni doganor dhe kur është e përshtatshme, dispozitat tjera të zbatueshme mbi mallrat që i nënshtrohen këtij veprimi.

1.28. Kthim - i një shume të detyrimit të importit ose eksportit që është paguar.

1.29. Shlyerje - heqja e obligimit për të paguar një shumë detyrimi importi apo eksporti që nuk është paguar.

1.30. Produkte të përpunuara - mallrat e vendosura nën një procedurë të përpunimit dhe që u janë nënshtuar operacioneve përpunuese.

1.31. Person i vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës – si në vijim:

1.31.1. në rastin e një personi fizik, çdo person që ka vendbanimin në territorin doganor të Republikës së Kosovës;

1.31.2. në rastin e një personi juridik ose një grupi të personave, çdo person

që ka selinë e regjistruar, zyrën qendrore apo vendndodhjen e përhershme të biznesit në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

1.32. Vendndodhje e përhershme biznesi – vend i caktuar i biznesit, ku burimet e nevojshme njerëzore dhe ato teknike janë prezentë në mënyrë të rregullt dhe përmes të cilit operacionet e ndërlidhura doganore të një personi kryhen plotësisht ose pjesërisht.

1.33. Paraqitja e mallrave në Doganë - njoftimi i Doganës për arritjen e mallrave në zyrën doganore ose në çdo vend tjetër të përcaktuar ose të miratuar nga Dogana dhe bërja e disponueshme e këtyre mallrave për kontrolle doganore.

1.34. Mbajtës i mallrave - personi i cili është pronari i mallrave ose i cili ka të drejta të ngjashme të disponimit mbi këto mallra ose që ka kontroll fizik mbi to.

1.35. Mbajtës i procedurës – si në vijim:

1.35.1. personi që depoziton deklaratën doganore ose personi, për llogari të cilit depozitohet ajo deklaratë, ose

1.35.2. personi, të cilit i janë transferuar të drejtat dhe obligimet lidhur me një procedurë doganore.

1.36. Masa të politikës tregtare - masat jo tarifore të vendosura, si pjesë e politikave tregtare, që rregullojnë tregtinë ndërkombëtare të mallrave.

1.37. Operacion përpunimi - një nga operacionet në vijim:

1.37.1. punimi i mallrave, përfshirë montimin ose bashkimin apo përshtatjen e tyre me mallra të tjera;

1.37.2. përpunimi i mallrave;

1.37.3. shkatërrimi i mallrave;

1.37.4. riparimi i mallrave, përfshirë restaurimin dhe rregullimin e tyre;

1.37.5. përdorimi i mallrave, të cilat nuk gjenden në produktet e përpunuara, por që lejojnë ose lehtësojnë prodhimin e këtyre produkteve, edhe nëse ato janë përdorur plotësisht ose pjesërisht në proces - aksesoret e prodhimit

1.38. Normativi i prodhimit - sasia ose përqindja e produkteve të përpunuara që përftohen nga përpunimi i një sasive të caktuar mallrash, të vendosura nën një procedurë përpunimi;

1.39. Vendim - çdo akt zyrtar i lëshuar nga Dogana në zbatim të legjislacionit doganor, që rregullon një çështje të veçantë dhe ka efekt ligjor mbi personin ose personat përkatës.

1.40. Transportues – si në vijim:

1.40.1. në kuptim të hyrjes, personi i cili sjell mallrat ose që merr përgjegjësinë për transportin e mallrave në territorin doganor të Republikës së Kosovës. Megjithatë:

1.40.1.1. në rastin e transportit të kombinuar, "transportues" është personi që operon mjetet e transportit të cilat, pasi janë sjellë në territorin doganor të Republikës së Kosovës, lëvizin vetë si një mjet aktiv transporti;

1.40.1.2. në rastin e trafikut ajror në kuadër të një mjeti të përbashkët

transporti apo marrëveshjeve kontraktuale, "transportues" është personi i cili lidh një kontratë dhe lëshon një fletëngarkesë ose faturë ajrore për transportin konkret të mallrave në territorin doganor të Republikës së Kosovës;

1.40.2. në kuptim të daljes, personi i cili nxjerr mallrat, ose që merr përgjegjësinë për transportin e mallrave, jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës. Megjithëkëtë:

1.40.2.1. në rastin e transportit të kombinuar, kur mjeti aktiv i transportit që lëshon territorin doganor të Republikës së Kosovës është vetëm duke transportuar një mjet tjetër transporti, i cili, mbas arritjes së mjetit aktiv të transportit në destinacione të tij, do të lëvizë vetë si një mjet aktiv transporti, "transportues" është personi që do të operojë mjetin e transportit që do të lëvizë vetë sapo mjeti i transportit, që lëshon territorin doganor të Republikës së Kosovës, arrin në destinacionin e tij;

1.40.2.2. në rastin e trafikut ajror me një mjet të përbashkët transporti apo marrëveshjeve kontraktuale, "transportues" është personi i cili lidh një kontratë dhe lëshon fletëngarkesë ose faturë ajrore për transportin konkret të mallrave që dalin nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

1.41. Komision blerjeje - një tarifë e paguar nga një importues te një agjent për ta përfaqësuar atë në blerjen e mallrave që vlerësohen.

KAPITULLI II TË DREJTAT DHE DETYRIMET E PERSONAVE SIPAS LEGJISLACIONIT DOGANOR

NËNKAPITULLI I DHËNIA E INFORMACIONEVE

Neni 7

Mjetet për shkëmbimin dhe ruajtjen e informacionit dhe kërkesat për të dhënat

1. Të gjitha shkëmbimet e informacioneve, si deklaratat, aplikimet ose vendimet ndërmjet Doganës dhe operatorëve ekonomikë dhe ruajtja e këtyre informacioneve, siç kërkohet nga legjislacioni doganor, bëhen duke përdorur teknika elektronike të përpunimit të dhënave.

2. Për qëllime të shkëmbimit dhe ruajtjes së informacionit, në zbatim të paragrafit 1 të këtij neni, përpilohen kërkesat për të dhënat.

3. Përveç teknikës elektronike të përpunimit të dhënave, të parashikuara në paragrafin 1 të këtij neni, mund të përdoren mënyra të tjera të shkëmbimit dhe ruajtjes së informacionit si në vijim:

3.1. në mënyrë të përhershme, në raste të justifikuara nga lloji i trafikut ose kur përdorimi i teknikave elektronike të përpunimit të dhënave nuk janë të përshtatshme për formalitetet doganore në fjalë;

3.2. në mënyrë të përkohshme, në rast të defekteve të përkohshme të sistemeve informatike të Doganës ose të operatorëve ekonomikë.

4. Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa, përcaktohen si në vijim:

4.1. Kërkesat për të dhëna, sipas paragrafit 2 të këtij neni, duke marrë në konsideratë

nevojat për të përmbushur formalitetet doganore të përcaktuara në legjislacionin doganor si dhe natyrën e qëllimit e shkëmbimit e të ruajtjes së informacionit, sipas paragrafit 1 të këtij neni.

4.2.Rastet specifike të përdorimit të mënyrave të tjera të shkëmbimit dhe ruajtjes së informacionit, të ndryshme nga teknikat informatike të përpunimit të dhënave që mund të përdoren në përputhje me nën paragrafin 3.1 të këtij neni.

4.3.Lloji i informacionit dhe të dhënat që duhet të përmbajnë regjistrat e përmendura në paragrafët 5, 6 dhe 7 të nenit 106 dhe paragrafin 1 dhe 2 të nenit 145.

5.Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen si në vijim:

5.1.Kur është e nevojshme, formati dhe kodi i kërkesave për të dhënat e cekura në paragrafin 2 të këtij neni.

5.2.Rregullat e procedurës për shkëmbimin dhe ruajtjen e informacionit, të cilat mund të bëhen me mënyra të tjera nga teknikat elektronike të përpunimit të dhënave, të cekura në paragrafin 3 të këtij neni.

Neni 8 Regjistrimi

1.Operatorët ekonomik, të vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës regjistrohen në Doganë.

2.Personat të cilët nuk janë operatorë ekonomik nuk u kërkohet të regjistrohen në Doganë, përveçse kur parashihet ndryshe.

3.Në rrethana të veçanta, Dogana anulon regjistrimin.

4.Rastet e përcaktuara në paragrafin 2 të këtij neni ku personave të cilët nuk janë operatorë ekonomik u kërkohet të regjistrohen në Doganë, dhe rastet nga paragrafi 3 të këtij neni ku Dogana anulon regjistrimin, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministritë përgjegjëse për financa.

5.Procedurat e regjistrimit të operatorëve ekonomikë, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 9 Komunikimi i informacioneve dhe mbrojtja e të dhënave

1.Çdo informacion i marrë nga Dogana gjatë kryerjes së detyrave të tyre, i cili është i një natyre konfidenciale ose që është marrë në mënyrë konfidenciale, mbulohet nga detyrimi i sekretit profesional. Me përjashtim të rasteve të parashikuara në paragrafin 2 të nenit 30, ky informacion nuk jepet nga Dogana, pa lejen e shprehur të personit ose autoritetit që e ka dhënë atë.

2.Informacioni i përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni mund të zbulohet pa leje, kur Dogana është e detyruar ose e autorizuar ta bëjë këtë në përputhje me legjislacionin në fuqi, veçanërisht në përputhje me dispozitat për mbrojtjen e të dhënave ose lidhur me procedurat ligjore.

3.Informacioni konfidencial, i përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, mund t'i komunikohet Doganës dhe autoriteteve të tjera kompetente të vendeve apo territoreve jashtë territorit doganor, për qëllime të bashkëpunimit doganor me ato vende apo territore, bazuar në një marrëveshje ndërkombëtare ose në legjislacionin vendor në fushën e tregtisë.

4.Çdo zbulim ose komunikim i informacionit, sipas paragrafit 1, 2 dhe 3 të këtij neni, duhet të sigurojë një nivel të përshtatshëm të mbrojtjes së të dhënave, në përputhje të plotë me dispozitat në fuqi për mbrojtjen e të dhënave.

Neni 10

Shkëmbimi i informacionit shtesë ndërmjet Doganës dhe operatorëve ekonomik

1.Dogana dhe operatorët ekonomik, mund të shkëmbejnë çdo informacion i cili nuk kërkohet në mënyrë specifike nga legjislacioni doganor, veçanërisht për qëllim të bashkëpunimit të ndërsjellë në identifikimin e riskut dhe masës kundërvepruese ndaj tij. Ky shkëmbim mund të bëhet sipas një marrëveshjeje me shkrim dhe mund të përfshijë qasjen e Doganës në sistemet kompjuterike të operatorëve ekonomik.

2.Çdo informacion i dhënë gjatë bashkëpunimit sipas paragrafit 1 të këtij neni nga njëra palë tek tjetra është konfidencial, përveçse kur të dyja palët pajtohen ndryshe.

Neni 11

Dhënia e informacionit nga Dogana

1.Çdo person ka të drejtë të kërkojë informacion që ka të bëjë me zbatimin e legjislacionit doganor nga Dogana. Një kërkesë e tillë mund të refuzohet nëse nuk ka lidhje me një aktivitet që ka të bëjë me tregtinë ndërkombëtare të mallrave që realisht parashikohet të kryhet.

2.Dogana mban kontakte të rregullta me operatorët ekonomik dhe autoritetet e tjera, të përfshira në tregtinë ndërkombëtare të mallrave dhe promovon transparencën, duke bërë të qasshme legjislacionin doganor, vendimet e përgjithshme administrative dhe formularët e aplikimit, kur është e mundur pa pagesë, dhe përmes internetit.

Neni 12

Dhënia e informacionit për Doganën

1.Çdo person, i përfshirë direkt ose indirekt në përmbushjen e formaliteteve doganore ose në kontrollet doganore, duhet, me kërkesë të Doganës dhe brenda afateve kohore të caktuara, t'u japë Doganës të gjitha dokumentet dhe informacionin e nevojshëm të kërkuar, në një formë të përshtatshme dhe të gjithë asistencën e domosdoshme për përmbushjen e këtyre formaliteteve ose kontrolleve.

2.Depozitimi i një deklarate doganore, deklarate të strehimit të përkohshëm, deklarate përmbledhëse të hyrjes, deklarate përmbledhëse të daljes, deklarate ri eksporti ose njoftimi ri eksporti nga një person për Doganën ose dorëzimi i një aplikimi për një autorizim apo çdo vendim tjetër, bën përgjegjës personin përkatës për:

2.1. saktësinë dhe tërësinë e informacionit të dhënë në deklaratë, njoftim ose aplikim;

2.2. vërtetësinë, saktësinë dhe vlefshmërinë e çdo dokumenti që e mbështetë deklaratën, njoftimin ose aplikimin;

2.3. kur është e zbatueshme, përputhjen me të gjitha obligimet që kanë lidhje me vendosjen e mallrave në fjalë në procedurën doganore përkatëse ose me kryerjen e operacioneve të autorizuara.

3. Paragrafi 2 i këtij neni zbatohet gjithashtu edhe për marrjen e çdo informacioni në çfarëdo forme tjetër që është kërkuar nga, ose dhënë tek Dogana.

4. Kur deklarata ose njoftimi është depozituar, aplikimi është dorëzuar ose informacioni është dhënë nga një përfaqësues doganor, siç përcaktohet në nenin 13, përfaqësuesi doganor i

nënshtrohet obligimeve nga paragrafi 2 i këtij neni.

NËNKAPITULLI II PËRFAQËSIMI NË DOGANË

Neni 13 Përfaqësuesi doganor

1.Çdo person mund të caktojë një përfaqësues doganor. Një përfaqësim i tillë mund të jetë i drejtpërdrejtë, në rastin kur përfaqësuesi doganor vepron në emër dhe për llogari të një personi tjetër, ose i tërthortë, kur përfaqësuesi doganor vepron në emër të tij, por për llogari të një personi tjetër.

2.Një përfaqësues doganor duhet të jetë i vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës. Përveç kur parashihet ndryshe, nga ky detyrim janë të liruar përfaqësuesit doganor të cilët veprojnë në emër të personave të cilët nuk kanë obligim të jenë të regjistruar në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

3.Me kërkesë, Dogana autorizon përfaqësuesin doganor që plotëson kushtet si në vijim:

3.1.të ketë të regjistruar veprimtarinë biznesore pranë autoriteteve kompetente;

3.2.të mos ketë detyrime doganore dhe tatimore të pa paguara;

3.3.pronari, aksionari apo përfaqësuesi i autorizuar i personit juridik nuk ka qenë i dënuar për shkelje të rëndë disiplinore si i punësuar në Doganë, në dy (2) vjet e fundit;

3.4.personi juridik ose personi përgjegjës nuk është i dënuar për veprë penale kundër ekonomisë, vepra korruptive, kundër detyrës zyrtare, vepra penale kundër legjisllacionit doganor ose tatimor, ose vepra tjera penale që konsiderohen krime të rënda sipas legjisllacionit në fuqi;

3.5.nuk është dënuar për kundërvajtje të rëndë ose shkelje të përsëritura të legjisllacionit doganor dhe tatimor;

3.6.ka të punësuar personin që i plotëson kushtet për të vepruar si agjent doganor si në vijim:

3.6.1.ka të përfunduar së paku shkollën e mesme;

3.6.2.ka të përfunduar provimin profesional për agjent doganor;

3.6.3.plotëson kushtet e përcaktuara në nën-paragrafët 3.3, 3.4 dhe 3.5 të këtij neni.

4.Provimi profesional dhe licencimi i agjentëve doganor organizohet nga Dogana.

5.Në rast të mos përmbajtjes së kushteve sipas paragrafit 3 të këtij neni ose ushtrimin e veprimtarisë në mënyrë jo etike, Dogana shfuqizon autorizimin e dhënë për përfaqësuesit doganor ose licencën agjentëve.

6.Rastet kur përfaqësuesi doganor nuk kërkohet të jetë i vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës sipas paragrafit 2 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, më propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

7. Rregullat procedurale nga ky nen për autorizimin dhe shfuqizimin e autorizimit të përfaqësuesve doganor, licencimit të agjentëve doganor, rregullat etike dhe klasifikimi i shkeljeve nga nën paragrafi 3.5 i këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të ministrit përkatës për financa.

Neni 14 **Autorizimi i përfaqësuesit doganor**

1. Një përfaqësues doganor kur ndërmerr veprime ne Doganë, duhet të deklarojë që ai po vepron për llogari të personit që përfaqëson dhe të specifikojë nëse përfaqësimi është i drejtpërdrejtë apo i tërthortë. Një person, i cili nuk deklaron që po vepron si një përfaqësues doganor ose kur deklaron që po vepron si një përfaqësues doganor pa autorizim të përfaqësimit për të vepruar si i tillë, konsiderohet që po vepron në emër dhe për llogari të tij.

2. Dogana mund t'i kërkojë çdo personi i cili deklaron që vepron si një përfaqësues doganor, dëshmi që është i autorizuar nga personi që ai përfaqëson.

3. Në raste të veçanta Dogana nuk kërkon ofrimin e këtyre dëshmive.

4. Dogana nuk do t'i kërkojë një personi që vepron si përfaqësues doganor, për çdo rast të ofroj dëshmi për të drejtën e përfaqësimit i cili kryen rregullisht veprime dhe formalitete, me kusht që ky person është në gjendje të sigurojë një dëshmi të tillë me kërkesë të Doganës.

5. Rastet kur Dogana nuk kërkon dëshminë për përfaqësim, sipas paragrafit 3 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

NËNKAPITULLI III **VENDIMET NË LIDHJE ME ZBATIMIN E LEGJISLACIONIT DOGANOR**

Neni 15 **Vendimet që merren sipas aplikimit**

1. Kur një person aplikon për nxjerrën e një vendimi në lidhje me zbatimin e legjislacionit doganor, ky person duhet të vejë në dispozicion të gjithë informacionin e kërkuar nga Dogana, për të mundësuar nxjerrjen e vendimit.

2. Një vendim mund të kërkohej dhe të merret në lidhje me disa persona, në përputhje me kushtet e përcaktuara në legjislacionin doganor.

3. Dogana, pa vonesë dhe më së largu brenda tridhjetë (30) ditëve nga data e pranimit të aplikimit për një vendim, verifikon nëse janë përmbushur kushtet për pranimin e atij aplikimi.

4. Kur Dogana arrin në përfundimin se aplikimi përmban të gjithë informacionin e nevojshëm që mundëson nxjerrën e një vendimi, i komunikon aplikuesit pranimin e aplikimit brenda afatit të cekur në paragrafin 3 të këtij neni.

5. Përveç kur parashihet ndryshe, një vendim nga paragrafi 1 i këtij neni, nxjerret nga Dogana dhe për të pa vonesë njofton aplikuesin dhe më së largu brenda njëqindnjëzetë (120) ditëve nga data e pranimit të aplikimit.

6. Kur Dogana nuk është në gjendje të përmbush afatin kohor për nxjerrjen e vendimit, ajo informon aplikuesin për këtë fakt para përfundimit të atij afati, duke deklaruar arsyet dhe duke përcaktuar afatin tjetër kohor, të cilin ajo e konsideron të nevojshëm për të nxjerrë një vendim. Përveç kur parashihet ndryshe, afati shtesë i përcaktuar nuk mund të jetë më i gjatë se tridhjetë (30) ditë.

7.Pavarësisht zbatimit të paragrafit 6 të këtij neni, Dogana mund ta zgjat afatin kohor për nxjerrjen e një vendimi, siç përcaktohet në legjislacionin doganor, kur aplikuesi kërkon një zgjatje të afatit, me qëllim që të bëjë rregullimet e duhura për të siguruar plotësimin e kushteve dhe të kriterëve. Këto përmirësime dhe afati shtesë i nevojshëm për plotësimin e kushteve dhe kriterëve i komunikohen Doganës e cila do të vendos për zgjatjen e afatit.

8.Përveç kur parashihet ndryshe në vendim ose në legjislacionin doganor, vendimi hyn në fuqi në datën në të cilën aplikuesi njoftohet me vendimin ose konsiderohet se është njoftuar me atë. Me përjashtim të rasteve të parashikuara në paragrafin 2, të nenit 28, vendimet e miratuara nga Dogana janë të ekzekutueshme nga ajo datë.

9.Përveç kur parashihet ndryshe në legjislacionin doganor, vendimi është i vlefshëm pa një kufizim të caktuar kohor.

10.Para nxjerrjes së vendimit i cili do të ndikonte negativisht tek aplikuesi, Dogana i komunikon atij arsyet mbi të cilat do të mbështetet vendimi i tyre, të cilit i jepet mundësia për të shprehur pikëpamjet e tij brenda një afati të caktuar, që nga data kur është bërë komunikimi ose që konsiderohet se është bërë. Pas përfundimit të këtij afati kohor, aplikuesi njoftohet në formën e përshtatshme, për vendimin.

11.Paragrafi 10 i këtij neni, nuk aplikohet në rastet e mëposhtme:

11.1.në rastet e vendimit të referuar në paragrafin 1 të nenit 21;

11.2.në rast të refuzimit të përfitimit nga një kuotë tarifore, kur është arritur volumi specifik i kuotës tarifore, përcaktuar në paragrafin 5 të nenit 37;

11.3.kur natyra ose niveli i një kërcënimi për sigurinë dhe mbrojtjen e Republikës së Kosovës dhe të qytetarëve të saj, për shëndetin e njerëzve, kafshëve ose bimëve, për mjedisin ose konsumatorët, e kërkon këtë;

11.4.kur vendimi synon të sigurojë zbatimin e një vendimi tjetër, për të cilin është zbatuar paragrafi 10 i këtij neni;

11.5.kur paragjykon hetime të filluara për qëllime të luftës kundër mashtrimit;

11.6.në raste të tjera të veçanta.

12.Vendimi që ndikon negativisht tek aplikuesi përmban arsyet mbi të cilat është bazuar dhe këshillën për të drejtën për ankesë, e parashikuar në nenin 27.

13.Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa, përcaktohen si në vijim:

13.1.kushtet për pranimin e aplikimit sipas paragrafit 3 të këtij neni;

13.2.afatin kohor për marrjen e një vendimi të caktuar, duke përfshirë shtyrjen e mundshme të këtij afati, në përputhje me paragrafin 5, 6 dhe 7 të këtij neni;

13.3.rastet nga paragrafi 8 i këtij neni, kur vendimi është i zbatueshëm nga një datë, që është e ndryshme nga data në të cilën aplikuesi ka pranuar ose konsiderohet se ka pranuar vendimin;

13.4.rastet nga paragrafi 9 i këtij neni, kur vlefshmëria e një vendimi është e kufizuar në kohë;

13.5.afati kohor nga paragrafi 10 i këtij neni;

13.6.rastet e veçanta nga nën-paragrafi 11.6 i këtij neni, kur aplikuesit nuk i jepet mundësia për të shprehur pikëpamjet e tij;

14.Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen rregullat procedurale për:

14.1.aplikimin dhe pranimin e aplikimit për një vendim, sipas paragrafëve 1 deri 4 të këtij neni;

14.2.marrjen e vendimit, sipas këtij neni;

Neni 16

Menaxhimi i vendimeve të nxjerra në bazë të aplikimeve

1. Mbjtësi i vendimit duhet të përmbushë obligimet që rrjedhin nga ai vendim.
2. Mbjtësi i vendimit informon Doganën pa vonesë për çdo situatë të krijuar pas nxjerrjes së vendimit, e cila mund të ndikojë në vazhdimësinë apo përmbajtjen e vendimit.
3. Pavarësisht zbatimit të dispozitave të përcaktuara në fusha të tjera, të cilat specifikojnë rastet në të cilat vendimet janë të pavlefshme ose anulohen, Dogana pasi ka marrë vendimin, në çdo kohë mund ta anuloj, ndryshoj ose shfuqizoj atë, kur nuk është në përputhje me legjislacionin doganor.
4. Në raste të veçanta Dogana do të ndërmer veprimet si në vijim:
 - 4.1.rivlerësojnë një vendim;
 - 4.2.pezullojnë një vendim, nëse nuk është rasti për ta anuluar, shfuqizuar ose ndryshuar atë.
- 5.Dogana monitoron kushtet dhe kriteret që duhen përmbushur nga mbajtësi i vendimit si dhe përputhshmërinë e obligimeve që rrjedhin nga vendimi. Kur mbajtësi i vendimit është themeluar brenda një periudhe më pak se tre (3) vjet, Dogana monitoron nga afër atë gjatë vitit të parë pas marrjes së vendimit.
- 6.Rastet dhe rregullat për rivlerësimin dhe pezullimin e vendimeve, në përputhje me paragrafin 4 të këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.
7. Procedurat për monitorimin e vendimit, në përputhje me paragrafin 5 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 17

Anulimi i vendimit të favorshëm

- 1.Dogana anulon një vendim të favorshëm për mbajtësin e vendimit, në qoftë se plotësohen të gjitha kushtet si në vijim:
 - 1.1.vendimi është marrë në bazë të informacionit të pasaktë ose jo të plotë;
 - 1.2.mbjtësi i vendimit ishte në dijeni ose objektivisht duhej të ishte në dijeni që informacioni i dhënë ishte i pasaktë ose i paplotë;
 - 1.3.nëse informacioni do të ishte i saktë dhe i plotë, vendimi do të ishte i ndryshëm.
2. Mbjtësi i vendimit, njoftohet për anulimin e tij.
3. Anulimi ka efekt nga data e hyrjes në fuqi të vendimit fillestar, përveç kur në vendim specifikohet ndryshe në përputhje me legjislacionin doganor.

Neni 18**Shfuqizimi dhe ndryshimi i vendimeve të favorshme**

1. Përveç rasteve të përcaktuara në nenin 17, një vendim në favor të aplikuesit shfuqizohet ose ndryshohet:

1.1. kur një apo më shumë nga kushtet në bazë të cilave është marrë vendimi, nuk janë përmbushur ose nuk përmbushen më; ose

1.2. me aplikim nga mbajtësi i vendimit.

2. Përveç kur parashihet ndryshe, një vendim i miratuar në dobi të disa subjekteve mund të shfuqizohet vetëm për personin i cili nuk plotëson një obligim të caktuar me atë vendim. Mbajtësi i vendimit njoftohet për shfuqizimin ose ndryshimin e tij.

3. Në raste të shfuqizimit ose ndryshimit të vendimit, zbatohet paragrafi 8 i nenit 15.

4. Megjithatë, në raste të veçanta, kur interesat legjitime të mbajtësit të vendimit, kërkojnë një gjë të tillë, Dogana mund të shtyjë datën e zbatimit të vendimit të shfuqizuar ose ndryshuar, deri në një (1) vit. Kjo datë duhet të përcaktohet në vendimin e shfuqizimit ose të ndryshimit.

5. Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa përcaktohen:

5.1. rastet e parashikuara në paragrafin 2 të këtij neni, kur një vendim i favorshëm, i miratuar për disa subjekte, mund të shfuqizohet gjithashtu edhe për subjektet tjera, të ndryshëm nga personi, i cili nuk plotëson një obligim të caktuar me atë vendim;

5.2. rastet e veçanta nga paragrafi 4 i këtij neni, kur Dogana mund të shtyjë datën e zbatimit të shfuqizimit ose ndryshimit.

6. Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, përcaktohen rregullat procedurale për anulimin nga neni 17 dhe shfuqizimin ose ndryshimin e vendimeve të favorshme nga ky nen;

Neni 19**Vendimet e nxjerra pa një aplikim paraprak**

Në rastet e parashikuara në paragrafë 8, 9, 10, 11 dhe 13 të nenit 15, paragrafin 3 të nenit 16, dhe nenet 17 dhe 18, Dogana mund të nxjerr vendim edhe në mungesë të një aplikimi nga personi përkatës.

Neni 20**Kufizimet e zbatueshme për vendimet në mallrat e vendosura në një procedurë doganore ose në strehim të përkohshëm**

Shfuqizimi, ndryshimi ose pezullimi i një vendimi të favorshëm nuk ka efekt mbi mallrat, të cilat, në momentin kur shfuqizimi, ndryshimi ose pezullimi hyjnë në fuqi, kanë qenë dhe ende janë të vendosura në një procedurë doganore ose në strehim të përkohshëm bazuar në vendimin e shfuqizuar, ndryshuar ose pezulluar, me përjashtim të rasteve kur aplikanti kërkon ndryshe.

Neni 21**Vendimet në lidhje me informacionin detyrues**

1. Me kërkesë të aplikuesit, Dogana nxjerr vendim për informacionin detyrues tarifor (në tekstin e mëtejshëm: vendime IDT) ose vendim për informacionin detyrues të origjinës (në tekstin e mëtejshëm: vendime IDO).

2.Një aplikim i tillë nuk pranohet në asnjërën prej rrethanave në vijim:

2.1. kur aplikimi bëhet ose është bërë për ose në emër të mbajtësit të vendimit, sa u përket mallrave të njëjta, dhe për vendimet IDO, sipas të njëjtave rrethana që përcaktojnë përfitimin e origjinës;

2.2. kur aplikimi nuk është i lidhur me ndonjë përdorim të parashikuar të vendimit IDT ose IDO, ose me ndonjë përdorim të parashikuar të një procedure doganore.

3. Vendimet IDT ose IDO janë detyruese vetëm për sa i përket klasifikimit tarifor ose përcaktimit të origjinës së mallrave për:

3.1. Doganën, kundrejt mbajtësit të vendimit, vetëm për sa u përket mallrave për të cilat formalitetet doganore janë përfunduar, pas datës së hyrjes në fuqi të vendimit;

3.2. mbajtësin e vendimit, kundrejt Doganës, nga data kur ka pranuar, ose konsiderohet se e ka pranuar, njoftimin për vendimin.

4. Vendimet IDT ose IDO janë të vlefshme për një afat prej tre (3) vite, nga data e ekzekutueshmërisë së vendimit.

5. Për zbatimin e një vendimi IDT ose IDO, në kontekstin e një procedure të veçantë doganore, mbajtësi i vendimit, duhet të jetë në gjendje të vërtetoj që:

5.1 në rastin e një vendimi IDT, mallrat e deklaruar korrespondojnë në çdo aspekt me ato të përshkruara në vendim;

5.2 në rastin e një vendimi IDO, mallrat në fjalë dhe rrethanat që përcaktojnë përfitimin e origjinës korrespondojnë në çdo aspekt me mallrat dhe rrethanat e përshkruara në vendim.

Neni 22

Menaxhimi i vendimeve në lidhje me informacionin detyrues

1 Një vendim IDT pushon te jetë i vlefshëm para përfundimit të periudhës së përcaktuar në paragrafin 4 të nenit 21, kur ai nuk është më në përputhje me ligjin, si rezultat i njëres prej rrethanave të mëposhtme:

1.1.miratimit të ndryshimit të nomenklaturave, të përcaktuara në nën paragrafët 3.1 dhe 3.2 të nenit 37;

1.2.ndryshimit të masave, të përcaktuara në paragrafin 4 të nenit 38, me efekt që nga data e zbatimit të këtyre ndryshimeve apo masave.

2.Një vendim IDO nuk është i vlefshëm, para përfundimit të afatit të përcaktuar në paragrafin 4 të nenit 21, në secilin nga rastet e mëposhtme:

2.1.kur një ligj i miratuar ose një marrëveshje e nënshkruar hyn në fuqi, dhe vendimi IDO nuk është më në përputhje me to, me efekt që nga data e zbatimit të ligjit apo marrëveshjes;

2.2. kur nuk është më në përputhje me marrëveshjen për rregullat e origjinës, të Organizatës Botërore të Tregtisë, ose me shënimet shpjeguese apo me një opinion për origjinën të miratuar për interpretimin e kësaj marrëveshjeje, me efekt nga data e njoftimit të Doganës.

3. Humbja e vlefshmërisë së një vendimi IDT ose IDO nuk ka efekt prapaveprues.
4. Përrjashtimisht nga paragrafi 3 i nenit 16, dhe nenin 17, vendimet IDT ose IDO anulohen kur ato janë bazuar në informacion të pasaktë ose jo të plotë, të dhënë nga aplikuesi.
5. Vendimet IDT ose IDO shfuqizohen në përputhje me paragrafin 3 të nenit 16 dhe me nenin 17. Megjithatë këto vendime nuk shfuqizohen me aplikim të mbajtësit të vendimit.
6. Vendimet IDT ose IDO nuk mund të ndryshohen.
7. Dogana shfuqizon vendimet IDT:
 - 7.1. kur ato nuk janë më në përputhje me interpretimin e ndonjëres prej nomenklaturave të përcaktuara në nën paragrafët 3.1 dhe 3.2 të nenit 37;
 - 7.2. në raste të tjera specifike.
8. Vendimet IDO shfuqizohen:
 - 8.1. kur nuk janë më në përputhje me vendimin e Gjykatës vendore, dhe
 - 8.2. në raste të tjera specifike.
9. Kur zbatohet nën paragrafi 1.2 ose paragrafi 2, ose paragrafët 5, 7 ose 8 të këtij neni, një vendim IDT ose IDO mund të vazhdojë të përdoret në zbatim të kontratave detyruese, të bazuara në atë vendim dhe që janë nënshkruar përpara pushimit të vlefshmërisë ose shfuqizimit të vendimit. Zgjatja e përdorimit nuk zbatohet kur një vendim IDO është marrë për mallra që eksportohen.
10. Zgjatja e përdorimit, e përcaktuar sipas paragrafit 9 të këtij neni, nuk duhet të jetë më e gjatë se gjashtë (6) muaj nga data në të cilën një vendim IDT ose IDO humb vlefshmërinë ose shfuqizohet. Megjithatë, një masë e përmendur në paragrafin 4 të nenit 38 mund të përjashtojë atë përdorim të zgjatur ose të përcaktojë një periudhë më të shkurtër kohore. Në rastin e produkteve për të cilat paraqitet një certifikatë importi ose eksporti kur kryhen formalitetet doganore, periudha prej gjashtë (6) muaj zëvendësohet me periudhën e vlefshmërisë së certifikatës.
11. Me qëllim përfitimin nga zgjatja e përdorimit të një vendimi IDT ose IDO, mbajtësi i atij vendimi, dorëzon një aplikim Doganës, brenda tridhjetë (30) ditëve nga data që ai ka humbur vlefshmërinë ose është shfuqizuar, duke treguar sasisë për të cilat periudha e përdorimit të zgjatur kërkohet. Dogana vendos për përdorimin e zgjatur dhe njofton mbajtësin, pa vonesë, dhe më së largu brenda tridhjetë (30) ditëve nga data e pranimit të gjitha informatave që i mundëson marrjen e atij vendimi.
12. Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa, përcaktohen rastet specifike të përcaktuara në nën-paragrafin 7.2 dhe 8.2 të këtij neni, kur vendimet IDT dhe IDO shfuqizohen;
13. Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohet procedura për përdorimin e një vendimi IDT ose IDO, pasi ai humb vlefshmërinë apo shfuqizohet, në përputhje me paragrafin 9 të këtij neni;

Neni 23

Vendime për informacione detyruese lidhur me faktorë të tjerë

1. Në raste të veçanta, Dogana, në bazë të aplikimit, nxjerr vendim për informacione detyruese lidhur me faktorë të tjerë, të përcaktuar në Pjesën e dytë të këtij libri, në bazë të cilave zbatohen

detyrimet e importit ose të eksportit dhe masa të tjera të karakterit tregtar të mallrave.

2.Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa, përcaktohen rastet specifike në paragrafin 1 të këtij neni;

3.Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen:

3.1.procedura për përdorimin e vendimeve të përcaktuara në paragrafin 1, dhe të vendosura në përputhje me paragrafin 2 të këtij neni, pasi pushojnë të jenë të vlefshme;

3.2.pezullimi i vendimeve të përcaktuara në paragrafin 1, dhe të vendosura në përputhje me paragrafin 2 të këtij neni, si dhe njoftimi i Doganës për pezullimin ose heqjen e pezullimit.

NËNKAPITULLI IV OPERATORËT EKONOMIK TË AUTORIZUAR

Neni 24 Aplikimi dhe autorizimi

1.Një operator ekonomik, i cili është i themeluar në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe i përmbush kriteret sipas nenit 25 të këtij Kodi, mund të aplikojë për statusin e operatorit ekonomik të autorizuar.

2.Dogana, pas konsultimit me autoritetet tjera kompetente nëse është e nevojshme, i miraton aplikuesit statusin i cili i nënshtrohet monitorimit.

3.Statusi i operatorit ekonomik të autorizuar ka të bëjë me llojet e autorizimeve të mëposhtme:

3.1.atë të një operatori ekonomik të autorizuar për thjeshtësime doganore, i cili i mundëson mbajtësit të tij përfitim nga thjeshtësime të caktuara, në përputhje me legjislacionin doganor; ose

3.2.atë të një operatori ekonomik të autorizuar për sigurinë dhe mbrojtjen, i cili i mundëson mbajtësit të tij lehtësime që lidhen me sigurinë dhe mbrojtjen.

4. Të dy llojet e autorizimeve, të përcaktuara në paragrafin 3 të këtij neni, mund të mbahen njëkohësisht.

5. Operatori ekonomik i autorizuar, i përcaktuar në paragrafin 3 të këtij neni, gëzon trajtim më të favorshëm se operatorët e tjerë ekonomik sa u përket kontrolleve doganore, në përputhje me llojin e autorizimit të dhënë, duke përfshirë më pak kontrolle fizike dhe të dokumenteve.

6. Dogana lejon përfitimet nga statusi i operatorit të autorizuar ekonomik, subjekteve të themeluara në vendet ose territoret jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, të cilët i përmbushin kushtet dhe i përmbahen obligimeve të përcaktuara me legjislacionin e atyre vendeve ose territoreve, për deri sa këto kushte dhe obligime janë të njohura nga Dogana si të barasvlershme me ato të përcaktuara për operatorët ekonomik të autorizuar të themeluar në territorin doganor të Republikës së Kosovës. Miratimi i këtyre përfitimeve bazohet në parimin e reciprocitetit, përveç nëse vendoset ndryshe nga Qeveria bazuar në një marrëveshje ndërkombëtare ose legjislacionin vendor.

7. Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa përcaktohen:

7.1.thjeshtësime të përcaktuara në nën paragrafin 3.1, të këtij neni;

7.2.lehtësimet e përcaktuara në nën paragrafin 3.2, të këtij neni;

7.3.trajtimin më të favorshëm i referuar në paragrafin 5 të këtij neni.

Neni 25 Dhënia e statusit

1.Kriteret për dhënien e statusit të operatorit ekonomik të autorizuar janë, si vijon:

1.1.Të mos ketë kryer asnjë shkelje të rëndë ose shkelje të përsëritura të legjislacionit doganor dhe tatimor, si dhe dosja të jetë e pastër nga veprat penale të rënda lidhur me aktivitetin ekonomik të aplikuesit;

1.2.të demonstrojë një nivel të lartë kontrolli të veprimtarisë së tij dhe të lëvizjes së mallrave, me anë të një sistemi që menaxhon të dhënat tregtare dhe kur është e përshtatshme të dhënat e transportit, të cilat mundësojnë kryerjen e kontroleve të duhura doganore;

1.3.solvencë financiare, që konsiderohet e dëshmuar nëse aplikuesi ka gjendje të mirë financiare, e cila i lejon atij të përmbushë zotimet që rrjedhin e lidhen me karakteristikat e llojit të aktivitetit afarist përkatës;

1.4.në lidhje me autorizimin e përcaktuar në nën paragrafin 3.1 të nenit 24, standardet praktike të aftësisë ose kualifikimeve profesionale që lidhen direkt me aktivitetin e kryer; dhe

1.5.në lidhje me autorizimin e përcaktuar në nën paragrafin 3.2 të nenit 24, standardet e duhura të sigurisë dhe mbrojtjes, të cilat konsiderohen të plotësuara kur aplikuesi demonstroi se zbaton masat e duhura për zbatimin e sigurisë dhe mbrojtjes së zinxhirit tregtar ndërkombëtar, përfshirë fushat e integritetit fizik dhe kontrollit të qasjes, proceset logjistike dhe trajtimin e llojeve të veçanta të mallrave, personelin dhe identifikimin e partnerëve të tij të biznesit.

2. Modalitetet e zbatimit të kriterëve të përcaktuara në këtë nen, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

NËNKAPITULLI V ANKESAT

Neni 26 Vendimet e marra nga një autoritet gjyqësor

Nenet 27 dhe 28 nuk zbatohen për ankesat e parashtruara me qëllim të anulimit, shfuqizimit ose ndryshimit të një vendimi, që ka lidhje me zbatimin e legjislacionit doganor dhe që është marrë nga një autoritet gjyqësor.

Neni 27 E drejta e ankesës

1.Çdo person mund të parashtrojë ankesë kundër çfarëdo vendimi të nxjerrë nga Dogana lidhur me zbatimin e legjislacionit doganor që ka të bëjë me të drejtpërdrejt dhe individualisht.

2. Çdo person mund të ushtrojë të drejtën e ankesës pranë Doganës, në rastet kur ka aplikuar për një vendim dhe nuk ka pranuar vendimin për atë aplikim brenda afateve të përcaktuara në paragrafin 5, 6 dhe 7 të nenit 15.

3.Çdo person mund të parashtroj ankesë, sipas paragrafit 1 dhe 2 të këtij neni, brenda tridhjetë (30) ditëve nga data e njoftimit me aktin ose mbarimit të afatit për nxjerrjen e vendimit. Dogana vendos brenda gjashtëdhjetë (60) ditëve për ankesën.

4.Kundër vendimit përfundimtar të Doganës, personi i pakënaqur mund të parashtrojë ankesë pranë Bordit të Ankesave, sipas procedurës së përcaktuar me Ligjin për Administrimin e Procedurave Tatimore.

5.Në rast se çështja zgjidhet përfundimisht në instancë të fundit në favor të apeluesit, Dogana duhet:

5.1.të kthejë shumën e çdo detyrimi të importit apo eksportit të paguar më tepër dhe interesin nëse është paguar:

5.2.nëse malli i është kthyer pronarit, është shitur ose asgjësuar:

5.2.1. një shumë të barasvlershme me shumën e paguar nga pronari për kthimin e mallit;

5.2.2.nëse malli është shitur, atëherë shumën barasvlershme me të ardhurat nga shitja ose,

5.2.3.nëse malli është asgjësuar, shumën barasvlershme me vlerën e tregut të atij malli në momentin e konfiskimit.

Neni 28 Pezullimi i zbatimit

1.Parashtimi i ankesës nuk e pezullon zbatimin e vendimit të ankimuar.

2.Përrjashtimisht nga paragrafi 1 i këtij neni, Dogana pezullon zbatimin e një vendimi të ankimuar, tërësisht ose pjesërisht, kur ka arsye të besoj që vendimi i ankimuar nuk është në përputhje me legjislacionin doganor ose sjell një dëm të pariparueshëm për personin përkatës.

3.Në rastet e përmendura në paragrafin 2 të këtij neni, kur vendimi i ankimuar ka efekt pagesën e detyrimit të importit ose eksportit, pezullimi i këtij vendimi kushtëzohet me dhënien e një garancioni. Garancioni nuk do të kërkohet, kur duke u mbështetur në një vlerësim të dokumenteve, vërtetohet se ky garancion me gjasë do t'i shkaktojë debitorit vështirësi serioze ekonomike ose sociale.

NËNKAPITULLI VI KONTROLLI I MALLRAVE

Neni 29 Menaxhimi i riskut dhe kontrollet doganore

1.Dogana mund të kryej të gjitha kontrollet doganore që i konsideron të nevojshme.

2.Kontrollet doganore përfshijnë në veçanti ekzaminimin e mallrave, marrjen e mostrave, verifikimin e informacionit të dhënë në një deklaratë ose njoftim nëse është i vërtetë dhe i plotë, verifikimin e ekzistencës, vërtetësisë, saktësisë dhe vlefshmërisë së dokumenteve, ekzaminimin e kontabilitetit të operatorëve ekonomikë dhe të dhënave të tjera, inspektimin e mjeteve të transportit, inspektimin e bagazheve e të mallrave të tjera që sjellin ose mbajnë personat dhe kryerjen e hetimeve zyrtare ose veprime të tjera të ngjashme.

3.Kontrollet doganore, përveç kontrolleve të rastësishme, mbështeten kryesisht në analizën e riskut, duke përdorur teknika elektronike të përpunimit të dhënave, me qëllim identifikimin dhe vlerësimin e riskut, si dhe zhvillimin e masave kundërvepruese të nevojshme, në bazë të kriterëve të hartuara në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar duke përfshirë kur është e mundshme shkëmbimin e tyre.

4.Dogana përdor menaxhimin e riskut për të diferencuar nivelet e riskut, që lidhen me mallrat që janë objekt i kontrollit ose i mbikëqyrjes doganore dhe për të vendosur kryerjen ose jo të kontrolleve specifike mbi këto mallra, dhe nëse po, në cilin vend do të zbatohen.

5.Menaxhimi i riskut përfshin veprime të tilla, si mbledhja e të dhënave dhe informacioneve, analizimi dhe vlerësimi i riskut, evidentimi dhe ndërmarrja e veprimeve, monitorimi i vazhdueshëm dhe rishikimi i këtij procesi dhe i rezultateve të tij, bazuar në burime dhe strategji kombëtare dhe ndërkombëtare.

6.Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen masat që sigurojnë zbatimin uniform të kontrolleve doganore.

Neni 30

Bashkëpunimi ndërmjet autoriteteve

1.Kur për të njëjtat mallra, përveç kontrolleve doganore, kryhen kontrolle edhe nga autoritete të tjera kompetente, Dogana në bashkëpunim të ngushtë me këto të fundit, kur është e mundur, bën përpjekje që këto kontrolle të kryhen në të njëjtin vend dhe kohë me kontrollin doganor, përmes pikave të vetme të kontaktit, ku Dogana ka rolin koordinues në këto kontrolle.

2.Në kuadër të kontrolleve të përcaktuara në këtë Nënkapitull, Dogana dhe autoritetet tjera kompetente mund, kur është e nevojshme, me qëllim zvogëlimin e riskut dhe luftimin e mashtrimit, të shkëmbejnë me njëra tjetrën dhe autoritetet doganore jashtë vendit, të dhënat e marra që lidhen me:

2.1.hyrjen, daljen, transitin, lëvizjen, strehimin dhe përdorimin e veçantë përfundimtar të mallrave, përfshirë trafikun postar, ndërmjet territorit doganor të Republikës së Kosovës dhe vendeve ose territoreve që ndodhen jashtë territorit doganor;

2.2.praninë dhe qarkullimin në territorin doganor të mallrave jo kosovare dhe të mallrave të vendosura në procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar dhe rezultatet e çfarëdo kontrolli të kryer.

Neni 31

Kontrolli pas lëshimit të mallrave

1.Për qëllime të kontrollit doganor, Dogana mund të verifikojë saktësinë dhe tërësinë e informacionit të dhënë në deklaratën doganore, deklaratën e strehimit të përkohshëm, deklaratën përmbledhëse të hyrjes, deklaratën përmbledhëse të daljes, deklaratën e ri eksportit ose njoftimin e ri eksportit, si dhe ekzistencën, vërtetësinë, saktësinë dhe vlefshmërinë e çdo dokumenti mbështetës dhe mund të ekzaminojë kontabilitetin e deklaruesit dhe të dhënat e tjera që lidhen me aktivitetet që janë kryer për mallrat në fjalë, apo aktivitetet tregtare paraprake ose pasuese që përfshijnë këto mallra pasi që janë lëshuar. Dogana gjithashtu mund të ekzaminojë këto mallra dhe/ose të merr mostra, nëse ekziston akoma një mundësi e tillë.

2.Kontrolle të tilla mund të kryhen në ambientet e mbajtësit të mallrave ose përfaqësuesit të tij, të çdo personi tjetër të përfshirë drejtpërdrejt apo tërthortë në ato veprime, në kuadër të aktivitetit të tij të biznesit, ose të çdo personi tjetër që i posedon këto dokumente dhe të dhëna për qëllime të aktivitetit të biznesit.

Neni 32

Transporti ajror brenda Republikës së Kosovës

1.Kontrollet ose formalitetet doganore zbatohen për bagazhet e dorës dhe ato të dorëzuara të personave që kryejnë një udhëtim ajror në Republikën e Kosovës, vetëm kur legjislacioni doganor i parashikon këto kontrolle ose formalitete.

2.Paragrafi 1 i këtij neni zbatohet pavarësisht zbatimit të rasteve të mëposhtme:

2.1.kontrollet e sigurisë dhe mbrojtjes;

2.2.kontrollet lidhur me ndalesat ose kufizimet.

3.Me akt nënligjor të ministrit përkatës për financa, sipas këtij neni përcaktohet ku zbatohen kontrollet dhe formalitetet doganore në aeroporte, për:

3.1.bagazhet e dorës dhe ato të dorëzuara të personave që:

3.1.1.udhëtojnë me një aeroplan, i cili vjen nga një aeroport jashtë Republikës së Kosovës dhe i cili, pas ndalesës në aeroportin e Republikës së Kosovës, vazhdon në një aeroport tjetër të Kosovës;

3.1.2.udhëtojnë me një aeroplan, i cili ndalon në aeroport në Republikën e Kosovës, përpara se të vazhdojë fluturimin drejt një aeroporti jashtë Republikës së Kosovës.

NËNKAPITULLI VII

RUAJTJA E DOKUMENTEVE DHE INFORMACIONEVE TJERA, PAGESAT DHE TË TJERAT

Neni 33

Ruajtja e dokumenteve dhe e informacioneve të tjera

1.Për qëllime të kontrolleve doganore, personi përkatës duhet të ruajë dokumentet dhe informacionin e përmendur në paragrafin 1 të nenit 12, për të paktën tre (3) vjet, në çdo mënyrë të qasshme dhe pranueshme nga Dogana.

2.Në rastin e mallrave të lëshuara për qarkullim të lirë në rrethana të tjera nga ato të përmendura në paragrafin 3 të këtij neni, ose mallrave të deklaruar për eksport, afati nga paragrafi 1 i këtij neni, fillon të rrjedhë nga fundi i vitit në të cilin janë pranuar deklaratat doganore për lëshim të mallit në qarkullim të lirë ose për eksport.

3.Në rastin e mallrave të lëshuara për qarkullim të lirë, të liruara nga detyrimet apo me normë të reduktuar, për arsye të përdorimit të veçantë përfundimtar të tyre, afati nga paragrafi 1 i këtij neni, fillon të rrjedhë nga fundi i vitit në të cilin përfundon afati i mbikëqyrjes doganore të tyre.

4.Në rastin e mallrave të vendosura nën një procedurë tjetër doganore ose të mallrave të vendosura në strehim të përkohshëm, afati nga paragrafi 1 i këtij neni, fillon të rrjedhë nga fundi i vitit në të cilin procedura doganore përkatëse është shkarkuar ose strehimi i përkohshëm është mbyllur.

5.Pavarësisht zbatimit të paragrafit 4 të nenit 72, kur nga një kontroll doganor në lidhje me një borxh doganor, rezulton se regjistrimi në kontabilitet duhet të korrigohet dhe personi përkatës është njoftuar për këtë, dokumentet dhe informacioni ruhen për tre (3) vjet përtej afatit të parashikuar në paragrafin 1 të këtij neni.

6. Kur është parashtruar një ankesë ose kur procedurat gjyqësore fillojnë, dokumentet dhe informacioni duhet të ruhen brenda afatit të parashikuar në paragrafin 1 të këtij neni, ose derisa procedura e ankimit apo procedurat gjyqësore të përfundojnë, cilado që të jetë e fundit.

Neni 34 **Pagesat dhe shpenzimet**

1. Dogana nuk vendos pagesa për kryerjen e kontrolleve doganore ose për veprime tjera zbatuese të legjislacionit doganor, gjatë orarit zyrtar të punës së zyrave doganore.

2. Dogana mund të vendos pagesa ose të rikthej shpenzimet për kryerjen e shërbimeve të veçanta, posaçërisht:

2.1. kur kërkohet prania e oficerit doganor jashtë orarit zyrtar të punës ose në ambiente të tjera nga ato doganore;

2.2. për analizat ose raportet e ekspertëve për mallra dhe tarifatat postare që paguhen për kthimin e këtyre mallrave tek aplikuesi, veçanërisht për vendimet e marra në përputhje me nenin 21 ose me dhënien e informacionit, në përputhje me paragrafin 1 të nenit 11;

2.3. për ekzaminimin ose marrjen e mostrave të mallrave, për qëllime të verifikimit ose shkatërrimit të mallrave, kur përfshihen shpenzime të tjera nga shpenzimet për përfshirjen e personelit Doganor;

2.4. për masat e veçanta të kontrollit, kur ato janë të nevojshme për shkak të natyrës së mallrave ose për shkak të një rreziku potencial.

3. Për zbatimin e paragrafit 2 të këtij neni, me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen norma e pagesave dhe rikthimi i shpenzimeve.

KAPITULLI III **KURSI I KËMBIMIT VALUTOR DHE AFATET KOHORE**

Neni 35 **Kursi i këmbimit valutor**

Banka Qendrore e Kosovës publikon ose vë në dispozicion në internet kursin e këmbimit valutor të zbatueshëm, kur konvertimi i valutës është i domosdoshëm për shkak se elementet e përdorura për të përcaktuar vlerën doganore të mallrave janë shprehur në një valutë tjetër, të ndryshme nga ajo e Republikës së Kosovës.

Neni 36 **Periudhat, datat dhe afatet kohore**

Përveçse kur parashikohet ndryshe, kur një periudhë kohore, datë ose afat kohor është përcaktuar në legjislacionin doganor, kjo periudhë kohore nuk mund të zgjatet apo të shkurtrohet dhe data ose afati kohor nuk mund të shtyhet ose të afrohet në kohë.

PJESA E DYTË
FAKTORËT MBI BAZËN E TË CILËVE ZBATOHEN DETYRIMET E IMPORTIT OSE
EKSSPORTIT DHE MASAT E TJERA NË KUADËR TË TREGTISË SË MALLRAVE

KAPITULLI I
TARIFA DOGANORE DHE KLASIFIKIMI TARIFOR I MALLRAVE

Neni 37
Tarifa Doganore dhe mbikëqyrja

1. Detyrimet e importit dhe eksportit bazohen në Tarifën Doganore të Republikës së Kosovës.
2. Masat e tjera, të përcaktuara nga dispozitat që rregullojnë fusha të veçanta lidhur me tregtinë e mallrave, zbatohen, kur është e përshtatshme, në përputhje me klasifikimin tarifor të këtyre mallrave.
3. Tarifa Doganore e Republikës së Kosovës përfshin:
 - 3.1. Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave, bazuar në Sistemin e Harmonizuar, të përcaktuar me legjislacionin në fuqi;
 - 3.2. çdo nomenklaturë tjetër, të bazuar tërësisht apo pjesërisht në Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave ose çdo nënndarje të mëtejshme të saj që përcaktohet nga dispozita të tjera që rregullojnë fusha të veçanta, me synim zbatimin e masave tarifore që kanë të bëjnë me tregtinë e mallrave;
 - 3.3. nivelet e detyrimeve doganore ose autonome normale që zbatohen për mallrat e përfshira në Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave;
 - 3.4. masat tarifore preferenciale, të përcaktuara në marrëveshjet që Republika e Kosovës ka lidhur me vendet ose territoret e caktuara jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës ose grupeve të vendeve apo territoreve të tilla;
 - 3.5. masat tarifore preferenciale, të miratuara në mënyrë të njëanshme nga Republika e Kosovës, për sa u përket vendeve ose territoreve të caktuara jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës grupeve të vendeve apo territoreve të tilla;
 - 3.6. masat autonome që parashikojnë një reduktim ose përjashtim nga detyrimet doganore për mallra të caktuara;
 - 3.7. trajtimin tarifor favorizues të specifikuar për mallra të caktuara, për shkak të natyrës apo përdorimit të tyre të veçantë përfundimtar, në kuadër të masave të përcaktuara në nën-paragrafët 3.3, 3.6 dhe 3.8 të këtij neni.
 - 3.8. masa të tjera tarifore, të parashikuara nga legjislacioni bujqësor ose tregtar ose çdo legjislacion tjetër i Republikës së Kosovës.
4. Kur mallrat përkatëse plotësojnë kushtet e përcaktuara në masat e përcaktuara nga nën-paragrafi 3.4 deri tek nën-paragrafi 3.7 të këtij neni, me aplikim të deklaruesit, masat e përmendura në këto dispozita zbatohen në vend të atyre të parashikuara në nën-paragrafin 3.3 të këtij neni. Një aplikim i tillë mund të bëhet me efekt prapaveprues, me kusht që të plotësohen afatet kohore dhe kushtet e përcaktuara në masat përkatëse ose në Kodin Doganor.
5. Kur zbatimi i masave të përcaktuara nga nën-paragrafi 3.4 deri tek nën-paragrafi 3.7 të këtij neni, ose përjashtimi nga masat e përcaktuara në nën-paragrafin 3.8 të këtij neni, kufizohet në një sasi të caktuar importesh apo eksportesh, zbatimi i masës apo përjashtimi nga masa,

në rastin e kuotave tarifore, humb vlefshmërinë sapo të arrihet kufiri i sasisë së përcaktuar të importeve apo eksporteve.

6.Në rastin e tavaneve tarifore, zbatimi i masave humb vlefshmërinë sipas dispozitave ligjore për përcaktimin e atyre tavaneve.

7.Lëshimi për qarkullim të lirë ose eksporti i mallrave, mbi të cilat zbatohen masat e përcaktuara në paragrafët 1, 2 dhe 3 të këtij neni, mund të jenë objekt i mbikëqyrjes doganore.

8.Masat për menaxhimin uniform të kuotave tarifore dhe tavaneve tarifore, të përcaktuara në paragrafët 5 dhe 6 të këtij neni, dhe ato për menaxhimin e mbikëqyrjes së lëshimit për qarkullim të lirë ose eksportin e mallrave, të përcaktuara në paragrafin 7 të këtij neni, përcaktohen nga Ministrit përkatës për Financa.

Neni 38 **Klasifikimi tarifor i mallrave**

1.Me qëllim të zbatimit të Tarifës Doganore të Republikës së Kosovës, klasifikimi tarifor i mallrave konsiston në përcaktimin e njërit prej nën krerëve ose nënndarjeve të mëtejshme të Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave, sipas të cilave këto mallra klasifikohen.

2.Me qëllim zbatimin e masave jo tarifore, klasifikimi tarifor i mallrave konsiston në përcaktimin e njërit prej nën krerëve ose nënndarjeve të mëtejshme të Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave ose të çdo nomenklature tjetër, e cila është e përcaktuar nga dispozita të tjera dhe që është e bazuar tërësisht ose pjesërisht në Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave ose që parashikon nënndarje të mëtejshme të saj, sipas të cilave klasifikohen mallrat.

3.Nën kreu ose nënndarja e mëtejshme, e përcaktuar në përputhje me paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, përdoret për qëllim të zbatimit të masave të lidhura me atë nënkre.

4. Rregulloret e Komisionit Evropian për klasifikimin e mallrave të caktuara në nomenklaturën e kombinuar të BE-së, të publikuara në Gazetën zyrtare të Bashkimit Evropian, mund të zbatohen nga Dogana nëpërmjet vendimit të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI II **ORIGJINA E MALLRAVE**

NËNKAPITULLI I **ORIGJINA JO PREFERENCIALE**

Neni 39 **Fushëveprimi**

1.Nenet 40 dhe 41 vendosin rregullat për përcaktimin e origjinës jo preferenciale të mallrave për qëllime të zbatimit të:

1.1.Tarifës Doganore të Republikës së Kosovës, me përjashtim të masave të përmendura në nënparagrafët 3.4 dhe 3.5 të neni 37 të këtij Kodi;

1.2.masave të tjera nga masat tarifore, të vendosura nga dispozitat që rregullojnë fusha specifike në lidhje me tregtinë e mallrave;

1.3.masave të tjera që lidhen me origjinën e mallrave.

2.Rregullat, sipas të cilave mallrat, përcaktimi i origjinës jo preferenciale të cilave kërkohet me qëllim zbatimin e masave të përcaktuara në këtë nen, konsiderohen se janë tërësisht të përfituara në një vend ose territor apo

që kanë pësuar përpunimin ose punimin e tyre të fundit thelbësor dhe të justifikuar ekonomikisht, në një ndërmarrje të pajisur për këtë qëllim, dhe që rezulton në prodhimin e një produkti të ri ose që përfaqëson një fazë të rëndësishme të prodhimit, sipas nenit 40, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

Neni 40 **Përfitimi i origjinës**

1. Mallrat tërësisht të përfituara në një vend ose territor të vetëm konsiderohen të kenë origjinën e atij vendi ose territori.

2. Mallrat, prodhimi i të cilave përfshin më shumë se një vend ose territor, konsiderohet që origjinojnë në vendin ose territorin ku kanë pësuar ndryshimin ose përpunimin ose punimin e tyre të fundit, thelbësor dhe të justifikuar ekonomikisht, në një ndërmarrje të pajisur për atë qëllim, dhe që rezulton në prodhimin e një produkti të ri ose që përfaqëson një fazë të rëndësishme të prodhimit.

Neni 41 **Dëshmia e origjinës**

1. Në rastet kur origjina deklarohet në deklaratën doganore sipas legjislacionit doganor, Dogana mund t'i kërkoj deklaruesit të dëshmoj origjinën e mallrave.

2. Në rastet kur dorëzohet dëshmia e origjinës sipas legjislacionit doganor ose dispozitave tjera ligjore që rregullojnë fusha të veçanta, Dogana mund, në rast të dyshimit të arsyeshëm të kërkoj çdo dëshmi shtesë të nevojshme, në mënyrë që të garantoj se deklarimi i origjinës përputhet me rregullat e përcaktuara në legjislacionin përkatës.

3. Kur e kërkojnë nevojat e tregtisë, një dokument që vërteton origjinën mund të lëshohet në Republikën e Kosovës, në përputhje me rregullat e origjinës në fuqi në vendin apo territorin e destinacionit ose me çdo metodë tjetër që identifikon vendin ku mallrat janë përfituar tërësisht ose kanë pësuar transformimin e fundit thelbësor.

4. Rregullat procedurale për paraqitjen dhe verifikimin e dëshmisë së origjinës sipas këtij Neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave.

NËNKAPITULLI II **ORIGJINA PREFERENCIALE**

Neni 42 **Origjina preferenciale e mallrave**

1. Për të përfituar nga masat e përmendura në nën-paragrafin 3.4 dhe 3.5 të nenit 37 të këtij Kodi ose nga masat preferenciale jo tarifore, mallrat duhet të jenë në përputhje me rregullat për origjinën preferenciale, të përcaktuara në paragrafin 2 deri në 6 të këtij neni.

2. Në rastin e mallrave që përfitojnë nga masat preferenciale, të përcaktuara në marrëveshjet në fuqi, të lidhura ndërmjet Republikës së Kosovës me vendet ose territoret e caktuara jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës ose grupeve të vendeve apo territoreve të tilla, rregullat për origjinën preferenciale përcaktohen në ato marrëveshje.

3. Në rastin e mallrave që përfitojnë nga masat preferenciale, të miratuara në mënyrë të njëanshme nga Republika e Kosovës, për sa u përket vendeve ose territoreve të caktuara jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës ose grupeve të vendeve apo territoreve të tilla, të tjera nga ato të përcaktuara me paragrafin 5 të këtij neni, masat që përcaktojnë rregullat

për origjinën preferenciale miratohen me vendim të Qeverisë.

4.Rregullat për origjinën preferenciale sipas paragrafit 3 të këtij neni, bazohen në kriterin që mallrat janë tërësisht të përfutuara, ose në kriterin e përpunimit ose punimit të mjaftueshëm.

5.Qeveria me vendim ose me kërkesë të vendit ose territorit përfitues, për mallra të caktuara, mund t'i lejoj një vendi ose territori një përjashtim të përkohshëm nga rregullat e origjinës preferenciale të përcaktuara në paragrafin 3 të këtij neni.

6.Përjashtimi i përkohshëm arsyetohet nga një prej arsyeve të mëposhtme:

6.1.faktorët e brendshëm ose të jashtëm privojnë përkohësisht vendin ose territorin përfitues nga mundësia që të zbatoj rregullat e origjinës preferenciale;

6.2.vendi ose territori kërkon kohë për t'u përgatitur për zbatimin e këtyre rregullave.

7.Kërkesa për përjashtim do t'i bëhet me shkrim Qeverisë nga vendi ose territori përfitues në fjalë. Kërkesa duhet të tregojë arsyet e përjashtimit siç parashihet në paragrafin 6 të këtij neni dhe duhet të përmbajë dokumentet e duhura mbështetëse.

8.Përjashtimi i përkohshëm kufizohet me kohëzgjatjen e efekteve të faktorëve të brendshëm ose të jashtëm që kanë krijuar atë ose kohëzgjatjen e nevojshme për vendin ose territorin përfitues për të siguruar zbatimin e rregullave.

9.Kur përjashtimi i lejohet, vendi ose territori përfitues përkatës zbaton çfarëdo kërkesë të përcaktuar me qëllim të informimit të Qeverisë, lidhur me përdorimin e përjashtimit dhe menaxhimin të sasive për të cilat përjashtimi është lejuar.

10.Rregullat për origjinën preferenciale sipas paragrafit 3 të këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

11.Rregullat procedurale nga paragrafi 1 i këtij neni, për lehtësimin e vendosjes së origjinës preferenciale të mallrave në Republikën e Kosovës, dhe masa për lejimin e përjashtimit të përkohshëm për një vend ose territor përfitues nga paragrafi 6 i këtij neni, vendosen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa

KAPITULLI III VLERA E MALLRAVE PËR QËLLIME DOGANORE

Neni 43 Fusha e zbatimit

Vlera doganore e mallrave, me qëllim zbatimin e Tarifës Doganore të Republikës së Kosovës dhe masave jo tarifore të përcaktuara në dispozitat tjera që rregullojnë fusha specifike lidhur me tregtinë e mallrave, përcaktohen në përputhje me nenet 44 dhe 48 të këtij Kodi.

Neni 44 Metoda e vlerësimit doganor bazuar në vlerën e transaksionit

1.Baza kryesore për përcaktimin e vlerës doganore të mallrave është vlera e transaksionit, që është çmimi realisht i paguar ose që duhet paguar për mallrat e shitura për eksport drejt territorit doganor të Republikës së Kosovës, i përshtatur, kur është e nevojshme.

2.Çmimi realisht i paguar ose që duhet paguar është pagesa e plotë e bërë ose që duhet bërë nga blerësi të shitësi ose nga blerësi të një palë e tretë në përfitim të shitësit për mallrat

e importuara dhe përfshin të gjitha pagesat e bëra ose që duhen bërë si kusht për shitjen e mallrave të importuara.

3.Vlera e transaksionit zbatohet nëse plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

3.1.nuk ka asnjë kufizim lidhur me disponimin ose shfrytëzimin e mallrave nga blerësi, përveç atyre kufizimeve me sa vijon:

3.1.1.të përcaktuara ose të kërkuara me ligj, ose nga autoritetet publike të Republikës së Kosovës;

3.1.2.të zonës gjeografike, në të cilën mallrat mund të rishiten;

3.1.3.të cilat nuk ndikojnë në mënyrë thelbësore në vlerën doganore të mallrave.

3.2.shitja ose çmimi nuk janë objekt i ndonjë kushti ose kërkese, për shkak të cilave nuk mund të përcaktohet vlera doganore e mallrave që duhen vlerësuar;

3.3.asnjë pjesë e të ardhurave të çdo rishitjeje pasuese, disponimi ose shfrytëzimi i mallrave nga blerësi të mos i kthehet drejtpërdrejt ose tërthorazi shitësit, përveç rastit kur mund të bëhet një përshtatje e nevojshme;

3.4.blerësi dhe shitësi nuk janë të lidhur ose kur lidhja nuk ndikon në çmim.

4.Rregullat procedurale për përcaktimin e vlerës doganore në përputhje me paragrafin 1 dhe 2 të këtij neni dhe nenet 45 dhe 46 në vijim, duke përfshirë ato për rregullimet e çmimit realisht të paguar ose që duhet paguar, si dhe zbatimin e kushteve nga paragrafi 3 i këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 45 **Elementet e vlerës së transaksionit**

1. Në përcaktimin e vlerës së transaksionit sipas nenit 44, çmimit realisht të paguar ose që duhet paguar për mallrat e importuara i duhen shtuar:

1.1.elementet e mëposhtme, në masën që ato kanë qenë në ngarkim të blerësit, por nuk janë përfshirë në çmimin realisht të paguar ose që duhet paguar për mallrat, si:

1.1.1.komisionet dhe ndërmjetësimet, me përjashtim të komisioneve të blerjes;

1.1.2.kostoja e kontejnerëve të cilët, për qëllime doganore, trajtohen si një tërësi e vetme me mallrat në fjalë; dhe

1.1.3.kostoja e paketimit, qoftë për punën ose materialet;

1.2.vlera, përshtatshmërisht e përpjesëtuara, e mallrave dhe e shërbimeve të mëposhtme, kur këto mallra furnizohen drejtpërdrejt ose tërthorazi nga blerësi pa pagesë ose me pagesë të reduktuar, për t'u përdorur lidhur me prodhimin dhe shitjen për eksport të mallrave të importuara, në atë masë që kjo vlerë nuk është përfshirë në çmimin realisht të paguar ose që duhet paguar, për:

1.2.1.materiale, pjesë përbërëse, pjesë dhe artikuj të ngjashëm të trupëzuar në mallrat e importuara;

1.2.2.vegla, matrica, kallëpe e artikuj të ngjashëm, të përdorur për prodhimin e mallrave të importuara;

1.2.3.materiale të harxhuara gjatë prodhimit të mallrave të importuara; dhe

1.2.4.punë inxhinierike, zhvilluese, artistike, punë projektuese dhe vizatimet e skicat, të kryera jashtë Republikës së Kosovës dhe të nevojshme për prodhimin e mallrave të importuara;

1.3.pagesa për përdorimin e së drejtës së autorit dhe pagesa për përdorimin e licencës, që lidhen me mallrat që vlerësohen, për të cilat blerësi duhet t'i paguajë drejtpërdrejt ose tërthorazi, si kusht i shitjes së mallrave që po vlerësohen, në masën që këto pagesa nuk janë përfshirë në çmimin realisht të paguar ose që duhet paguar;

1.4.vlera e çdo pjese të fitimit nga çdo rishitje pasuese, përdorimi ose shfrytëzimi i mëvonshëm i mallrave të importuara që i ngarkohet drejtpërsëdrejti ose tërthorazi shitësit;

1.5.kostot e mëposhtme, deri në vendin ku janë sjelle në territorin doganor të Republikës së Kosovës, si:

1.5.1.kostot e transportit dhe të sigurimit për mallrat e importuara, dhe

1.5.2.shpenzimet e ngarkimit dhe të trajtimit që lidhen me transportin e mallrave të importuara.

2.Shtesat në çmimin realisht të paguar ose që duhet paguar, sipas paragrafit 1 të këtij neni, bëhen vetëm në bazë të dhënave objektive dhe të matshme.

3.Në përcaktimin e vlerës doganore nuk mund t'i bëhet asnjë shtesë çmimit realisht të paguar ose që duhet të paguhet, përveç atyre të përmendura në këtë nen.

Neni 46

Elementet që nuk përfshihen në vlerën doganore

1.Në përcaktimin e vlerës doganore, sipas nenit 44, nuk përfshihen asnjë prej elementeve të mëposhtme:

1.1.shpenzimet e transportit të mallrave të importuara pas hyrjes së tyre në territorin doganor të Republikës së Kosovës;

1.2.shpenzimet për ndërtimin, ngritjen, montimin, mirëmbajtjen ose asistencën teknike, të ndërmarra pas hyrjes në territorin doganor të Republikës së Kosovës, të mallrave të importuara, siç janë komplekset industriale, makineri ose pajisje;

1.3.pagesa për interesat, sipas një marrëveshje financiare e lidhur nga blerësi dhe që lidhet me blerjen e mallrave të importuara, pavarësisht nëse financimi është bërë nga vetë shitësi ose nga një person tjetër, por me kusht që marrëveshja financiare është lidhur me shkrim dhe kur kërkohet, blerësi të jetë në gjendje të vërtetojë se kushtet e mëposhtme janë plotësuar:

1.3.1.këto mallra janë shitur realisht me çmimin e deklaruar si çmim realisht i paguar ose që duhet paguar;

1.3.2.norma e interesit të pretenduar nuk e kalon nivelin e normës për transaksione të tilla që mbizotëron në vendin ku, dhe në kohën kur, është siguruar financimi;

1.4.shpenzimet për të drejtën e riprodhimit në Republikën e Kosovës të mallrave të importuara;

1.5.komisionet e blerjes;

1.6.detyrime importi dhe pagesa të tjera që duhen paguar në Republikën e Kosovës për arsye të importimit ose të shitjes së mallrave;

1.7.pavarësisht nën paragrafit 1.3. të nenit 45, pagesat e bëra nga blerësi për të drejtën e distribuimit ose rishitjes së mallrave të importuara, nëse pagesa të tilla nuk janë kusht për shitjen për eksport të mallrave në Republikën e Kosovës.

Neni 47 Thjeshtësime

1.Në bazë të aplikimit, Dogana mund të autorizoj që shumat e mëposhtme të përcaktohen në bazë të kritereve të veçanta, në rastet kur ato nuk janë të matshme në datën e pranimit të deklaratës doganore:

1.1.shumat që i shtohen vlerës në përputhje me paragrafin 2 të nenit 44 të këtij Kodi; dhe

1.2.shumat sipas përcaktimeve të neneve 45 dhe 46 të këtij Kodi.

2.Kushtet për dhënien e autorizimit nga ky nen përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

Neni 48 Metodat dytësore për vlerësim doganor

1. Kur vlera doganore e mallrave nuk mund të përcaktohet në bazë të nenit 44, përcaktohet duke ndjekur, sipas radhës, procedurën e përcaktuar nga nën paragrafi 3.1 deri 3.4 të këtij neni, deri në zbatimin e nën paragrafit të parë, sipas së cilit mund të përcaktohet vlera doganore e mallrave.

2. Radha e zbatimit të nën paragrafëve 3.3 dhe 3.4 të këtij neni, ndryshohet nëse këtë e kërkon deklaruesi.

3. Vlera doganore, sipas paragrafit 1 të këtij neni, është:

3.1.vlera e transaksionit e mallrave identike, të shitura për eksport për në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe të eksportuara në kohën ose afërsisht në të njëjtën kohë me mallrat që po vlerësohen;

3.2.vlera e transaksionit e mallrave të ngjashme, të shitura për eksport për në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe të eksportuara në kohën ose afërsisht në të njëjtën kohë me mallrat që po vlerësohen;

3.3.vlera e bazuar në çmimin për njësi me të cilin mallrat e importuara, ose mallrat identike ose të ngjashme të importuara, janë shitur brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës, në sasinë më të madhe të përgjithshme, personave, te cilët nuk kanë lidhje me shitësit; ose

3.4.vlera e përlogaritur e cila konsiston në shumën e:

3.4.1.kostos ose vlerës së materialeve dhe prodhimit ose të përpunimeve të tjera, të përfshira në prodhimin e mallrave të importuara;

3.4.2.një shumë të fitimit dhe shpenzimeve të përgjithshme, të barabartë me atë që zakonisht i përgjigjet shitjes së mallrave të së njëjtës klasë ose të të njëjtit lloj

me mallrat për t'u vlerësuar, të prodhuara nga prodhues të vendit eksportues për eksport në Republikën e Kosovës;

3.4.3.kostos ose vlerës të elementeve të përcaktuara në nën paragrafin 1.5 të nenit 45 të këtij Kodi.

4. Kur vlera doganore nuk mund të përcaktohet sipas paragrafit 1 të këtij neni, ajo përcaktohet në bazë të të dhënave të disponueshme në territorin doganor të Republikës së Kosovës, duke përdorur mjete të arsyeshme, në përputhje me parimet dhe dispozitat e përgjithshme të:

4.1.marrëveshjes për zbatimin e nenit VII të Marrëveshjes së Përgjithshme mbi Tarifat dhe Tregtinë (GATT);

4.2.nenit VII të Marrëveshjes së Përgjithshme mbi Tarifat dhe Tregtinë;

4.3.këtij Kapitulli.

5.Rregullat procedurale për përcaktimin e vlerës doganore nga ky nen përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

PJESA E TRETË BORXHI DOGANOR DHE GARANCIONET

KAPITULLI I LINDJA E NJË BORXHI DOGANOR

NËNKAPITULLI I BORXHI DOGANOR NË IMPORT

Neni 49

Lëshimi për qarkullim të lirë dhe importi i përkohshëm

1.Një borxh doganor në import lind gjatë vendosjes së mallrave jo kosovare që u nënshtrohen detyrimeve të importit në një prej procedurave doganore të mëposhtme:

1.1.lëshimi për qarkullim të lirë, përfshirë dispozitat për përdorim të veçantë përfundimtar;

1.2.importit të përkohshëm me lirim të pjesshëm nga detyrimet e importit.

2.Borxhi doganor lind në kohën e pranimit të deklaratës doganore.

3.Debitor është deklaruesi. Në rastin e përfaqësimit të tërthortë, debitor është gjithashtu personi, për llogari të cilit bëhet deklarata doganore.

4.Kur deklarata doganore, lidhur me një nga procedurat e përmendura në paragrafin 1 të këtij neni, plotësohet në bazë të një informacioni që shkakton mos-mbledhjen e një pjese ose të gjithë shumës së detyrimeve të importit, personi që ka dhënë informacionin e nevojshëm për plotësimin e deklaratës dhe i cili ishte në dijeni ose objektivisht duhej të ishte në dijeni se ky informacion ishte i rremë, është gjithashtu debitorë.

Neni 50

Dispozita të veçanta në lidhje me mallrat jo-origjinuese

1. Kur zbatohet ndalesa e kthimit ose përjashtimi nga detyrimet e importit për mallrat jo-origjinuese, të përdorura në prodhimin e produkteve, për të cilat është lëshuar një dëshmi

origjine ose është krijuar në kuadër të një marrëveshjeje preferenciale ndërmjet Republikës së Kosovës dhe vendeve ose territoreve të caktuara jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, ose grupeve të vendeve apo territoreve të tilla, një borxh doganor importi lind në momentin e pranimit të deklaratës doganore të ri eksportit për këto mallra.

2. Kur lind një borxh doganor, sipas paragrafit 1 të këtij neni, shuma e detyrimit të importit që i korrespondon këtij borxhi, përcaktohet nën të njëjtat kushte si në rastin e një borxhi doganor që rrjedh nga pranimi, në të njëjtën datë, të deklaratës doganore për lëshimin në qarkullim të lirë të mallrave joorigjinuese të përdorura në prodhimin e produkteve në fjalë me qëllim mbylljen e procedurës së përpunimit të brendshëm.

3. Si rregull, debitor është personi i përcaktuar në paragrafin 2, 3 dhe 4, të nenit 49. Megjithatë, në rastin e mallrave jo kosovare të përcaktuara në nenin 185, debitor është personi i cili depoziton deklaratën e ri eksportit. Në rastin e përfaqësimit të tërthortë, debitor është gjithashtu edhe personi për llogari të cilit bëhet deklarimi.

Neni 51

Borxhi doganor i lindur nëpërmjet mos përmbushjes

1. Për mallrat që u nënshtrohen detyrimeve të importit, një borxh doganor në import lind nëpërmjet mos përmbushjes së:

1.1. një prej obligimeve të përcaktuara në legjislacionin doganor, në lidhje me futjen e mallrave jo kosovare në territorin doganor, shmangien e tyre nga mbikëqyrja doganore ose lëvizjen, përpunimin, strehimin, strehimin e përkohshëm, importin e përkohshëm ose disponimin e mallrave të tilla brenda këtij territori;

1.2. një prej obligimeve të përcaktuara në legjislacionin doganor, që ka të bëjë me përdorimin e veçantë përfundimtar të mallrave brenda territorit doganor;

1.3. një kusht që rregullon vendosjen e mallrave jo kosovare nën një procedurë doganore ose lejimin, për shkak të përdorimit të veçantë përfundimtar të mallrave, të përjashtimit të detyrimit ose normës së reduktuar të detyrimit të importit.

2. Koha në të cilin lind borxhi doganor është si në vijim:

2.1. momenti kur obligimi, mos-përmbushja e të cilit sjell lindjen e borxhit doganor, nuk plotësohet ose pushon së plotësuari;

2.2. momenti kur pranohet një deklaratë doganore për vendosjen e mallrave nën një procedurë doganore kur për të cilën më pas konstatohet që kushti që rregullon vendosjen e mallrave nën atë procedurë ose lejimi i një përjashtimi nga detyrimi ose norma e reduktuar e importit për shkak të përdorimit të veçantë përfundimtar, faktikisht nuk është përmbushur.

3. Në rastet e përmendura në nenin paragrafin 1.1. dhe 1.2. të këtij neni, debitor është:

3.1. çdo person të cilit i është kërkuar plotësimi i obligimeve përkatëse;

3.2. çdo person, i cili ishte në dijeni ose objektivisht duhej të ishte në dijeni që nuk është përmbushur një obligim sipas legjislacionit doganor dhe që ka vepruar në emër të personit, i cili ishte i detyruar të përmbushte obligimin ose ka marrë pjesë në veprimin që solli mos përmbushjen e obligimit;

3.3. çdo person i cili ka blerë ose mbajtur mallrat në fjalë dhe i cili ishte në dijeni ose objektivisht duhej të ishte në dijeni në momentin e blerjes ose pranimit të mallrave që

obligimi sipas legjislacionit doganor, nuk ishte përmbushur.

4. Në rastin e përcaktuar në nën-paragrafin 1.3. të këtij neni, debitor është personi, të cilit i kërkohet të përmbushë kushtet që rregullojnë vendosjen e mallrave nën një procedurë doganore ose deklarimin doganor të mallrave nën atë procedurë doganore, apo lejimin e përjashtimit nga detyrimi apo normës se reduktuar nga detyrimet e importit për shkak të përdorimit të veçantë përfundimtar të mallrave.

5. Kur një deklaratë doganore për një nga procedurat doganore nga nën-paragrafi 1.3. i këtij neni, dhe çdo informacion i kërkuar sipas legjislacionit doganor në lidhje me kushtet që vendosin mallrat nën atë procedurë doganore, që i është dhënë Doganës, që shkakton mos-mbledhjen e të gjithave ose të një pjesë të detyrimeve të importit, personi, i cili jep këtë informacion për përpilimin e deklaratës dhe i cili ishte në dijeni ose objektivisht duhej të ishte në dijeni, që një informacion i tillë ishte i pavërtetë, gjithashtu është debitor.

Neni 52

Zbritja e një shume nga detyrimet e importit te paguara

1. Kur lind një borxh doganor, sipas paragrafit 1 të nenit 51, që i përket mallrave të lëshuara për qarkullim të lirë me normë të reduktuar të detyrimit të importit për shkak të përdorimit të veçantë përfundimtar të tyre, shuma e detyrimit të importit e paguar në çastin kur mallrat ishin lëshuar për qarkullim të lirë duhet të zbritet nga shuma e detyrimit të importit që i korrespondon borxhit doganor.

2. Paragrafi 1 i këtij neni zbatohet gjithashtu kur një borxh doganor lind për skrap dhe mbeturinë, që dalin nga shkatërimi i këtyre mallrave.

3. Kur lind një borxh doganor, sipas paragrafit 1 të nenit 51, për mallra të vendosura nën procedurën e importit të përkohshëm me lirim të pjesshëm nga detyrimet e importit, shuma e paguar e detyrimit të importit për lirimin e pjesshëm i zbritet shumës së detyrimit të importit që i korrespondon borxhit doganor.

NËNKAPITULLI II

BORXHI DOGANOR NË EKSPORT

Neni 53

Eksporti dhe përpunimi i jashtëm

1. Një borxh doganor në eksport lind nëpërmjet vendosjes së mallrave që u nënshtrohen detyrimeve të eksportit, nën procedurën e eksportit ose nën procedurën e përpunimit të jashtëm.

2. Borxhi doganor lind në kohën e pranimit të deklaratës doganore.

3. Debitor është deklaruesi. Në rast të përfaqësimit të tërthortë, debitor është gjithashtu personi për llogari të cilit është bërë deklarata doganore.

4. Kur një deklaratë doganore është përpiluar duke u mbështetur në informacion, që shkakton mos-mbledhjen e të gjitha ose të një pjese të detyrimeve të eksportit, personi, i cili ka dhënë këtë informacion për plotësimin e deklaratës dhe ishte në dijeni apo objektivisht duhej të ishte në dijeni që një informacion i tillë ishte i pavërtetë, gjithashtu është debitor.

Neni 54

Borxhi doganor i lindur nëpërmjet mos përmbushjes

1. Për mallra që u nënshtrohen detyrimeve të eksportit, një borxh doganor lind nëpërmjet mos

përbushjes si në vijim:

1.1.një prej obligimeve të përcaktuara në legjislacionin doganor për daljen e mallrave;

1.2.kushteve, nën të cilat mallrat janë lejuar të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, me lirim të plotë ose të pjesshëm nga detyrimet e eksportit.

2.Koha e lindjes së borxhit doganor është:

2.1.momenti kur mallrat largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës pa një deklaratë doganore;

2.2.momenti kur mallrat mbërrijnë në një destinacion të ndryshëm nga ai për të cilin ato janë lejuar të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, me lirim të plotë ose të pjesshëm nga detyrimet e eksportit;

2.3.në rastet kur Dogana e ka të pamundur të përcaktoj momentin e përmendur në nën-paragrafin 2.2 të këtij neni, përfundimi i afatit kohor të vendosur për paraqitjen e dëshmisë që vërteton se janë përbushur kushtet për përfitimin e këtij lirimi.

3.Në rastet e parashikuara në nën-paragrafin 1.1 të këtij neni, debitor është:

3.1. çdo person, të cilit i ishte kërkuar plotësimi i obligimeve përkatëse;

3.2. çdo person, i cili ishte në dijeni ose objektivisht duhej të ishte në dijeni që obligimi përkatës nuk ishte përbushur dhe ka vepruar në emër të personit i cili ishte i detyruar të përbush obligimin;

3.3. çdo person, i cili mori pjesë në veprimin që çoi në mos përbushjen e obligimit dhe ishte në dijeni ose objektivisht duhej të ishte në dijeni që deklarata doganore nuk është depozituar, por duhej të ishte depozituar.

4.Në rastet e përmendura në nën-paragrafin 1.2 të këtij neni, debitor është çdo person, të cilit i kërkohet të plotësojë kushtet, nën të cilat mallrat u lejuan të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, me lirim të plotë ose të pjesshëm nga detyrimet e eksportit.

NËNKAPITULLI III DISPOZITA TË PËRBASHKËTA PËR BORXHIN DOGANOR TË LINDUR NË IMPORT DHE EKSPORT

Neni 55 Ndalesat dhe kufizimet

1.Borxhi doganor në import ose eksport lind edhe kur ka lidhje me mallra që janë objekt i masave ndaluese ose kufizuese të çdo lloji në import ose eksport.

2.Përrjashtimisht paragrafit 1 të këtij neni, asnjë borxh doganor nuk lind në rastet si në vijim:

2.1.futjen e paligjshme në territorin doganor të parave të falsifikuara;

2.2.futjen në territorin doganor të drogave narkotike dhe substancave psikotrope, ndryshe nga ato që mbikëqyren rreptësisht nga autoritetet kompetente me qëllim përdorimin mjekësor ose shkencor të tyre.

3.Për qëllimet e sanksioneve që zbatohen për shkeljet doganore, borxhi doganor konsiderohet

gjithashtu sikur ka lindur kur sipas legjislacionit ne fuqi, detyrimet e importit ose eksportit ose ekzistimi i borxhit doganor shërben si bazë për përcaktimin e sanksioneve.

Neni 56 **Debitorët solidarë**

Kur disa persona janë përgjegjës për pagesën e shumës së detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon një borxhi doganor, ata janë përgjegjës së bashku dhe veçmas për pagesën e shumës së plotë të borxhit.

Neni 57 **Rregullat e përgjithshme për përlogaritjen e shumës së detyrimit të importit ose eksportit**

1.Shuma e detyrimeve të importit ose eksportit përcaktohet në bazë të atyre rregullave për përlogaritjen e detyrimeve, që ishin të zbatueshme për mallrat përkatëse në kohën e lindjes së borxhit doganor në lidhje me to.

2.Kur nuk është e mundur të përcaktohet me saktësi koha kur lind borxhi doganor, kjo kohë konsiderohet të jetë koha në të cilën Dogana arrin në përfundim se këto mallra ndodhen në një situatë në të cilën ka lindur një borxh doganor.

3.Megjithatë, kur informacioni në dispozicion i Doganës, i mundëson Doganës të përcaktoj që borxhi doganor ka lindur përpara se të arrihej përfundimi nga paragrafi 2 i këtij neni, borxhi doganor konsiderohet si i lindur në kohën më të hershme të përcaktimit të një situatë të tillë.

Neni 58 **Rregulla të veçanta për përlogaritjen e shumës së detyrimit të importit**

1. Kur janë krijuar shpenzime te strehimit ose trajtimit të zakonshëm, brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës, për mallra të vendosura në procedurë doganore ose në strehim të përkohshëm, shpenzimet e tilla ose rritja e vlerës nuk merren në konsideratë për përlogaritjen e shumës së detyrimit të importit, me kusht që deklaruesi të paraqesë dëshmi të mjaftueshme lidhur me to.

2.Pavarësisht paragrafit 1 të këtij neni, vlera doganore, sasia, lloji dhe origjina e mallrave jo kosovare, të përdorura në operacione merret në konsideratë për përlogaritjen e shumës së detyrimit të importit.

3.Kur klasifikimi tarifor i mallrave të vendosura në procedurë doganore ndryshon si rezultat i trajtimeve të zakonshme të kryera brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës, me kërkesë të deklaruesit zbatohet klasifikimi tarifor fillestar për mallrat të vendosura në procedurë.

4.Kur lind një borxh doganor për produkte të përpunuara, që rezultojnë nga procedura e përpunimit të brendshëm, me kërkesë të deklaruesit, shumën e detyrimit të importit që i korrespondon këtij borxhi, përcaktohet duke u mbështetur në klasifikimin tarifor, vlerën doganore, sasinë, llojin dhe origjinën e mallrave të vendosura nën përpunim të brendshëm, në kohën e pranimit të deklaratës doganore për këto mallra.

5.Në raste të veçanta, shumën e detyrimit të importit përcaktohet në përputhje me paragrafët 3 dhe 4 të këtij neni, pa kërkesë nga ana e deklaruesit, me qëllim që të evitohet shmangia nga masat tarifore të përmendura në nën paragrafin 3.8 të nenit 37.

6.Kur lind një borxh doganor për produktet e përpunuara që rezultojnë nga procedura e përpunimit të jashtëm ose për produkte zëvendësuese, të përcaktuara në paragrafin 1 të nenit 179, shumën e detyrimit të importit llogaritet në bazë të shpenzimeve të aktivitetit të përpunimit,

të kryer jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës.

7. Kur legjislacioni doganor parashikon një trajtim tarifor favorizues ose lirim ose përjashtim të plotë ose të pjesshëm nga detyrimet e importit ose eksportit, sipas nën paragrafëve 3.4 deri 3.7 të nenit 37, të neneve 139, 140, 141 dhe 142 ose 232 deri 235 ose në përputhje me Librin e Pestë të këtij Kodi, ky trajtim tarifor favorizues, lirim ose përjashtim gjithashtu zbatohet në rastet kur borxhi doganor lind sipas neneve 51 ose 54, me kusht që dështimi që ka shkaktuar lindjen e borxhit doganor, nuk ka përbërë përpjekje për mashtrim.

8. Me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa, përcaktohen rregullat për llogaritjen e shumës së detyrimit të importit ose eksportit, të aplikueshme për mallrat, për të cilat ka lindur një borxh doganor në kuadër të një procedure të posaçme, që plotësojnë rregullat e përcaktuara në nenin 57 dhe në këtë nen.

9. Rastet e referuara në paragrafin 5 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 59 **Vendi ku lind borxhi doganor**

1. Një borxh doganor lind në vendin ku depozitohet deklarata doganore ose deklarata e ri eksportit sipas përcaktimeve të neneve 49, 50 dhe 53.

2. Në të gjitha rastet e tjera, vendi ku lind borxhi doganor është vendi ku ndodhin ngjarjet që e krijojnë atë.

3. Kur nuk është e mundur të përcaktohet ky vend, borxhi doganor lind në vendin ku Dogana arrin në përfundim se mallrat janë në një situatë në të cilën ka lindur borxhi doganor.

4. Nëse mallrat janë vendosur nën procedurë doganore që nuk është shkarkuar dhe kur një strehim i përkohshëm nuk ka përfunduar siç duhet, dhe vendi ku ka lindur borxhi doganor nuk mund të përcaktohet sipas paragrafëve 2 dhe 3 të këtij neni, brenda një afati të përcaktuar, borxhi doganor lind në vendin ku mallrat ose ishin vendosur nën procedurën përkatëse, ose ishin futur në territorin doganor të Republikës së Kosovës nën këtë procedurë ose ishin në strehim të përkohshëm.

5. Kur informacioni që disponon Dogana mundëson përcaktimin që borxhi doganor mund të ketë lindur në disa vende, borxhi doganor konsiderohet si i lindur në vendin ku ka lindur për herë të parë.

6. Afatet kohore të referuara në paragrafin 4 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI II **GARANIONI PËR NJË BORXH DOGANOR TË MUNDSHËM OSE EKZISTUES**

Neni 60 **Dispozita të përgjithshme**

1. Përveç kur parashihet ndryshe, ky Kapitull zbatohet si për garancionet për borxhe doganore që kanë lindur, ashtu edhe për ato të cilat mund të lindin.

2. Kur Dogana kërkon një garancion për të garantuar një borxh doganor të mundshëm ose ekzistues, ky garancion duhet të mbulojë shumën e detyrimit të importit ose eksportit dhe pagesave të tjera që kanë lidhje me importin ose eksportin e mallrave kur garancioni është

përdorur për vendosjen e mallrave nën procedurën e transitit në Republikën e Kosovës.

3. Kur Dogana kërkon një garancion, ajo i kërkohet debitorit ose personit i cili mund të bëhet debitor. Dogana gjithashtu mund të lejoj depozitimin e garancisë nga një person tjetër, i ndryshëm nga ai të cilit i është kërkuar garancioni.

4. Pavarësisht zbatimit të nenit 68, Dogana kërkon depozitimin e vetëm një garancioni për mallra të caktuara ose për një deklaratë të caktuar.

5. Garancioni i depozituar për një deklaratë të caktuar zbatohet për shumën e detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera në lidhje me të gjitha mallrat e mbuluara nga ose të lëshuara me atë deklaratë, pavarësisht nëse kjo deklaratë është e saktë ose jo.

6. Në qoftë se garancioni nuk është kthyer, ajo mund të përdoret gjithashtu brenda kufijve të shumës së siguruar, për rikthimin e shumave të detyrimit të importit ose eksportit dhe pagesave të tjera që duhen paguar si rrjedhojë e kontrolleve pas lëshimit të këtyre mallrave.

7. Me aplikim të personit të përcaktuar në paragrafin 3 të këtij neni, Dogana, në përputhje me paragrafët 1, 2 dhe 3, të nenit 66, mund të autorizoj dhënien e një garancioni gjithëpërfshirës, për të mbuluar shumën e detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor, në lidhje me dy ose më shumë operacione, deklarata ose procedura doganore.

8. Garancioni monitorohet nga Dogana.

9. Asnjë garancion nuk kërkohet nga autoritetet shtetërore, autoritetet rajonale ose lokale ose trupat tjera që qeverisen nga e drejta publike, sa i përket aktiviteteve në të cilat ato përfshihen si autoritete publike.

10. Nuk kërkohet depozitim i garancionit në rastet e mëposhtme:

10.1. gjatë transportit të mallrave me instalime fikse;

10.2. në raste të veçanta kur mallrat vendosen në procedurën e importit të përkohshëm.

10.3. Mallrat të vendosura në procedurën e transitit kombëtar duke përdorur thjeshtësimet e përcaktuara në nën paragrafin 4.5 të nenit 154, dhe të cilat transportohen në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

11. Dogana mund të heq dorë nga kërkesa për dhënien e një garancioni kur shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u siguruar nuk kalon kufirin e dërgesave me vlerë të papërfillshme të përcaktuara në legjislacionin në fuqi.

12. Me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa, përcaktohen rastet e veçanta, të përcaktuara në nën paragrafin 10.2 të këtij neni, kur nuk kërkohet garancion për mallrat e vendosura në procedurën e importit të përkohshëm.

13. Me akt nënligjor të Ministrisë përkatës për Financa përcaktohen rregullat procedurale për dhënien dhe monitorimin e garancionit sipas këtij neni.

Neni 61 **Garancioni i detyrueshëm**

1. Kur depozitimi i një garancioni është i detyrueshëm, Dogana cakton shumën e këtij garancioni në lartësi të barabartë me shumën e saktë të detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera, kur kjo shumë mund të përcaktohet me saktësi në kohën kur kërkohet garancioni.

2. Kur nuk është e mundur të përcaktohet shuma e saktë, garancioni caktohet në shumën maksimale, sipas

vlërësimit të Doganës, të detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera, të cilat kanë lindur ose mund të lindin.

3. Pavarësisht zbatimit të nenit 66 kur depozitohet një garancion gjithëpërfshirës për shumën e detyrimit të importit ose eksportit, që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera, të cilat shuma ndryshojnë me kalimin e kohës, shuma e këtij garancioni caktohet në një lartësi që lejon mbulimin e shumës së detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera gjatë gjithë kohës.

Neni 62 Garancioni opsional

Kur depozitimi i një garancioni është opsional, ky garancion do të kërkohet nga Dogana nëse konsiderohet se nuk është e sigurve që shuma e detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera, do të paguhet brenda periudhës kohore të parashikuar. Kjo shumë caktohet nga Dogana në mënyrë të tillë që të mos kalojë lartësinë e përmendur në nenin 61.

Neni 63 Dhënia e një garancioni

1. Një garancion mund të depozitohet në një nga format e mëposhtme:

1.1. depozitë në të holla ose mënyra të tjera pagesash të njohura nga Dogana si të barasvlershme me një depozitë në të holla, të paguara në euro;

1.2. garancion i dhënë nga një dorzan;

1.3. forma të tjera të garancionit, të njohura nga ligji, të cilat japin siguri të barasvlershme që shuma e detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera, do të paguhet.

2. Garancioni në formë të depozitës në të holla ose mënyrë tjetër të barasvlershme të pagesës, bëhet në pajtim me dispozitat në fuqi.

3. Kur garancioni depozitohet në të holla ose në cilën do mënyrë tjetër të barasvlershme të pagesës, asnjë interes nuk paguhet nga Dogana.

4. Me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa përcaktohet forma e garancionit e referuar në nën paragrafin 1.3 të këtij neni.

Neni 64 Zgjedhja e garancionit

1. Personi, të cilit i kërkohet të depozitojë një garancion, mund të zgjedhë ndërmjet formave të garancioneve, të përcaktuara në paragrafin 1 të nenit 63.

2. Dogana mund të refuzoj formën e garancionit të zgjedhur kur është në pajtueshmëri me funksionimin e duhur të procedurës doganore përkatëse.

3. Dogana mund të kërkojë që forma e garancionit të zgjedhur të vlej për një afat të caktuar.

Neni 65 Garantuesi

1. Garantuesi i përcaktuar në nën paragrafin 1.2 të nenit 63, është një person i tretë i vendosur

në territorin doganor të Republikës së Kosovës. Garantuesi miratohet nga Dogana, përveçse kur garantues është një institucion kreditimi, institucion financiar ose kompani sigurimesh e licencuar në Republikën e Kosovës, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

2. Garantuesi merr përsipër me shkrim të paguajë shumën e siguruar të detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera.

3. Dogana mund të refuzoj miratimin e garantuesit ose formën e garancionit të propozuar kur vlerëson se nuk sigurohet pagesa brenda afatit të parashikuar së shumës së detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera.

4. Me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa përcaktohen rregullat për garantuesit sipas këtij neni.

5. Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen rregullat procedurale për shfuqizimin dhe anulimin e dorëzarisë të dhënë nga garantuesi sipas këtij neni.

Neni 66 **Garancioni gjithëpërfshirës**

1. Autorizimi i përmendur në paragrafin 7 të nenit 60, u jepet vetëm personave, të cilët plotësojnë të gjitha kushtet e mëposhtme:

1.1. janë të vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës;

1.2. plotësojnë kushtet e përcaktuara në nën paragrafin 1.1 të nenit 25;

1.3. janë përdorues të rregullt të procedurave doganore ku ata përfshihen ose operatorë të ambienteve të strehimit të përkohshëm ose që plotësojnë kriteret e përcaktuara në nën paragrafin 1.4 të nenit 25;

2. Kur duhet të depozitohet garancioni gjithëpërfshirës për borxhet doganore dhe pagesat e tjera që mund të lindin, një operator ekonomik mund të autorizohet për të përdorur një garancion gjithëpërfshirës me një shumë të reduktuar ose për të përfituar një përjashtim nga depozitimi i garancionit, me kusht që të plotësojë kriteret e përcaktuara në nën paragrafët 1.2 dhe 1.3 të nenit 25;

3. Kur duhet të depozitohet garancioni gjithëpërfshirës për borxhet doganore dhe pagesat e tjera që mund të lindin, një operator ekonomik i autorizuar për thjeshtësime doganore, me aplikim, do të autorizohet që të përdorë një garancion gjithëpërfshirës me një shumë të reduktuar.

4. Garancioni gjithëpërfshirës me shumë të reduktuar, i përcaktuar në paragrafin 3 të këtij neni, është i barasvlershme me dhënien e një garancioni.

5. Me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa, përcaktohen kushtet për dhënien e një autorizimi për përdorimin e garancionit gjithëpërfshirës me një reduktim të detyrimit ose përjashtim nga garancioni, sipas përcaktimeve të paragrafit 2 të këtij neni.

6. Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen rregullat procedurale për përcaktimin e shumës së garancionit, përfshirë dhe garancionet me reduktim të shumës, sipas përcaktimeve të paragrafit 2 dhe 3 të këtij neni.

Neni 67

Ndalesa të përkohshme në lidhje me përdorimin e garancioneve gjithëpërfshirëse

1.Për nevoja të zbatimit të procedurave të posaçme ose të strehimit të përkohshëm, Qeveria me vendim mund të vendos ndalesën e përkohshëm të përdorimit të:

1.1.garancionet gjithëpërfshirëse me një shumë të reduktuar ose përjashtimit nga garancioni, të përcaktuara në paragrafin 2 të nenit 66;

1.2.garancionit gjithëpërfshirës, të parashikuar në nnin 66, sa i përket mallrave të cilat janë identifikuar si objekt i mashrimeve në shkallë të gjerë.

2.Kur zbatohen nën paragrafët 1.1 dhe 1.2 të këtij neni, përdorimi i garancionit gjithëpërfshirës me një shumë të reduktuar të garancisë ose të përjashtimit nga garancioni, ose përdorimi i garancionit gjithëpërfshirës, të përcaktuar në nenin 66, mund të autorizohet kur personi përkatës plotëson njërin prej kushteve të mëposhtme:

2.1.personi dëshmon se nuk ka lindur ndonjë borxh doganor për mallrat në fjalë gjatë aktiviteteve të cilat i ka kryer ai person gjatë dy vjetëve që i paraprijnë vendimit të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni;

2.2.kur borxhet doganore kanë lindur brenda dy (2) vjetëve që i paraprijnë vendimit të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni, personi përkatës dëshmon se këto borxhe janë paguar plotësisht nga debitori ose debitorët ose garantuesi brenda afateve kohore të parashikuara.

3.Për të përfituar autorizimin e përdorimit të një garancioni gjithëpërfshirës të ndaluar përkohësisht, personi përkatës duhet gjithashtu të plotësojë kushtet e përcaktuara në nën paragrafët 1.2 dhe 1.3 të nenit 25.

4.Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen rregullat procedurale për ndalesat e përkohshme sipas këtij neni.

Neni 68

Garancioni plotësues ose zëvendësues

Kur Dogana konstaton që garancioni i depozituar nuk siguron, ose nuk është më e sigurve apo e mjaftueshme të siguroj pagesën brenda afatit të parashikuar të shumës së detyrimit të importit ose të eksportit që i korrespondon borxhit doganor dhe pagesave të tjera, i kërkon personave, të përcaktuar në paragrafin 3 të nenit 60, të depozitojë një garancion plotësues ose të zëvendësojë garancionin fillestar të depozituar me një garanci të re, sipas zgjedhjes së tij.

Neni 69

Kthimi i garancionit

1.Dogana kthen garancionin menjëherë kur borxhi doganor ose detyrimi për pagesat e tjera shuhet ose nuk mund të lindë më.

2.Kur borxhi doganor ose detyrimi për pagesat e tjera shuhet pjesërisht ose mund të lindë vetëm për sa i përket një pjese të shumës e cila është siguruar, pjesa korresponduese e garancionit kthehet sipas kërkesës së personit përkatës, përveçse kur shuma e përfshirë nuk e justifikon një veprim të tillë.

3.Me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa, përcaktohen afatet kohore për kthimin e një garancioni.

4.Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen rregullat procedurale për kthimin e garancionit sipas këtij neni.

KAPITULLI III

RIKTHIMI, PAGESA, KTHIMI DHE SHLYERJA E SHUMËS SË DETYRIMIT TË IMPORTIT OSE EKSPORTIT

NËNKAPITULLI I

PËRCAKTIMI I SHUMËS SË DETYRIMIT TË IMPORTIT OSE EKSPORTIT, NJOFTIMI I BORXHIT DOGANOR DHE KONTABILIZMI

Neni 70

Përcaktimi i shumës së detyrimit të importit ose eksportit

- 1.Shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar përcaktohet nga Dogana, sapo të ketë informacionin e nevojshëm.
- 2.Pavarësisht zbatimit të nenit 31, Dogana mund të pranoj shumën e detyrimit doganor të importit ose eksportit për t'u paguar të përcaktuar nga deklaruesi.
- 3.Kur shuma e detyrimit të importit ose eksportit është një numër jo i plotë, ajo shumë mund të rrumbullakoset në numrin më të afërt të plotë.
- 4.Kur shuma e përmendur në paragrafin 3 të këtij neni përcaktohet në euro, rrumbullakimi nuk mund të jetë më shumë se rrumbullakimi i lartë ose i poshtëm i numrit të plotë më të afërt.

Neni 71

Njoftimi i borxhit doganor

- 1.Borxhi doganor i njoftohet debitorit në formën e përcaktuar.
- 2.Njoftimi i borxhit doganor sipas paragrafit 1 të këtij neni nuk bëhet për rastet e mëposhtme:
 - 2.1.kur, në pritje të një përcaktimi përfundimtar të shumës së detyrimit të importit ose eksportit, vendoset një masë e përkohshme e politikave tregtare që merr formën e një detyrimi;
 - 2.2.kur shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar është më e madhe se ajo e përcaktuar në bazë të një vendimi të marrë në përputhje me nenin 21;
 - 2.3.kur vendimi fillestar për të mos njoftuar borxhin doganor ose për ta njoftuar atë në një shumë të detyrimit të importit ose eksportit më të vogël se sa shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar, merret në bazë të dispozitave të karakterit të përgjithshëm, të anuluar më vonë me vendim gjyqësor;
 - 2.4.në rastet kur Dogana, sipas legjislacionit doganor përjashtohet nga detyrimi për të njoftuar borxhin doganor.
- 3.Kur shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar është e barabartë me shumën e paraqitur në deklaratën doganore, lëshimi i mallrave nga Dogana është i barasvlershëm me njoftimin e debitorit për borxhin doganor.
- 4.Kur nuk zbatohet paragrafi 3 i këtij neni, borxhi doganor do t'i njoftohet debitorit nga ana e Doganës kur është e mundshme që të përcaktohet shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar dhe të marr vendim për të.

5. Megjithatë, kur njoftimi i borxhit doganor paragjykon një hetim penal, Dogana mund ta shtyjë atë njoftim deri në atë kohë që të mos paragjykohet më hetimi penal.

6. Me kusht që pagesa të garantohet, borxhi doganor që i korrespondon shumës totale të detyrimit të importit ose eksportit për të gjitha mallrat e lëshuara për një dhe të njëjtin person gjatë afatit të përcaktuar nga Dogana, mund të njoftohet në fund të atij afati. Afati i përcaktuar nga Dogana nuk duhet të jetë më i gjatë se tridhjetë e një (31) ditë.

7. Rastet e referuara në nën paragrafin 2.4 të këtij neni, kur Dogana përjashtohet nga detyrimi për të njoftuar borxhin doganor, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

Neni 72 **Parashkrimi i borxhit doganor**

1. Asnjë borxh doganor nuk i njoftohet debitorit pas përfundimit të një periudhe prej tre (3) vjet nga data kur ka lindur ky borxh doganor.

2. Kur borxhi doganor lind si rezultat i një veprimi i cili në kohën që është kryer, ka pasur elemente për të filluar procedurë penale, periudha trevjeçare e përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, zgjatet në një periudhë prej dhjetë (10) vjet.

3. Periudhat e parashikuara në paragrafin 1 dhe 2 të këtij neni pezullohen kur:

3.1. dorëzohet një ankesë në përputhje me nenin 27, ky pezullim zbatohet nga data në të cilën është depozituar ankesa dhe deri në përfundim të procedurave të ankimit; ose

3.2. Dogana i komunikon debitorit arsyet, në përputhje me paragrafin 11 të nenit 15, mbi të cilat mbështetet qëllimi për njoftimin e borxhit doganor. Ky pezullim zbatohet nga data e atij komunikimi dhe deri në përfundim të periudhës brenda së cilës debitorit i jepet mundësia të shprehë pikëpamjet e tij.

4. Kur një borxh doganor rivendoset, në përputhje me paragrafin 9 të nenit 82, afatet e përcaktuara në paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, konsiderohen si të pezulluara, duke filluar nga data në të cilën është paraqitur aplikimi për kthim dhe shlyerje sipas nenit 87, deri në datën, në të cilën merret vendimi për kthim dhe shlyerje

Neni 73 **Kontabilizimi**

1. Dogana bën kontabilizimin e shumës së përcaktuar të detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar në përputhje me nenin 70.

2. Paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet në rastet e përmendura në paragrafin 2 të nenit 71.

3. Dogana nuk bën kontabilizimin e shumave të detyrimit të importit ose eksportit, të cilat, sipas nenit 72, i përkasin një borxhi doganor, për të cilin nuk mund të njoftohet më debitori.

4. Dogana përcakton procedurat praktike për kontabilizimin e shumës së detyrimit të importit ose eksportit. Këto procedura mund të jenë të ndryshme nëse Dogana, në varësi të rrethanave në të cilat ka lindur borxhi doganor, bindet që këto shuma do të paguhen.

Neni 74 **Koha e kontabilizimit**

1. Kur një borxh doganor lind si pasojë e pranimit të një deklarate doganore për vendosjen e

mallrave nën një procedurë doganore, me përjashtim të importit të përkohshëm me lirim të pjesshëm nga detyrimet e importit, ose nga çdo akt tjetër që ka efekt të njëjtë juridik me këtë pranim, Dogana kontabilizon shumën e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar brenda katërbëdhjetë (14) ditë nga data e lëshimit të mallrave.

2. Megjithatë, me kusht që pagesa të jetë e siguruar, shuma e plotë e detyrimit të importit ose eksportit, që ka të bëjë me të gjitha mallrat e lëshuara për një dhe të njëjtin person gjatë një periudhe të caktuar nga Dogana, e cila nuk duhet t'i kalojë tridhjetë e një (31) ditë, mund të mbulohet nga një kontabilizim i vetëm në fund të këtij afati. Ky evidentimi në kontabilitet bëhet në afatin prej katërbëdhjetë (14) ditëve nga data e skadimit të periudhës së cekur.

3. Kur lëshimi i mallrave i nënshtrohet kushteve të caktuara, të cilat rregullojnë përcaktimin e shumës së detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar ose mbledhjen e saj, kontabilizimi bëhet brenda katërbëdhjetë (14) ditëve nga dita në të cilën është përcaktuar shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar ose nga dita kur është përcaktuar obligimi për të paguar atë detyrim.

4. Megjithatë, kur borxhi doganor ka të bëjë me një masë të përkohshme të politikës tregtare që merr formën e një detyrimi, shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar kontabilizohet brenda dy (2) muajve nga data e publikimit në Gazetën Zyrtare të aktit që përcakton masën definitive të politikës tregtare.

5. Kur një borxh doganor krijohet në rrethana që përfshihen në paragrafin 1 të këtij neni, shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar kontabilizohet brenda katërbëdhjetë (14) ditëve nga data, në të cilën Dogana është në gjendje të përcaktoj shumën e detyrimit të importit ose eksportit në fjalë dhe të merr një vendim.

6. Paragrafi 5 i këtij neni zbatohet për shumën e detyrimit të importit ose eksportit që do të rikthehen ose mbeten për t'u rikthyer, kur shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar nuk është kontabilizuar, në përputhje me paragrafët 1 deri në 5 të këtij neni, ose është përcaktuar dhe kontabilizuar në një shumë më të vogël se shuma për t'u paguar.

7. Afatet kohore për kontabilizim, të përcaktuara në paragrafët 1 deri në 5 të këtij neni, nuk zbatohen në rastet e rrethanave të paparashikuara ose në rastet e forcës madhore.

8. Kontabilizimi mund të shtyhet, në rastin e përmendur në paragrafin 5 të nenit 71, për sa kohë që njoftimi i borxhit doganor nuk paragjykon më një hetim penal.

NËNKAPITULLI II PAGESA E SHUMËS SË DETYRIMIT TË IMPORTIT OSE EKSPORTIT

Neni 75

Afatet e përgjithshme kohore dhe pezullimi i afateve kohore për pagesë

1. Shuma e detyrimit të importit ose eksportit, që i përket një borxhi doganor të njoftuar në përputhje me nenin 71, paguhet nga debitori brenda afatit të përcaktuar nga Dogana.

2. Pavarësisht zbatimit të paragrafit 2 të nenit 28, ky afat nuk duhet të jetë më i gjatë se dhjetë (10) ditë nga data e njoftimit të borxhit doganor debitorit. Në rastin e kontabilizimit përmblendës, sipas kushteve të përcaktuara në paragrafin 2 të nenit 74, ky afat duhet të caktohet në mënyrë të tillë që të mos i lejoj debitorit që të përfitojë një afat pagese më të gjatë se që do të kishte përfiturar nëse do të kishte marrë shtyrje të afatit të pagesës, në përputhje me nenin 77.

3. Dogana mund të zgjas këtë afat, në rast të aplikimit nga debitori, kur shuma e detyrimit

të importit ose eksportit për t'u paguar është përcaktuar gjatë kontrollit pas lëshimit sipas nenit 31. Pavarësisht zbatimit të paragrafit 1 të nenit 79, këto zgjatje nuk kalojnë kohën e nevojshme që i duhet debitorit për të ndërmarrë hapat e duhur për të shkarkuar obligimin e tij ose saj.

4. Nëse debitori përfiton një nga lehtësirat e pagesës, të përcaktuara në nenet 77 deri 79, pagesa duhet të kryhet brenda afatit ose afateve të përcaktuara për këto lehtësira.

5. Afati i pagesës së shumës së detyrimit të importit ose eksportit, që i korrespondon borxhit doganor, pezullohet në rastet e mëposhtme:

5.1. kur bëhet një aplikim për shlyerjen e detyrimit, në përputhje me nenin 87;

5.2. kur mallrat konfiskohen, shkatërrohen ose braktisen në dobi të shtetit;

5.3. kur lind një borxh doganor, sipas nenit 51 dhe ka më shumë se një debitor.

6. Rregullat për pezullimin e afatit kohor për pagesën e shumës së detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon një borxhi doganor sipas përcaktimeve të paragrafit 5 të këtij neni, dhe afati i pezullimit, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

Neni 76 Pagesa

1. Pagesa kryhet në të holla ose me çdo mënyre tjetër, e cila, sipas dispozitave në fuqi ka të njëjtin efekt të shkarkimit, përfshirë rregullimet e bilancit kreditor, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

2. Pagesa mund të bëhet nga një person i tretë në vend të debitorit.

3. Debitori mund, në çdo rast, të paguajë plotësisht ose pjesërisht shumën e detyrimit të importit ose eksportit para përfundimit të afatit që i është dhënë për të kryer pagesën.

Neni 77 Shtyrja e pagesës

1. Dogana, bazuar në aplikimin e personit përkatës dhe një depozitimit të një garancioni, autorizon shtyrjen e pagesës së detyrimeve për t'u paguar në një nga mënyrat si ne vijim:

1.1. veçmas, për secilën nga shumat e detyrimit të importit ose eksportit të kontabilizuar, në përputhje me paragrafin 1 ose me paragrafin 5, të nenit 74;

1.2. të mbledhura, për tërësinë e shumave të detyrimit të importit ose eksportit, të kontabilizuara, në përputhje me paragrafin 1 të nenit 74, gjatë një periudhe të caktuar nga Dogana që nuk i kalon tridhjet e një ditë (31) ditë;

1.3. të mbledhura, për të gjitha shumat e detyrimit të importit ose eksportit që formojnë një kontabilizim të vetëm, në përputhje me paragrafin 2 të nenit 74.

Neni 78 Afatet e shtyrjes së pagesës

1. Afati, për të cilën shtyhet pagesa, sipas nenit 77, është tridhjetë (30) ditë.

2. Kur pagesa shtyhet në përputhje me nën paragrafin 1.1 të nenit 77, afati fillon nga dita e nesërme e njoftimit të borxhit doganor debitorit.

3. Kur pagesa shtyhet në përputhje me nën paragrafin 1.2 të nenit 77, afati fillon nga dita e nesërme e mbarimit të afatit përmbledhës. Këtij afati i zbritet numri i ditëve, që i korrespondon gjysmës së numrit të ditëve të afatit përmbledhës.

4. Kur pagesa shtyhet në përputhje me nën paragrafin 1.3 të nenit 77, periudha fillon nga dita e nesërme e mbarimit të afatit për lëshimin e mallrave në fjalë. Këtij afati i zbritet numri i ditëve, që i korrespondon gjysmës së numrit të ditëve të afatit në fjalë.

5. Kur numri i ditëve për afatet e përmendura në paragrafët 3 dhe 4 të këtij neni është një numër tek, numri i ditëve, që i zbriten afatit prej tridhjetë (30) ditësh, sipas këtyre paragrafëve, është i barabartë me gjysmën e numrit më të vogël çift që vjen më pas.

6. Kur afatet e përmendura në paragrafët 3 dhe 4 të këtij neni janë javë kalendarike, Dogana mund të parashikoj që pagesa e shumës së detyrimit të importit ose eksportit, për të cilën është shtyrë pagesa, të bëhet maksimumi të premtën e javës së katërt që vjen pas asaj javë kalendarike.

7. Kur afatet janë muaj kalendarike, Dogana mund të parashikoj që shuma e detyrimit të importit ose eksportit, për të cilën është shtyrë pagesa, të paguhet ditën e gjashtëmbëdhjetë (16) të muajit pasardhës të muajit në fjalë.

Neni 79

Lehtësime të tjera të pagesave

1. Dogana mund t'i miratoj debitorit lehtësi të tjera të pagesave, përveç shtyrjes së pagesës, me kusht që garancioni është depozituar.

2. Kur miratohen lehtësimet nga paragrafi 1 i këtij neni, ngarkohet interesi i kredisë që llogaritet në shumën e detyrimeve të importit ose eksportit.

3. Norma e interesit llogaritet sipas normave të përcaktuara nga Banka Qendrore e Kosovës për operacionet e saj kryesore të ri financimit, në ditën e parë të muajit në të cilin afati i pagesës parashihet, të rritura me një (1) përqind.

4. Dogana mund të mos kërkoj një garancion apo ngarkoj interesin e kredisë kur vërtetohet, në bazë të një vlerësimi të dokumentuar të situatës së debitorit, se atij i krijohen vështirësi serioze ekonomike ose sociale.

5. Dogana përmbahet nga pagesa e normës së interesit kur shuma për secilin veprim të rikthimit është më e vogël se dhjetë (10) Euro.

Neni 80

Ekzekutimi i pagesës

Kur shuma e detyrimit të importit ose eksportit nuk është paguar brenda afatit të caktuar, Dogana përdor të gjitha mjetet ligjore sipas këtij Kodi dhe legjisllacionit në fuqi për të siguruar pagesën e asaj shume.

Neni 81

Kamatëvonesat

1. Norma e kamatëvonesave zbatohet mbi shumën e detyrimit të importit ose eksportit nga data e përfundimit të afatit të parashikuar deri në datën e pagesës.

2. Norma e kamatëvonesave llogaritet sipas normave të përcaktuara nga Banka Qendrore e Kosovës për operacionet e saj kryesore të ri financimit, në ditën e parë të muajit në të cilin afati

i pagesës parashihet, të rritura me dy (2) pikë përqindjeje.

3. Kur një borxh doganor lind sipas nenit 51 ose 54 ose kur njoftimi i borxhit doganor rezulton nga kontrolli pas lëshimit, norma e kamatëvonesave zbatohet mbi shumën e detyrimit të importit ose eksportit, duke filluar nga data, në të cilën lind borxhi doganor deri në datën e njoftimit të tij. Norma e kamatëvonesave vendoset në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni.

4. Dogana mund të mos zbatohet normën e kamatëvonesave kur vërtetohet, në bazë të një vlerësimi të dokumentuar të situatës së debitorit, se atij i krijohen vështirësi serioze ekonomike ose sociale.

5. Dogana përmbahet nga zbatimi i kamatëvonesës kur shuma për secilin veprim të rikthimit është më e vogël se dhjetë (10) Euro.

NËNKAPITULLI III KTHIMI DHE SHLYERJA

Neni 82 Dispozita të përgjithshme

1. Bazuar në kushtet e përcaktuara në këtë nënkapitull, shumat e detyrimeve të importit ose eksportit kthehen apo shlyhen për arsytet e mëposhtme:

1.1. kur shumat e inkasuara janë më të mëdha se detyrimi i importit ose eksportit;

1.2. për mallrat me defekte ose që nuk janë në përputhje me kushtet e kontratës;

1.3. për gabime nga Dogana;

1.4. për barazimin.

2. Kur një shumë e detyrimit të importit ose eksportit është paguar dhe deklarata doganore përkatëse anulohet, në përputhje me nenin 122, shuma e detyrimeve kthehet.

3. Dogana do të kthej apo shlyej detyrimet e importit apo eksportit nëse shuma është dhjetë (10) euro apo më shumë.

4. Bazuar në kompetencën e Doganës për të marr vendim, kur Dogana vërteton, brenda periudhave të parashikuara në paragrafin 1, të nenit 114, që shuma e detyrimit të importit ose eksportit duhet të jetë objekt i kthimit ose shlyerjes, sipas parashikimeve të neneve 110, 112 ose 113, Dogana zbaton kthimin ose shlyerjen me iniciativë të saj sipas detyrës zyrtare.

5. Kthimi ose shlyerja nuk zbatohen në rastet kur situata që ka çuar në njoftimin e borxhit doganor, rezulton të jetë shkaktuar nga një mashtrim i debitorit.

6. Kthimi nuk përfshin pagesën e interesave nga Dogana.

7. Megjithatë, interesi paguhet nëse vendimi për miratimin e kthimit nuk është zbatuar brenda tre muajve nga data e marrjes së vendimit, me përjashtim të rastiit kur shkaqet e mosrespektimit të këtij afati ishin jashtë kontrollit të Doganës.

8. Në raste të tilla, interesi paguhet nga data e përfundimit të afatit prej tre muaj deri në datën e kthimit. Norma e interesit përcaktohet në përputhje me nenin 79.

9. Kur Dogana, lejon gabimisht miratimin e kthimit ose shlyerjes, rivendoset borxhi

doganor fillestar për sa kohë nuk është tejkaluar afati i parashkrimit, sipas përcaktimeve të nenit 72.

10. Në raste të tilla, çdo interes i paguar sipas paragrafit 7 të këtij neni, rimbursohet.

11. Rregullat procedurale të kthimit dhe shlyerjes sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 83

Shumat e paguara me tepër të detyrimeve të importit ose eksportit

1. Një shumë e detyrimit të importit ose eksportit kthehet ose shlyhet në atë masë sa shuma që i korrespondon borxhit doganor të njoftuar fillimisht, kalon shumën që duhet paguar ose kur borxhi doganor i njoftohet debitorit në kundërshtim me nën paragrafët 2.3 dhe 2.4 të nenit 71.

2. Kur aplikimi për kthim ose shlyerje bazohet në ekzistimin, në kohën që deklarata doganore për lëshim për qarkullim të lirë është pranuar, të një detyrimi të importit të tarifës së reduktuar ose zero për mallrat në kuadër të një kuote tarifore, tavani tarifor ose masat tjera tarifore favorizuese, kthimi ose shlyerja miratohet me kusht që, në kohën e depozitimit të kërkesës të shoqëruar me dokumentet përkatëse, plotësohet një nga kushtet e mëposhtme:

2.1. në rastin e kuotave tarifore, nuk është arritur volumi i kuotës;

2.2. në rastet e tjera, nuk është rivendosur tarifa normale.

Neni 84

Mallrat me defekt ose jo në përputhje me kushtet e kontratës

1. Shuma e detyrimit të importit kthehet ose shlyhet nëse njoftimi i borxhit doganor ka të bëjë me mallra, të cilat janë refuzuar nga importuesi sepse, në momentin e lëshimit, ishin me defekt ose jo në përputhje me kushtet e kontratës, në bazë të së cilës ato janë importuar.

2. Mallra me defekt konsiderohen edhe mallrat e dëmtuara para lëshimit të tyre.

3. Pavarësisht paragrafit 4 të këtij neni, kthimi ose shlyerja e detyrimeve të importit miratohet me kusht që mallrat të mos jenë përdorur, përveçse në një përdorim fillestar të domosdoshëm për të përcaktuar që mallrat janë me defekt ose nuk përputhen me kushtet e kontratës, si dhe me kusht që ato të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

4. Nuk miratohet kthimi ose shlyerja kur:

4.1. mallrat, para se të lëshohen për qarkullim të lirë, ishin të vendosura nën një procedurë të posaçme për testim, përveç kur vërtetohet fakti se mallrat ishin me defekt ose jo në përputhje me kushtet e kontratës dhe nuk ka qenë e mundur normalisht të zbulohet gjatë kryerjes se atyre testeve;

4.2. natyra e defektit të mallrave ishte marrë në konsideratë gjatë hartimit të kushteve të kontratës, në veçanti të çmimit, përpara se mallrat të vendoseshin nën një procedurë doganore që përfshin lindjen e një borxhi doganor; ose

4.3. mallrat janë shitur nga aplikuesi pasi është konstatuar se kanë qenë me defekt ose nuk përputhen me kushtet e kontratës.

5. Me aplikim nga personi përkatës, mallrat në vend që të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, mund të autorizohen nga Dogana që të vendosen nën procedurën e përpunimit të brendshëm, përfshirë dhe shkatërrimin, ose tranzitin e jashtëm, magazinimin

doganor ose procedurën e zonës së lirë.

Neni 85 Gabimet e Doganës

1. Përrjashtimisht nga rastet e përmendura në paragrafin 2 të nenit 82 dhe në nenet 83, 84 dhe 86, shuma e detyrimit të importit ose eksportit kthehet ose shlyhet kur, si rezultat i gabimit nga Dogana, shuma që i korrespondon borxhit doganor të njoftuar fillimisht, ishte më e ulët se shuma që duhet paguar, me kusht që të përmbushen kushtet si ne vijim:

1.1.debitori në mënyrë të arsyeshme nuk ka mundur të vërej gabimin; dhe

1.2.debitori ka vepruar në mirëbesim.

2.Kur nuk përmbushen kushtet e paragrafit 2 të nenit 83, kthimi ose shlyerja miratohen kur mos aplikimi i tarifës zero ose të reduktuar ka ardhur si rezultat i një gabimi nga ana e Doganës dhe kur deklarata doganore për lëshim për qarkullim të lirë përmban të gjitha detajet dhe është e shoqëruar me të gjitha dokumentet për aplikimin e një tarife të reduktuar ose zero.

3.Kur trajtimi preferencial i mallrave miratohet në një sistem të bashkëpunimit administrativ që përfshin autoritetet e një vendi ose territori jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, lëshimi i një certifikate nga këto autoritete, nëse rezulton që është e pasaktë, përbën një gabim i cili nuk ka mundur të zbulohet në mënyrë të arsyeshme, sipas kuptimit të nën paragrafit 1.1 të këtij neni.

4.Lëshimi i një certifikate të pasaktë, megjithatë, nuk përbën gabim, kur certifikata mbështetet në fakte jo të sakta të dhëna nga eksportuesi, përveç kur është evidente që autoritetet lëshuese të certifikatës ishin në dijeni ose duhej të ishin në dijeni se mallrat nuk plotësojnë kushtet e përcaktuara për dhënien e trajtimit preferencial.

5.Debitori konsiderohet në mirëbesim nëse ai ose ajo mund të provoj që brenda periudhës kohore të veprimeve tregtare përkatëse, ai ose ajo ka treguar kujdesin e duhur për të garantuar përmbushjen e të gjitha kushteve të trajtimit preferencial.

6.Debitori nuk mund të arsyetohet me faktin se ka qenë në mirëbesim nëse është publikuar në Gazetën Zyrtare njoftimi që tregon se ka bazë për dyshime që kanë të bëjnë me zbatimin e duhur të marrëveshjeve preferenciale nga vendi ose territori përfitues.

Neni 86 Barazimi

1.Në raste të tjera nga ato të përcaktuara në paragrafin 2, të nenit 82 dhe në nenet 83, 84 dhe 85, një shumë e detyrimit të importit ose eksportit kthehet ose shlyhet për shkak të barazimit, kur një borxh doganor ka lindur nën rrethana të veçanta në të cilat asnjë mashtrim ose neglizhencë e dukshme nuk mund t'i atribuohet debitorit.

2.Rrethanat e veçanta, të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni konsiderohet se ekzistojnë kur, nga rrethanat e rastit, është e qartë se debitori është në një situatë shumë të veçantë, krahasuar me operatorët e tjerë të së njëjtës fushë dhe që, në mungesë të këtyre rrethanave, ai ose ajo nuk do të kishte pësuar disavantazh nga mbledhja e detyrimeve të importit ose eksportit.

Neni 87 Procedura për kthim dhe shlyerje

1.Aplikimi për kthim ose shlyerje, në përputhje me nenin 82, paraqitet në zyrën doganore

kompetente brenda afateve të mëposhtme:

1.1. në rast të pagesës me tepër të shumës së detyrimeve të importit ose eksportit, gabimit nga Dogana ose barazimit, brenda afatit prej tre (3) vjet nga data e njoftimit të borxhit doganor;

1.2. në rast të mallrave me defekt ose jo në përputhje me kushtet e kontratës, brenda një (1) viti nga data e njoftimit të borxhit doganor;

1.3. në rast të anulimit të një deklarate doganore, brenda afatit të përcaktuar në rregullat që kanë lidhje me anulimin.

2. Afatet e përcaktuara në nën paragrafët 1.1 dhe 1.2 të këtij neni, zgjaten kur aplikuesi ofron prova që ka qenë i penguar nga paraqitja e një aplikimi brenda afatit të përcaktuar, si rezultat i rrethanave të paparashikuara ose forcës madhore.

3. Kur Dogana për shkak të arsyeve të caktuara e ka të pamundur, të siguroj kthimin ose shlyerjen e një shumë të detyrimeve të importit ose eksportit, atëherë vlerëson të gjitha arsyet e aplikimit për kthim apo shlyerje, sipas përcaktimeve të nenit 82.

4. Kur parashtrohet një ankesë kundër një njoftimi për borxh doganor, sipas përcaktimeve të nenit 27, afatet e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni, pezullohen, duke filluar nga data e parashtrimit të ankesës deri në përfundimin e procedurave ankimore.

KAPITULLI IV SHUARJA E BORXHIT DOGANOR

Neni 88 Shuarja

1. Pavarësisht zbatimit të dispozitave në fuqi në lidhje me mos-rikthimin e shumës së detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon borxhit doganor, në rastin e falimentimit gjyqësor të debitorit, një borxh doganor në import ose eksport shuhet në një nga mënyrat e mëposhtme:

1.1. kur debitori nuk mund të njoftohet për borxhin doganor, sipas nenit 72;

1.2. me anë të pagesës së shumës së detyrimit të importit ose eksportit;

1.3. në përputhje me paragrafin 5 të këtij neni, me anë të shlyerjes së shumës së detyrimit të importit ose eksportit;

1.4. kur deklarata doganore për mallrat e deklaruar në një procedurë doganore, për të cilat duhet të paguhet detyrimi i importit ose eksportit, është anuluar;

1.5. kur mallrat që u nënshtrohen detyrimeve të importit ose eksportit janë konfiskuar ose sekuestruar dhe njëkohësisht ose më vonë janë konfiskuar;

1.6. kur mallrat, që i nënshtrohen detyrimeve të importit ose eksportit, shkatërrohen nën mbikëqyrjen doganore ose braktisen në favor të shtetit;

1.7. kur zhdukja e mallrave ose mosplotësimi i obligimeve nga legjislacioni doganor, rrjedhin nga shkatërrimi total ose nga humbja e pakthyeshme e këtyre mallrave, për shkak të vet natyrës së mallrave ose të rrethanave të paparashikueshme ose të një force madhore, apo si pasojë e udhëzimeve të Doganës. Për qëllim të këtij nën paragrafi, mallrat konsiderohen si humbje e pakthyeshme kur ato janë bërë të papërdorshme nga cili do person.

1.8.kur borxhi doganor lind sipas nenit 51 ose 54 dhe kur plotësohen kushtet e mëposhtme:

1.8.1.dështimi që ka shkaktuar lindjen e borxhit doganor nuk ka pasur pasoja reale në zbatimin e drejtë të strehimit të përkohshëm ose të procedurës doganore konkrete dhe nuk ka përbërë tentativë për mashtrim;

1.8.2.të gjitha formalitetet e nevojshme për të rregulluar situatën e mallrave janë kryer më pas;

1.9.kur mallrat e lëshuara për qarkullim të lirë, të përjashtuara nga detyrimet ose që kanë detyrime importi të reduktuara, për arsye të përdorimit të tyre të veçantë përfundimtar, janë eksportuar me lejen e Doganës;

1.10.kur ka lindur bazuar në nenin 50 dhe kur formalitetet e kryera për të mundësuar dhënien e trajtimit tarifor preferencial, të përmendur në këtë nen, janë anuluar;

1.11.kur mbështetur në paragrafin 6 të këtij neni, borxhi doganor ka lindur sipas nenit 51 dhe bazuar në provat e vëna në dispozicion, Dogana vlerëson se mallrat nuk janë përdorur ose konsumuar dhe që ato janë larguar nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

2.Në rastet e parashikuara në nën paragrafin 1.5 të këtij neni, borxhi doganor, për qëllime të sanksioneve të zbatueshme, në rast të shkeljeve doganore, konsiderohet si të mos jetë shuar kur, sipas legjislacionit në fuqi, detyrimet e importit ose eksportit ose ekzistenca e borxhit doganor shërbejnë si bazë për përcaktimin e sanksioneve.

3.Kur, në përputhje me nën paragrafin 1.7 të këtij neni, një borxh doganor shuhet sa u përket mallrave të lëshuara për qarkullim të lirë me detyrime të përjashtuara ose me detyrime të importit të reduktuara për arsye të përdorimit të veçantë përfundimtar të tyre, çdo skrap ose mbeturin që rezulton nga shkatërrimi i tyre, konsiderohen si mall jo kosovar.

4.Dispozitat në fuqi për normativat standarde të humbjeve të pakthyeshme, për arsye që kanë lidhje me vetë natyrën e mallit zbatohen, kur personi përkatës nuk është në gjendje të provojë që humbja reale është më e madhe se ajo e llogaritur, duke zbatuar normativat standarde që lidhen me mallin në fjalë.

5.Kur disa persona janë përgjegjës për pagesën e shumës së detyrimit të importit ose eksportit, që i korrespondon borxhit doganor i cili është shlyer, borxhi doganor shuhet vetëm për personin ose personat të cilëve u është lejuar shlyerja.

6.Në rastin e përmendur në nën paragrafin 1.11 të këtij neni, borxhi doganor nuk shuhet për personin ose personat që kanë tentuar mashtrimin.

7.Kur borxhi doganor lind sipas nenit 51, ai shuhet për personin, sjellja e të cilit nuk përbën tentativë për mashtrim dhe që ka ndihmuar Doganën në luftën kundër mashtrimit.

8.Lista e dështimeve që janë pa pasojë reale në funksionimin korrekt të strehimit të përkohshëm ose të procedurës doganore përkatëse dhe plotësimit të nën paragrafit 1.8.1. të këtij neni, përcaktohet me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

Neni 89 **Zbatimi i sanksioneve**

Kur borxhi doganor shuhet në bazë të nën paragrafit 1.8 të nenit 88, nuk përjashtohet nga zbatimi sanksioneve për mosrespektim të legjislacionit doganor.

PJESA E KATËRT**MALLRAT QË SJELLEN NË TERRITORIN DOGANOR TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS****KAPITULLI I
DEKLARATA PËRMbledhëse e HYRJES****Neni 90****Depozitimi i deklaratës përmbledhëse të hyrjes**

1. Mallrat që sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës mbulohen nga një deklaratë përmbledhëse e hyrjes.

2. Detyrimi i përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni nuk zbatohet:

2.1 për mjetet e transportit dhe mallrave që gjenden në to, të cilat përshkojnë pa ndalesë hapësirën ajrore të territorit doganor të Republikës së Kosovës; dhe

2.2 në raste të tjera të arsyetuara nga lloji i mallrave ose trafikut, ose nga detyrimet që rrjedhin nga marrëveshjet ndërkombëtare.

3. Deklarata përmbledhëse e hyrjes depozitohet në zyrën doganore hyrëse brenda një afati të përcaktuar, para se mallrat të sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

4. Dogana mund të lejoj që deklarata përmbledhëse e hyrjes të depozitohet në një zyrë tjetër doganore, me kusht që kjo e fundit të komunikojë menjëherë ose t'ia bëjë të disponueshme në rrugë elektronike zyrës doganore hyrëse të dhënat e nevojshme.

5. Deklarata përmbledhëse e hyrjes depozitohet nga transportuesi. Pavarësisht nga detyrimet e transportuesit, deklarata përmbledhëse e hyrjes mund të depozitohet edhe nga njëri prej personave të mëposhtëm:

5.1. importuesi, marrësi ose çdo person tjetër në emër ose për llogari të cilit vepron transportuesi;

5.2. çdo person, i cili mund të paraqesë mallrat në fjalë ose të organizoj paraqitjen e tyre në zyrën doganore të hyrjes.

6. Deklarata përmbledhëse e hyrjes përmban të dhënat e nevojshme për kryerjen e analizave të riskut, për qëllime të sigurisë dhe mbrojtjes.

7. Në raste të veçanta, kur nuk është e mundur marrja e të gjitha të dhënave, në përputhje me paragrafin 6 të këtij neni nga personat e përcaktuar në paragrafin 5 të këtij neni, dhënia e këtyre informacioneve mund t'u kërkohet personave të tjerë që i disponojnë këto të dhëna dhe që legjitimohen për këtë dhënie.

8. Dogana mund të pranoj përdorimin e sistemeve informatike tregtare, të portit ose të transportit, për depozitimin e një deklaratë përmbledhëse hyrëse, me kusht që këto sisteme të përmbajnë të dhënat e nevojshme të kësaj deklaratë dhe të dhënat të vihen në dispozicion brenda një afati të caktuar para se mallrat të sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

9. Dogana mund të pranoj, në vend të depozitimit të deklaratës përmbledhëse të hyrjes, depozitimin e një njoftimi dhe qasjen në të dhënat përkatëse të deklaratës përmbledhëse hyrëse që gjenden në sistemin informatikë të operatorit ekonomik.

10. Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa përcaktohen:

10.1.rastet kur, sipas përcaktimeve të nën paragrafit 2.2 të këtij neni, nuk kërkohet depozitimi i një deklarate përmbledhëse të hyrjes;

10.2.afatet kohore, të përmendura në paragrafët 3, 4 dhe 8 të këtij neni, brenda të cilave, duhet të depozitohet deklarata përmbledhëse e hyrjes përpara se mallrat të sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës, duke marrë në konsideratë llojin e mallrave dhe të trafikut;

10.3.rastet e përcaktuara në paragrafin 7 të këtij neni dhe personat e tjerë të cilëve u kërkohet të depozitohen të dhëna të deklaratës përmbledhëse të hyrjes në ato raste.

11.Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen:

11.1.rregullat procedurale për depozitimin e një deklarate përmbledhëse të hyrjes, sipas përcaktimeve të këtij neni.

11.2.rregullat procedurale për ofrimin e të dhënave të deklaratës përmbledhëse të hyrjes nga persona të tjerë, sipas përcaktimeve të paragrafit 7 të këtij neni.

Neni 91 Analiza e riskut

1. Zyra doganore e përcaktuar në paragrafin 3 të nenit 90, siguron që brenda një afati kohor të caktuar dhe kryesisht për qëllime të sigurisë dhe mbrojtjes të kryejë një analizë risku, mbi bazën e deklaratës përmbledhëse të hyrjes, sipas përcaktimeve të paragrafit 1 të nenit 90, ose të dhënave të përcaktuara në paragrafin 9 të nenit 90, dhe merr masat e nevojshme bazuar në rezultatet e kësaj analize të riskut.

2. Afati kohor brenda të cilit duhet të kryhet analiza e riskut, dhe masat që ndërmerren sipas paragrafit 1 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave.

Neni 92 Ndryshimi dhe anulimi i deklaratës përmbledhëse të hyrjes

1.Deklaruesi përmes aplikimit, mund të lejohet të ndryshojë një ose më shumë të dhëna të deklaratës përmbledhëse të hyrjes, pas depozitimit të saj.

2.Asnjë ndryshim i tillë nuk është i mundur pas cilit do prej rasteve të mëposhtme:

2.1. Dogana ka informuar personin i cili ka depozituar deklaratën përmbledhëse të hyrjes, që ka për qëllim të ekzaminoj mallrat;

2.2.Dogana ka përcaktuar që të dhënat e deklaratës përmbledhëse të hyrjes janë të pasakta;

2.3.mallrat tanimë janë paraqitur në doganë.

3. Kur mallrat, për të cilat është depozituar një deklaratë përmbledhëse e hyrjes, nuk sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës, dogana e anulon deklaratën në një prej rasteve të mëposhtme:

3.1. me aplikim nga deklaruesi;

3.2. brenda dyqindë (200) ditëve nga data e depozitimit të deklaratës.

4. Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen:

4.1.rregullat procedurale për ndryshimin e deklaratës përmbledhëse të hyrjes, në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni;

4.2.rregullat procedurale për anulimin e deklaratës përmbledhëse të hyrjes, në përputhje me paragrafin 3 të këtij neni, duke marrë parasysh menaxhimin e duhur të hyrjes së mallrave.

Neni 93

Deklaratat të cilat depozitohen në vend të deklaratës përmbledhëse të hyrjes

1. Zyra doganore e përcaktuar në paragrafin 3 të nenit 90, mund të mos kërkoj depozitimin e një deklarate përmbledhëse të hyrjes për mallrat, për të cilat para mbarimit të afatit kohor për të depozituar atë deklaratë, është depozituar një deklaratë doganore. Në këtë rast, deklarata doganore duhet të përmbajë të paktën të dhënat e nevojshme të deklaratës përmbledhëse të hyrjes. Deri në momentin që deklarata doganore pranohet në përputhje me nenin 120, ajo ka statusin e deklaratës përmbledhëse të hyrjes.

2.Zyra doganore e përcaktuar në paragrafin 3 të nenit 90, mund të mos kërkojë depozitimin e një deklarate përmbledhëse të hyrjes për mallrat, për të cilat para mbarimit të afatit kohor për të depozituar atë deklaratë, është depozituar një deklaratë për strehim të përkohshëm. Kjo deklaratë duhet të përmbajë të paktën të dhënat e nevojshme të deklaratës përmbledhëse të hyrjes. Deri në momentin që mallrat e deklaruara të paraqiten në doganë, sipas përcaktimeve të nenit 99, deklarata për strehim të përkohshëm ka statusin e deklaratës përmbledhëse të hyrjes.

KAPITULLI II ARRITJA E MALLRAVE

NËNKAPITULLI I HYRJA E MALLRAVE NË TERRITORIN DOGANOR TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS

Neni 94

Njoftimi i arritjes së një mjeti ajror

1. Operatori i një mjeti ajror, që hyn në territorin doganor të Republikës së Kosovës, njofton zyrën doganore hyrëse në momentin e arritjes së mjetit të transportit.

2.Kur informacioni për arritjen e një mjeti ajror është i disponueshëm nga Dogana, ajo mund të mos kërkoj njoftimin e arritjes së përmendur në paragrafin 1 të këtij neni.

3.Dogana mund të pranoj që të përdoren sistemet e aeroportit ose metoda të tjera informimi të vlefshme për të njoftuar arritjen e mjeteve.

4.Rregullat procedurale për njoftimin e arritjes sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrisë së Financave.

Neni 95

Mbikëqyrja doganore

1. Mallrat që sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës, nga momenti i hyrjes së tyre, i nënshtrohen mbikëqyrjes doganore dhe mund të jenë objekt i kontroleve doganore. Atëherë kur është e zbatueshme, mallrat janë objekt i ndalesave dhe kufizimeve të atilla që arsyetohen me mbrojtjen e moralit shoqëror, rendit publik ose sigurisë publike, mbrojtjes së shëndetit dhe jetës së njerëzve, kafshëve apo bimëve, mbrojtjes së mjedisit, mbrojtjes së pasurive kombëtare me vlerë artistike, historike apo arkeologjike dhe mbrojtjes së pronësisë

industriale ose tregtare. Këto ndalesa dhe kufizime përfshijnë edhe kontrollin e prekursorëve, mallrave që shkelin të drejtat e caktuara pronësisë intelektuale dhe të hollave, si edhe zbatimin e masave mbrojtëse dhe masat e politikës tregtare.

2. Ato mbeten nën një mbikëqyrje të tillë për aq kohë sa të jetë e nevojshme për t'u përcaktuar statusi i tyre doganor dhe nuk duhet të largohen nga mbikëqyrja doganore pa lejen e Doganës.

3. Pavarësisht zbatimit të nenit 171, mallrat kosovare nuk i nënshtrohen mbikëqyrjes doganore pas përcaktimit të statusit të tyre doganor.

4. Mallrat jo kosovare mbeten nën mbikëqyrje doganore derisa ato ndryshojnë statusin e tyre doganor ose ato largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës ose shkatërrohen.

5. Mbajtësi i mallrave nën mbikëqyrje doganore me lejen e doganës, mund në çdo kohë, të ekzaminoj mallrat ose të marrë mostra, në veçanti, për të përcaktuar klasifikimin e tyre tarifor, vlerën doganore ose statusin doganor.

Neni 96

Transporti drejt vendit të duhur

1. Personi, i cili sjell mallra në territorin doganor të Republikës së Kosovës, i transporton ato pa vonesë përmes rrugës së përcaktuar nga Dogana dhe në përputhje me udhëzimet e tyre, nëse ka të tilla, drejt zyrës doganore të caktuar nga Dogana, ose në një vend tjetër të përcaktuar nga Dogana, apo në një zonë të lirë.

2. Mallrat që sjellën në zonën e lirë duhet të sjellën në atë zonë të lirë drejtpërdrejtë, përmes ajrit ose tokës, pa kaluar përmes një pjese tjetër të territorit doganor të Republikës së Kosovës, kur zona e lirë kufizohet me kufirin tokësor të Republikës së Kosovës dhe një vendi tjetër.

3. Çdo person, i cili merr përgjegjësinë për transportimin e mallrave, pasi ato janë sjelle në territorin doganor të Republikës së Kosovës, është përgjegjës për zbatimin e detyrimeve të përcaktuara në paragrafin 1 dhe 2 të këtij neni.

4. Mallrat të cilat, edhe pse gjenden ende jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, mund ti nënshtrohen kontrollit doganor të Doganës si rezultat i një marrëveshje të arritur me vendin ose territorin relevant jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, trajtohen në mënyrën e njëjtë si mallrat që sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

5. Paragrafi 1 dhe 2 i këtij neni nuk pengojnë zbatimin e dispozitave të veçanta për sa u përket mallrave të transportuara në zonat kufitare ose në tubacione apo kablo, po ashtu edhe përmes trafikut me rëndësi të papërfillshme ekonomike, siç janë letrat, kartolinat dhe materialet e printuara dhe ekuivalentët e tyre elektronikë ose mallrave të transportuara nga udhëtarët, me kusht që mbikëqyrja doganore dhe mundësitë e kontrollit doganor nuk rrezikohen.

6. Paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet për mjetet e transportit dhe mallrat e transportuara në to, të cilat vetëm kalojnë përmes hapësirës ajrore të territorit doganor të Republikës së Kosovës pa ndalesë brenda këtij territori.

7. Rregullat procedurale për transportin e mallrave, sipas paragrafit 5 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave.

Neni 97

Mallrat të cilat janë larguar përkohësisht nga territori doganor i Republikës së Kosovës përmes transportit ajror

1. Nenet 90 deri 94 nuk zbatohen në rastet kur mallrat jo kosovare sjellën në territorin doganor

të Republikës së Kosovës pasi që përkohësisht janë larguar nga ai territor përmes ajrit ose janë bartur përmes një rruge të drejtpërdrejtë pa ndalesë jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës.

2.Nenet 90 deri 94 nuk zbatohen në rastet kur mallrat kosovare, statusi i të cilave si mallra kosovare duhet të vërtetohet në përputhje me paragrafin 2 të nenit 109, sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës pasi që përkohësisht janë larguar nga ai territor përmes ajrit ose janë bartur përmes një rruge të drejtpërdrejtë pa ndalim jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës.

3.Nenet 90 deri 94, 99 dhe 100 nuk zbatohen në rastet kur mallrat kosovare që lëvizin pa ndryshuar statusin e tyre doganor në përputhje me paragrafin 2 të nenit 111 sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës pasi që përkohësisht janë larguar nga ai territor përmes ajrit ose janë bartur përmes një rruge të drejtpërdrejtë pa ndalim jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës.

Neni 98

Transporti nën rrethana të veçanta

1. Kur, për arsye të rrethanave të paparashikuara ose të një force madhore, obligimi i përcaktuar në paragrafin 1 të nenit 96, nuk mund të përmbushet, personi përgjegjës për përmbushjen e këtij obligimi ose çdo person tjetër që vepron në emër dhe për llogari të atij personi informon pa vonesë Doganën për situatën. Kur rrethanat e paparashikuara ose forca madhore nuk kanë shkaktuar humbjen e plotë të mallrave, Dogana gjithashtu informohet për vendndodhjen e saktë të tyre.

2.Kur, për arsye të rrethanave të paparashikuara ose të një force madhore, një mjet ajror, sipas paragrafit 6 të nenit 96, është i detyruar të ulet përkohësisht në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe obligimi i përcaktuar në paragrafin 1 të nenit 96, nuk mund të përmbushet, personi, i cili sjell mjetin ajror në territorin doganor të Republikës së Kosovës ose çdo person tjetër që vepron në emër dhe për llogari të tij, informon pa vonesë Doganën për situatën.

3.Dogana përcakton masat që duhen marrë për të lejuar mbikëqyrjen doganore të mallrave të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni ose të mjetit të transportit ajror dhe të çdo malli në të njëjtat rrethanat e specifikuar në paragrafin 2 të këtij neni, dhe të siguroj, sipas nevojës, që ato janë transportuar më pas në një zyrë doganore ose në çdo vend tjetër të caktuar apo miratuar nga Dogana.

NËNKAPITULLI II

PARAQITJA, SHKARKIMI DHE EKZAMINIMI I MALLRAVE

Neni 99

Paraqitja e mallrave në doganë

1. Mallrat e sjella në territorin doganor të Republikës së Kosovës paraqiten në Doganë menjëherë pas arritjes së tyre në zyrën doganore të caktuar ose në çdo vend tjetër të caktuar apo miratuar nga Dogana ose në zonë të lirë nga një prej personave të mëposhtëm:

1.1. personi i cili sjellë mallrat në territorin doganor të Republikës së Kosovës;

1.2. personi në emër dhe për llogari të cilit vepron personi që sjellë mallrat në territorin doganor;

1.3. personi i cili merr përgjegjësi për transportimin e mallrave, pasi ato sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

2. Mallrat e sjella në territorin doganor të Republikës së Kosovës në rrugë ajrore dhe që për qëllime transporti mbeten në të njëjtin mjet transporti, do të paraqiten në Doganë vetëm në aeroportin në të cilin janë shkarkuar ose transborduar. Megjithatë, mallrat e sjella në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe që shkarkohen dhe ringarkohen në të njëjtin mjet transporti gjatë itinerarit në fjalë, me qëllim për të mundësuar shkarkimin ose ngarkimin e mallrave të tjera, nuk i paraqiten Doganës në atë aeroport.

3. Pavarësisht nga detyrimet e personit të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni, paraqitja e mallrave mund të kryhet edhe nga një prej personave të mëposhtëm:

3.1. çdo person, i cili i vendos menjëherë mallrat nën një procedurë doganore;

3.2. mbajtësi i një autorizimi për drejtimin e ambienteve të strehimit ose çdo person, i cili kryen një aktivitet në një zonë të lirë.

4. Personi që paraqet mallrat i referohet deklaratës përmbledhëse të hyrjes ose, në rastet e parashikuara në nenin 93, deklaratës doganore ose deklaratës për strehim të përkohshëm që është depozituar për këto mallra, përveç kur depozitimi i një deklarate përmbledhëse të hyrjes nuk kërkohet.

5. Kur mallrat jo kosovare të paraqitura në Doganë nuk janë të mbuluara nga një deklaratë përmbledhëse e hyrjes dhe përveç kur nuk kërkohet depozitimi i një deklarate të tillë, një nga personat e përcaktuar në paragrafin 5 të nenit 90, pavarësisht zbatimit të paragrafit 7 të nenit 90, depoziton menjëherë atë deklaratë ose, nëse lejohet nga Dogana, në vend të saj një deklaratë doganore ose deklaratë për strehim të përkohshëm. Kur, në këto rrethana, një deklaratë doganore ose deklaratë për strehim të përkohshëm depozitohet, deklarata përmban së paku të dhënat e nevojshme për deklaratë përmbledhëse të hyrjes.

6. Paragrafi 1 i këtij neni nuk përjashton zbatimin e rregullave të veçanta për sa u përket mallrave të transportuara në zonat kufitare ose në tubacione apo kablllo, si dhe përmes trafikut me rëndësi të papërfillshme ekonomike, siç janë letrat, kartolinat dhe materialet e printuara dhe ekuivalentët e tyre elektronikë ose mallrave të transportuara nga udhëtarët, me kusht që mbikëqyrja doganore dhe mundësitë e kontrollit doganor nuk rrezikohen.

7. Mallrat e paraqitura në Doganë nuk mund të largohen nga vendi ku ato janë paraqitur pa lejen e Doganës.

8. Kushtet për miratimin e vendeve të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë i me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

9. Rregullat procedurale për paraqitjen e mallrave në Doganë sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 100

Shkarkimi dhe ekzaminimi i mallrave

1. Mallrat shkarkohen ose ringarkohen nga mjetet e transportit, në të cilat ato gjenden vetëm me autorizim të Doganës dhe vetëm në vendet e caktuara ose të miratuara nga Dogana.

2. Autorizimi nga paragrafi 1 i këtij neni nuk kërkohet në rast të një rreziku të pashmangshëm që sjell si nevojë shkarkimin e menjëhershëm të gjitha mallrave ose të një pjese të tyre. Në këtë rast, Dogana informohet menjëherë.

3. Dogana mund të kërkojë në çdo kohë që mallrat të shkarkohen dhe të ç'paktohen me qëllim ekzaminimin e tyre, marrjen e mostrave ose ekzaminimin e mjetit të transportit që i bart ato.

Neni 101**Mallrat që lëvizin nën procedurën e transitit**

1.Paragrafët 2 deri në 6 të nenit 96, dhe nenet 99, 100 dhe 102 deri në 107 nuk zbatohen kur mallrat, që tanimë janë nën një procedurë transiti, sjellën brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës.

2.Nenet 100 dhe 102 deri në 107 zbatohen për mallrat jo kosovare që lëvizin nën një procedurë transiti, sapo ato paraqiten në zyrën doganore të destinacionit në territorin doganor të Republikës së Kosovës, në përputhje me dispozitatat mbi procedurën e transitit.

NËNKAPITULLI III**STREHIMI I PËRKOHSHËM I MALLRAVE****Neni 102****Mallrat në strehim të përkohshëm**

Mallrat jo kosovare vendosen në strehimin të përkohshëm nga momenti që ato paraqiten në Doganë.

Neni 103**Deklarata e strehimit të përkohshëm**

1.Mallrat jo kosovare që paraqiten në doganë mbulohen nga një deklaratë e strehimit të përkohshëm, e cila përmban të gjitha të dhënat e nevojshme për zbatimin e dispozitave që rregullojnë strehimin e përkohshëm.

2.Dokumentet që kanë lidhje me mallrat në strehim të përkohshëm u vihen në dispozicion Doganës kur e kërkon legjislacioni në fuqi ose kur është e nevojshme për kryerjen e kontrolleve doganore.

3.Deklarata për strehim të përkohshëm depozitohet nga një prej personave të përcaktuar në paragrafin 1 ose 3 të nenit 99, më së voni deri në kohën e paraqitjes së mallrave në Doganë.

4.Deklarata e strehimit të përkohshëm, përjashtimisht kur nuk kërkohet depozitimi i një deklarate përmbledhëse të hyrjes, përmban një referencë të çdo deklarate përmbledhëse të hyrjes për mallrat që paraqiten në Doganë, përveç kur ato kanë qenë ndërkohë në strehim të përkohshëm ose janë vendosur nën një procedurë doganore dhe nuk kanë lëshuar territorin doganor të Republikës së Kosovës.

5.Dogana mund të pranoj që deklarata e strehimit të përkohshëm të merr gjithashtu një nga format e mëposhtme:

5.1.e një reference të deklaratës përmbledhëse të hyrjes të depozituar për mallrat përkatëse, e plotësuar me të dhënat e një deklarate të strehimit të përkohshëm;

5.2.e një manifesti ose dokumenti tjetër të transportit, me kusht që i përmban të dhënat e një deklarate të strehimit të përkohshëm, përfshirë referencën e çdo deklarate përmbledhëse të hyrjes për mallrat përkatëse.

6.Dogana mund të pranoj përdorimin e sistemeve informatike tregtare, të portit ose të transportit, për paraqitjen e një deklarate të strehimit të përkohshëm, me kusht që këto sisteme të përmbajnë të dhënat e nevojshme të kësaj deklarate dhe që këto të dhëna të vihen në dispozicion të tyre, në përputhje me paragrafin 3 të këtij neni.

7.Nenet 127 deri në 131 zbatohen për deklaratën e strehimit të përkohshëm.

8.Deklarata e strehimit të përkohshëm mund të përdoret gjithashtu për qëllime të:

8.1.njoftimit të arritjes, sipas përcaktimeve të nenit 124; ose

8.2.paraqitjes së mallrave në Doganë sipas përcaktimeve të nenit 94, për sa kohë që ajo plotëson kushtet e parashikuara në ato dispozita.

9.Një deklaratë e strehimit të përkohshëm nuk kërkohet kur, më së voni pas momentit të paraqitjes së mallrave në doganë, statusi doganor i tyre si mallra kosovare përcaktohet në përputhje me nenet 109 deri në 111.

10.Deklarata e strehimit të përkohshëm mbahet, ose është e qasshme për qellim verifikimi nga Dogana nëse mallrat të cilave i referohet deklarata janë vendosur më pas në procedurë doganore apo janë rieksportuar në përputhje me nenin 107 të këtij Kodi.

11.Për qëllime të paragrafëve 1 deri në 10 të këtij neni, kur mallrat jo kosovare nën një procedurë transiti paraqiten në një zyrë destinacioni brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës, të dhënat për operacionin e transitit përkatës konsiderohen si të jenë deklaratë e strehimit të përkohshëm, me kusht që ato të plotësojnë kërkesat për atë qëllim. Megjithatë, mbajtësi i mallrave mund të depozitojë një deklaratë të strehimit të përkohshëm pas mbylljes së procedurës të transitit.

12.Rregullat procedurale për depozitimin e deklaratës së strehimit të përkohshëm sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 104

Ndryshimi dhe anulimi i një deklarate për strehim të përkohshëm

1.Me anë të një aplikimi, deklaruesi lejohet të ndryshojë një ose më shumë të dhëna të deklaratës për strehim të përkohshëm, pasi ajo është depozituar. Ndryshimi nuk përfshin deklarimin për mallrat tjera, përveç të deklaruara fillimisht.

2.Nuk mund të bëhet asnjë ndryshim pasi Dogana:

2.1.ka informuar personin që ka depozituar deklaratën se Dogana ka për qëllim të ekzaminojë mallrat;

2.2.ka përcaktuar se të dhënat e deklaratës janë të pasakta.

3.Kur mallrat, për të cilat është depozituar një deklaratë e strehimit të përkohshëm nuk janë paraqitur në Doganë, Dogana anulon deklaratën në njërin prej rasteve të mëposhtme:

3.1.me aplikim nga deklaruesi;

3.2.pas tridhjetë (30) ditëve nga depozitimi i deklaratës.

4.Rregullat procedurale për ndryshimin e deklaratës së strehimit të përkohshëm sipas paragrafit 1 dhe 2 të këtij neni dhe ato për anulimin e deklaratës së strehimit të përkohshëm sipas paragrafit 3 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 105

Kushtet dhe përgjegjësitë për strehimin e përkohshëm të mallrave

1.Mallrat në strehim të përkohshëm mund të strehohen vetëm në ambientet e strehimit të

përkohshëm në përputhje me nenin 106 ose, kur është e arsyeshme, në vende të tjera të caktuara ose të miratuara nga Dogana.

2. Pavarësisht zbatimit të paragrafit 5 të nenit 95, mallrat në strehim të përkohshëm janë objekt vetëm i atyre formave të trajtimit të destinuara për të garantuar ruajtjen e tyre në një gjendje të pandryshuar, pa i modifikuar pamjen ose karakteristikat teknike.

3. Mbajtësi i autorizimit, i përcaktuar në nenin 106, ose personi, që strehon mallrat në rastet kur ato strehohen në vende të tjera të caktuara ose të miratuara nga Dogana, është përgjegjës:

3.1. për të siguruar që mallrat në strehim të përkohshëm nuk largohen nga mbikëqyrja doganore;

3.2. për të plotësuar obligimet që rrjedhin nga strehimi i mallrave në strehim të përkohshëm.

4. Kur, për çfarëdo arsye, mallrat nuk mund të mbahen në strehim të përkohshëm, Dogana pa vonesë merr të gjitha masat e nevojshme për të rregulluar situatën e mallrave, në përputhje me nenet 134, 135 dhe 136.

5. Kushtet për miratimin e vendeve të përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

Neni 106

Autorizimi për drejtim të ambienteve të strehimit të përkohshëm

1. Për drejtim të ambienteve të strehimit të përkohshëm kërkohet një autorizim nga ana e Doganës. Ky autorizim nuk kërkohet kur drejtues i ambienteve të strehimit të përkohshëm është Dogana. Kushtet, në të cilat lejohet operimi me ambientet për strehim të përkohshëm të mallrave, përcaktohen në autorizim.

2. Autorizimi i përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni u jepet vetëm personave që plotësojnë të gjitha kushtet e mëposhtme:

2.1. janë të vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës;

2.2. ofrojnë sigurinë e nevojshme për zhvillimin e duhur të operacioneve. Një operator ekonomik i autorizuar në fushën e thjeshtësimeve doganore konsiderohet që e plotëson këtë kusht në rast se përdorimi i ambienteve të strehimit të përkohshëm është përfshirë në autorizim, sipas nën paragrafit 3.1 të nenit 24.

2.3. depozitojnë një garancion, në përputhje me nenin 60.

3. Kur depozitohet një garancion gjithëpërfshirës, përmbushja e detyrimeve që rrjedhin nga përdorimi i këtij garancioni, monitorohet nga një kontroll i duhur.

4. Autorizimi i përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni jepet vetëm kur Dogana është në gjendje të ushtroj mbikëqyrje doganore pa pasur nevojë të vendos masa administrative të cilat nuk janë në proporcion më nevojat ekonomike të përfshira.

5. Mbajtësi i autorizimit i mban regjistrat e duhura në një formë të miratuar nga Dogana.

6. Regjistrat përmbajnë informacionin dhe të dhënat që i mundësojnë Doganës të mbikëqyr operacionet në ambientet e strehimit të përkohshëm dhe në veçanti, për sa i përket identifikimit të mallrave të strehuara, statusin e tyre doganor dhe lëvizjen e tyre.

7. Një operator ekonomik i autorizuar për thjeshtësime doganore, konsiderohet se përmbush

detyrimet e përcaktuara në paragrafin 5 dhe 6 të këtij neni, kur ai mban regjistrat e duhura për operacionin e strehimit të përkohshëm.

8. Dogana mund të autorizon mbajtësin e autorizimit të lëvizë mallrat në strehim të përkohshëm nga një ambient strehimi i përkohshëm në një tjetër, me kusht që kjo lëvizje të mos rritë rrezikun për mashtrim, si më poshtë:

8.1.një lëvizje e tillë zhvillohet nën përgjegjësinë e Doganës;

8.2.kjo lëvizje mbulohet nga një autorizim i vetëm, i lëshuar për një operator ekonomik të autorizuar për thjeshtësime doganore; ose

8.3. në raste të tjera lëvizjeje.

9.Në rast se nevojitet ekonomikisht dhe nuk ndikohet negativisht mbikëqyrja doganore, Dogana mund të autorizoj strehimin e mallrave kosovare në një ambient strehimi të përkohshëm. Këto mallra nuk konsiderohen si mallra në strehim të përkohshëm.

10.Kushtet për dhënien e autorizimit për përdorimin e ambienteve të strehimit të përkohshëm sipas këtij neni dhe rastet e lëvizjes nga nën paragrafi 8.3 i këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë i me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

11.Rregullat procedurale për lëvizjen e mallrave në strehim të përkohshëm sipas paragrafit 8 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 107

Përfundimi i strehimit të përkohshëm

Mallrat jo kosovare në strehim të përkohshëm vendosen nën një procedurë doganore ose ri eksportohen brenda nëntëdhjetë (90) ditëve.

Neni 108

Zgjedhja e procedurës doganore

Përveç kur parashihet ndryshe, deklaruesi është i lirë të zgjedhë procedurën doganore nën të cilin vendosë mallrat, me kushtet e asaj procedure, pavarësisht nga lloji dhe sasia e mallrave ose vendi i tyre i origjinës, i dërgesës ose i destinacionit.

PJESA E PESTË

RREGULLA TË PËRGJITHSHME PËR STATUSIN DOGANOR, VENDOSJEN E MALLRAVE NËN NJË PROCUDURË DOGANORE, VERIFIKIMI, LËSHIMI DHE DISPONIMI ME MALLRA

KAPITULLI I

STATUSI DOGANOR I MALLRAVE

Neni 109

Statusi doganor i mallrave kosovare

1.Të gjitha mallrat, që gjenden në territorin doganor të Republikës së Kosovës, prezumohen të kenë statusin doganor të mallrave kosovare, përveç kur vërtetohet që ato janë mallra jo kosovare.

2.Në raste të veçanta, prezumimi i parashikuar në paragrafin 1 të këtij neni nuk zbatohet dhe statusi doganor i mallrave Kosovare duhet të dëshmohet.

3.Në raste të veçanta, mallrat tërësisht të përfituara në territorin doganor të Republikës së Kosovës nuk kanë statusin doganor të mallrave kosovare nëse ato janë përftuar nga mallra të vendosura në strehim të përkohshëm ose të vëna nën procedurën e transitit të jashtëm, nën një procedurë strehimi, procedurë të importit të përkohshëm apo procedurë të përpunimit të brendshëm.

4.Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa përcaktohen:

4.1.rastet kur prezumimi i parashikuar në paragrafin 1 të këtij neni, nuk zbatohet;

4.2.kushtet për lehtësimin e dëshmimit të statusit doganor të mallrave kosovare;

4.3.rastet kur mallrat e përcaktuara në paragrafin 3 të këtij neni, nuk kanë statusin doganor të mallrave kosovare;

5.Rregullat procedurale për sigurimin dhe verifikimin e dëshmisë se statusit doganor të mallrave kosovare, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 110

Humbja e statusit doganor të mallrave kosovare

1.Mallrat kosovare bëhen mallra jo kosovare në rastet e mëposhtme:

1.1. kur ato largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, për aq kohë sa nuk zbatohen rregullat për transitin e brendshëm;

1.2.kur ato janë vendosur në procedurën e transitit të jashtëm, në procedurën e strehimit ose procedurën e përpunimit të brendshëm, për aq sa e lejon legjislacioni doganor;

1.3.kur ato janë vendosur nën një procedurë të përdorimit të veçantë përfundimtar dhe më pas janë braktisur në dobi të shtetit ose shkatërruar duke lënë mbeturina;

1.4.kur deklarata doganore për lëshimin e mallrave për qarkullim të lirë anulohet pas lëshimit të mallrave.

Neni 111

Mallrat kosovare që largohen përkohësisht nga territori doganor i Republikës së Kosovës

1.Në rastet e përcaktuara në nën paragrafët 2.2 deri 2.5 të nenit 152, mallrat mbajnë statusin e tyre doganor si mallra kosovare vetëm nëse ky status është përcaktuar nën kushtet dhe mënyrat e parashikuara me legjislacionin doganor.

2.Në raste të veçanta, mallrat kosovare mund të lëvizin, pa qenë objekt i një procedurë doganore, nga një pikë në një pikë tjetër të territorit doganor të Republikës së Kosovës si dhe përkohësisht jashtë këtij territori pa ndryshuar statusin e tyre doganor.

3.Rastet kur statusi doganor i mallrave të përcaktuara në paragrafin 2 të këtij neni, nuk ndryshon, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

KAPITULLI II VENDOSJA E MALLRAVE NËN NJË PROCEDURË DOGANORE

NËNKAPITULLI I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 112

Deklarata doganore e mallrave dhe mbikëqyrja doganore e mallrave Kosovare

1. Të gjitha mallrat e destinuar për t'u vendosur nën një procedurë doganore, me përjashtim të procedurës së zonës së lirë, mbulohen nga deklarata doganore e duhur për procedurën përkatëse.
2. Në raste të veçanta, të ndryshme nga ato të përcaktuara në paragrafin 3 të nenit 7, një deklaratë doganore mund të depozitohet duke përdorur mënyra të ndryshme nga teknikat elektronike të përpunimit të dhënave.
3. Mallrat kosovare të deklaruara për eksport, transit të brendshëm ose përpunim të brendshëm, janë objekt i mbikëqyrjes doganore që nga momenti i pranimit të deklaratës së përmendur në paragrafin 1 të këtij neni deri në momentin që ato largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës ose, kur braktisen në dobi të shtetit, shkatërrohen apo deklarata doganore anulohet.
4. Rastet kur një deklaratë doganore mund të depozitohet duke përdorur mënyra të ndryshme nga teknikat elektronike të përpunimit të dhënave sipas paragrafit 2 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.
5. Rregullat procedurale për depozitimin e deklaratës doganore për rastet e përcaktuara në paragrafin 2 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 113

Zyrat doganore kompetente

1. Ministri përkatës për Financa me akt nënligjor përcakton, vendndodhjen, orarin e punës dhe kompetencat e zyrave të ndryshme doganore të vendosura në territorin e Republikës së Kosovës.
2. Përveç kur parashihet ndryshe, zyra doganore kompetente për vendosjen e mallrave nën një procedurë doganore është zyra doganore përgjegjëse për vendin ku mallrat paraqiten në Doganë.
3. Rregullat procedurale për përcaktimin e zyrave doganore, të ndryshme nga ato të përmendura në paragrafin 2 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

NËNKAPITULLI II DEKLARATAT DOGANORE STANDARDE

Neni 114

Përmbajtja e një deklaratë doganore standarde

1. Deklarata doganore standarde përmban të gjitha të dhënat e nevojshme për zbatimin e dispozitave që rregullojnë procedurën doganore për të cilën mallrat janë deklaruar.
2. Rregullat procedurale për depozitimin e deklaratës standarde sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave.

Neni 115

Dokumentet mbështetëse

1. Dokumentet mbështetëse të kërkuara për zbatimin e dispozitave që rregullojnë procedurën doganore për të cilën janë deklaruar mallrat, duhet të jene në posedim nga deklaruesi dhe t'u vihen në dispozicion Doganës në momentin kur depozitohet deklarata doganore.
2. Dokumentet mbështetëse u vihen në dispozicion Doganës kur kjo kërkohet nga legjislacioni në fuqi ose kur është e nevojshme për qëllime të kontrolleve doganore.
3. Në raste të veçanta, operatorët ekonomikë mund të përpilojnë dokumentet mbështetëse, me kusht që të jenë të autorizuar nga Dogana për këtë qëllim.
4. Rregullat për dhënien e autorizimit të përcaktuar në paragrafin 3 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.
5. Rregullat procedurale për vënien në dispozicion të dokumenteve mbështetëse, të përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

NËNKAPITULLI III

DEKLARATAT DOGANORE TË THJESHTËZUARA

Neni 116

Deklarata e thjeshtëzuar

1. Dogana mund të pranojë që një person të vendosë mallrat nën një procedurë doganore në bazë të një deklarate të thjeshtëzuar, e cila mund të anashkalojë paraqitjen e disa të dhënave, sipas përcaktimeve të nenit 114 ose të dokumenteve mbështetëse, sipas përcaktimeve të nenit 115.
2. Përdorimi i rregullt i deklaratës së thjeshtëzuar të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni autorizohet nga Dogana.
3. Kushtet për dhënien e autorizimeve të përcaktuara në paragrafin 2 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.
4. Rregullat procedurale për depozitim të deklaratës së thjeshtëzuar sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 117

Deklarata plotësuese

1. Në rastin e një deklarate të thjeshtëzuar, sipas përcaktimeve të nenit 116 ose evidentimit në regjistrat e deklaruesit, sipas përcaktimeve të nenit 125, deklaruesi depoziton në zyrën doganore kompetente brenda një afati të caktuar, një deklaratë plotësuese, e cila përmban të dhënat e nevojshme për procedurën doganore përkatëse.
2. Në rastin e një deklarate të thjeshtëzuar sipas përcaktimeve të nenit 116, dokumentet mbështetëse të nevojshme duhet të jenë në posedim të deklaruesit dhe në dispozicion të Doganës brenda një afati kohor të caktuar.
3. Deklarata plotësuese mund të jetë e një natyre të përgjithshme, periodike ose përmbledhëse.
4. Depozitimi i deklaratës plotësuese nuk është i detyrueshëm në rastet e mëposhtme:

- 4.1. kur mallrat vendosen nën procedurën e magazinës doganore;
 - 4.2. në raste të tjera të veçanta.
5. Dogana mund të mos kërkoj depozitimin e një deklarate plotësuese kur zbatohen kushtet e mëposhtme:
- 5.1. deklarata e thjeshtëzuar ka të bëjë me mallra, vlera dhe sasia e të cilave është nën nivelin e pragut statistikor;
 - 5.2. deklarata e thjeshtëzuar i përmban të gjitha të dhënat e nevojshme për procedurën doganore përkatëse; dhe
 - 5.3. deklarata e thjeshtëzuar nuk është bërë me anë të evidentimit në regjistrat e deklaruesit.
6. Deklarata e thjeshtëzuar, referuar nenit 116, ose evidentimit në regjistrat e deklaruesit sipas përcaktimeve të nenit 125, dhe deklarata plotësuese, konsiderohen që përbëjnë një akt të vetëm e të pandashëm që hyn në fuqi, respektivisht, në datën kur deklarata e thjeshtëzuar është pranuar sipas përcaktimeve të nenit 120 dhe në datën në të cilën mallrat janë regjistruar në regjistrat e deklaruesit.
7. Për qëllime të nenit 59, vendi ku depozitohet deklarata plotësuese konsiderohet vendi ku është depozituar deklarata doganore.
8. Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa përcaktohen :
- 8.1. afatet kohore të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni, brenda të cilave depozitohet deklarata plotësuese;
 - 8.2. afatet kohore të përmendura në paragrafin 2 të këtij neni, brenda të cilave dokumentet mbështetëse duhet të jenë në posedim të deklaruesit;
 - 8.3. rastet e veçanta kur depozitimi i deklaratës plotësuese nuk është i detyrueshëm, sipas nën paragrafit 4.2 të këtij neni.
9. Rregullat procedurale për depozitimin e deklaratës plotësuese sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

NËNKAPITULLI IV DISPOZITA TË ZBATUESHME PËR TË GJITHA DEKLARATAT DOGANORE

Neni 118 Depozitimi i deklaratës doganore

1. Pavarësisht zbatimit të paragrafit 1 të nenit 117, një deklaratë doganore mund të depozitohet nga çdo person që mund të paraqesë të gjitha informacionet të cilat kërkohen për zbatimin e dispozitave që rregullojnë procedurën doganore për të cilën janë deklaruar mallrat. Ky person duhet të jetë gjithashtu në gjendje të paraqesë mallrat në fjalë ose të bëjë të mundur paraqitjen e tyre në Doganë.
2. Megjithatë, kur pranimi i një deklarate doganore imponon obligime të veçanta mbi një person të caktuar, kjo deklaratë bëhet nga ai person apo nga përfaqësuesi i tij.
3. Deklaruesi duhet të jetë i vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

4. Përjashtimisht nga ajo që është përcaktuar në paragrafin 3 të këtij neni, për deklaruesit e mëposhtëm nuk kërkohet të jenë të vendosur brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës:

4.1. personat, të cilët depozitojnë një deklaratë doganore transiti apo import të përkohshëm;

4.2. personat, të cilët depozitojnë kohë pas kohe një deklaratë doganore, përfshirë deklaratat për përdorimin e veçantë përfundimtar ose përpunim e brendshëm, me kusht që Dogana të konsideroj këtë deklaratë të arsyeshëm;

4.3. personat që janë të vendosur në një vend kufitar me territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe që paraqesin mallra të cilave u referohet deklarata doganore në një doganë kufitare me vendin kufitar të sipërpërmendur, me kusht që ai vend kufitar, në cilin janë vendosur personat, u jep përfitime reciproke personave të vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

5. Deklarata doganore duhet të vërtetohet.

Neni 119

Depozitimi i një deklarate doganore para paraqitjes së mallrave

1. Një deklaratë doganore mund të depozitohet para paraqitjes së pritshme të mallrave në Doganë. Në qoftë se mallrat nuk paraqiten brenda tridhjetë (30) ditëve nga dita e depozitimit të deklaratës, deklarata doganore konsiderohet sikur të mos ishte depozituar.

2. Rregullat procedurale për depozitimin e deklaratës doganore sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 120

Pranimi i një deklarate doganore

1. Deklaratat doganore, të cilat përmbushin kushtet e përcaktuara në këtë Kapitull, pranohen menjëherë nga Dogana, me kusht që mallrat, të cilave ato u referohen, të jenë paraqitur në Doganë.

2. Data e pranimi të deklaratës doganore nga Dogana, përveç kur parashihet ndryshe, është data që do të përdoret për zbatimin e dispozitave që rregullojnë procedurën doganore për të cilën mallrat janë deklaruar dhe për të gjitha formalitetet e tjera të importit apo eksportit.

3. Rregullat procedurale për pranimin e një deklarate doganore, sipas këtij neni, përfshirë dhe zbatimin e rregullave për rastet e parashikuara në nenin 124, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 121

Ndryshimi i një deklarate doganore

1. Deklaruesi përmes aplikimit i lejohet të ndryshojë një apo më shumë të dhëna në deklaratën doganore pasi deklarata doganore është pranuar nga Dogana. Ndryshimi nuk e bën deklaratën doganore të zbatueshme për mallra tjera nga ato që janë deklaruar fillimisht në të.

2. Asnjë ndryshim i tillë nuk mund të lejohet kur kërkesa bëhet pasi Dogana:

2.1. ka informuar deklaruesin që mallrat do të ekzaminohen;

2.2. ka konstatuar se të dhënat në deklaratën doganore janë të pasakta;

2.3. i ka lëshuar mallrat.

3.Me aplikim nga deklaruesi, brenda tre (3) vjetëve nga data e pranimit të deklaratës doganore, mund të lejohet ndryshimi i deklaratës doganore pas lëshimit të mallrave, me qëllim që deklaruesi të përmbushë obligimet e tij ose saj të lidhura me vënien e mallrave nën procedurën doganore përkatëse.

4.Rregullat procedurale për ndryshimin e deklaratës doganore pas lëshimit të mallrave sipas paragrafit 3 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 122 **Anulimi i një deklarate doganore**

1.Dogana, në bazë të aplikimit nga deklaruesi, anulon një deklaratë doganore, tashmë të pranuar, në rastet e mëposhtme:

1.1.kur vlerëson se mallrat do të vendosen menjëherë në një procedurë tjetër doganore;

1.2.kur vlerëson se, si rezultat i rrethanave të veçanta, vendosja e mallrave nën procedurën doganore nën të cilin ishin deklaruar, nuk është më e arsyeshme.

2.Pavarësisht paragrafit 1 të këtij neni, kur Dogana ka informuar deklaruesin që mallrat do të ekzaminohen, aplikimi për anulimin e deklaratës doganore nuk pranohet para se të jetë kryer ekzaminimi.

3.Deklarata doganore nuk anulohet pasi mallrat janë lëshuar, përveç kur parashihet ndryshe.

4.Rastet kur një deklaratë doganore anulohet pas lëshimit të mallrave sipas paragrafit 3 të këtij neni, përcaktohet me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

NËNKAPITULLI V **THJESHTËSIMET TJERA**

Neni 123

Thjeshtësimi i përpilimit të deklaratës doganore për mallrat që klasifikohen në nënkrere të ndryshme tarifore

1.Kur një ngarkesë është e përbërë nga mallra, që u përkasin nënkrerëve të ndryshëm tariforë dhe përpilimi i deklaratës doganore për secilin prej këtyre mallrave, sipas nënkrerëve të tyre tariforë, do të kërkonte punë dhe shpenzime në shpërpjesëtim me detyrimet e importit dhe eksportit për t'u paguar, Dogana në bazë të aplikimit nga deklaruesi, mund të pajtohet që detyrimet doganore në import dhe eksport të aplikohen mbi të gjithë ngarkesën, bazuar në nënkreun tarifor të mallit, i cili ka nivelin tarifor më të lartë të detyrimit doganor në import apo eksport.

2.Dogana refuzon përdorimin e thjeshtësimit të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni për mallra që janë objekt i ndalesave ose kufizimeve, ose i detyrimeve të akcizës kur klasifikimi i saktë është i nevojshëm me qëllim të zbatimit të masave.

3.Masat për përcaktimin e nënkrerëve tarifor për zbatimin e paragrafit 1 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 124 **Zhdoganimi qendror**

1. Dogana, mund të autorizoj një person të depozitojë në zyrën doganore përgjegjëse për vendin ku është vendosur personi, një deklaratë doganore për mallrat të cilat janë paraqitur në një zyrë tjetër doganore.

2. Zyra doganore, në të cilën është depozituar deklarata do të:

2.1. mbikëqyr vendosjen e mallrave nën procedurën doganore përkatëse;

2.2. kryen kontrollet doganore për verifikimin e deklaratës doganore, sipas përcaktimeve të nën paragrafëve 1.1 dhe 1.2 të nenit 127.

2.3. kur është e arsyeshme, kërkon që zyra doganore, në të cilën janë paraqitur mallrat, të kryejë kontrollet doganore për verifikimin e deklaratës doganore, të përcaktuar në nën paragrafët 1.3 dhe 1.4 të nenit 127.

2.4. kryen formalitetet doganore për rikthimin e shumës së detyrimit të importit ose eksportit që i korrespondon cilit do borxhi doganor.

3. Zyra doganore në të cilën është depozituar deklarata doganore dhe zyra doganore në të cilën paraqiten mallrat, shkëmbejnë informacionin e nevojshëm për verifikimin e deklaratës doganore dhe për lëshimin e mallrave.

4. Zyra doganore, në të cilën janë paraqitur mallrat, përveç kontrolleve të saj të lidhura me mallrat që sjellën ose largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, kryen kontrollet doganore, të përcaktuara në nën paragrafin 2.3 të këtij neni, dhe i njofton zyrës doganore, në të cilën është depozituar deklarata doganore rezultatet e kontrollit.

5. Zyra doganore, në të cilën depozitohet deklarata doganore, lëshon mallrat në përputhje me nenin 132 dhe 133, duke marrë në konsideratë:

5.1. rezultatet e kontrolleve të saj për verifikimin e deklaratës doganore;

5.2. rezultatet e kontrolleve të kryera nga zyra doganore, në të cilën janë paraqitur mallrat, për verifikimin e deklaratës doganore dhe të kontrolleve që lidhen me mallrat që sjellën ose largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

6. Kushtet për dhënien e autorizimit të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

7. Rregullat procedurale në lidhje me zhdoganimin qendror, përfshirë dhe formalitetet doganore e kontrollet sipas këtij neni, si dhe rregullat procedurale në lidhje me përjashtimin nga detyrimi i paraqitjes së mallrave, sipas përcaktimeve të paragrafit 3 të nenit 125, në kuadër të zhdoganimit qendror, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 125 **Evidentimi në regjistrat e deklaruesit**

1. Dogana në bazë të aplikimit mund të autorizoj një person të depozitojë një deklaratë doganore, përfshirë një deklaratë të thjeshtësuar, në formën e evidentimit në regjistrat e deklaruesit, me kusht që të dhënat e kësaj deklarate të jenë në dispozicion të Doganës në sistemin elektronik të deklaruesit, në kohën kur depozitohet deklarata doganore në formën e evidentimit në regjistrat e deklaruesit.

2. Deklarata doganore konsiderohet e pranuar në momentin, në të cilin mallrat evidentohen në regjistrat.

3. Dogana në bazë të aplikimit, mund të përjashtoj detyrimin për paraqitjen e mallrave. Në raste të tilla, mallrat konsiderohet se janë lëshuar në momentin në të cilin mallrat janë evidentuar në regjistrat e deklaruesit.

4. Ky përjashtim mund të sigurohet kur plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

4.1. deklaruesi është një operator ekonomik i autorizuar për thjeshtësime doganore;

4.2. lloji dhe fluksi i mallrave përkatëse e arsyetojnë dhe janë të njohura nga Dogana;

4.3. zyra doganore mbikëqyrëse ka qasje në gjithë informacionin që e konsideron të nevojshëm për të siguruar ushtrimin e së drejtës së saj për të ekzaminuar mallrat, nëse lind nevoja;

4.4. në momentin e regjistrimit, mallrat nuk janë më objekt i ndalesave dhe kufizimeve, përveç kur parashihet ndryshe në autorizim.

5. Megjithatë, zyra doganore mbikëqyrëse, në rrethana të veçanta, mund të kërkojë që mallrat të paraqiten në Doganë.

6. Kushtet, nën të cilat lëshimi i mallrave është i lejuar, përcaktohen në autorizim.

7. Kushtet për dhënien e autorizimit sipas paragrafit 1 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa

8. Rregullat procedurale për evidentimin në regjistrat e deklaruesit sipas këtij neni, përfshirë dhe formalitetet dhe kontrollet doganore përkatëse, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 126 Vetëvlerësimi

1. Dogana, në bazë të aplikimit, mund të autorizoj një operator ekonomik të kryejë disa formalitete doganore, që normalisht kryhen nga Dogana, për të përcaktuar shumën e detyrimeve të importit dhe eksportit për t'u paguar dhe të kryej disa kontrolle nën mbikëqyrjen doganore.

2. Aplikuesi për autorizim nga paragrafi 1 i këtij neni, është një operator ekonomik i autorizuar për thjeshtësime doganore.

3. Kushtet për dhënien e autorizimit nga paragrafi 1 i këtij neni dhe formalitetet doganore dhe kontrollet që kryhen nga mbajtësi i autorizimit, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

4. Rregullat procedurale në lidhje me formalitetet dhe kontrollet doganore që kryhen nga mbajtësi i autorizimit sipas paragrafit 1 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI III VERIFIKIMI DHE LËSHIMI I MALLRAVE

NËNKAPITULLI I VERIFIKIMI

Neni 127 Verifikimi i një deklarate doganore

1. Dogana, me qëllim verifikimin e saktësisë së të dhënave që përmban një deklarate doganore tashmë e pranuar, mund:

- 1.1. të ekzaminoj deklaratën dhe dokumentet mbështetëse;
- 1.2. t'i kërkojë deklaruesit të paraqesë dokumente të tjera;
- 1.3. të ekzaminoj mallrat;
- 1.4. të merr mostra për analiza apo ekzaminim të detajuar të mallrave.

Neni 128 Ekzaminimi i mallrave dhe marrja e mostrave

1. Transportimi i mallrave në vendet ku ato do të ekzaminohen dhe do të merren mostra, dhe ku do të kryhen të gjitha veprimet e nevojshme për ekzaminime të tilla ose për marrjen e mostrave, kryhet nga deklaruesi ose nën përgjegjësinë e tij. Kostot e krijuara mbulohen nga deklaruesi.

2. Deklaruesi ka të drejtë të jetë i pranishëm apo të përfaqësohet kur ekzaminohen mallrat dhe kur merren mostrat. Kur ka arsye të bazuar, Dogana mund të kërkojë që deklaruesi të jetë i pranishëm apo të përfaqësohet kur ekzaminohen mallrat dhe kur merren mostrat apo të sigurojë Doganës asistencën e nevojshme për lehtësimin e ekzaminimit apo në marrjen e mostrave.

3. Nëse mostrat merren në përputhje me dispozitat në fuqi, Dogana nuk është përgjegjëse për pagesën e çfarëdo kompensimi të ndërlidhur, por merr përsipër kostot e analizave apo ekzaminimit të tyre.

Neni 129 Ekzaminimi i pjesëshëm i mallrave dhe marrja e mostrave

1. Kur ekzaminohen ose kur merren mostra vetëm për një pjesë të mallrave të mbuluara nga një deklaratë doganore, rezultatet e ekzaminimit të pjesëshëm apo të analizave apo ekzaminimit të mostrave, konsiderohet se vlejné për të gjitha mallrat e mbuluara nga e njëjta deklaratë.

2. Pavarësisht paragrafit 1 të këtij neni, deklaruesi mund të kërkojë një ekzaminim të mëtejshëm të mallrave ose marrje mostrash të tjera nëse ai ose ajo e konsideron rezultatin e ekzaminimit të pjesëshëm apo të analizave ose të ekzaminimit të mostrave të marra, si jo të vlefshëm për pjesën e mbetur të mallrave të deklaruar. Kërkesa pranohet me kusht që mallrat të mos jenë lëshuar ende apo, nëse ato janë lëshuar, deklaruesi provon që ato nuk kanë pësuar asnjë ndryshim.

3. Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni, kur një deklaratë doganore mbulon dy ose më shumë artikuj, të dhënat për secilin artikull konsiderohen sikur përbëjnë deklarata të veçanta doganore.

Neni 130 **Rezultatet e verifikimit**

1.Rezultatet e verifikimit të deklaratës doganore përdoren për zbatimin e dispozitave që rregullojnë procedurën doganore nën të cilën janë vendosur mallrat.

2.Nëse deklarata doganore nuk është verifikuar, paragrafi 1 i këtij neni zbatohet duke u bazuar në të dhënat e deklaratës.

Neni 131 **Masat identifikuese**

1. Dogana ose, sipas nevojës, operatorët ekonomik që autorizohen nga Dogana, marrin masat e nevojshme për të identifikuar mallrat, kur identifikimi i tyre kërkohet me qëllim që të sigurojë përputhjen me dispozitat që rregullojnë procedurën doganore nën të cilën mallrat janë deklaruar.

2.Masat identifikuese të vendosura në mallra, paketime ose mjete transporti hiqen apo shkatërrohen vetëm nga Dogana ose, kur autorizohen nga Dogana, nga operatorët ekonomikë, përveç nëse si rrjedhojë e rrethanave të paparashikuara apo një force madhore, heqja apo shkatërrimi i tyre është i domosdoshëm për të siguruar ruajtjen e mallrave apo mjeteve të transportit.

3.Masat për verifikimin e deklaratës doganore, ekzaminimin e mallrave dhe marrjen e mostrave dhe rezultatet e verifikimit, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

NËNKAPITULLI II **LËSHIMI**

Neni 132 **Lëshimi i mallrave**

1. Kur kushtet për vendosjen e mallrave nën një procedurë të caktuar janë përmbushur dhe me kusht që çdo kufizim është zbatuar e që mallrat nuk janë objekt i ndonjë ndalesë, Dogana i lëshon mallrat sapo të dhënat e deklaratës doganore të jenë verifikuar ose të jenë pranuar pa verifikim.

2.Paragrafi 1 i këtij neni gjithashtu zbatohet kur verifikimi, sipas përcaktimeve të nenit 127, nuk mund të përfundojë brenda një afati të arsyeshëm kohor dhe për mallrat nuk kërkohet që të jenë të pranishme për qëllime verifikimi.

3.Të gjitha mallrat e mbuluara nga e njëjta deklaratë lëshohen në të njëjtën kohë.

4.Për qëllime të paragrafit 3 të këtij neni, kur një deklaratë doganore mbulon mallra që klasifikohen nën dy apo më shumë nënkrerë tariforë, të dhënat e lidhura me mallrat e çdo nënkreu tarifor konsiderohen sikur përbëjnë deklarata të veçanta doganore.

Neni 133 **Lëshimi në varësi të pagesës së shumës së detyrimit të importit apo eksportit që i korrespondon borxhit doganor ose dhënien e një garancioni**

1. Kur nga vendosja e mallrave nën një procedurë doganore lind një borxh doganor, lëshimi i mallrave kushtëzohet me pagesën e shumës së detyrimit të importit ose eksportit, që i korrespondon këtij borxhi doganor ose dhënien e një garancioni për të mbuluar këtë borxh.

2.Pavarësisht zbatimit të paragrafit 3 të këtij neni, paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet për

importin e përkohshëm me lirim të pjesshëm nga detyrimet e importit.

3. Kur, sipas dispozitave që rregullojnë procedurën doganore për të cilën mallrat janë deklaruar, Dogana kërkon dhënien e një garancioni, këto mallra nuk lëshohen për procedurën doganore në fjalë derisa ky garancion të depozitohet.

4. Në raste të veçanta, lëshimi i mallrave nuk kushtëzohet me dhënien e një garancioni në lidhje me mallrat që janë objekt i një kërkesë tërheqjeje për një kuotë tarifore.

5. Kur përdoret një thjeshtësim, sipas përcaktimeve të neneve 116, 125 dhe 126 dhe është depozituar një garancion gjithëpërfshirës, lëshimi i mallrave nuk kushtëzohet me monitorimin e garancionit nga Dogana.

6. Rastet nga paragrafi 4 i këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa

KAPITULLI IV DISPONIMI I MALLRAVE

Neni 134 Shkatërrimi i mallrave

1. Kur Dogana ka arsye të bazuar, mund të kërkoj që mallrat të cilat janë paraqitur në Doganë të shkatërrohen dhe për këtë informon mbajtësin e mallrave. Kostot e shkatërrimit i ngarkohen mbajtësit të mallrave.

2. Rregullat procedurale mbi shkatërrimin e mallrave nga ky nen, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 135 Masat që ndërmerren nga Dogana

1. Dogana ndërmerr çdo masë të nevojshme, përfshirë konfiskimin dhe shitjen, ose shkatërrimin e mallrave, për rastet si ne vijim:

1.1. kur një nga obligimet e përcaktuara në legjislacionin doganor për hyrjen e mallrave jo kosovare në territorin doganor të Republikës së Kosovës nuk është përmbushur ose mallrat i janë shmangur mbikëqyrjes doganore;

1.2. kur mallrat nuk mund të lëshohen për cilën do nga arsyet e mëposhtme:

1.2.1. nuk ka qenë e mundur, për arsye që i atribuohen deklaruesit, të ndërmerr ose të vazhdoj ekzaminimi i mallrave brenda afatit të përcaktuar nga Dogana;

1.2.2. nuk janë dorëzuar dokumentet që kushtëzojnë vendosjen e mallrave nën një procedurë doganore të kërkuar apo lëshimin e tyre;

1.2.3. pagesa ose një garancion, që duhet të ishte bërë apo dorëzuar në lidhje me detyrimet e importit apo eksportit, sipas rastit, nuk është bërë ose dorëzuar brenda afatit të përcaktuar;

1.2.4. mallrat u nënshtrohen ndalesave ose kufizimeve;

1.3. kur mallrat, nuk janë tërhequr brenda një afati të arsyeshëm pas lëshimit të tyre;

1.4. kur, pas lëshimit të tyre, konstatohet se mallrat nuk kanë plotësuar kushtet për lëshim; ose

1.5. kur mallrat janë braktisur në favor të shtetit, sipas nenit 136.

2. Mallrat jo kosovare, të cilat braktisen në favor të shtetit, sekuestrohen ose konfiskohen, konsiderohen si të vendosura nën procedurën e magazinimit doganor. Ato regjistrohen në regjistrat e operatorit të magazinës doganore ose, kur ato mbahen nga Dogana, në regjistrat e saj.

3. Kur mallrat e destinuar për t'u shkatërruar, braktisur në favor të shtetit, sekuestruar ose konfiskuar, janë objekt i një deklarate doganore, regjistrat duhet të përmbajnë një referencë në deklaratën doganore. Dogana anulon atë deklaratë doganore.

4. Shpenzimet për masat e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni i ngarkohen:

4.1. në rastin e përcaktuar në nën paragrafin 1.1 të këtij neni, cilit do person të cilit i ishte kërkuar të plotësonte detyrimet përkatëse ose që ka shmangur mallrat nga mbikëqyrja doganore;

4.2. në rastin e përcaktuar në nën paragrafët 1.2 dhe 1.3 të këtij neni, nga deklaruesi;

4.3. në rastin e përcaktuar në nën paragrafin 1.4 të këtij neni, personit të cilit i ishte kërkuar të plotësonte kushtet që rregullojnë lëshimin e mallrave;

4.4. në rastin e përcaktuar në nën paragrafin 1.5 të këtij neni, personit që braktis mallrat në favor të shtetit.

5. Rregullat procedurale për shitjen e mallrave nga paragrafi 1 i këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 136 Braktisja e mallrave

1. Mallrat jo kosovare dhe mallrat e vendosura nën procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar, me miratim paraprak të Doganës, mund të braktisen në favor të shtetit nga mbajtësi i procedurës ose, kur është e zbatueshme, nga mbajtësi i mallrave.

2. Rregullat procedurale për braktisjen e mallrave në favor të shtetit sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave.

PJESA E GJASHTË LËSHIMI NË QARKULLIM TË LIRË DHE LIRIMI NGA DETYRIMET E IMPORTIT

KAPITULLI I LËSHIMI NË QARKULLIM TË LIRË

Neni 137 Fusha e zbatimit dhe efekti

1. Mallrat jo kosovare të destinuar për tregun e Kosovës ose të destinuar për përdorim ose konsum privat brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës lëshohen në qarkullim të lirë.

2. Lëshimi në qarkullim të lirë përfshin:

2.1. mbledhjen e çdo detyrimi importi që duhet paguar;

2.2. mbledhjen, kur është rasti, të pagesave të tjera, siç parashikohet në dispozitat në fuqi për mbledhjen e këtyre pagesave;

2.3. zbatimin e masave të politikave tregtare, si dhe ndalesat e kufizimet, nëse këto nuk duhet të zbatohen në një fazë me të hershme; dhe

2.4. përmbushjen e formaliteteve të tjera, të parashikuara për importimin e mallrave.

3. Lëshimi në qarkullim të lirë u jep mallrave jo kosovare statusin doganor të mallrave kosovare.

Neni 138 **Masat e politikës tregtare**

1. Kur produktet e përpunuara, të përfuara në kuadër të përpunimit të brendshëm, lëshohen në qarkullim të lirë dhe llogaritja e shumës së detyrimeve të importit bëhet në përputhje me paragrafin 4 të nenit 58, masat e politikës tregtare të zbatueshme janë ato që zbatohen për lëshimin në qarkullim të lirë për mallrat që ishin vendosur në procedurën e përpunimit të brendshëm.

2. Paragrafi 1 i këtij neni, nuk zbatohet për mbeturina dhe skrapin.

3. Kur produktet e përpunuara, të përfuara në kuadër të përpunimit të brendshëm, lëshohen në qarkullim të lirë dhe llogaritja e shumës së detyrimeve të importit bëhet në përputhje me paragrafin 1 të nenit 57, masat e politikës tregtare të zbatueshme janë ato që zbatohen për këto mallra vetëm nëse mallrat që ishin vendosur nën procedurën e përpunimit të brendshëm janë objekt i këtyre masave.

4. Kur legjislacioni parashikon masa të politikës tregtare për lëshim në qarkullim të lirë, këto masa nuk aplikohen për produktet e përpunuara, të lëshuara në qarkullim të lirë pas përpunimit të jashtëm kur:

4.1. produktet e përpunuara ruajnë origjinën e tyre kosovare, në kuptim të nenit 40;

4.2. përpunimi i jashtëm ka të bëjë me riparimin, përfshirë sistemin e shkëmbimit standard, parashikuar në nenin 179; ose

4.3. përpunimi i jashtëm është në vijim të operacioneve të mëtejshme të përpunimit, në përputhje me nenin 175.

KAPITULLI II **LIRIMI NGA DETYRIMET E IMPORTIT**

NËNKAPITULLI I **MALLRAT E RIKTHYERA**

Neni 139 **Fusha e zbatimit dhe efekti**

1. Mallrat jo kosovare, të cilat, pasi fillimisht janë eksportuar si mallra kosovare nga territori doganor i Republikës së Kosovës, rikthehen brenda një afati prej tre (3) vjet dhe përmes aplikimit nga personi përkatës deklarohen për lëshim për qarkullim të lirë, përfitojnë lirim nga detyrimet e importit.

2. Paragrafi 1 i këtij neni zbatohet edhe kur mallrat e rikthyera përbëjnë vetëm një pjesë të mallrave paraprakisht të eksportuara nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

3. Afati prej tre (3) vjet i përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, mund të zgjatet, duke marrë parasysh rrethanat e veçanta.
4. Kur, përpara eksportit të tyre nga territori doganor i Republikës së Kosovës, mallrat e rikthyera kanë qenë të lëshuara në qarkullim të lirë me lirim nga pagesa ose me reduktim të detyrimeve të importit, për arsye të përdorimit të tyre të veçantë përfundimtar, lirimi nga detyrimi, sipas paragrafit 1 të këtij neni, jepet vetëm nëse ato lëshohen në qarkullim të lirë për të njëjtin përdorim të veçantë përfundimtar.
5. Kur përdorimi i veçantë përfundimtar për të cilin mallrat në fjalë janë lëshuar në qarkullim të lirë, nuk është më i njëjti, nga shuma e detyrimit të importit zbritet çdo shumë e mbledhur për mallrat kur ato ishin lëshuar në qarkullim të lirë për herë të parë. Nëse shuma e fundit është më e madhe se shuma e detyrimit të lëshimit në qarkullim të lirë të mallrave të rikthyera, nuk bëhet asnjë kthim.
6. Kur mallrat kosovare e humbin statusin e tyre doganor si mallra kosovare sipas përcaktimeve të nenit 110 dhe më pas lëshohen në qarkullim të lirë, zbatohen paragrafët 1 deri 5 të këtij neni.
7. Lirimi nga detyrimet e importit jepet vetëm nëse mallrat kthehen në gjendjen në të cilën ishin eksportuar.
8. Lirimi nga pagesa e detyrimeve të importit lejohet në bazë të dëshmimeve që vërtetojnë se janë plotësuar kushtet për lirim.
9. Rastet kur mallrat konsiderohen që janë kthyer në gjendjen në të cilën ato ishin eksportuar përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.
10. Rregullat procedurale për dhënien e dëshmimeve nga paragrafi 8 i këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 140

Mallra që kanë përfituar nga masat e politikës bujqësore

1. Lirimi nga detyrimi i importit, i parashikuar në nenin 139, nuk jepet për mallrat, të cilat kanë përfituar nga masat e politikës bujqësore që përfshijn eksportin e tyre jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, përveç kur parashihet ndryshe në raste të veçanta.
2. Rastet e veçanta nga paragrafi 1 i këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

Neni 141

Mallrat e vendosura paraprakisht nën procedurën e përpunimit të brendshëm

1. Neni 139 zbatohet për produktet e përpunuara të cilat fillimisht ishin riekportuar nga territori doganor i Republikës së Kosovës, pas procedurës së përpunimit të brendshëm.
2. Me aplikim nga deklaruesi dhe me kusht që deklaruesi ofron informacionin e nevojshëm, shuma e detyrimit të importit për mallrat e perënduara në paragrafin 1 të këtij neni, përcaktohet në përputhje me paragrafin 4 të nenit 58. Data e pranimit të deklaratës së ri eksportit konsiderohet si data e lëshimit në qarkullim të lirë.
3. Lirimi nga detyrimet e importit, i parashikuar në nenin 139, nuk jepet për produktet e përpunuara, të cilat ishin eksportuar në përputhje me nën paragrafin 4.3 të nenit 150, përveçse kur sigurohet që asnjë mall i importuar nuk do të vendoset nën procedurën e përpunimit të brendshëm.

NËNKAPITULLI II PRODUKTET E PESHKIMIT TË MARRA NGA DETI

Neni 142

Produktet e peshkimit dhe produktet tjera të marra nga deti

1. Pavarësisht zbatimit të paragrafit 1 të nenit 40 të këtij Kodi, produktet në vijim lirohen nga detyrimi i importit kur lëshohen për qarkullim të lirë:

1.1. Produktet e peshkimit detar dhe produktet tjera të marra jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës përmes anijeve të regjistruara ose shënuara në Republikën e Kosovës dhe me flamur të saj;

1.2. Produktet e marra nga produktet nga nën paragrafi 1.1. i këtij neni në anijet-fabrikë që plotësojnë kushtet sipas atij nën paragrafi.

2. Lirimi nga detyrimet e importit sipas paragrafit 1 të këtij neni mbështetet me dëshmi për plotësimin e kushteve sipas atij paragrafi.

3. Rregullat procedurale për ofrimin e dëshmive sipas paragrafit 2 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

PJESA E SHITATË PROCEDURAT E POSAÇME

KAPITULLI DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 143

Fusha e zbatimit

1. Mallrat mund të vendosen nën një nga kategoritë e mëposhtme të procedurave të posaçme:

1.1. transitit, i cili përfshin transitin e jashtëm dhe të brendshëm;

1.2. strehimit, i cili përfshin magazinimin doganor dhe zonat e lira;

1.3. përdorimit të veçantë, i cili përfshin importin e përkohshëm dhe përdorimin e veçantë përfundimtar;

1.4. përpunimit, i cili përfshin përpunimin e brendshëm dhe të jashtëm.

Neni 144

Autorizimi

1. Autorizim nga Dogana kërkohet për:

1.1. përdorimin e procedurës së përpunimit të brendshëm ose jashtëm, procedurën e importit të përkohshëm ose procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar;

1.2. drejtimin e ambienteve të strehimit për magazinimin doganor të mallrave, përveç kur operatori i ambientit të strehimit është vetë Dogana.

2. Kushtet, nën të cilat lejohet përdorimi i një ose më shumë procedurave të përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni ose lejimi i drejtimit të ambienteve të strehimit përcaktohen në autorizim.

3. Dogana lëshon autorizim me efekt prapaveprues kur plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

- 3.1.ekziston një nevojë ekonomike e dëshmuar;
 - 3.2.aplikimi nuk lidhet me ndonjë përpjekje për mashtrim;
 - 3.3.aplikuesi ka vërtetuar në bazë të kontabilitetit ose regjistrave që:
 - 3.3.1.të gjitha kërkesat e procedurës janë plotësuar;
 - 3.3.2.kur është e mundur, mallrat mund të identifikohen për periudhën e përfshirë;
 - 3.3.3.kontabiliteti dhe regjistrat lejojnë kontrollin e procedurës;
 - 3.4.të gjitha formalitetet e nevojshme për rregullimin e situatës së mallrave mund të kryhen, përfshirë, kur është e nevojshme, anulimin e deklaratës doganore përkatëse;
 - 3.5.asnjë autorizim me efekt prapaveprues nuk i është dhënë aplikuesit brenda tre (3) vjetëve nga data në të cilën është pranuar aplikimi;
 - 3.6.nuk kërkohet ekzaminimi i kushteve ekonomike, përveçse kur aplikimi ka të bëjë me rinovimin e një autorizimi për të njëjtin lloj operacionesh dhe mallrash;
 - 3.7.aplikimi nuk lidhet me përdorimin e ambienteve të strehimit për magazinimin doganor të mallrave;
 - 3.8.kur një aplikim ka të bëjë me përtëritjen e një autorizimi për të njëjtin lloj operacionesh dhe mallrash, aplikimi dorëzohet brenda tre (3) vjetëve nga skadimi i autorizimit origjinal.
- 4.Dogana mund të lëshoj një autorizim me efekt prapaveprues edhe kur mallrat, që ishin vendosur nën një procedurë doganore, nuk janë më të disponueshme në momentin kur është pranuar aplikimi për një autorizim të tillë.
5. Përveç kur parashihet ndryshe, autorizimi i përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, u jepet vetëm personave që plotësojnë të gjitha kushtet e mëposhtme:
- 5.1. janë të vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës;
 - 5.2. japin sigurinë e nevojshme për funksionimin siç duhet të operacioneve. Një operator ekonomik i autorizuar për thjeshtësime doganore konsiderohet se e plotëson këtë kusht, nëse aktiviteti i lidhur me procedurën e posaçme përkatëse është marrë në konsideratë në autorizimin e përcaktuar në nën paragrafin 3.1 të nenit 24.
 - 5.3. kur një borxh doganor ose detyrime të tjera për mallra të vendosura nën një procedurë të posaçme mund të lindin, depozitojnë një garancion në përputhje me nenin 60;
 - 5.4. në rast të procedurës të importit të përkohshëm ose të procedurës të përpunimit të brendshëm, ata që përdorin mallrat ose marrin përsipër përdorimin e tyre, respektivisht ata që kryejnë operacionet e përpunimit mbi mallrat ose marrin përsipër kryerjen e tyre.
6. Përveç kur parashihet ndryshe dhe në plotësim të paragrafit 5 të këtij neni, autorizimi i përmendur në paragrafin 1 të këtij neni jepet vetëm kur përmbushen të gjitha kushtet e mëposhtme:
- 6.1. kur Dogana është në gjendje të ushtroj mbikëqyrjen doganore pa pasur nevojë marrjen e masave administrative në disproporcion me nevojat ekonomike të përfshira;
 - 6.2. kur interesat thelbësore, që nënkupton kushtet ekonomike të prodhuesve vendas

nuk ndikohen negativisht nga një autorizim për një procedurë përpunimi;

7. Interesat thelbësorë të prodhuesve vendor konsiderohet se nuk ndikohen negativisht, siç përcaktohet në nën paragrafin 6.2 të këtij neni, përveç kur ekzistojnë dëshmi që e vërtetojnë të kundërtën ose kur kushtet ekonomike konsiderohen si të përmbushura.

8. Kur ekzistojnë dëshmi se interesat thelbësorë të prodhuesve vendor kanë mundësi të ndikohen negativisht, një ekzaminim i kushteve ekonomike ndërmerret nga Qeveria.

9. Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa përcaktohen:

9.1. kushtet për dhënien e autorizimeve për procedurat e përcaktuara në paragrafin 1 dhe 2 të këtij neni.

9.2. përjashtimet nga kushtet e përcaktuara në paragrafët 5 dhe 6 të këtij neni;

9.3. rastet, në të cilat kushtet ekonomike konsiderohen si të plotësuara, siç përcaktohet në paragrafin 7 të këtij neni.

10. Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen rregullat procedurale për verifikimin e kushteve ekonomike nga paragrafi 8 i këtij neni.

Neni 145 Regjistrat

1. Përveç procedurës së transitit ose kur parashihet ndryshe, mbajtësi i autorizimit, mbajtësi i procedurës dhe të gjithë personat që kryejnë një aktivitet që përfshin strehimin, punimin ose përpunimin e mallrave, apo shitjen ose blerjen e mallrave në zona të lira, mbajnë regjistrat e duhura në një formë të miratuar nga Dogana.

2. Regjistrat përmbajnë informacione dhe të dhëna, të cilat i mundësojnë Doganës të mbikëqyr procedurat përkatëse, në veçanti lidhur me identifikimin e mallrave të vendosura nën atë procedurë, statusin e tyre doganor dhe lëvizjet e tyre.

3. Një operator ekonomik i autorizuar për thjeshtësime doganore konsiderohet sikur t'i ketë plotësuar detyrimet e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni, nëse regjistrat e tij janë ato të duhurat për qëllime të procedurës së posaçme përkatëse.

Neni 146 Shkarkimi i një procedure të posaçme

1. Në raste të ndryshme nga procedura e transitit dhe pavarësisht zbatimit të nenit 171, një procedurë e posaçme shkarkohet kur mallrat e vendosura në procedurë, ose produktet e përpunuara, vendosen në një procedurë doganore pasuese, largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës ose shkatërrohen pa lënë asnjë mbeturin ose braktisen në favor të shtetit, në përputhje me nenin 136.

2. Procedura e transitit shkarkohet nga Dogana kur duke u bazuar në krahasimin e të dhënave të disponueshme në zyrën doganore të nisjes dhe ato të disponueshme në zyrën doganore të destinacionit, është në gjendje të përcaktoj që procedura është mbyllur në mënyrë të duhur.

3. Dogana ndërmerret të gjitha masat e nevojshme për rregullimin e situatës për mallrat, në lidhje me të cilat një procedurë nuk është shkarkuar sipas kushteve të përcaktuara.

4. Shkarkimi i procedurës bëhet brenda afatit kohor të përcaktuar, përveçse kur parashikohet ndryshe.

5. Afati kohor i përcaktuar në paragrafin 4 të këtij neni përcaktohet me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

6. Rregullat procedurale për shkarkimin e një procedure të posaçme nga ky nen, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave.

Neni 147

Transferimi i të drejtave dhe obligimeve

1. Të drejtat dhe obligimet e mbajtësit të një procedure sa u përket mallrave të cilat janë vendosur nën një procedurë të posaçme të ndryshme nga transiti, mund të transferohen plotësisht ose pjesërisht të një person tjetër, i cili përmbush kushtet e përcaktuara për procedurën përkatëse.

2. Rregullat procedurale për transferimin e të drejtave dhe obligimeve sipas paragrafit 1 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave.

Neni 148

Lëvizja e mallrave

1. Në raste të veçanta, mallrat e vendosura nën një procedurë të posaçme të ndryshme nga transiti, ose në një zonë të lirë, mund të lëvizin në vende të ndryshme në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

2. Rastet dhe kushtet për lëvizjen e mallrave në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

3. Rregullat procedurale për lëvizjen e mallrave në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 149

Format e zakonshme të trajtimit

1. Mallrat e vendosura nën magazinim doganor ose një procedurë përpunimi ose në një zonë të lirë mund t'u nënshtrohen trajtimeve të zakonshme, që kanë për qëllim ruajtjen e tyre, përmirësimin e pamjes ose të cilësisë së tyre tregtare ose përgatitjen e tyre për shpërndarje ose rishitje.

2. Format e zakonshme të trajtimit sipas paragrafit 1 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

Neni 150

Mallrat ekuivalente

1. Mallrat ekuivalente janë mallra kosovare të cilat strehohen, përdoren ose përpunohen në vend të mallrave të vendosura nën një procedure të posaçme.

2. Në procedurën e përpunimit të jashtëm, mallrat ekuivalente janë mallra jo kosovare, të cilat përpunohen në vend të mallrave kosovare, të vendosura nën procedurën e përpunimit të jashtëm.

3. Përveç kur parashihet ndryshe, mallrat ekuivalente kanë të njëjtin kod tetë shifror të Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave, të njëjtat cilësi tregtare dhe të njëjtat karakteristika teknike si mallrat që i zëvendësojnë.

4. Dogana, në rast të aplikimit, dhe me kusht që të sigurohet në veçanti zbatimimi i duhur i procedurës për sa i përket mbikëqyrjes doganore, autorizon:

4.1.përdorimin e mallrave ekuivalente nën një procedurë magazinimi doganor, zonë të lirë, përdorim të veçantë përfundimtar dhe një procedurë përpunimi;

4.2.përdorimin e mallrave ekuivalente nën procedurën e importit të përkohshëm, në raste të veçanta;

4.3.në rast të procedurës së përpunimit të brendshëm, eksportimin e produkteve të përpunuara, të përfuara nga mallrat ekuivalente përpara importimit të mallrave që ato zëvendësojnë;

4.4.në rast të procedurës së përpunimit të jashtëm, importimin e produkteve të përpunuara, të përfuara nga mallrat ekuivalente përpara eksportimit të mallrave që ato zëvendësojnë.

5.Një operator ekonomik i autorizuar për thjeshtësime doganore, konsiderohet se e plotëson kushtin që është siguruar zbatimin i duhur të procedurës për sa kohë që aktiviteti që i përket përdorimit të mallrave ekuivalente për procedurën përkatëse, është marrë në konsideratë kur është lëshuar autorizimi i përcaktuar në nën paragrafin 3.1 të nenit 24.

6.Përdorimi i mallrave ekuivalente nuk autorizohet në rastet e mëposhtme:

6.1.kur, vetëm format e zakonshme të trajtimit të përcaktuara në nenin 149 kryhen, nën procedurën e përpunimit të brendshëm;

6.2.kur ndalesa e kthimit ose përjashtimi nga detyrimet e importit për mallrat joorigjinuese të përdorura në prodhimin e produkteve të përpunuara nën procedurën e përpunimit të brendshëm, për të cilat është lëshuar një dëshmi e origjinës në kuadrin e një marrëveshjeje preferenciale ndërmjet Republikës së Kosovës dhe vendeve ose territoreve të caktuara jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës ose grupeve të vendeve ose territoreve të tilla;

6.3.kur shpjen në një avantazh të pajustificuar të detyrimit të importit ose kur parashikohet me ligj.

7.Në rastin e përmendur në nën paragrafin 4.3 të këtij neni, dhe kur produktet e përpunuara i nënshtrohen detyrimit të eksportit, nëse ato nuk do të ishin eksportuar në kontekst të procedurës së përpunimit të brendshëm, mbajtësi i autorizimit dorëzon një garancion për të siguruar pagesën e detyrimit, nëse mallrat jo kosovare nuk importohen brenda afatit të përcaktuar në paragrafin 5 të nenit 174.

8.Me akt nënligjor të Qeverisë përcaktohen me propozim nga ministria përgjegjëse për Financa:

8.1.përjashtimet nga paragrafi 3 i këtij neni;

8.2.kushtet, nën të cilat përdoren mallrat ekuivalente, sipas përcaktimeve të paragrafit 4 dhe 5 të këtij neni.

8.3.rastet e veçanta kur mallrat ekuivalente përdoren nën procedurën e importit të përkohshëm, në përputhje me nën paragrafin 4.2 të këtij neni.

8.4.rastet kur përdorimi i mallrave ekuivalente nuk autorizohet sipas nën paragrafit 6.3. të këtij neni.

9.Rregullat procedurale për përdorimin e mallrave ekuivalente të autorizuara, në përputhje me paragrafin 4 dhe 5 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI II TRANSITI

NËNKAPITULLI I TRANSITI I JASHTËM DHE I BRENDSHËM

Neni 151 Transiti i jashtëm

1.Nën procedurën e transitit të jashtëm, mallrat jo kosovare mund të lëvizin nga një pikë te një tjetër brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës, pa iu nënshtruar:

1.1. detyrimeve të importit;

1.2. pagesave të tjera të parashikuara nga dispozita të tjera në fuqi;

1.3. masave të politikës tregtare, për aq sa ato nuk e ndalojnë hyrjen ose daljen e mallrave në ose nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

2.Në raste të veçanta mallrat kosovare vendosen nën procedurën e transitit të jashtëm.

3.Lëvizja sipas paragrafit 1 të këtij neni bëhet sipas njërës prej mënyrave të mëposhtme:

3.1.nën procedurën e transitit të jashtëm;

3.2.në përputhje me Konventën TIR, me kusht që kjo lëvizje:

3.2.1.të ketë filluar ose të mbyllet jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës;

3.2.2.të jetë kryer midis dy pikave në territorin doganor të Republikës së Kosovës përmes territorit të një vendi ose territori jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës;

3.3.në përputhje me Konventën ATA, Konventa e Stambollit, kur kryhet një lëvizje transiti;

3.4.kur mbulohet nga forma 302, i parashikuar në marrëveshjen ndërmjet palëve të Traktatit të Atlantikut Verior, në lidhje me statusin e forcave të tyre, të nënshkruar në Londër më 19 qershor 1951;

3.5.sipas sistemit postar, në përputhje me aktet e Bashkimit Postar Universal, kur mallrat janë transportuar nga, ose për zotëruesit e të drejtave dhe detyrimeve sipas akteve të tilla.

4. Rastet kur mallrat kosovare vendosen nën procedurën e transitit të jashtëm, në përputhje me paragrafin 2 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

5. Rregullat procedurale për zbatimin e nën paragrafëve 3.2 deri 3.5 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, duke marr në konsideratë nevojat.

Neni 152 Transiti i brendshëm

1.Nën procedurën e transitit të brendshëm dhe sipas kushteve të përcaktuara në paragrafin 2 të këtij neni, mallrat kosovare mund të lëvizin nga një pikë te një pikë tjetër brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës, dhe duke kaluar përmes një vendi ose territori tjetër jashtë

këtij territori doganor, pa ndonjë ndryshim në statusin e tyre doganor.

2. Lëvizja sipas paragrafit 1 të këtij neni bëhet sipas njërës prej mënyrave të mëposhtme:

2.1. nën procedurën e transitit të brendshëm, me kusht që një mundësi e tillë të jetë e përcaktuar në një marrëveshje ndërkombëtare;

2.2. në përputhje me Konventën TIR;

2.3. në përputhje me Konventën ATA, Konventën e Stambollit, kur kryhet një lëvizje transiti;

2.4. kur mbulohet nga formati 302, i parashikuar në marrëveshjen ndërmjet palëve të Traktatit të Atlantikut Verior, në lidhje me statusin e forcave të tyre, të nënshkruar në Londër, më 19 qershor 1951;

2.5. sipas sistemit postar, në përputhje me aktet e Bashkimit Postar Universal, kur mallrat janë transportuar nga, ose për zotëruesit e të drejtave dhe obligimeve, sipas akteve të tilla.

3. Rregullat procedurale për zbatimin e nën paragrafëve 2.2 deri 2.5 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave, duke marrë në konsideratë nevojat.

Neni 153

Marrësi i autorizuar për qëllime të Konventës TIR

1. Dogana, në bazë të aplikimit, mund të autorizojnë një person, i quajtur 'marrës i autorizuar', që të pranojë mallra që lëvizin në përputhje me Konventën TIR në një vend të autorizuar, në mënyrë që procedura të mbyllet në përputhje me pikën (d) të nenit 1 të Konventës TIR.

2. Kushtet për dhënien e autorizimit nga paragrafi 1 i këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë i cili propozohet nga ministria përgjegjëse për Financa.

NËNKAPITULLI II TRANSITI KOMBËTAR

Neni 154

Detyrimet e mbajtësit të procedurës së transitit, të transportuesit dhe të marrësit të mallrave

1. Mbajtësi i procedurës së transitit është përgjegjës për të gjitha veprimet e mëposhtme:

1.1. paraqitjen e mallrave të paprekura dhe të informatave të kërkuar në zyrën doganore të destinacionit brenda afatit kohor të përcaktuar dhe në përputhje me masat e ndërmarra nga Dogana për të siguruar identifikimin e tyre;

1.2. respektimin e dispozitave doganore për procedurën;

1.3. përveç kur parashihet ndryshe në legjislacionin doganor, dhënien e një garancioni për të siguruar pagesën e shumës së detyrimit të importit apo eksportit, që i korrespondon çdo borxhi doganor apo pagesave të tjera, që mund të lindin për mallrat, sipas dispozitave tjera përkatëse në fuqi.

2. Obligimi i mbajtësit të procedurës përmbushet dhe procedura e transitit mbyllet kur mallrat, që i janë nënshtruar procedurës, dhe informacioni i kërkuar janë të disponueshëm në zyrën

doganore të destinacionit, në përputhje me legjislacionin doganor.

3. Transportuesi ose marrësi i mallrave, i cili pranon mallrat, duke e ditur që ato po lëvizin nën procedurën e transitit, është gjithashtu përgjegjës për paraqitjen e mallrave të paprekura në zyrën doganore të destinacionit, brenda afatit kohor të përcaktuar dhe në përputhje me masat e ndërmarra nga Dogana për të siguruar identifikimin e tyre.

4. Dogana, në bazë të aplikimit, mund të autorizoj cilën do prej thjeshtësimeve të mëposhtme, në lidhje me vendosjen e mallrave në procedurën e transitit ose në lidhje me mbylljen e asaj procedure:

4.1. statusin e dërguesit të autorizuar, i cili i lejon mbajtësit të autorizimit të vendosë mallrat nën procedurën e transitit pa i paraqitur ato në Doganë;

4.2. statusin e pranuesit të autorizuar, i cili i lejon mbajtësit të autorizimit të pranoj mallra që lëvizin nën procedurën e transitit në një vend të autorizuar, me qëllim mbylljen e procedurës në përputhje me paragrafin 2 të këtij neni;

4.3. përdorimin e plumbçeve të veçanta, kur kërkohet plumbosje, me qëllim që të sigurohet identifikimi i mallrave të vendosura nën procedurën e transitit;

4.4. përdorimin e një deklarate doganore me të dhëna të reduktuara për vendosjen e mallrave nën procedurën e transitit;

4.5. përdorimin e një dokumenti elektronik transporti si deklaratë doganore për vendosjen e mallrave nën procedurën e transitit, me kusht të përmbajë të dhënat e deklaratës së tillë dhe të dhënat të jenë të disponueshme për Doganën në nisje dhe destinacion, për të lejuar mbikëqyrjen doganore të mallrave dhe shkarkimin e procedurës.

5. Kushtet për dhënien e autorizimit sipas paragrafin 4 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë i cili propozohet nga ministria përgjegjëse për Financa.

6. Rregullat procedurale për vënien e mallrave nën procedurën e transitit dhe mbylljen e kësaj procedure, si dhe ato për thjeshtësime të përcaktuara në paragrafin 4 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave.

Neni 155

Mallrat që kalojnë përmes territorit të një vendi ose territori jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës nën një procedurë transiti të jashtëm

1. Procedura e transitit të jashtëm zbatohet për mallrat që kalojnë përmes një vendi ose territori jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, nëse është plotësuar një nga kushtet e mëposhtme:

1.1. kur është parashikuar në një marrëveshje ndërkombëtare;

1.2. transportimi përmes atij vendi ose territori kryhet i mbuluar nga një dokument i vetëm transporti, i përpiluar në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

2. Në rastin e përmendur në nën paragrafin 2.2 të këtij neni, zbatimi i procedurës së transitit të jashtëm pezullohet, për sa kohë mallrat gjenden jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës.

3. Rregullat procedurale për mbikëqyrjen e mallrave që kalojnë përmes një vendi ose territori jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, nën procedurën e transitit të jashtëm, sipas këtij Neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI III STREHIMI

NËNKAPITULLI I DISPOZITA TË PËRBASHKËTA

Neni 156 Fusha e zbatimit

1.Nën një procedurë strehimi, mallrat jo kosovare mund të strehohen në territorin doganor të Republikës së Kosovës, pa iu nënshtruar:

1.1.detyrimeve të importit;

1.2.pagesave të tjera të parashikuara në dispozitat e tjera përkatëse në fuqi;

1.3.masave të politikës tregtare, për atë që ato nuk ndalojnë hyrjen ose daljen e mallrave në, ose nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

2.Mallrat Kosovare mund të vendosen nën procedurën e magazinimit doganor ose të zonës së lirë, në përputhje me legjislacionin vendor që rregullon fusha të veçanta, ose për qëllim të përfitimit nga një vendim për kthim ose shlyerje të detyrimit të importit.

3.Dogana mund, kur ekziston një nevojë ekonomike dhe nuk ndikohet negativisht mbikëqyrja doganore, të autorizoj strehimin e mallrave kosovare në një ambient strehimi për magazinim doganor. Këto mallra konsiderohen sikur të mos jenë vendosur nën procedurën e magazinimit doganor.

4. Rregullat procedurale për vendosjen e mallrave nën procedurën e magazinimit doganor ose të zonës së lirë, sipas paragrafit 2 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrisë përkatëse për Financa.

Neni 157 Kohëzgjatja e procedurës së strehimit

1. Mallrat mund të qëndrojnë nën një procedurë strehimi për një afat kohor të pakufizuar.

2. Në raste të veçanta, Dogana mund të vendos një afat kohor, brenda të cilit duhet të shkarkohet procedura e strehimit, në veçanti kur lloji dhe natyra e mallrave, në rast strehimesh të gjata në kohë, shkakton rrezik për shëndetin e njerëzve, kafshëve ose bimëve, apo për mjedisin.

NËNKAPITULLI II MAGAZINIMI DOGANOR

Neni 158 Strehimi në magazina doganore

1.Nën procedurën e magazinimit doganor, mallrat jo kosovare mund të strehohen në ambiente ose vende të tjera të autorizuar për këtë procedurë nga Dogana dhe nën mbikëqyrje doganore - magazinat doganore.

2.Magazinat doganore mund të jenë të disponueshme për përdorim nga çdo person për magazinimin doganor të mallrave - magazinat doganore publike, ose për strehimin e mallrave nga mbajtësi i një autorizimi për magazinim doganor - magazina doganore private.

3. Mallrat e vendosura nën procedurën e magazinimit doganor mund të zhvendosen përkohësisht nga magazina doganore. Kjo zhvendosje, me përjashtim të rastit të një force madhore, autorizohet paraprakisht nga Dogana.

Neni 159 Përpunimi

1. Dogana mund, kur ekziston një nevojë ekonomike dhe kur nuk ndikohet negativisht mbikëqyrja doganore, të autorizoj përpunimin e mallrave nën procedurën e përpunimit të brendshëm ose procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar, të kryhet në një magazinë doganore, duke plotësuar kushtet e parashikuara për këto procedura.

2. Mallrat sipas paragrafit 1 të këtij neni, nuk konsiderohen që janë nën procedurë të magazinimit doganor.

Neni 160 Përgjegjësitë e mbajtësit të autorizimit ose të procedurës

1. Mbajtësi i autorizimit dhe mbajtësi i procedurës janë përgjegjës për:

1.1. të siguroar që mallrat nën procedurën e magazinimit doganor të mos largohen nga mbikëqyrja doganore;

1.2. të përmbushur obligimet që rrjedhin nga strehimi i mallrave të mbuluara nga procedura e magazinimit doganor.

2. Përjashtimisht nga paragrafi 1 i këtij neni, kur autorizimi ka të bëjë me një magazinë doganore publike, mund të përcaktoj që përgjegjësitë nga nën paragrafi 1.1 dhe 1.2 i këtij neni, t'i kalojnë ekskluzivisht mbajtësit të procedurës.

3. Mbajtësi i procedurës është përgjegjës për përmbushjen e obligimeve që rrjedhin nga vendosja e mallrave nën procedurën e magazinimit doganor.

NËNKAPITULLI III ZONAT E LIRA

Neni 161 Përcaktimi i zonave të lira

1. Qeveria mund të përcaktojë pjesë të territorit doganor të Republikës së Kosovës si zona të lira.

2. Për çdo zonë të lirë Qeveria përcakton sipërfaqen e përfshirë dhe pikat e hyrjes dhe daljes.

3. Zonat e lira janë të rrethuara. Perimetri dhe pikat e hyrjes dhe të daljes së zonës së lirë i nënshtrohen mbikëqyrjes doganore.

4. Personat, mallrat dhe mjetet e transportit që hyjnë ose dalin nga zonat e lira janë objekt i kontrolleve doganore.

Neni 162 Ndërtesat dhe aktivitetet në zonat e lira

1. Ndërtimi i çfarëdo ndërtese në një zonë të lirë kërkon paraprakisht miratimin nga Dogana.

2.Çfarëdo aktiviteti industrial, tregtar ose shërbimi lejohet të kryhet në zonat e lira, në përputhje me legjislacionin doganor. Për kryerjen e aktiviteteve të tilla njoftohet, paraprkisht, Dogana.

3.Dogana mund të vendosë ndalesa ose kufizime për aktivitetet e përmendura në paragrafin 2 të këtij neni, duke pasur në konsideratë natyrën e mallrave në fjalë, ose kërkesat e mbikëqyrjes doganore, apo kërkesat e sigurisë e të mbrojtjes.

4.Dogana mund t'iu ndaloj personave të cilët nuk ofrojnë sigurimin e nevojshëm për përputhshmërinë me dispozitat doganore, të kryejnë aktivitet në një zonë të lirë.

Neni 163

Paraqitja e mallrave dhe vendosja e tyre nën procedurë

1.Mallrat e sjellura në një zonë të lirë paraqiten në Doganë dhe i nënshtrohen formaliteteve doganore të përcaktuara në cilën do nga rastet e mëposhtme:

1.1.kur ato sjellën në zonën e lirë direkt nga jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës;

1.2.kur ato janë vendosur nën një procedurë doganore, e cila është mbyllur ose është shkarkuar me vendosjen e mallrave nën procedurën e zonës së lirë;

1.3.kur ato janë vendosur nën procedurën e zonës së lirë për të përfituar nga një vendim që siguron kthimin ose shlyerjen e detyrimit të importit;

1.4.kur legjislacioni tjetër i ndryshëm nga legjislacioni doganor, parashikojnë formalitete të tilla.

2.Mallrat e sjellura në një zonë të lirë, në rrethana të tjera nga ato të mbuluara nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk paraqiten në Doganë.

3.Pavarësisht zbatimit të nenit 164, mallrat e futura në një zonë të lirë konsiderohen të vendosura nën procedurën e zonës së lirë:

3.1.në momentin e hyrjes së tyre në një zonë të lirë, me përjashtim të rasteve kur ato janë vendosur tashmë nën një procedurë tjetër doganore; ose

3.2.në momentin kur mbyllet një procedurë transiti, me përjashtim të rasteve kur ato vendosen menjëherë nën një procedurë doganore pasuese.

Neni 164

Mallrat kosovare në zonat e lira

1.Mallrat kosovare mund të hyjnë, strehohen, lëvizin, përdoren, përpunohen ose konsumohen në një zonë të lirë. Në raste të tilla mallrat nuk konsiderohen që janë nën procedurën e zonës së lirë.

2.Në bazë të aplikimit të personit përkatës, Dogana përcakton statusin doganor, si mallra kosovare, për mallrat e mëposhtme:

2.1.mallrat kosovare, të cilat hyjnë në një zonë të lirë;

2.2.mallrat kosovare, të cilat kanë kaluar operacione përpunimi brenda një zone të lirë;

2.3.mallrat e lëshuara për qarkullim të lirë brenda një zone të lirë.

Neni 165**Mallrat jo kosovare në zonat e lira**

1. Mallrat jo kosovare mund derisa qëndrojnë në një zonë të lirë, të lëshohen për qarkullim të lirë ose të vendosen nën procedurën e përpunimit të brendshëm, import të përkohshëm ose përdorim të veçantë përfundimtar, sipas kushteve të përcaktuara për këto procedura.
2. Në rastet nga paragrafi 1 i këtij neni, mallrat nuk konsiderohen që janë nën procedurën e zonës së lirë.
3. Pavarësisht dispozitave që zbatohen për furnizimet ose për strehimin e furnizimeve dhe kur procedura përkatëse e parashikon kështu, paragrafi 1 i këtij neni, nuk përjashton përdorimin ose konsumimin e mallrave, për të cilat lëshimi në qarkullim të lirë ose importi i përkohshëm nuk sjell aplikimin e detyrimit të importit ose masave të politikës bujqësore ose tregtare.
4. Në rastin e një përdorimi apo konsumi të tillë të mallrave nuk kërkohet deklaratë doganore për lëshim për qarkullim të lirë ose import të përkohshëm.
5. Megjithatë, deklarata doganore kërkohet nëse mallrat janë objekt i kuotave ose tavaneve tarifore.

Neni 166**Largimi i mallrave nga një zonë e lirë**

1. Pavarësisht zbatimit të legjislacionit të fushave të tjera të ndryshme nga fusha doganore, mallrat në një zonë të lirë mund të eksportohen ose ri eksportohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës ose sjellën në një pjesë tjetër të territorit doganor të Republikës së Kosovës.
2. Për mallrat që largohen nga zona e lirë në pjesë të tjera të territorit doganor të Republikës së Kosovës zbatohen nenet 95 deri në 107.

Neni 167**Statusi doganor**

1. Kur mallrat e larguara nga një zonë e lirë sjellën në një pjesë tjetër të territorit doganor të Republikës së Kosovës ose vendosen nën një procedurë doganore, ato konsiderohen si mallra jo kosovare, përveç kur provohet statusi i tyre doganor si mallra kosovare.
2. Megjithatë, për qëllim të aplikimit të detyrimit të eksportit dhe licencave të eksportit ose të masave të kontrollit të eksportit të përcaktuara në politikat bujqësore ose tregtare, mallra të tilla do të konsiderohen si mallra kosovare, përveç kur përcaktohet që ato nuk kanë statusin doganor të mallrave kosovare.

**KAPITULLI IV
PËRDORIMI I VEÇANTË****NËNKAPITULLI I
IMPORTI I PËRKOHSHËM****Neni 168****Fusha e zbatimit**

1. Në procedurën e importit të përkohshëm, mallrat jo kosovare të destinuara për riekспорт, mund të jenë objekt i përdorimit të veçantë në territorin doganor të Republikës së Kosovës, me

lirim të plotë ose të pjesshëm nga detyrimi i importit dhe pa iu nënshtruar:

1.1. pagesave të tjera të përcaktuara sipas dispozitave përkatëse tjera në fuqi;

1.2. masave të politikës tregtare, për aq sa ato nuk ndalojnë hyrjen ose daljen e mallrave në, ose nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

2. Procedura e importit të përkohshëm mund të përdoret vetëm kur plotësohen kushtet e mëposhtme:

2.1 mallrat nuk janë të destinuara të pësojnë asnjë ndryshim, përveç zhvlerësimit normal për shkak të përdorimit të tyre;

2.2 është e mundur të sigurohet që mallrat e vendosura nën procedurë mund të identifikohen, me përjashtim të rasteve kur duke pasur parasysh natyrën e mallrave ose përdorimin e parashikuar mungesa e masave identifikuese nuk mund të shkaktojë asnjë shkelje të procedurës ose, në rastin e përmendur në nenin 150, është e mundur të verifikohet përputhshmëria me kushtet e përcaktuara për mallrat ekuivalente;

2.3 mbajtësi i procedurës është i vendosur jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, përveç kur parashihet ndryshe;

2.4 kur plotësohen kërkesat për lirim të plotë ose të pjesshëm të detyrimeve të përcaktuara në legjislacionin doganor.

3. Përdorimi i veçantë nga paragrafi 1 i këtij neni dhe kërkesat nga nën paragrafi 2.4 i këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa.

Neni 169

Afati kohor gjatë të cilit mallrat mund të qëndrojnë nën procedurën e importit të përkohshëm

1. Dogana përcakton afatin kohor, brenda të cilit mallrat e vendosura nën procedurën e importit të përkohshëm ri eksportohen ose i nënshtrohen një procedure doganore pasuese. Ky afat duhet të jetë i mjaftueshëm për arritjen e qëllimit të autorizimit të miratuar.

2. Përveç kur parashihet ndryshe, afati kohor maksimal gjatë të cilit mallrat mund të qëndrojnë nën procedurën e importit të përkohshëm për të njëjtin qëllim dhe nën përgjegjësinë e të njëjtit mbajtës të autorizimit, është njëzet e katër (24) muaj, madje edhe kur procedura ishte shkarkuar duke i vendosur mallrat nën një procedurë tjetër të posaçme dhe më tej duke i vendosur ato përsëri nën procedurën e importit të përkohshëm.

3. Kur, në rrethana të veçanta, përdorimi i autorizuar nuk mund të arrihet brenda afatit kohor të përcaktuar në paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, Dogana mund të zgjat afatin kohor për një periudhë të arsyeshme, kundrejt një aplikimi të arsyetuar nga ana e mbajtësit të autorizimit.

4. I tërë afati kohor, gjatë të cilit mallrat mund të qëndrojnë nën procedurën e importit të përkohshëm, nuk kalon dhjetë (10) vjet, përveç në rast të një situate të paparashikuar.

Neni 170

Shuma e detyrimit të importit në rastin e importit të përkohshëm me lirim të pjesshëm nga detyrimi i importit

1. Shuma e detyrimit të importit, për mallrat e vendosura nën procedurën e importit të përkohshëm me lirim të pjesshëm nga detyrimi i importit, vendoset në masën tre përqind (3%) të shumës së detyrimit të importit, të pagueshme për këto mallra nëse ato do të ishin lëshuar në qarkullim të

libër në datën, në të cilën ato janë vendosur nën procedurën e importit të përkohshëm.

2. Kjo shumë sipas paragrafit 1 të këtij neni është e pagueshme për çdo muaj ose pjesë të muajit, gjatë të cilit mallrat janë vendosur nën procedurën e importit të përkohshëm me lirim të pjesshëm nga detyrimi i importit.

3. Shuma e detyrimit të importit nuk kalon atë që duhej të ishte e pagueshme, në qoftë se mallrat në fjalë do të ishin lëshuar në qarkullim të lirë në datën, në të cilën ato janë vendosur nën procedurën e importit të përkohshëm.

NËNKAPITULLI II PËRDORIMI I VEÇANTË PËRFUNDIMTAR

Neni 171

Procedura e përdorimit të veçantë përfundimtar

1. Në procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar, mallrat mund të lëshohen në qarkullim të lirë me përjashtim nga detyrimi ose me një reduktim të nivelit të detyrimit, për shkak të përdorimit të tyre specifik.

2. Kur mallrat janë në një stad prodhimi, që ekonomisht lejon parashikimin e vetëm përdorimit të veçantë përfundimtar, Dogana mund të vendosë në autorizim kushtet nën të cilat mallrat konsiderohen se janë përdorur për qëllimet e parashikuara për zbatimin e përjashtimit të detyrimit ose reduktimin e nivelit të detyrimit.

3. Kur mallrat janë të përshtatshme për përdorim të përsëritur dhe Dogana e konsideron të arsyeshme me qëllim shmangien e keqpërdorimeve, mbikëqyrja doganore vazhdon për një afat që nuk kalon dy (2) vjet pas datës së përdorimit të tyre të parë për qëllimet e parashikuara për zbatimin e përjashtimit nga detyrimi apo reduktimin e nivelit të detyrimit.

4. Mbikëqyrja doganore për procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar përfundon në rastet e mëposhtme:

4.1. kur mallrat janë përdorur për qëllimet e përcaktuara për aplikimin e përjashtimit të detyrimit ose reduktimin e nivelit të detyrimit;

4.2. kur mallrat largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, janë shkatërruar ose braktisur në favor të Shtetit;

4.3. kur mallrat janë përdorur për qëllime të ndryshme nga ato të përcaktuara për aplikimin e përjashtimit të detyrimit ose reduktimin e nivelit të detyrimit dhe për to është paguar detyrimi i importit.

5. Kur kërkohet një normativ i prodhimit, për procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar zbatohet neni 172.

6. Mbeturina dhe skrapi që rezultojnë nga punimi ose përpunimi i mallrave, sipas përdorimit të veçantë përfundimtar të parashikuar, dhe humbjet nga mbeturina natyrale konsiderohen si mallra që i përkasin përdorimit të veçantë përfundimtar të parashikuar.

7. Mbeturina dhe skrapi që rezultojnë nga shkatërrimi i mallrave të vendosura nën procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar konsiderohen si mallra të vendosura nën procedurën e magazinimit doganor.

KAPITULLI V PËRPUNIMI

NËNKAPITULLI I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 172 Normativi i prodhimit

1.Përveçse kur një normativ i prodhimit është i specifikuar në legjislacionin vendor që rregullon fusha specifike, Dogana vendos ose normativin e prodhimit, ose normativin mesatar të normativit të operacionit të përpunimit apo, kur është e përshtatshme, metodën e përcaktimit të këtij normativi.

2.Normativi i prodhimit ose normativi mesatar përcaktohet duke u mbështetur në rrethanat aktuale, në të cilat operacionet e përpunimit janë kryer ose do të kryhen. Normativi mund të ndryshohet, kur është e përshtatshme, në përputhje me nenin 18.

NËNKAPITULLI II PËRPUNIMI I BRENDSHËM

Neni 173 Fusha e zbatimit

1.Pavarësisht zbatimit të nenit 150, mallrat jo kosovare mund të përdoren në territorin doganor të Republikës së Kosovës nën procedurën e përpunimit të brendshëm, në një apo më shumë operacione përpunimi, pa iu nënshtruar:

1.1.detyrimit të importit;

1.2.pagesave të tjera të përcaktuara me dispozitat tjera përkatëse në fuqi;

1.3.masave të politikës tregtare, për aq sa ato nuk ndalojnë hyrjen ose daljen e mallrave në ose nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

2.Procedura e përpunimit të brendshëm mund të përdoret në raste të ndryshme nga riparimi dhe shkatërrimi, vetëm kur, pavarësisht përdorimit të aksesorëve të prodhimit, mallrat e vendosura nën procedurë mund të identifikohen në produktet e përpunuara.

3.Në rastin e përmendur në nenin 150, procedura lejohet të përdoret atëherë kur mund të verifikohet përputhja me kushtet e përcaktuara për mallrat ekuivalente.

4.Përveç paragrafëve 1 deri 3 të këtij neni, procedura e përpunimit të brendshëm mund të përdoret edhe për mallrat e mëposhtme:

4.1.mallrat që kanë për synim të i nënshtrohen operacioneve për të siguruar përputhjen e tyre me kërkesat teknike për lëshimin e tyre për qarkullim të lirë;

4.2.mallrat të cilat duhet të u nënshtrohen formave të zakonshme të trajtimit, në përputhje me nenin 149.

Neni 174 Afati i shkarkimit

1.Dogana përcakton afatin kohor brenda të cilit shkarkohet procedura e përpunimit të

brendshëm, në përputhje me nenin 146.

2. Afati kohor nga paragrafi 1 i këtij neni fillon nga data, në të cilën mallrat jo kosovare janë vendosur nën procedurë dhe caktohet duke marrë në konsideratë edhe kohën e nevojshme për të kryer operacionet e përpunimit dhe të shkarkimit të procedurës.

3. Dogana mund të autorizoj shtyrje të afatit kohor të përcaktuar sipas paragrafit 1 të këtij neni, për një periudhë të arsyeshme, në baze të një aplikimi të arsyetuar nga mbajtësi i autorizimit.

4. Autorizim mund të specifikoj që një afat kohor, i cili fillon gjatë një muaji kalendarik, tremujori ose gjashtëmujori, përfundon në ditën e fundit të muajit kalendarik, tre (3) mujorit ose gjashtë (6) mujorit pasues.

5. Në raste të eksportimit paraprak, në përputhje me nën paragrafin 4.3 të nenit 150, në autorizim specifikohet afati kohor, brenda të cilit mallrat jo kosovare deklarohen për procedurën e përpunimit të brendshëm, duke marrë në konsideratë kohën e nevojshme për blerjen dhe transportin drejt territorit doganor të Republikës së Kosovës.

6. Afati kohor i përcaktuar në paragrafin 5 të këtij neni, vendoset në muaj dhe nuk duhet të kalojë gjashtë (6) muaj. Afati fillon nga data e pranimit të deklaratës së eksportit në lidhje me produktet e përpunuara, të përfuara nga mallrat ekuivalente korresponduese.

7. Me kërkesë nga mbajtësi i autorizimit, afati prej gjashtë (6) muaj, i përcaktuar në paragrafin 5 të këtij neni, mund të zgjatet edhe pas skadimit të tij, me kusht që afati total të mos kalojë dymbëdhjetë (12) muaj.

Neni 175

Ri eksportimi i përkohshëm për përpunim të mëtejshëm

Në bazë të aplikimit, Dogana mund të autorizoj që disa ose të gjitha mallrat e vendosura nën procedurën e përpunimit të brendshëm apo produktet e përpunuara të ri eksportohen përkohësisht, për qëllim të përpunimit të mëtejshëm jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, në përputhje me kushtet e përcaktuara për procedurën e përpunimit të jashtëm.

NËNKAPITULLI III PËRPUNIMI I JASHTËM

Neni 176

Fusha e zbatimit

1. Nën procedurën e përpunimit të jashtëm, mallrat kosovare mund të eksportohen përkohësisht nga territori doganor i Republikës së Kosovës për të iu nënshtruar operacioneve të përpunimit. Produktet e përpunuara që rezultojnë nga këto mallra mund të lëshohen në qarkullim të lirë me lirim të plotë ose të pjesshëm nga detyrimi i importit kundrejt një aplikimi nga mbajtësi i autorizimit ose nga çdo person tjetër i vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës, me kusht që ky person të ketë marrë miratimin e mbajtësit të autorizimit dhe kushtet e autorizimit të jenë përmbushur.

2. Përpunimi i jashtëm nuk lejohet për mallrat e mëposhtme:

2.1. mallrat, eksporti i të cilave krijon kthim ose shlyerje të detyrimit të importit;

2.2. mallrat, të cilat, para eksportimit, ishin lëshuar në qarkullim të lirë me një përjashtim të detyrimit ose reduktim të nivelit të detyrimit për shkak të përdorimit të tyre të veçantë përfundimtar dhe nëse qëllimet e përdorimit të veçantë përfundimtar nuk janë përmbushur,

përveçse kur këto mallra duhet të u nënshtrohen operacioneve të riparimit;

2.3.mallrat, eksporti i të cilave shpien në pagesën e subvencioneve të eksportit;

2.4.mallrat, për të cilat është dhënë një përparësi financiare e ndryshme nga shuma e kthyer sipas nën paragrafit 2.3 të këtij neni, në kuadër të politikës bujqësore për shkak të eksportimit të tyre;

3.Dogana përcakton afatin kohor, brenda të cilit mallrat e eksportuara përkohësisht duhet të riimportohen në territorin doganor të Republikës së Kosovës në formën e produkteve të përpunuara dhe të lëshohen në qarkullim të lirë, në mënyrë që të mundësohet përfitimi nga lirim i plotë ose i pjesshëm nga detyrimi i importit. Dogana mund ta shtyj afatin kohor, për një kohëzgjatje të arsyeshme, në bazë të aplikimit të arsyetuar nga mbajtësi i autorizimit.

Neni 177

Mallrat e riparuar falas

1.Kur Doganës i dëshmohet që mallrat janë riparuar falas, në bazë të një obligimi kontraktual ose ligjor që rrjedh nga garancioni, ose për shkak të ekzistencës së një defekti material apo prodhimi, mallrat mund të përfitojnë lirim të plotë nga detyrimi i importit.

2.Paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet kur defekti i prodhimit ose material është konstatuar që në momentin e lëshimit të parë për qarkullim të lirë të mallrave në fjalë.

Neni 178

Mallrat e riparuar ose ndryshuara në kontekst të marrëveshjeve ndërkombëtare

1.Lirim i plotë nga detyrimi importues sigurohet për produktet e përpunuara që rezultojnë nga mallrat e vendosura nën procedurën e përpunimit të jashtëm, kur vërtetohet nga Dogana, se:

1.1.Këto mallra janë riparuar ose ndryshuar në vendin ose territorin jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, me të cilin Republika e Kosovës ka lidhur marrëveshje ndërkombëtare që ofron një lirim të tillë, dhe

1.2.Kushtet për lirim nga detyrimi i importit të përcaktuara në marrëveshjen sipas nën paragrafit 1.1 të këtij neni janë përmbushur.

2.Paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet për produktet e përpunuara që rezultojnë nga mallrat ekuivalente sipas nenit 150 dhe produktet zëvendësuese sipas nenit 179 dhe 180.

Neni 179

Sistemi i shkëmbimit standard

1.Nën sistemin e shkëmbimit standard, një produkt i importuar – produkti zëvendësues, mund të zëvendësojë një produkt të përpunuar, në përputhje me paragrafët 2 deri 6 të këtij neni.

2.Dogana, në bazë të aplikimit, autorizon përdorimin e sistemit të shkëmbimit standard kur operacioni i përpunimit përfshin riparimin e mallrave kosovare me defekte, të ndryshme nga ato që janë objekt i masave të politikës bujqësore ose i rregullimeve specifike të zbatueshme për mallra të caktuara, të përfituara nga përpunimi i prodhimeve bujqësore.

3.Produktet zëvendësuese kanë të njëjtin kod tetë shifror të Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave, të njëjtën cilësi tregtare dhe të njëjtat karakteristika teknike si mallrat me defekte, nëse këto të fundit do të ishin nënshtuar riparimit.

4.Kur mallrat me defekte janë përdorur përpara eksportit, produktet zëvendësuese duhet

gjithashtu të jenë të përdorura.

5.Megjithatë, Dogana nuk kërkon zbatimin e paragrafit 4 të këtij neni, nëse produkti zëvendësues është dhënë falas, për shkak të një obligimi kontraktor a ligjor nga garancioni ose për shkak të ekzistencës së një defekti material ose të prodhimit.

6.Dispozitat, të cilat zbatohen për produktet e përpunuara, zbatohen edhe për produktet zëvendësuese.

Neni 180 **Importimi paraprak i produkteve zëvendësuese**

1.Dogana sipas kushteve të përcaktuara, në bazë të aplikimit të personit përkatës autorizon importimin e produkteve zëvendësuese para eksportimit të mallrave me defekte.

2.Në rastin e importimit paraprak të produkteve zëvendësuese, depozitohet një garancion që mbulon shumën e detyrimeve doganore të cilat do të ishin të pagueshme nëse mallrat me defekte nuk do të eksportoheshin në pajtim me paragrafin 3 të këtij neni.

3.Mallrat me defekte eksportohen brenda një afati prej dy (2) muaj nga data, në të cilën Dogana pranon deklaratën për lëshim në qarkullim të lirë të produkteve zëvendësuese.

4.Kur, në rrethana të veçanta, mallrat me defekte nuk mund të eksportohen brenda afatit të parashikuar në paragrafin 3 të këtij neni, Dogana mund të shtyj afatin për një periudhë të arsyeshme, në bazë të aplikimit të arsyetuar të mbajtësit të autorizimit.

PJESA E TETË **MALLRAT QË LARGOHEN NGA TERRITORI DOGANOR I REPUBLIKËS SË KOSOVËS**

KAPITULLI I **FORMALITETET PARA DALJES SË MALLRAVE**

Neni 181 **Depozitimi i një deklaratë para nisjeje**

1.Mallrat që largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, mbulojnë nga një deklaratë e para nisjes, e cila depozitohet në zyrën doganore kompetente, brenda një afati kohor specifik përpara se mallrat të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

2.Obligimi i përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni nuk zbatohet:

2.1.për mjetet e transportit dhe mallrat e transportuara me to, të cilat vetëm përshkojnë hapësirën ajrore të territorit doganor të Republikës së Kosovës pa ndaluar në këtë territor, ose

2.2.në raste të tjera të veçanta, të arsyetuara nga lloji i mallrave ose i trafikut ose kur kërkohet nga marrëveshjet ndërkombëtare.

3.Deklarata e para nisjes merr një nga format e mëposhtme:

3.1.atë të një deklaratë doganore, kur mallrat që do të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës janë vendosur nën një procedurë doganore, për të cilin kërkohet një deklaratë e tillë;

3.2.atë të një deklaratë ri eksporti, në përputhje me nenin 185;

3.3.atë të deklaratës përmbledhëse të daljes, në përputhje me nenin 186.

4.Deklarata e para nisjes përmban të dhënat e nevojshme për kryerjen e analizës së riskut për qëllime të sigurisë dhe mbrojtjes.

5.Me akt nënligjor të Qeverisë me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa përcaktohen:

5.1.afati kohor specifik sipas paragrafit 1 të këtij neni, brenda të cilit depozitohet deklarata e para nisjes, përpara se mallrat të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, duke marrë në konsideratë llojin e trafikut;

5.2.rastet e veçanta kur nuk kërkohet depozitimi i deklaratës së para nisjes, sipas nën paragrafit 2.2 të këtij neni.

Neni 182 Analiza e riskut

1.Zyra doganore, në të cilën depozitohet deklarata e para nisjes, e përcaktuar në nenin 181, siguron që, brenda një afati kohor dhe bazuar në deklaratën e para nisjes, të kryhet një analizë risku, kryesisht për qëllime të sigurisë dhe të mbrojtjes dhe merr masat e nevojshme në varësi të rezultateve të kësaj analize risku.

2.Afati kohor i përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, brenda të cilit duhet të kryhet analiza e riskut, duke marrë në konsideratë afatin kohor të përcaktuar në paragrafin 1 të nenit 181, përcaktohet me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI II FORMALITETET GJATË DALJES SË MALLRAVE

Neni 183 Mbikëqyrja doganore dhe formalitetet në dalje

1.Mallrat, që largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, i nënshtrohen mbikëqyrjes doganore janë objekt i kontroleve doganore. Sipas nevojës, Dogana mund të përcaktoj itinerarin që duhet të përshkojnë dhe afatet kohore për t'u respektuar kur mallrat largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

2.Mallrat që largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, paraqiten në zyrën doganore kompetente nga njëri prej personave të mëposhtëm:

2.1.personi, i cili nxjerr mallrat nga territori doganor i Republikës së Kosovës;

2.2.personi, në emër ose për llogari të cilit vepron personi që nxjerr mallrat nga territori doganor i Republikës së Kosovës;

2.3.personi, i cili merr përgjegjësinë për transportin e mallrave, përpara daljes së tyre nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

3.Mallrat, që largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, sipas rastit, janë objekt i:

3.1.kthimit ose shlyerjes së detyrimit të importit;

3.2.pagesës së subvencioneve për eksportin;

3.3.mbledhjes së detyrimit të eksportit;

3.4. formaliteteve të kërkuara, sipas dispozitave në fuqi, sa u përket pagesave të tjera;

3.5. zbatimit të ndalesave dhe kufizimeve të arsyetuara në bazë të, ndër të tjera, moralit shoqëror, rendit publik ose sigurisë publike, mbrojtjes së shëndetit dhe jetës së njerëzve, kafshëve apo bimëve, mbrojtjes së mjedisit, mbrojtjes së pasurive kombëtare me vlerë artistike, historike apo arkeologjike dhe mbrojtjes së pronësisë industriale ose tregtare. Këto ndalesa dhe kufizime përfshijnë edhe kontrollin e prekursorëve, të mallrave që shkelin të drejtat e caktuara të pronësisë intelektuale dhe parave të gatshme, si dhe zbatimin e masave konservuese dhe menaxhuese për peshkimin dhe masat e politikës tregtare.

4. Lëshimi për dalje lejohet nga Dogana me kusht që mallrat në fjalë të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës në të njëjtat kushte si në momentin kur:

4.1. ishte pranuar deklarata doganore ose deklarata doganore e ri eksportit; ose

4.2. ishte depozituar deklarata përmbledhëse e daljes.

5. Rregullat procedurale për daljen e mallrave sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI III EKSPORTI DHE RIEKSPORTI

Neni 184 Eksporti i mallrave Kosovare

1. Mallrat kosovare, që largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, vendosen nën procedurën e eksportit.

2. Paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet për mallrat e mëposhtme kosovare:

2.1. mallrat e vendosura nën procedurën e përpunimit të jashtëm;

2.2. mallrat që largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës pasi kanë qenë të vendosura nën procedurën e përdorimit të veçantë përfundimtar;

2.3. mallrat e liferuara si furnizime të aeroplanit me lirim nga TVSH-ja ose detyrimi i akcizës, pavarësisht nga destinacioni i aeroplanit për të cilat kërkohet të dëshmohet që një furnizim i tillë është kryer;

2.4. mallrat e vendosura nën procedurën e transitit të brendshëm;

2.5. mallra që dalin përkohësisht nga territori doganor i Republikës së Kosovës, në përputhje me nenin 111.

3. Formalitetet në lidhje me deklaratën doganore të eksportit, të parashikuara në legjislacionin doganor, zbatohen në rastet e përcaktuara në nën paragrafët 2.1 deri 2.3 të këtij neni.

Neni 185 Ri eksporti i mallrave jo kosovare

1. Mallrat jo kosovare, që largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, janë objekt i një deklarate ri eksporti, e cila depozitohet në zyrën doganore kompetente.

2.Për deklaratën e ri eksportit zbatohen nenet 112 deri në 133.

3.Paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet për mallrat e mëposhtme:

3.1.mallrat e vendosura nën procedurën e transitit të jashtëm të cilat kalojnë vetëm përmes territorit doganor të Republikës së Kosovës;

3.2.mallrat e transborduara brenda një zone të lirë ose të ri eksportuara direkt nga një zonë e lirë;

3.3.mallrat e vendosura nën një procedurë të strehimit të përkohshëm, të cilat janë rieksportuar direkt nga një ambient i strehimit të përkohshëm.

KAPITULLI IV DEKLARATA PËRMBLEDHËSE E DALJES

Neni 186

Depozitimi i një deklarate përmbledhëse të daljes

1.Kur mallrat largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës dhe nuk është depozituar një deklaratë doganore ose një deklaratë doganore ri eksporti, si deklaratë e para nisjes, atëherë depozitohet një deklaratë përmbledhëse e daljes në zyrën doganore kompetente.

2.Dogana mund të lejoj që deklarata përmbledhëse e daljes të depozitohet në një zyrë tjetër doganore, me kusht që kjo e fundit t'i komunikojë ose t'i bëjë të mundur elektronikisht menjëherë të dhënat e nevojshme zyrës doganore të daljes.

3.Deklarata përmbledhëse e daljes depozitohet nga transportuesi.

4.Pavarësisht nga obligimet e transportuesit, deklarata përmbledhëse e daljes mund të depozitohet në vend të tij nga një prej personave të mëposhtëm:

4.1.eksportuesi ose dërguesi apo një person tjetër, në emër ose për llogari të cilit vepron transportuesi;

4.2.çdo person, i cili është në gjendje të paraqesë mallrat në fjalë ose të bëjë që ato të paraqiten në zyrën doganore të daljes.

5.Dogana mund të pranojë që sistemet e të dhënave tregtare, portuale ose të transportit të përdoren si një deklaratë përmbledhëse e daljes, me kusht që të përmbajnë të dhënat e nevojshme për një deklaratë të tillë dhe të jenë të disponueshme brenda një afati kohor specifik, përpara se mallrat të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

6.Dogana mund të pranojë, në vend të depozitimit të një deklarate përmbledhëse të daljes, depozitimin e një njoftimi dhe qasje në të dhënat e një deklarate përmbledhëse të daljes në sistemin kompjuterik të operatorit ekonomik.

7.Rregullat procedurale për depozitimin e një deklarate përmbledhëse të daljes sipas këtij neni, përcaktohet me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave.

Neni 187

Ndryshimi dhe anulimi i deklaratës përmbledhëse të daljes

1.Deklaruesi, përmes një kërkesë, mund të lejohet të ndryshojë një ose më shumë të dhëna të deklaratës përmbledhëse të daljes pasi ajo të jetë depozituar.

2. Asnjë ndryshim nuk është i mundur pasi Dogana:

2.1. ka informuar personin që ka depozituar deklaratën përmbledhëse të daljes, që Dogana ka për qëllim të ekzaminoj mallrat;

2.2. ka arritur në përfundim se një ose më shumë të dhëna të deklaratës përmbledhëse të daljes janë të pasakta ose jo të plota;

2.3. tashmë ka lejuar lëshimin e mallrave për dalje.

3. Kur mallrat, për të cilat është depozituar një deklaratë përmbledhëse e daljes, nuk largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës, Dogana anulon këtë deklaratë në një nga rastet e mëposhtme:

3.1. me aplikim nga deklaruesi;

3.2. pas njëqind e pesëdhjetë (150) ditëve nga depozitimi i deklaratës.

4. Rregullat procedurale për ndryshimin e deklaratës përmbledhëse të daljes, në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni, dhe për anulimin e deklaratës përmbledhëse të daljes, në përputhje me paragrafin 3 të këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave.

KAPITULLI V NJOFTIMI I RIEKSPORTIT

Neni 188 Depozitimi i një njoftimi ri eksporti

1. Kur mallrat jo kosovare, të përcaktuara në nën paragrafët 3.2 dhe 3.3 të nenit 185, largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës dhe nuk kërkohet depozitimi i një deklarate përmbledhëse të daljes për këto mallra, atëherë depozitohet një njoftim ri eksporti.

2. Njoftimi i ri eksportit depozitohet në zyrën doganore të daljes së mallrave nga personi përgjegjës për paraqitjen e mallrave në dalje, në përputhje me paragrafin 2 të nenit 183.

3. Njoftimi i ri eksportit përmban të dhënat e nevojshme për shkarkimin e procedurës të zonës së lirë ose të mbylljes së strehimit të përkohshëm.

4. Dogana mund të pranojë që sistemet e të dhënave tregtare, portuale ose të transportit të përdoren për të depozituar një njoftim ri eksporti, me kusht që ato të përmbajnë të dhënat e nevojshme për një njoftim të tillë dhe këto të dhëna janë të disponueshme përpara se mallrat të largohen nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

5. Dogana mund të pranoj, në vend të depozitimit të njoftimit të ri eksportit, depozitimin e një njoftimi dhe qasje në të dhënat e një njoftimi ri eksporti në sistemin kompjuterik të operatorit ekonomik.

6. Rregullat procedurale për depozitimin e njoftimit të ri eksportit, sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 189 Ndryshimi dhe anulimi i njoftimit të ri eksportit

1. Deklaruesi mund, bazuar në aplikim, të lejohet të ndryshojë një ose më shumë të dhëna të njoftimit të ri eksportit pasi e ka depozituar atë.

2. Asnjë ndryshim nuk mund të bëhet pasi Dogana:

2.1. ka njoftuar personin që ka depozituar njoftimin e ri eksportit që Dogana ka për qëllim të ekzaminoj mallrat;

2.2. ka arritur në përfundim që një ose më shumë të dhëna të njoftimit të ri eksportit janë të pasakta ose jo të plota;

2.3. tashmë ka lejuar lëshimin e mallrave për dalje.

3. Kur mallrat, për të cilat është depozituar një njoftim ri eksporti, nuk janë larguar nga territori doganor i Republikës së Kosovës, Dogana anulon këtë njoftim në një nga rastet e mëposhtme:

3.1. me aplikim nga deklaruesi;

3.2. pas njëqind e pesëdhjetë (150) ditëve nga depozitimi i njoftimit.

4. Rregullat procedurale për ndryshimin e njoftimit të ri eksportit, në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni dhe ato për anulimin e njoftimit të ri eksportit nga paragrafi 3 i këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI VI LIRIMI NGA DETYRIMI I EKSPORTIT

Neni 190

Lirimi nga detyrimi i eksportit për mallrat kosovare të eksportuara përkohësisht

Pavarësisht zbatimit të nenit 176, mallrat kosovare që eksportohen përkohësisht jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, përfitojnë lirim nga detyrimet e eksportit, me kusht që të riimportohen.

PJESA E NËNTË DISPOZITAT KALIMTARE PËR LIBRIN E PARË

Neni 191

Ushtrimi i veprimtarisë nga përfaqësuesit doganorë dhe agjentët doganor

Përfaqësuesit doganorë dhe agjentët doganor të regjistruar në kohën e hyrjes në fuqi të këtij Kodi, për të ushtruar veprimtarinë e tyre, duhet të autorizohen, respektivisht licencohen nga Dogana, në periudhë prej gjashtë (6) muaj pas hyrjes në fuqi të aktit nënligjor nga paragrafi 7 i nenit 13.

Neni 192

Zbatimi i dispozitave të caktuara lidhur me Konventën TIR dhe Konventën ATA, Konventën e Stambollit

1. Deri në anëtarësimin e Republikës së Kosovës në Konventën TIR dhe Konventën ATA, Konventën e Stambollit:

1.1. Shuma e detyrimit të importit ose eksportit për t'u paguar sipas paragrafit 1 të nenit 70, përcaktohet nga Dogana sapo të ketë informacionin e nevojshëm, ndërsa njoftimi i borxhit doganor sipas paragrafit 1 të nenit 71 i njoftohet debitorit në formën e përcaktuar.

1.2. Paragrafët 3 deri 6 të nenit 59, nën paragrafët 3.2 dhe 3.3 të nenit 151, nën paragrafët

2.2 dhe 2.3 të nenit 152 dhe neni 153 nuk zbatohen.

1.3. Akti nënligjor i përcaktuar në paragrafin 5 të nenit 151 përcakton rregullat procedurale për zbatimin e nën paragrafëve 3.4 dhe 3.5 të nenit 151, ndërsa akti nënligjor i përcaktuar në paragrafin 3 të nenit 152 përcakton rregullat procedurale për zbatimin e nën paragrafëve 2.4 dhe 2.5 të nenit 152.

Neni 193

Masat kalimtare dhe programi i punës

1. Deri sa sistemet elektronike të nevojshme për zbatimin e dispozitave të këtij Kodit janë funksionale, mënyra tjera për shkëmbimin dhe ruajtjen e informacionit, të ndryshme nga teknikat elektronike të përpunimit të dhënave të cekura në paragrafin 1 të nenit 7, mund të përdoren.
2. Rregullat për shkëmbimin dhe ruajtjen e të dhënave për periudhat kalimtare sipas paragrafit 1 të këtij neni përcaktohen në aktin nënligjor të miratuar nga Qeveria, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa
3. Për zhvillimin dhe vendosjen e sistemeve elektronike të nevojshme për shkëmbimin dhe ruajtjen e të dhënave të cekura në paragrafin 1 të nenit 7, Qeveria e Kosovës përpilon një program të punës.
4. Programi i punës sipas paragrafit 3 të këtij neni përditësohet rregullisht.

LIBRI I DYTË LIGJI PËR AKCIZËN

KAPITULLI I QËLLIMI, FUSHËVEPRMI DHE PËRKUFIZIMET

Neni 194 Qëllimi

1. Qëllimi i këtij ligji është përcaktimi i rregullave të përgjithshme për importin, prodhimin, mbajtjen, magazinimin, lëvizjen dhe kontrollet për produktet që i nënshtrohen detyrimeve të akcizës bazuar në legjislacionin në fuqi.
2. Akciza është burim i të hyrave tatimore në buxhetin e Republikës së Kosovës.
3. Ky ligj është në përputhje të pjesshme me:
 - 1.1. Direktivën e konsoliduar 92/83/EEC të 19 tetor 1992 për harmonizimin e strukturave të detyrimeve akcizore për alkoolin dhe pijet alkoolike;
 - 1.2. Direktivën e Këshillit 95/60/EC të datës 27 nëntor 1995 për shënimin fiskal të naftës dhe kerozines ;
 - 1.3. Direktivën e konsoliduar 2003/96/EC të 27 tetor 2003 për ristrukturimin e kornizës së Komunitetit për taksën e produkteve të energjisë dhe energjisë elektrike;
 - 1.4. Direktivën e konsoliduar të Këshillit (BE) 2020/262 të 19 dhjetor 2019 për rregullimet e përgjithshme për detyrimet akcizore (recast);

Neni 195

Fushëveprimi

Ky ligj zbatohet në tërë territorin doganor të Republikës së Kosovës.

Neni 196

Përkufizimet

1. Në këtë ligj, termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

- 1.1. Akciza – tatimi i cili paguhet për produktet e lëshuara për konsum në territorin e Republikës së Kosovës në përputhje me legjislacionin në fuqi.
- 1.2. Territori doganor - konsiderohet territori i Republikës së Kosovës sipas nenit 5 të këtij Kodi.
- 1.3. Produktet e akcizës - të gjithë mallrat për të cilat llogaritja dhe pagesa e akcizës është e përcaktuar me legjislacionin në fuqi.
- 1.4. Autorizim akcize - një autorizim i lëshuar nga Dogana për një person që në kuadër të veprimtarisë së tij të regjistruar, në një magazinë akcizore mund të pranojë, prodhojë, përpunojë, mbaj, strehoj, kryej operacione të tjera me produkte të akcizës dhe të dërgoj mallra të akcizës në sistemin e pezullimit të pagesës së akcizës.
- 1.5. Magazinë akcizore - vend i aprovuar nga Dogana që është dukshëm i shënuar dhe fizikisht i ndarë apo i rrethuar nga hapësirat apo vendet tjera, ku mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore pranon, prodhon, përpunon, mban, strehon dhe kryen operacione tjera me produkte të akcizës dhe dërgon produkte të akcizës në sistemin e pezullimit të pagesave të akcizës.
- 1.6. Mbajtës i autorizuar i magazinës akcizore - personi juridik ose fizik i autorizuar nga Dogana që në kuadër të veprimtarisë së tij të regjistruar në magazinë akcizore të prodhoj, përpunoj, mbaj, strehoj, pranon ose dërgon mallra të akcizës në kuadër të sistemit të pezullimit të pagesave në magazinë akcizore.
- 1.7. Sistemi i pezullimit të akcizës - një sistem i tatimit i cili zbatohet për prodhimin, përpunimin, mbajtjen, strehimin ose lëvizjen e mallrave të akcizës ku detyrimi për të paguar akcizën pezullohet.
- 1.8. Importi - lëshimi në qarkullim të lirë i mallrave në përputhje me nenin 137 të këtij Kodi.
- 1.9. Përdorues i liruar i produkteve të akcizës - person i cili ka marrë autorizimin nga Dogana që në kuadër të aktivitetit të tij të regjistruar për qëllimet e përcaktuara në nenin 209 mund të furnizohet me produkte të akcizës pa paguar akcizë.
- 1.10. Impianti i një përdoruesi të liruar - hapësira ose sipërfaqja në të cilën ndodhen produktet e akcizës, të cilat përdoruesi i liruar i ka blerë për nevojat e veprimtarisë së tij të regjistruar pa paguar akcizë.
- 1.11. Përdorues i liruar i produkteve energjetike - person i cili ka marrë autorizimin nga Dogana që në kuadër të veprimtarisë së tij të regjistruar për qëllimet e përmendura në paragrafin 4 të nenit 228 mund të furnizohet me produkte të akcizës pa paguar akcizë.
- 1.12. Importues - obliguesi doganor i përcaktuar në përputhje me dispozitat e këtij Kodi.

1.13. Banderola e akcizës - pullë fiskale e veçantë e Republikës së Kosovës që përdoret për shënjim të produkteve të akcizës të lëshuara për konsum në përputhje me dispozitat e këtij Kodi dhe ligjeve të tjera që përcaktojnë llogaritjen dhe pagesën e akcizës.

1.14. Shlyerja - heqje dorë nga detyrimi për të paguar shumën e akcizës që nuk është paguar.

1.15. Kthimi – kthimi i shumës së akcizës së paguar.

1.16. Hyrje e parregullt - hyrja e mallrave në territorin doganor, të cilat nuk janë vënë në lëshim për qarkullim të lirë në përputhje me nenin 137, dhe për të cilin një borxh doganor ka lindur sipas nenit 51 të këtij Kodi, ose do të kishte lindur nëse mallrat do t'i ishin nënshtruar detyrimeve doganore;

1.17. Lëshimi për konsum:

1.17.1. Lëshimi në konsum i produkteve të akcizës, duke përfshirë lëshimin e paligjshëm nga sistemi i pezullimit të pagesës së akcizës.

1.17.2. Mbajtja ose magazinimi i produkteve të akcizës jashtë sistemit të pezullimit të akcizës duke përfshirë trajtimin e paligjshëm për të cilat akciza nuk është llogaritur në përputhje me dispozitat e legjislacionit në fuqi.

1.17.3. Prodhimi, përpunimi i produkteve të akcizës, përfshirë prodhimin dhe përpunimin e paligjshëm, jashtë sistemit të pezullimit të akcizës.

1.17.4. Importimi i mallrave me akcizë, përveç rasteve kur ato produkte vendosen në sistemin e pezullimit të pagesës së akcizës menjëherë pas importimit ose importimi i paligjshëm i produkteve të akcizës, përveç rasteve kur borxhi doganor është shuar në përputhje me nën paragrafët 1.5, 1.6, 1.7 dhe 1.11 të nenit 88 të këtij Kodi.

KAPITULLI II OBLIGUESIT AKCIZOR, PËRLLLOGARITJA DHE PAGESA E AKCIZËS

Neni 197

Obliguesi akcizor dhe obliguesi i pagesës së akcizës

1. Obligues akcizor konsiderohet:

1.1. Mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore dhe çdo person që lëshon produkte me akcizë ose person në emër të cilit produktet me akcizë lëshohen në qarkullim të lirë nga sistemi i pezullimit të akcizës;

1.2. Importuesi i produkteve me akcizë;

1.3. Prodhuesi i produkteve të akcizës jashtë sistemit të pezullimit;

2. Përveç personave nga paragrafi 1 i këtij neni, obliguesi i pagesës së akcizës është edhe:

2.1. Personi që mban produkte të akcizës jashtë sistemit të pezullimit të akcizës për të cilin akciza nuk është paguar në përputhje me dispozitat e këtij Kodi ose çdo person tjetër i përfshirë në mbajtjen e këtyre produkteve;

2.2. Përdoruesi i liruar kur dërgon ose shfrytëzon produkte me akcizë për qëllime për

të cilat nuk ka marrë autorizim, duke përfshirë edhe përdoruesin e liruar për produkte energjetike;

2.3. Çdo person që vepron në mënyrë të paligjshme si dhe personi që merr pjesë në veprime të paligjshme e ka ditur ose sipas rrethanave të çështjes është dashur të dinte se një veprim i tillë është i paligjshëm;

2.4. Ne rast të parregullsive që kanë ndodhur gjatë lëvizjes të produkteve me akcizë dhe për të cilat duhet të llogaritet akciza, çdo person që në përputhje me këtë ligj ka garantuar pagesën e akcizës.

3. Nëse më shumë se një person është përgjegjës për pagesën e akcizës, ata janë bashkërisht përgjegjës për pagesën.

Neni 198

Përlllogaritja dhe pagesa e tatimit të akcizës

1. Obligimi për përlllogaritjen dhe pagesën e akcizës rrjedh me lëshimin e produkteve me akcizë për konsum në territorin doganor të Republikës së Kosovës, përveç nëse me këtë Kod parashihet ndryshe, dhe:

1.1. duke konsumuar produkte të akcizës për përdorim vetjak brenda magazinës akcizore;

1.2. duke dërguar produkte të akcizës nga magazina akcizore tek një person i cili nuk është i autorizuar të pranoj produkte të akcizës në sistemin e pezullimit;

1.3. kur konstatohet një mungesë ose humbje e produkteve të akcizës gjatë prodhimit ose magazinimit në sistemin e pezullimit të akcizës ose kur evidentohet një humbje ose mungesë e produkteve të akcizës gjatë lëvizjes në sistemin e pezullimit të akcizës;

1.4. në datën e skadimit të autorizimit të lëshuar nga zyra doganore kompetente;

1.5. me importimin e produkteve të akcizës në territorin doganor të Republikës së Kosovës, ku detyrimi për llogaritjen e akcizës lind në ditën kur lind borxhi doganor në përputhje me dispozitat e këtij Kodit për llogaritjen dhe mbledhjen e borxhit doganor, përveç rasteve kur llogaritja e akcizës pezullohet në përputhje me këtë Kod;

1.6. nëse për produktet e akcizës dërguesi nuk ka marrë vërtetimin në përputhje me paragrafin 3 të nenit 220, llogaritja e akcizës bëhet në momentin e dërgesës sipas bazës dhe normave të akcizës të cilat janë në fuqi në ditën e dërgimit;

1.7. kur konstatohen parregullsi në lidhje me lëvizjen e produkteve të akcizës, të cilat sipas këtij Kodi përbëjnë shkelje të rregullave në lëvizjen e produkteve të akcizës;

2. Përjashtimisht nga nën paragrafi 1.3 i këtij neni, nuk konsiderohet si lëshim në konsum:

2.1. shkatërrimi i plotë ose mungesa e pakthyeshme ose humbja e mallrave të akcizës, e plotë ose e pjesshme, përveç vjedhjes, e ndodhur në sistemin e pezullimit të akcizës e cila dëshmohet se i atribuohet rasteve të paparashikuara ose forcës madhore që kanë ndodhur në territorin doganor të Republikës së Kosovës ose si rezultat i shkatërrimit të produkteve të akcizës nën mbikëqyrjen doganore;

2.2. mungesa ose humbja e pjesshme e produkteve të akcizës e ndodhur në sistemin e pezullimit të akcizës e cila është e lidhur pandashëm me karakteristikat e produktit dhe që ka lindur gjatë prodhimit, magazinimit dhe lëvizjes së produkteve të akcizës; dhe

- 2.3. kur, duke mos përjashtuar masat ndëshkuese, Dogana gjatë kontrollit verifikon se një produkt akcizor i vendosur në procedurën e importit të përkohshëm sipas këtij Kodi, është përdorur për qëllime tjera nga ato për të cilat i ngarkohet akciza kur produkti e ka humbur karakterin e shfrytëzimit si produkt akcizor.
3. Për qëllime të nën paragrafit 2.1 të këtij neni, produktet do të konsiderohen të shkatërruara plotësisht ose të humbura në mënyrë të pakthyeshme kur nuk mund të përdoren më si produkte të akcizës.
4. Humbja ose mungesa e pjesshme e produkteve të akcizës të përmendura në nën-paragrafin 2.2 të këtij neni, e lindur gjatë lëvizjes së produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të akcizës nuk do të konsiderohet lëshim në konsum për aq sa sasia e humbjes është më e ulët se humbja e pjesshme e përcaktuar me akt nënligjor nga paragrafi 8 i këtij neni, përveç rastit të dyshimit të arsyeshëm për mashtrim ose parregullsi. Pjesa e humbjes së pjesshme që tejkalon shumën e përcaktuar do të konsiderohet si lëshim në konsum.
5. Për mungesat ose humbjet e konstatuara të lëndëve të para dhe produkteve tjera të akcizës që janë përdorur apo autorizuar për prodhimin e produkteve akcizore në magazinë akcizore, lind obligimi për pagesë të taksës së akcizës sipas normativit të prodhimit me autorizim doganor.
6. Humbja ose mungesa konstatohet si diferencë ndërmjet sasisë së pritshme të prodhimit, e cila llogaritet në bazë të sasive të lëndëve të para të përdorura, normativave të procesit të prodhimit dhe koeficienteve të humbjes në prodhim, përcaktuar në autorizimin e magazinës akcizore me sasinë e produkteve të akcizës, të deklaruara si të prodhuara nga këto lëndë të para.
7. Nëse detyrimi për përlllogaritjen dhe pagesën e akcizës për produktet e duhanit të shënuara me banderola të akcizës nuk ka lindur në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni, mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore dhe doganore, akcizën e përlllogaritur duhet ta paguaj deri më datën 5 të muajit vijues në raport me muajin kalendarik nga i cili kanë kaluar njëqindnjëzet (120) ditë nga dita e vendosjes së mallit në procedurën e pezullimit.
8. Rregullat dhe procedurat në lidhje me mungesën sasiore ose humbjen e produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të akcizës gjatë prodhimit, magazinimit, dhe lëvizjes, evidentimin e humbjeve ose mungesave në sistemin e evidencave dhe kontabilitetit, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës së Financave.
9. Me akt nënligjor të Qeverisë, me propozim të ministrisë përgjegjëse për financa, përcaktohen rregullat, produktet akcizore dhe kriteret për zbatim të nën paragrafit 2.3 të këtij neni.

Neni 199

Raste të tjera të përlllogaritjes dhe pagesës së akcizës

1. Detyrimi për përlllogaritjen dhe pagesën e akcizës lind edhe kur:
- 1.1. Dogana shet ose vë në disponim produktet e konfiskuara të akcizës, përjashtimisht kur i shet ose i vë në disponim një mbajtësi të autorizuar të magazinës akcizore ose një përdoruesi të liruar;
 - 1.2. në procesin e bashkimit të subjekteve ekonomike produktet e akcizës lëshohen për konsum, me përjashtim të rasteve kur blerësi është mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore ose përdoruesi i liruar;
 - 1.3. ka përfunduar procedura e bashkimit të subjekteve ekonomike dhe kur produktet e akcizës i dërgohen subjektit të themeluar, me përjashtim të rasteve kur subjekti i themeluar është mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore ose përdoruesi i liruar, por jo

më vonë se tridhjetë (30) ditë nga data e regjistrimit sipas legjislacionit në fuqi;

1.4. produktet e akcizës në procedurën e falimentimit lëshohen për konsum ose i dërgohen kreditorit, përveç kur kreditori është mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore ose përdorues i liruar.

Neni 200

Përlllogaritja dhe pagesa e akcizës me rastin e veprimeve të paligjshme

1. Detyrimi për përlllogaritjen dhe pagesën e akcizës lind edhe kur vërtetohet:

1.1. veprim i paligjshëm me produkte të akcizës;

1.2. që produktet e akcizës janë lëshuar në mënyrë të paligjshme për konsum në territorin e Republikës së Kosovës, dhe

1.3. që produktet e akcizës janë dërguar ose përdorur nga një përdorues i liruar për produkte të akcizës ose energjetike për qëllime për të cilat ai nuk ka marrë autorizim.

2. Për qëllimet e këtij Kodi, veprim i paligjshëm është prodhimi, përpunimi, magazinimi, marrja, dërgimi, importi, hyrja, transporti, përdorimi, shitja, blerja ose posedimi i produkteve të akcizës mbi të cilat në përputhje me dispozitat e këtij Kodi dhe të ligjeve tjera të zbatueshme me të cilat parashihet llogaritja dhe pagesa e akcizës nuk është llogaritur dhe paguar akciza ose nuk është llogaritur dhe paguar akciza në tërësi.

3. Veprim i paligjshëm konsiderohet nëse personi që merret me produktet akcizore nuk mund të dëshmojë blerjen, posedimin dhe çdo posedim tjetër faktik ose ligjor dhe nga rrethanat e rastit konstatohet se me produkte akcizore është vepruar në mënyrë të paligjshme.

4. Detyrimi për llogaritjen dhe pagesën e akcizës sipas këtij neni përcaktohet me vendim nga Dogana.

5. Obliguesi për pagesën e akcizës është i detyruar të paguajë akcizën e llogaritur në afat prej dhjetë (10) ditësh nga dita e dorëzimit të vendimit nga paragrafi 4 të këtij neni.

6. Importi i paligjshëm është hyrja e produkteve të akcizës në territorin e Republikës së Kosovës që nuk janë vendosur në procedurën e lëshimit në qarkullim të lirë në përputhje me nenin 137 të këtij Kodi dhe për të cilin ka lindur një borxh doganor në përputhje me paragrafin 1 të nenit 51 të këtij Kodi, ose që do të kishte lindur nëse produktet e akcizës do t'i nënshtroheshin detyrimeve doganore.

Neni 201

Aplikimi i rregullave për përcaktimin e shumës së akcizës

1. Kur me këtë Kod nuk është përcaktuar ndryshe, përlllogaritja e shumës së akcizës për produktet e akcizës bëhet në përputhje me normën e akcizës që është në fuqi në ditën e lindjes së borxhit të akcizës.

2. Kur nuk është e mundur të përcaktohet me saktësi koha në të cilën ka lindur borxhi i akcizës, përlllogaritja e borxhit të akcizës bëhet në momentin kur konstatohet se produktet e akcizës janë në atë gjendje në të cilën ka lindur borxhi i akcizës.

3. Nëse në bazë të rrethanave të njohura konstatohet se borxhi i akcizës ka lindur para momentit të përmendur në paragrafin 2 të këtij neni, shuma e borxhit përkatës të akcizës përcaktohet në bazë të asaj që ka qenë e vlefshme në kohën më të hershme që mund të vërtetohet ekzistenca e një borxhi të akcizës në bazë të dhënave në dispozicion.

Neni 202

Pagesa e akcizës dhe raportimi

1. Obliguesi akcizor llogarit dhe paguan vetë akcizën në përputhje me normat e përcaktuara të akcizës, përkatësisht në shumat që janë në fuqi në ditën e lindjes së detyrimit të akcizës.
2. Me rastin e importit, akciza paguhet në përputhje me këtë Kod, përveç rasteve kur pagesa e akcizës pezullohet ose parashihet ndryshe me këtë Kod.
3. Obliguesi akcizor është i detyruar të bëjë përlogaritjen mujore të akcizës dhe akcizën e llogaritur ta paguajë deri në ditën e pestë të muajit për muajin kalendarik paraparak, përveç nëse me këtë Kod parashihet ndryshe.
4. Në rast të ndërprerjes së autorizimit të akcizës, me përjashtim të rastit të hapjes së procedurës së falimentimit ose likuidimit, mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore dorëzon në Doganë raportin dhe listën e stokut për produktet e akcizës. Pagesa e akcizës duhet të bëhet deri në ditën e pestë të muajit, pas skadimit të muajit në të cilin kanë ndodhur shkaqet e ndërprerjes së autorizimit të akcizës.
5. Në rast të skadimit të autorizimit për përdoruesin e liruar, me përjashtim të rastit të hapjes së procedurave të falimentimit ose likuidimit, për produktet e akcizës në stok në magazinën e përdoruesit të liruar, përdoruesi i liruar duhet të llogarisë dhe të paguajë akcizën deri në ditën e pestë të muajit, pas muajit në të cilin kanë ndodhur shkaqet e ndërprerjes së autorizimit të akcizës.
6. Në rast të bashkimit, ndarjes ose veçimit të subjekteve ekonomike kur pasardhësi ligjor nuk është mbajtësi i autorizimit të akcizës, për stoqet e produkteve të akcizës të fituara me ndryshim statuti, akciza paguhet deri në ditën e pestë të muajit, që pason muajin në të cilin ndryshimi i statutit regjistrohet në regjistrat përkatës sipas legjislacionit në fuqi, përveç rastit të paraqitjes së kërkesës nga paragrafi 8 i nenit 203.
7. Obliguesi akcizor është i obliguar të deklaroj të dhënat për gjendjen e stoqeve, produkteve të akcizës të pranuar, të prodhuara, të dërguara dhe të importuara, si dhe të dhënat për akcizën e llogaritur në raportin mujor të dorëzuar në Doganë, deri në ditën e pestë të muajit, për muajin paraparak, përveç nëse me këtë Kod apo me ligj të veçantë nuk parashihet ndryshe.
8. Nëse mbajtësi i autorizuar i një magazine akcizore ka më shumë se një magazinë akcizore, ai paraqet një raport mujor përmbledhës dhe në kontabilitetin e tij është i obliguar të mbajë evidencë të veçantë për çdo magazinë të mallrave me akcizë.

Neni 203

Përlogaritja dhe pagesa e akcizës në sistemin e pezullimit

1. Detyrimi për të llogaritur dhe paguar akcizën për produktet e akcizës pezullohet kur produktet e akcizës janë në sistemin e pezullimit të akcizës, ose në rastin e:
 - 1.1. lëvizjeve të produkteve të akcizës, duke përfshirë pranimin dhe dërgimin e produkteve të akcizës sipas kushteve të përcaktuara me këtë Kod;
 - 1.2. prodhimit të produkteve të akcizës në magazinën akcizore;
 - 1.3. përpunimit dhe kryerjes së veprimeve të tjera me produkte të akcizës në magazinën akcizore;
 - 1.4. magazinimit të produkteve të akcizës në magazinë akcizore ose impiant të një përdoruesi të liruar.

2. Obligimi për llogaritjen dhe pagesën e akcizës pezullohet për mallrat e akcizës të importuara në përputhje me këtë Kod nëse produktet, menjëherë pas lëshimit në qarkullim të lirë, vendosen në magazinë akcizore ose impiant të një përdoruesi të liruar.
3. Kushtet e përgjithshme të funksionimit të magazinës akcizore dhe dispozitat për lëvizjen e produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të akcizës nuk zbatohen për produktet e akcizës që ndodhen në strehim të përkohshëm ose në ndonjë nga procedurat e posaçme.
4. Nëse mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore ose përdoruesi i liruar ndërprejë veprimtarinë në rrethana falimentimi ose likuidimi sipas legjislacionit në fuqi, pagesa e akcizës pezullohet për produktet e akcizës të vendosura në magazinën akcizore ose në impiant të një përdoruesi të liruar të evidentuara në stok derisa ato të lëshohen për konsum ose t'i dërgohen kreditorit në bazë të një vendimi për ndarjen e pasurisë, përveç rastit kur kreditori është mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore.
5. Nëse autorizimi i akcizës për mbajtësin e autorizuar të akcizës, për magazinën akcizore dhe për përdoruesin e liruar pushon të jetë i vlefshëm për shkak të bashkimit të subjekteve ekonomike, akciza do të pezullohet për periudhën derisa produktet e akcizës të ruhen në magazinë akcizore ose impiant të një përdoruesi të liruar, respektivisht deri sa nuk lëshohen në qarkullimin e lirë. Pagesa e akcizës pezullohet jo më vonë se tridhjetë (30) ditë nga data e regjistrimit në regjistrin përkatës sipas legjislacionit në fuqi.
6. Pas shfaqjes së pasojave juridike të hapjes së procedurës së para falimentimit dhe falimentimit ndaj një obliguesi akcizor, me kërkesë të organit në procedurën e para falimentimit dhe falimentimit, Dogana mund t'i lëshoj debitorit në gjendje të rrezikut të paaftësisë për pagesë në procedurën para falimentimit, respektivisht në një gjendje të paaftësisë së pagesës të borxheve në procedurën e falimentimit, një autorizim të veçantë për të lejuar kryerjen e veprimeve dhe disponimin me produkte të akcizës. Kur vendos për lëshimin e autorizimit, Dogana merr parasysh parimet e mbrojtjes të interesit publik dhe interesave ekonomike.
7. Personat në procedurën para falimentimit dhe falimentimit mund të parashtrojnë ankesë kundër vendimit të Doganës për autorizim sipas paragrafit 6 të këtij neni.
8. Dogana mund, në rast të ndryshimit të statutit, të autorizoj që të drejtat dhe obligimet e bartësit të kompanisë nga autorizimi për mbajtësin e autorizuar të magazinës akcizore dhe për magazinën akcizore, respektivisht autorizimi për përdoruesin e liruar, të kalojnë në blerësin e kompanisë nëse nuk shuhet kompania bartësi i së cilës është shoqëria e kapitalit respektivisht shoqëria tregtare edhe nëse kjo kompani transferohet në një bartës të ri. Kërkesa për lëshimin e autorizimit i paraqitet zyrës doganore kompetente brenda pesëmbëdhjetë (15) ditëve nga dita e regjistrimit në regjistrin përkatës sipas legjislacionit në fuqi.

KAPITULLI III

AUTORIZIMI PËR MAGAZINËN AKCIZORE DHE MBAJTËSIN E AUTORIZUAR

Neni 204

Kushtet e përgjithshme të funksionimit të magazinës akcizore

1. Pranimi, prodhimi, përpunimi, strehimi, kryerja e aktiviteteve të tjera dhe dërgimi i produkteve të akcizës në sistemin e pezulluar të akcizës mund të kryhet vetëm në magazinën akcizore për të cilën Dogana i ka lëshuar autorizim mbajtësit të autorizuar të magazinës akcizore, përveç nëse me këtë Kod nuk është përcaktuar ndryshe.
2. Autorizimi i akcizës për mbajtësin e autorizuar të magazinës akcizore dhe për magazinën akcizore lëshohet nga Dogana, nëse plotësohen si në vijim:
 - 2.1. kryen veprimtari me produktet e akcizës, në përputhje me kushtet e përcaktuara dhe e ka selinë ose degën në Republikën e Kosovës;
 - 2.2. shlyen në kohë dhe në tërësi obligimet tatimore;

2.3. personi që drejton punët ose është anëtar i një shoqërie tregtare në përputhje me dispozitat e ligjit përkatës që përcakton procedurën e pagesës, shlyen në kohë dhe në tërësi obligimet tatimore;

2.4. nuk është i dënuar për shkelje të rënda ose shkelje të përsëritura të dispozitave të legjislacionit akcizor, tatimor ose doganor të Republikës së Kosovës;

2.5. personi që drejton shoqërinë tregtare së ose një anëtar i saj sipas ligjit përkatës që përcakton procedurën e pagesës, nuk është i dënuar për shkelje të rënda ose shkelje të përsëritura të dispozitave të legjislacionit akcizor, tatimor ose doganor të Republikës së Kosovës;

2.6. kur kërkohet nga Dogana, depoziton instrumentin e sigurimit të pagesës së akcizës;

2.7. mban evidenca të rregullta për produktet në magazinën akcizore dhe lëvizjen e produkteve të akcizës.

Neni 205 **Autorizimi i akcizës**

1. Autorizimi i akcizës për një mbajtës të autorizuar të magazinës akcizore dhe për magazinën e akcizës lëshohet me kërkesë të personit që të operojë në sistemin e pezulluar të pagesës së akcizës, pa të drejtë transferimi të një person tjetër.

2. Kërkesa nga paragrafi 1 i këtij neni përmban këto të dhëna: të dhënat identifikuese të aplikuesit, numrin unik të identifikimit - NUI, përshkrimin e aktivitetit të regjistruar, lëndën e parë që do të përdoret për prodhimin e produktit akcizor, normativin e prodhimit, llojin e produktit të akcizës, emrin tregtar dhe kodin tarifor të produktit të akcizës, sasinë e produkteve të akcizës për të cilat kërkohet autorizimi i akcizës, sasinë të parashikuara të prodhimit vjetor dhe sasinë të produkteve të magazinuara ose produkteve për magazinim.

3. Kërkesa nga paragrafi 1 i këtij neni shoqërohet me dokumentacion që tregon vendndodhjen e magazinës akcizore, përshkrim të ambienteve, mënyrën e transportit të produkteve të akcizës, përshkrim të proceseve individuale të prodhimit, të dhënat për makineritë dhe pajisjet tjera që përdoren për prodhimin e produkteve akcizore duke përfshirë të dhënat për pajisjet që matin sasinë e prodhuar, të përpunuar, të magazinuar dhe të dërguar të produkteve të akcizës, përshkrimin e sistemit të kontabilitetit, evidencave, masave të mbikëqyrjes, vëzhgimit dhe elementeve të sigurisë që aplikohen në magazinë akcizore.

4. Para lëshimit të autorizimit akcizor për mbajtësin e autorizuar të magazinës akcizore dhe të magazinës akcizore, Dogana vërteton faktet dhe të dhënat të cekura në kërkesë dhe dokumentet e bashkëngjitura sipas paragrafit 3 të këtij neni si dhe përcakton në vendndodhje, nëse kushtet për lëshimin e autorizimit të magazinës akcizore janë plotësuar. Nëse verifikohet se aplikuesi nuk i plotëson kushtet e përcaktuara, Dogana cakton një afat të arsyeshëm për evitimin e mangësive.

5. Mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore duhet të paraqesë një kërkesë të re për hapjen e çdo magazine tjetër të akcizës.

Neni 206 **Detyrimet e mbajtësit të autorizuar të magazinës akcizore**

1. Mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore, duhet:

1.1. të ndërmarrë të gjitha veprimet e nevojshme për të siguruar ruajtjen e produkteve të akcizës në magazinën akcizore, mbikëqyrë të gjitha procedurat, duke përfshirë dërgimin dhe marrjen e produkteve të akcizës;

1.2. të përcaktojë dhe të raportojë në zyrën doganore kompetente çdo humbje ose mungesë të mallrave të akcizës;

1.3. të kontrolloj nëse ka ndonjë parregullsi në funksionimin e magazinës akcizore;

1.4. të sigurojë kushte për mbarëvajtjen e kontrollit dhe mbikëqyrjes;

1.5. të mbajë evidencë të stoqeve të produkteve me akcizë sipas kategorisë dhe llojit të produktit me akcizë, emrit tregtar dhe kodit tarifor nga nomenklatura e kombinuar–NK, evidencën mbi sasi të prodhuara të produkteve me akcizë, evidencën e lëndës së parë në stok, evidencën e lëndës së parë në prodhim - përpunim, evidencën e qarkullimit të produkteve me akcizë për secilën magazinë akcizore, si dhe zyrës kompetente sipas kërkesës t'i paraqet llogarinë ditore të mallrave me akcizë, një raport mujor dhe vjetor;

1.6. pas përfundimit të lëvizjes, t'i pranoj në magazinën e vet akcizore dhe t'i evidentojë në regjistra të gjitha produktet me akcizë, që janë pranuar në sistemin e pezullimit të akcizës;

1.7. të njoftojë Doganën për çdo ndryshim të dhënave të specifikuar në autorizimin e mbajtësit të autorizuar;

1.8. të kërkojë nga Dogana ndryshimin e autorizimit në rast të ndryshimi të statutit.

2. Nëse Dogana konstaton se mbajtësi i autorizuar i akcizës nuk i përmbush ose nuk i ka përmbushur obligimet e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni, cakton afat brenda të cilit parregullsitë e konstatuara duhet të eliminohen dhe varësisht nga rrethanat ndërmer veprime të tjera në përputhje me këtë Kod.

Neni 207

Shfuqizimi i autorizimit të magazinës akcizore

1. Autorizimi për magazinën akcizore shfuqizohet kur:

1.1. mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore - personi fizik vdes; ose

1.2. personi juridik pushon së ekzistuari, ose

1.3. Me kërkesë të subjektit të autorizuar.

2. Autorizimi për magazinën akcizore shfuqizohet me anë të vendimit.

3. Dogana shfuqizon autorizimin për magazinën akcizore sipas detyrës zyrtare, nëse mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore:

3.1. nuk përmbush kushtet e përcaktuara në autorizimin e akcizës; ose

3.2. nuk siguron sistem adekuat të kontrollit mbi gjendjen e stoqeve dhe nuk përpilon listën brenda afateve të përcaktuara në autorizimin e akcizës; ose

3.3. nuk paraqet instrumentin e duhur të sigurimit të pagesës së akcizës ose nuk e paraqet atë në shumën që mund të siguroj pagesën e borxhit të akcizës; ose

3.4. nuk eliminon parregullsitë brenda afatit të caktuar nga Dogana; ose

3.5. pushojnë së ekzistuari arsyet dhe kushtet në bazë të cilave është lëshuar autorizimi i akcizës.

4. Pas shfuqizimit të autorizimit të magazinës akcizore, Dogana sigurohet si në vijim:

4.1. se janë shlyer të gjitha detyrimet doganore për mallra akcizore që gjenden në

magazinë akcizore;

4.2. makineritë dhe pajisjet tjera që janë përdorur për prodhimin e produkteve akcizore, lëndët e para, materialet ndihmëse dhe produktet tjera të akcizës janë bartur në një magazinë tjetër akcizore të autorizuar nga Dogana ose i jepet një trajtim i lejuar doganor sipas këtij Kodi;

5. Procedura e shfuqizimit të autorizimit të magazinës akcizore, trajtimi i lëndëve të para, materialeve ndihmëse, produkteve tjera të akcizës, makinerive dhe pajisjeve të tjera përcaktohet me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 208 **Sigurimi i pagesës së akcizës**

1. Mbjtësi i autorizuar i magazinës akcizore, më kërkesë të Doganës, depoziton garancion për sigurimin e pagesës së akcizës për të shlyer një borxh të mundshëm për produktet e akcizës që janë në sistemin e pezullimit të akcizës, në përputhje me dispozitat e këtij Kodi.

2. Depozitimi i garancionit për sigurimin e pagesës së akcizës nuk do të kërkohet nga Dogana për lëvizjet që fillojnë dhe mbarojnë në territorin e Republikës së Kosovës.

3. Shuma e garancionit për sigurimin e pagesës së akcizës për produktet e akcizës të dërguara në magazinë akcizore në sistemin e pezullimit të akcizës do të përcaktohet nga Dogana në varësi të shumës së borxhit të mundshëm të akcizës.

4. Nëse Dogana kërkon depozitimin e garancionit të pagesës së akcizës për prodhimin dhe strehimin e mallrave të akcizës në magazinën akcizore në sistemin e pezullimit të akcizës, shuma e garancionit për sigurimin e pagesës së akcizës do të përcaktohet nga Dogana në varësi të shumës së borxhit të mundshëm të akcizës në periudhën tatimore.

5. Dogana mund të përcaktojë që shuma e garancionit për sigurimin e pagesës së akcizës mund të jetë më e ulët se shuma e përcaktuar në pajtim me paragrafët 3 dhe 4 të këtij neni.

6. Mbjtësi i autorizuar i magazinës akcizore, i cili ka disa magazina të akcizës, mund të depozitojë garancion gjithëpërfshirës për sigurimin e pagesës së akcizës që vlen për të gjitha magazinat e akcizës.

7. Sigurimi i pagesës së akcizës nuk kërkohet për produktet e akcizës për të cilat shuma e akcizës është zero (0) euro të cilat prodhohen, strehohen dhe zhvendosen në sistemin e pezullimit në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

8. Në rast të shfuqizimit të autorizimit të akcizës, garancioni për sigurimin e pagesës së akcizës, mund të lirohet vetëm pasi të jetë paguar akciza për produktet e akcizës në magazinë dhe produktet për të cilat detyrimi i pagesës ka lindur para skadimit të autorizimit të akcizës ose kur detyrimi i pagesës së akcizës nuk mund të lind.

9. Mënyra e funksionimit të magazinave të akcizës në lidhje me importin, prodhimin dhe strehimin e produkteve të akcizës, llojet e magazinave akcizore për qëllime prodhimi, përmbajtjen dhe shtojcat që duhet të paraqiten me kërkesën për lëshim të autorizimit për akcizë, mënyra e depozitimit dhe lloji i garancionit për sigurimin e pagesës së akcizës dhe përmbajtja dhe mënyra e mbajtjes së evidencës, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI IV AUTORIZIMI PËR PËRDORUESIN E LIRUAR

Neni 209

Kushtet e përgjithshme të punës së përdoruesit të liruar

1. Përdoruesi i liruar me autorizim të Doganës, furnizohet me produkte me akcizë pa paguar akcizën me qëllim të prodhimit të mallrave pa akcizë në kuadër të veprimtarisë së tij të regjistruar.
2. Autorizimi nga paragrafi 1 i këtij neni lëshohet sipas kërkesës së personit i cili i plotëson kushtet si në vijim:
 - 2.1. kryen një veprimtari në përputhje me kushtet e përcaktuara për të cilën përdor produktet e akcizës nga paragrafi 1 i nenit 225 të këtij kodi, dhe ka selinë e tij në Republikën e Kosovës;
 - 2.2. shlyen në kohë dhe në tërësi obligimet tatimore;
 - 2.3. personi që drejton punët e shoqërisë tregtare ose një anëtar i një kësaj shoqërie në kuptim të dispozitave të ligjit përkatës, shlyen në kohë dhe në tërësi obligimet tatimore;
 - 2.4. nuk është i dënuar për shkelje të rënda ose shkelje të përsëritura të dispozitave të legjislacionit akcizor, tatimor ose doganor të Republikës së Kosovës;
 - 2.5. personi që drejton punët e shoqërisë tregtare ose një anëtar i një kësaj shoqërie në kuptim të dispozitave të ligjit përkatës, nuk ka bërë shkelje të rënda ose shkelje të përsëritura të legjislacionit akcizor, tatimor apo doganor të Republikës së Kosovës;
 - 2.6. nëse kërkohet nga Dogana para lëshimit të autorizimit, depoziton garancionin e sigurimit të pagesës së akcizës në shumën e borxhit të caktuar të mundshëm të akcizës në periudhën tatimore.
3. Përveç kushteve nga paragrafi 2 i këtij neni, duhet të plotësohen edhe këto kushte:
 - 3.1. hapësira e prodhimit, magazina apo hapësira tjetër për magazinimin e produkteve të akcizës është e organizuar dhe pajisur në mënyrë që të mundësojë strehimin dhe përdorimin e sigurt të produkteve të furnizuara të akcizës dhe matjen e saktë të stoqeve të këtyre produkteve;
 - 3.2. regjistrimi i produkteve në kontabilitet siguron një pasqyrë të saktë të konsumit të produkteve të akcizës dhe gjendjes së stoqeve të produkteve për prodhimin e të cilave janë përdorur produkte të akcizës.

Neni 210

Lëshimi i autorizimit për një përdorues të liruar

1. Autorizimi sipas këtij neni i lëshohet përdoruesit të liruar nga Dogana, sipas kërkesës.
2. Autorizimi lëshohet në emër të aplikuesit pa të drejtë transferimi të një person tjetër.
3. Në autorizim, Dogana përcakton kategoritë dhe llojet dhe sasinë e produkteve të akcizës që mund të furnizohen pa paguar akcizë për qëllimet e përcaktuara në një periudhë të caktuar jo më shumë se dymbëdhjetë (12) muaj, si dhe hapësirën ose sipërfaqen për vendosjen e produkteve të akcizës dhe qëllimin e përdorimit të produkteve të akcizës. Sasinë përcaktohen sipas kapaciteteve prodhuese dhe sipas periudhës për të cilën është lëshuar autorizimi.

4. Ndryshimet në sasi të miratuara, të përcaktuara me autorizimin e përmendur në paragrafin 3 të këtij neni mund të miratohen në bazë të një aplikimi të mëvonshëm.

Neni 211
Detyrimet e përdoruesit të liruar

1. Përdorues i liruar duhet:

1.1. të mbaj evidencë për furnizimin, prodhimin dhe konsumin e produkteve me akcizë sipas kategorisë dhe llojit të produktit të akcizës, kodit sipas nomenklaturës së kombinuar, sasisë dhe, sipas kërkesës së Doganës, të dorëzoj një raport për stokun e produkteve të akcizës me të cilat është furnizuar pa paguar akcizën;

1.2. të njoftojë Doganën për çdo ndryshim në informacionin e specifikuar në autorizim;

1.3. të sigurojë kushte për mbarëvajtjen e mbikëqyrjes pa pengesa.

Neni 212
Shfuqizimi i autorizimit

1. Autorizimi shfuqizohet kur:

1.1. përdoruesi i liruar - personi fizik vdes; ose

1.2. kur personi juridik pushon së ekzistuari; ose

1.3. me kërkesë të subjektit të autorizuar.

2. Shfuqizimi i autorizimit bëhet me vendim.

3. Dogana do të shfuqizoj autorizimin, veçanërisht nëse përdoruesi i liruar:

3.1. nuk plotëson më kushtet e përcaktuara në autorizim; ose

3.2. nuk ofron një sistem adekuat të kontrollit të stokut; ose

3.3. nuk i eliminon parregullsitë brenda afatit të caktuar nga Dogana;
ose

3.4. kur kërkohet nuk paraqet garancionin për sigurimin e pagesës së akcizës ose nuk e paraqet atë në shumën që mund të sigurojë pagesën e borxhit të akcizës;

3.5. pushojnë së ekzistuari arsyet dhe kushtet në bazë të cilave është lëshuar autorizimi.

4. Pas shfuqizimit të autorizimit të përdoruesit të liruar, Dogana sigurohet si në vijim:

4.1. se janë shlyer të gjitha detyrimet doganore për mallra akcizore që gjenden në impiantin e përdoruesit të liruar;

4.2. lëndët e para, materialet ndihmëse dhe produktet tjera të akcizës janë bartur te një përdorues tjetër i autorizuar nga Dogana apo i jepet një trajtim i lejuar doganor sipas këtij kodi;

5. Përmbajtja dhe shtojcat që duhet të dorëzohen së bashku me kërkesën për lëshimin e autorizimit, si dhe përmbajtja dhe mënyra e mbajtjes së evidencës dhe procedura e shfuqizimit

te autorizimit të përdoruesit të liruar, trajtimi i lëndëve të para, materialeve ndihmëse, produkteve tjera të akcizës të një përdoruesi të liruar, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI V EVIDENCA DHE APLIKIMI NË REGJISTRIN E OBLIGUESVE AKCIZOR

Neni 213 Evidenca që e mban obliguesi akcizor

1. Obliguesi akcizor duhet të mbajë evidencën në mënyrë që të sigurojë të gjitha të dhënat e nevojshme për llogaritjen dhe pagesën e akcizës, në varësi të statutit të obliguesit të akcizës, dhe në veçanti të dhëna për:

- 1.1. sasi të e prodhuara të mallrave të akcizës;
- 1.2. sasi të e produkteve të akcizës në prodhim, në magazina apo objekte të tjera afariste;
- 1.3. sasi të e lëndëve të para dhe produkteve të akcizës të pranuar në magazinë akcizore apo në impiantin e përdoruesit të liruar;
- 1.4. sasi të e produkteve të lëshuara për konsum për të cilat ka lindur detyrimi për llogaritjen dhe pagesën e akcizës sipas shumave dhe normave të përcaktuara;
- 1.5. sasi të e dërguara të produkteve të akcizës të përjashtuara nga pagesa e akcizës;
- 1.6. sasi të e produkteve të akcizës për konsum vetjak brenda magazinës;
- 1.7. sasi të e dërguara të produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të pagesës së akcizës;
- 1.8. sasi të e produkteve të akcizës për të cilat ka pushuar obligimi për pagesën e akcizës;
- 1.9. shumat e akcizës së llogaritur dhe të paguar;
- 1.10. sasi të e produkteve të akcizës të dërguara për të cilat është paguar akciza;
- 1.11. sasi të e produkteve të akcizës të dërguara për eksport;
- 1.12. sasi të e importuara të produkteve të akcizës dhe akcizën e llogaritur dhe të paguar;
- 1.13. proceset individuale të autorizuara të prodhimit dhe normativin e prodhimit;
- 1.14. lëvizjen e lëndës së parë dhe produkteve të akcizës në magazinën akcizore apo në impiantin e përdoruesit të liruar të autorizuar.

2. Përmbajtja e evidencave për statutet individuale të obliguesit akcizor përcaktohet me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 214 Aplikimi për regjistrim në regjistrin e obliguesve akcizor

1. Çdo person që merret me produkte të akcizës duhet në Doganë të dorëzojë aplikacionin për regjistrim në regjistrin e obliguesve akcizor, jo më vonë se tetë (8) ditë para fillimit të veprimtarisë së regjistruar ose ndonjë ngjarje tjetër që përfshinë aktivitete me akcizë në kuptimin të këtij Kodi.

2. Paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet për personat të cilët furnizohen me produktet e akcizës të lëshuar në qarkullim të lirë sipas këtij Kodi në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe vazhdojnë t'i shesin në territorin doganor të Republikës së Kosovës, respektivisht i dërgojnë për eksport.

3. Personat nga paragrafi 1 i këtij neni janë të obliguar t'i raportojnë Doganës çdo ndryshim të dhënave të specifikuar në aplikacionin për regjistrim në regjistrin e obliguesve akcizor, si dhe ndërprerjen e aktiviteteve për shkak të cilave janë regjistruar në regjistrat e obliguesve akcizor, brenda tetë (8) ditëve nga dita e ndryshimit respektivisht nga dita e vënies në dijeni për ndryshimet.

4. Nëse obliguesi akcizor pushon së ushtruar veprimtarinë, Dogana me kërkesë të tije ose sipas detyrës zyrtare, e fshinë nga regjistri i obliguesve akcizor.

5. Dogana krijon dhe mban evidencë zyrtare të obliguesve akcizor të regjistruar.

6. Kërkesa nga paragrafi 1 i këtij neni konsiderohet e miratuar nëse Dogana, brenda tetë (8) ditëve nga data e pranimit të kërkesës, nuk nxjerr vendim për regjistrim në regjistrin e obliguesve akcizor.

7. Për refuzimin e regjistrimit në regjistrin e obliguesve akcizor merret vendim.

8. Përmbajtja dhe shtojcat që duhet të dorëzohen me kërkesën për regjistrim në regjistrin e obliguesve akcizor si dhe mënyra e evidentimi, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI VI PËRJASHTIMET NGA AKCIZA

Neni 215 Përrjashtimi nga pagesa e akcizës

1. Akciza nuk paguhet për produktet akcizore nëse ato janë të destinuara:

1.1. për nevojat zyrtare të misioneve diplomatike dhe konsullore dhe misioneve speciale të akredituara në Republikën e Kosovës me kusht të reciprocitetit, me përjashtim të misioneve konsullore të kryesuara nga zyrtarë konsullorë nderi;

1.2. për nevoja personale të personelit të huaj të misioneve diplomatike dhe konsullore dhe misioneve speciale të akredituara në Republikën e Kosovës;

1.3. për nevojat e organizatave ndërkombëtare, kur kjo është e përcaktuar me marrëveshje ndërkombëtare që vlejné për Republikën e Kosovës;

1.4. për nevojat personale të personelit të huaj të organizatave ndërkombëtare, kur kjo është e përcaktuar me marrëveshje ndërkombëtare që zbatohet në Republikën e Kosovës;

1.5. për konsum në përputhje me marrëveshjen ndërkombëtare të lidhur nga Republika e Kosovës me një shtete tjera apo organizatë ndërkombëtare, nëse ajo marrëveshje për furnizimin e produkteve të akcizës parasheh përjashtim nga tatimi mbi vlerën e shtuar;

1.6. për nevojat e forcave të armatosura të çdo shteti anëtar të Organizatës së Traktatit të Atlantikut të Veriut, përveç shtetit anëtar në të cilin ka lindur detyrimi për të llogaritur akcizën dhe nevojat e personelit civil shoqërues të tyre, ose për furnizimin e mensave

dhe kantineve të tyre;

1.7.për bashkësitë fetare të përcaktuara në përputhje me legjislacionin në fuqi, sipas kushteve të njëjta me të cilat parashihet lirimi me nenin 481 të këtij Kodi.

2.Nëse është në përputhje me një marrëveshje ndërkombëtare, është i mundur përfitimi i përjashtimit vetëm me kushtin e reciprocitetit. Plotësimi i kushteve të reciprocitetit konfirmohet nga ministria përkatëse për punët e jashtme.

3.Përjashtimi nga akciza nga nën paragrafët 1.2 dhe 1.4 të këtij neni nuk mund ta realizojnë shtetasit e Republikës së Kosovës apo shtetasit e huaj me vendbanim të zakonshëm në Republikën e Kosovës.

4.Produktet e akcizës për të cilat nuk paguhet akciza në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni nuk mund të tjetërsohen pa njoftuar Doganën dhe pa paguar akcizën.

5.Përveç përjashtimeve të parapara me këtë Kod dhe legjislacionit tjetër në fuqi, Qeveria në zbatim të këtij neni me vendim mund të përjashtoj nga pagesa e akcizës produkte tjera akcizore për subjekte tjera dhe përcakton mbikëqyrjen dhe masat e kontrollit të përjashtimeve.

6.Procedurat për zbatimin e këtij neni në lidhje me përjashtimin nga pagesa e akcizës për misionet diplomatike dhe konsullore, përfaqësive, organizatat ndërkombëtare, bashkësitë fetare si dhe mbikëqyrja e tyre, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave.

Neni 216

Përjashtimi nga pagesa e akcizës

1.Akciza nuk paguhet për produktet e akcizës:

1.1.të cilat janë në shitje në aeroplanë gjatë fluturimeve drejtë shteteve të tjera;

1.2. të cilat janë në shitje në pikat e shitjes së magazinave të akcizës, respektivisht në magazinat doganore në aeroporte të hapura për trafik ndërkombëtar për pasagjerët që udhëtojnë në vende të tjera – duty free shop, me paraqitjen e biletës së imbarkimit;

2.Lirimi sipas vlerës dhe sasisë së mallrave të importuara nga neni 374, 377, 393, 394, 462, 463, 464, 465 dhe 466 të këtij Kodi zbatohen përshtatshëmrisht edhe për përjashtim nga pagesa e akcizës.

Neni 217

Përjashtimi nga pagesa e akcizës për mbajtësin e autorizuar të magazinës akcizore dhe përdoruesin e liruar

1.Mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore dhe përdoruesi i liruar, përjashtohen nga pagesa e akcizës për produktet e akcizës:

1.1.të cilat përdoren si mostra për analiza për nevojat e prodhimit ose për qëllime shkencore;

1.2. të cilat përdoren për kontrollin e cilësisë;

1.3.të cilat përdoren për qëllime të mbikëqyrjes të akcizës;

1.4.të cilat janë asgjësuar nën mbikëqyrjen doganore;

1.5.për humbjet ose mungesat e përcaktuara të produkteve të akcizës nga paragrafët 2,

3 dhe 4 të nenit 198, nëse pranohen nga Dogana.

2. Rregullat për paraqitjen e deklaratës për asgjësim nën mbikëqyrjen doganore dhe mënyrën e vërtetimit të përjashtimit nga pagesa e akcizës sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 218 **Kthimi i akcizës së paguar**

1. Të drejtën e kthimit të akcizës së paguar e ka:

1.1. prodhuesi i produkteve të akcizës i cili ka përdorur produkte me akcizë të paguar për prodhimin e produkteve të reja të akcizës;

1.2. eksportuesi që eksporton mallra të akcizës në gjendje të pandryshuar për të cilat është paguar akciza, në afat prej tre (3) vjet nga data kur është paguar, me përjashtim të eksporteve për shkatërrim;

1.3. përdoruesi i liruar i cili ka përdorur produkte të akcizës ose energjetike për të cilat është paguar akciza për qëllimet e përmendura në nën paragrafin 1 të nenit 225 dhe paragrafin 2 dhe 3 të nenit 228 të këtij kodi;

1.4. obliguesi akcizor për produkte të akcizës që janë bërë të papërdorshme për shkak të ndryshimeve në rregullore të veçanta dhe që janë asgjësuar nën mbikëqyrjen doganore;

2. Përmbajtja dhe shtojcat e kërkesës për kthim të akcizës së paguar, si dhe dëshmitë e nevojshme për kthim sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI VII **LEVIZJA E PRODUKTEVE TE AKCIZES NË SISTEMIN E PEZULLUAR TË AKCIZËS**

Neni 219 **Lëvizja e produkteve të akcizës**

1.Lëvizja e produkteve të akcizës në sistemin e pezulluar të akcizës në territorin doganor të Republikës së Kosovës konsiderohet si lëvizje që ka filluar dhe ka përfunduar në Republikën e Kosovës, duke përfshirë lëvizjen nëpër territorin e një shteti tjetër.

2.Produktet e akcizës lëvizin në sistemin e pezullimit të akcizës kur:

2.1.dërgohen nga një magazinë akcizore në një magazinë tjetër të akcizës;

2.2.dërgohen nga magazina akcizore në impiantin e përdoruesit të liruar dhe nga impianti i përdoruesit të liruar në magazinën akcizore, me pëlqimin paraprak të Doganës;

2.3.dërgohen nga magazina akcizore në eksport;

2.4.pas përfundimit të procedurës doganore për lëshimin e mallrave në qarkullim të lirë, ato hyjnë në magazinën akcizore ose impiantin e përdoruesit të liruar.

3.Lëvizja e produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të akcizës nga paragrafi 1 i këtij neni fillon kur mallrat e akcizës dërgohen nga magazina akcizore, gjegjësisht kur menjëherë pas procedurës doganore të lëshimit në qarkullim të lirë dërgohen në një magazinë akcizore ose në një impiant të përdoruesit të liruar.

4. Lëvizja e produkteve të akcizës në sistemin e pagesës së pezulluar të akcizës nga paragrafi 1 i këtij neni përfundon kur pranuesi i pranon produktet e akcizës ose kur produkti i akcizës largohet nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

5. Dispozitat e këtij neni zbatohen edhe për lëvizjen e produkteve të akcizës në sistemin e pezulluar të akcizës, shuma e akcizës të së cilës është zero (0) euro.

Neni 220 **Dokumenti shoqërues i akcizës**

1. Lëvizja e produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të akcizës lejohet vetëm me posedimin e një dokumenti shoqërues të akcizës – DShA, i cili vërteton se llojet dhe sasi të specifikuar të produkteve të akcizës lëvizin në sistemin e pezullimit të akcizës, përveç rasteve kur parashihet ndryshe me këtë Kod.

2. Gjatë lëvizjes së produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të akcizës, dërguesi - mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore, është i detyruar jo më vonë se në ditën e dërgimit të bëjë një DShA në formën e përcaktuar në pesë (5) kopje, nga të cilat:

2.1. kopja e parë mbahet nga dërguesi;

2.2. kopjen e dytë e mban pranuesi;

2.3. kopja e tretë e vërtetuar nga Dogana i kthehet dërguesit nga pranuesi;

2.4. kopjen e katërt për zyrën kompetente të Doganës të pranuesit;

2.5. kopjen e pestë për zyrën kompetente të Doganës të dërguesit.

3. Pranuesi i produkteve të akcizës duhet t'i konfirmojë dërguesit, pranimin e produkteve të akcizës me vërtetim të DShA-së, e cila duhet t'i kthehet dërguesit jo më vonë se pesë (5) ditë nga data e marrjes së produkteve të akcizës.

4. Dërguesi i cili nuk e merr kopjen e vërtetuar të DShA-së duhet të njoftojë zyrën kompetente të Doganës jo më vonë se dita e dhjetë (10) pas dërgesës, e cila do të përcaktojë detyrimin për llogaritjen dhe pagesën e akcizës në përputhje me këtë Kod.

5. Zyra doganore konfirmon eksportin e produkteve të akcizës nga territori doganor i Republikës së Kosovës me vërtetimin e DShA-së.

6. Përjashtimisht nga paragrafi 1 të këtij neni, nëse pas përfundimit të procedurës doganore për lëshimin në qarkullim të lirë, produktet e akcizës që hyjnë në magazinë akcizore ose impiantin e përdoruesit të liruar, lëvizja e produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të pagesës së akcizës lejohet me një kopje të deklaratës doganore në bazë të së cilës produktet me akcizë janë të lëshuar në qarkullim të lirë. Pranuesi vërteton pranimin e produkteve të akcizës duke vërtetuar një kopje të deklaratës doganore të cilën e kthen në zyrën kompetente ku është kryer zhdoganimi i importit brenda pesë (5) ditëve nga dita e hyrjes në magazinën akcizore ose në impiantin e përdoruesit të liruar.

7. Përjashtimisht nga paragrafi 1 i këtij neni, kur produktet e akcizës lëvizin nga magazina akcizore në magazinë doganore, qarkullimi i mallrave të akcizës lejohet me dokumentin e zakonshëm tregtar.

8. Forma dhe përmbajtja e DShA-së përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 221

Procedura e thjeshtëzuar

- 1.Procedura e thjeshtëzuar është procedurë e aprovuar nga Dogana në të cilën lejohet lëvizja e produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të akcizës me dokumentet e zakonshme tregtare.
- 2.Kur lëvizja e produkteve të akcizës në sistemin e pezullimit të akcizës bëhet ndërmjet magazinave akcizore të njëjtit mbajtës të autorizuar, mund të lejohet një procedurë e thjeshtëzuar.

KAPITULLI VIII

SHËNIMI, NGJYROSJA DHE PËRDORIMI I VAJRAVE TË NAFTËS

Neni 222

Shënimi dhe ngjyrosja e vajrave të naftës

- 1.Karburanti dizel i përdorur për qëllime për të cilat është e përcaktuar norma e reduktuar e akcizës ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës, para lëshimit në konsum nga magazina akcizore, duhet të shënohet dhe ngjyrosen me shënjes dhe ngjyruet të miratuar.
- 2.Karburanti dizel i përdorur për qëllime për të cilat është e përcaktuar norma e reduktuar e akcizës ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës dhe i cili importohet në procedurën doganore të lëshimit në qarkullim të lirë në territorin doganor të Republikës së Kosovës, do të konsiderohet i shënuar në mënyrë të duhur nëse shoqërohet me një certifikatë nga furnizuesi i huaj për llojin dhe sasinë e komponentëve për shënjim që janë shënuar në një shtet tjetër, i vërtetuar nga autoriteti kompetent që ka qenë i shënuar në një shtet tjetër dhe duke dëshmuar se është shënuar në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni.
- 3.Nëse një certifikatë nuk dorëzohet gjatë importit ose nuk vërtetohet në ndonjë mënyrë tjetër se karburanti dizel i cili përdoret për qëllimet për të cilat është e përcaktuar norma e reduktuar e akcizës ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës, nuk është i shënuar siç duhet, do të konsiderohet karburant dizel për të cilin do të llogaritet shuma e plotë e akcizës së përcaktuar.
- 4.Karburanti dizel i përdorur për qëllimet për të cilat është e përcaktuar norma e reduktuar e akcizës ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës, duhet të magazinohet në atë mënyrë që të sigurojë se produktet tjera të mos ndikojnë në neutralizimin e mjeteve të shënjimit.
- 5.Shënimi kryhet vetëm në magazinën akcizore të mbajtësit të autorizuar të magazinës së akcizës, i cili është autorizuar më autorizimin për mbajtësin e autorizuar të magazinës së akcizës dhe për magazinën akcizore, dhe për shënjimin e karburantit dizel që përdoret për qëllime për të cilat është e përcaktuar norma e reduktuar e akcizës ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës dhe ka në magazinën e akcizës pajisje të përshtatshme për dozimin, përzierjen, instrumente, impiante, mjete të ngjashme me ndihmën e të cilave mund të sigurohet shënjimi i përcaktuar.
- 6.Kur karburanti dizel i përdorur për qëllime për të cilat është e përcaktuar norma e reduktuar e akcizës ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës nuk është i shënuar siç duhet ose kur pajisjet nuk ofrojnë shënimin e përcaktuar, Dogana shfuqizon lejimin e aprovuar në autorizim për shënjimin e karburantit dizel.
- 7.Ngjyruesi dhe shënuesi kimik, mënyra dhe procedura e shënjimit të karburantit dizel, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave.

Neni 223**Përdorimi i karburantit dizel të shënjuar dhe të ngjyrosur**

1. Karburanti dizel që përdoret për qëllimet për të cilat është e përcaktuar norma e reduktuar e akcizës ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës duhet të përdoret dhe të shitet ekskluzivisht për qëllimin e përcaktuar me këtë Kod dhe ligjet e tjera në fuqi që përcaktojnë tatimin e akcizës dhe nuk mund të mbahet në serbatorët e automjeteve, motorëve ose makinerive të tjera, e as të përdoret për lëvizjen e tyre, me përjashtim të rastit kur bëhet fjalë për automjete të veçanta motorike saktësisht të përcaktuara, motorëve ose makinerive të tjera të përshkruara në këtë Kod dhe ligjet e tjera në fuqi.
2. Nuk lejohet heqja e komponentëve për shënjin e karburantit dizel, zvogëlimi i përqendrimit të tyre ose shtimi i substancave që e bëjnë të pamundur përcaktimin e shënjit të përshkruar.
3. Çdo veprim në kundërshtim me dispozitat e këtij neni do të konsiderohet i paligjshëm në kuptim të këtij Kodi.

Neni 224**Mbikëqyrja e përdorimit dhe shitjes së karburantit dizel që përdoret për qëllime për të cilat është përcaktuar norma e reduktuar ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës**

1. Nëse gjatë inspektimit të mjeteve motorike, motorëve ose makinerive të tjera konstatohet se karburanti dizel, i përdorur për qëllime për të cilat është e përcaktuar norma e reduktuar e akcizës ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës, përdoret për qëllime të ndryshme nga qëllimet e përcaktuara me këtë Kod dhe legjisllacionin në fuqi që përcakton tatimin e akcizës, pronarit të mjetit motorik, motorit tjetër ose makinës, akciza i llogaritet në sasi të që korrespondojnë me vëllimin e serbatorëve të karburantit sipas normës së akcizës së përcaktuar për karburantin dizel.
2. Zyrtari doganor urdhëron personin që ka vepruar në kundërshtim me paragrafin 1 të këtij neni, që në afatin brenda pesë (5) ditëve nga dita kur është kryer inspektimi ose për një periudhë më të gjatë të përcaktuar nga zyrtari varësisht nga rrethanat e rastit, të shkarkoj karburantin dhe pajisjet serbatorit i cili është objekt i trajtimit të paligjshëm, dhe t'i dorëzojë dëshmi me shkrim Doganës.
3. Shpenzimet e shkarkimit të karburantit dizel dhe pastrimit të serbatorit, i bart personi që ka vepruar në mënyrë të paligjshme.
4. Karburanti dizel i përdorur për qëllimet për të cilat është e përcaktuar normë e reduktuar ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës, konsiderohet i shënjuar nëse përmban komponentët e shënjitit në përputhje me nenin 222 në çdo përqendrim dhe pavarësisht nga ngjyra.
5. Nëse personi që ka vepruar në mënyrë të paligjshme nuk respekton urdhrin nga paragrafët 1, 2, 3 dhe 4 të këtij neni, Dogana mund t'i ndërmarrë të gjitha masat, duke përfshirë konfiskimin e mjetit motorik të një makinerie tjetër ose motori tjetër në të cilin serbatori i karburantit përmbante karburantin e përdorur dizel i cili shfrytëzohet për qëllimet për të cilat është përcaktuar normë e reduktuar ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës, e cila është objekt i veprimit të paligjshëm. Dogana i merr masat nga ky paragraf duke sjellur vendim.
6. Dogana me vendim do të konfiskojë mjetin motorik, mjetin lundrues, lundruesen ose makinën ose motorin tjetër në të cilin është instaluar ose përdorur serbatori i karburantit i cili nuk mund të konsiderohet standard në kuptim të këtij Kodi dhe i pa atestuar nga organi kompetent ose nëse është i modifikuar për keqpërdorim të karburantit dizel ose për të shmangur kontrollin mbi përdorimin e synuar të karburantit dizel që përdoret për qëllimet për të cilat është e përcaktuar normë e reduktuar ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës.
7. Sendet dhe mjetet nga paragrafët 5 dhe 6 të këtij neni konfiskohen edhe kur nuk janë pronë e personit që ka vepruar në mënyrë të paligjshme. Konfiskimi i sendeve dhe mjeteve nga paragrafët 5 dhe 6 të këtij neni nuk cenon të drejtat e palëve të treta për kompensim nga personi të cilit i janë konfiskuar ato sende dhe mjete.
8. Nëse ekziston rreziku që personi i urdhëruar nga zyrtari doganor për të shkarkuar karburantin dizel të përdorur për qëllime për të cilat është e përcaktuar normë e reduktuar ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës, që

është objekt i trajtimit të paligjshëm dhe pastrimit të serbatoreve të karburantit, do të shmangë ekzekutimin e urdhit, Dogana mundet, nëse është në proporcion me qëllimin që dëshiron të arrijë, me vendim të ndaloj përkohësisht përdorimin e mjeteve motorike, mjeteve lundruese dhe lundrueret për qëllime të ndryshme. Vendimi ekzekutohet me plumbosje të mjeteve motorike ose në një mënyrë tjetër të përshtatshme.

9.Për të përcaktuar ligjshmërinë dhe qëllimit të përdorimit të karburantit dizel që përdoret për qëllime për të cilat është e përcaktuar normë e reduktuar ose është përjashtuar nga pagesa e akcizës, Dogana është e autorizuar të monitorojë dhe verifikojë nëse përdoruesi i plotëson të gjitha kushtet për ushtrimin e të drejtës së përdorimit të tyre. Gjatë kryerjes së inspektimeve, zyrtaret doganor mund të inspektojnë tokën bujqësore, të hyjnë dhe të inspektojnë objektet afariste dhe prodhuese, të inspektojnë pajisjet, makineritë, motorët, mjetet e transportit, anijet, mjetet lundruese, mallrat, kulturat, plantacionet, dokumentet e biznesit dhe sende të tjera tek përdoruesit e mbikëqyrur.

KAPITULLI IX PËRJASHTIMI PËR ALKOOLIN, PIJET ALKOOLIKE DHE PRODUKTET ENERGJETIKE

Neni 225 Përjashtimi nga pagesa e akcizës për alkoolin dhe pijet alkoolike

1.Akciza për alkoolin dhe pijet alkoolike nuk paguhet për:

1.1.alkoolin e denaturuar, i cili nënkupton alkoolin etilik që është plotësisht i denaturuar me anë të agjentëve/mjeteve denaturues të përshkruara në Republikën e Kosovës sipas legjislacionit në fuqi;

1.2.te alkooli i denaturuar i importuar në Republikën e Kosovës, me kusht që të jetë tërësisht i denaturuar me mjete denaturuese të përshkruara në Republikën e Kosovës sipas legjislacionit në fuqi;

1.3.kur alkooli etilik pjesërisht i denaturuar përdoret në prodhimin e produkteve jo ushqimore, pjesë përbërëse e të cilave është ose përdoret për mirëmbajtjen dhe pastrimin e pajisjeve për prodhimin e këtyre produkteve jo ushqimore;

1.4.kur përdoret për prodhimin e produkteve medicinale për përdorim njerëzor të përcaktuar me dispozitat që rregullojnë procedurën e testimit dhe vendosjes në treg, prodhimin, etiketimin, klasifikimin, qarkullim, kontrollin e cilësisë, reklamimin, furnizimin e tregut të Kosovës me produkte medicinale dhe kontrollin, produkteve medicinale kërkuese, substancave aktive dhe ndihmëse;

1.5.kur përdoret për prodhimin e uthullës që hyn në kodin NK 2209;

1.6.kur përdoret në prodhim drejtpërdrejt ose si përbërës në një produkt gjysmë të gatshëm për prodhimin e produkteve ushqimore, të mbushura ose në një formë tjetër, me kusht që forca alkoolike të mos kalojë tetë pikë pesë (8.5) litra alkool të pastër për njëqind (100) kg produkt çokollate dhe pesë (5) litra alkool i pastër për njëqind (100) kg produkte për produkte të tjera;

1.7.kur përdoret për prodhimin e aromatizuesve për përgatitjen e produkteve ushqimore dhe pijeve joalkoolike me një forcë alkoolike në vëllim që nuk kalon 1.2% vol;

1.8.kur përdoret në proceset e prodhimit me kusht që produkti përfundimtar të mos përmbajë alkool;

1.9.për konservimin e preparateve dhe tulëzimin e frutave;

1.10.kur përdoret për qëllime mjekësore në spitale, qendra të mjekësisë shëndetësore, barnatore;

1.11.kur përdoret për kërkime shkencore ose nevoja arsimore në fakultete, institute dhe institucione të tjera shkencore që përdorin alkool për të kryer veprimtari mësimore dhe shkencore;

1.12.kur përdoren në prodhimin e aditivëve ushqimorë që përmbajnë alkool etilik, nëse njësia e paketës së lëshuar për konsum nuk kalon zero pikë pesëmbdhjetë (0.15) litra dhe këta aditivë ushqimorë vendosen në treg në përputhje me rregulloret që përshkruajnë kushtet që duhet të plotësojnë aditivët ushqimorë për sa i përket përbërjes, etiketimit dhe vendosjes në treg;

1.13.kur përdoren për prodhimin e produkteve medicinale-veterinare të përcaktuara me dispozitat që rregullojnë procedurën e testimin dhe vendosjes në treg, prodhimin, etiketimin, tregtinë me shumicë dhe pakicë, farmakovigjilencën, kontrollin e cilësisë, reklamimin dhe mbikëqyrjen e produkteve medicinale veterinarë për të garantuar cilësinë e tyre, jodëmshmerinë dhe efektivitetin, si dhe produktet për mbrojtjen e shëndetit të kafshëve, dhe rrjedhimisht mbrojtjen e shëndetit të njeriut nga mbetjet e produkteve medicinale-veterinare në ushqimet me origjinë shtazore dhe në ushqimin e kafshëve.

2.Përrjashtimi nga pagesa e akcizës për alkoolin e blerë për qëllimet nga paragrafi 1 i këtij neni realizohet me marrjen paraprake të autorizimit për përdorues të liruar në pajtim me nenin 209.

3.Përrjashtimi nga pagesa e akcizës për alkoolin që përmbajnë produktet e gatshme të përmendura në nën paragrafin 1.1 deri 1.3 të këtij neni do të zbatohet në mënyrë të barabartë për importet nga vendet e tjera.

4.Procedura e dërgimit të alkoolit dhe pijeve alkoolike tek përdoruesi i liruar, përcaktohet me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave.

Neni 226 **Alkool i denaturuar**

1.Alkooli i denaturuar, në kuptim të këtij Kodi, konsiderohet si alkool i cili gjate procesit të prodhimit është i kontaminuar me komponentë të përcaktuar në sasi të përshkruara, në mënyrë që përpunimi i mëtejshëm të mos mund të largojë lehtësisht denaturantët, përkatësisht që alkooli i kategorisë ushqimore nuk mund të prodhohet.

2.Alkooli mund të denaturohet vetëm në magazinën akcizore të prodhuesit me autorizimin e Doganës për denatyrimin e alkoolit.

3.Mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore - prodhuesi i alkoolit të denaturuar mban evidencë për denatyrimin në të cilin tregon sasinë e alkoolit dhe sasinë e komponentëve të përcaktuar të cilat i ka përdorur për denatyrim, sasinë e alkoolit të denaturuar të prodhuar dhe të dërguar të shprehur në litra alkool të pastër dhe evidencën e blerësve.

4.Magazina akcizore ku denaturohet alkooli duhet të jetë e pajisur me instrumente që do të sigurojnë denatyrimin e alkoolit me mjetet e përcaktuara dhe në mënyrë të përcaktuar.

5.Komponentët për denatyrimin e alkoolit të importuar në Republikën e Kosovës ose të prodhuar në Republikën e Kosovës, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 227

Produktet energjetike

1. Në kuptim të këtij Kodi, konsiderohen produkte energjetike produktet e mëposhtme që:

1.1. klasifikohen në kodet e NK 15 07 deri 15 18, kur janë të destinuara të përdoren si lëndë djegëse ose karburant;

1.2. klasifikohen në kodet NK 27 01, 27 02 dhe 27 04 deri 27 15;

1.3. klasifikohen në kodet NK 29 01 dhe 29 02;

1.4. klasifikohen në kodin NK 29 05 11 00, që nuk janë me origjinë sintetike, kur janë të destinuara të përdoren si lëndë djegëse ose karburant;

1.5. klasifikohen në kodin NK 34 03;

1.6. klasifikohen në kodin NK 38 11;

1.7. klasifikohen në kodin NK 38 17;

1.8. klasifikohen në kodin NK 38 26 00, kur janë të destinuara të përdoren si lëndë djegëse ose karburant.

2. Produkte energjetike konsiderohen gjithashtu:

2.1. produkte të tjera me qëllim konsumi, të vëna në shitje me pakicë ose të përdorura si lëndë djegëse për motorë;

2.2. shtues ose mbushës të lëndës djegëse të motorëve, nëse deklarohen si të tilla;

2.3. hidrokarbure të tjera të vendosura në shitje me pakicë ose të përdorura për ngrohje, me përjashtim të torfës ose biomasës. Biomasa përfshin një fraksion të një produkti, i cili mund të biodegradohet, mbetje nga bujqësia, duke përfshirë substanca me origjinë nga bimët ose kafshët, nga pylltaria dhe industrinë e lidhura me to, si dhe fraksionet biodegraduese të mbetjeve industriale dhe urbane.

3. Çdo produkt i përcaktuar në paragrafin 2 të këtij neni dhe çdo produkt tjetër, që përdoret si zëvendësues, mbushës ose shtues për lëndët djegëse ose karburantet, i nënshtrohet pagesës së akcizës, sipas të njëjtit nivel akcize dhe në bazë të njëjtave kushte, si për lëndët djegëse ose karburantin, të cilën e ka zëvendësuar, mbushur ose shtuar.

Neni 228

Përjashtimi nga pagesa e akcizës për produktet energjetike

1. Akciza nuk paguhet për produktet energjetike të cilët ngarkohen me tatimin e akcizës sipas legjislationit në fuqi të cilat përdoren si lëndë djegëse në transportin ajror, përveç për fluturimet private;

1.1. Fluturimet private konsiderohen si përdorimi i një aeroplani nga pronari ose një person fizik ose juridik në bazë të një kontrate për qira ose arsyeve të tjera që nuk mund të klasifikohen si tregtare dhe në veçanti të ndryshme nga transporti i pasagjerëve ose mallrave ose shërbimeve me kompensim, ose për nevoja të autoriteteve publike.

2. Produktet energjetike të përdorura për qëllime të tjera nga ato që përdoren si karburant motorik ose për ngrohje.

2.1. Produktet energjetike kane përdorim te dyfishte nëse ato përdoren si lende për ngrohje dhe për qëllime të tjera nga ato si karburant motorik ose për ngrohje si dhe përdorimi i produkteve energjetike për reduktimin kimik, në proceset elektrolitike dhe metalurgjike.

3. Produktet energjetike të përdorura në proceset mineralogjike.

4. Përjashtimi nga akciza për përdoruesit e liruar për produktet energjetike të furnizuar për qëllimet e përmendura në paragrafin 2 dhe 3 të këtij neni, do të realizohet me marrjen paraprake të autorizimit pas plotësimit të kushteve që parashihen me nenin 209 të këtij Kodi për përdoruesin e liruar.

5. Kushtet dhe kriteret për zbatimin e këtij neni për përjashtimi nga akciza, sasia, mbikëqyrja doganore, forma dhe përmbajtja e autorizimit, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

KAPITULLI X

PROCEDURA E MBIKËQYRJES, SIGURIMI I MBLEDHJËS SE AKCIZËS DHE VENDOSJA E BANDEROLAVE FISKALE

Neni 229

Procedura e mbikëqyrjes

1. Mbikëqyrjen e zbatimit të dispozitave të këtij Kodi dhe të akteve nënligjore të nxjerra në bazë të tij e kryen Dogane.

2. Mbikëqyrja kryhet veçanërisht mbi prodhimin e produkteve të tatueshëm, llogaritjen dhe pagesën e akcizës, evidentimin e stoqeve, qëllimin e përdorimit, dërgesat, pranimin, posedimin dhe lëvizjen e produkteve akcizore dhe mbajtjen e shënimeve.

3. Dogana mund të kontrollojë regjistrat tregtar, kontabilitetin, evidencat teknologjike dhe të tjera, dokumentet dhe të dhënat që kanë të bëjnë me biznesin e obliguesve akcizor ose obliguesve për pagesë të akcizës, personave që posedojnë ose tregtojnë sende të tatueshme dhe çdo personi tjetër që është i angazhuar në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë në biznes ose në mënyra të tjera të përfshirë në aktivitete me produkte të tatueshëm.

4. Dogana kryen mbikëqyrjen nga paragrafët 1, 2 dhe 3 të këtij neni duke zbatuar dispozitat e këtij Kodi dhe legjislacionit në fuqi.

5. Për të përcaktuar saktësinë e llogaritjes të pagesës së akcizës, Dogana mund të kryejë kontrole në objektet e shitjes, dyqane, magazina dhe objekte tjera dhe vendet ku bëhet shitja, magazinimi, prodhimi dhe strehimi i produkteve që i nënshtrohen dispozitave të këtij Kodi.

6. Nëse gjatë kontrollit konstatohet se obliguesi akcizor ose obliguesi për pagesën e akcizës nuk i mban shënimet e përcaktuara me këtë Kod ose i mban ato në mënyrë të parregullt dhe për këtë arsye nuk është e mundur të përcaktohet akciza, Dogana urdhëron regjistrimin e të gjithë produkteve të tatueshëm që gjenden në hapësirën e kontrollit.

7. Dogana me vendim mund t'i ndalojë përkohësisht obliguesit akcizor ose obliguesit për pagesën e akcizës kryerjen e mëturjeshme të aktiviteteve nëse:

7.1. nuk llogarit, llogarit gabim ose nuk paguan akcizë;

7.2. nuk ka dokumentacion për produktet e tatueshme të prodhuar, pranuar, dërguar, dorëzuar dhe shitur;

7.3. nuk i mban shënimet e parapara ose i mban shënimet në mënyrë jo të plotë ose nuk i dorëzon raportet e përcaktuara;

7.4. nuk disponon ose nuk ofron qasje në dokumentacionin për obligim të pagesës së akcizës dhe për akcizën e paguar, si dhe dokumentacionin relevant të biznesit dhe dokumentacionin financiar.

8. Vendimi nga paragrafi 7 i këtij neni do të ekzekutohet me plumbosjen me shenja doganore në objekte afariste, magazina, impiante, pjesë të impianteve, makinerive, pajisjeve ose lokaleve të tjera dhe pamundësimin e përdorimit të impianteve, pajisjeve dhe pajisjeve të tjera për punë ose në mënyra të tjera të përshtatshme.

9. Ndalesa nga paragrafi 7 i këtij neni do të zgjasë derisa të hiqen arsyet për të cilat është shqiptuar ndalesa.

10. Nëse edhe pas gjashtë (6) muajve nga dita e ekzekutimit të vendimit nga paragrafi 7 i këtij neni nuk hiqen arsyet për të cilat është shqiptuar ndalimi i përkohshëm për aktivitete të mëtutjeshme, Dogana mund t'i konfiskoj dhe shesë produktet e tatueshme.

11. Në rastin nga paragrafi 8 i këtij neni, Dogana me vendim do ta fshij obliguesin akcizor ose obliguesin për pagesën e akcizës nga regjistri i obliguesve të akcizës. Regjistrimi i serishëm në regjistrin e obliguesve të akcizës është i mundur nëse në momentin e paraqitjes së kërkesës për regjistrim, nuk ka të evidentuara borxhe të pa paguara publike dhe nëse nuk ekzistojnë arsyet nga paragrafi 7 i këtij neni.

12. Dogana me vendim i ndalon përkohësisht një personi juridik ose fizik kryerjen e aktiviteteve të mëtutjeshme nëse:

12.1. nuk lejon ose pengon zbatimin e kontrollit doganor ose të akcizës;

12.2. prodhon, operon ose kryen aktivitete me produkte të akcizës në territorin doganor të Republikës së Kosovës pa regjistrim përkatës dhe/ose pa regjistrim në regjistrin e obliguesve akcizor dhe/ose pa marrë autorizimin e duhur në përputhje me dispozitatë të këtij Kodi;

12.3. ndërmer veprime që kanë karakteristikat e keqpërdorimit të drejtave në lëvizjen ose asgjësimin e sendeve të tatueshme;

12.4. shet, blen, strehon, prodhon, posedon ose disponon produkte me akcizë në territorin doganor të Republikës së Kosovës ose në një mënyrë tjetër posedon produktet e akcizës në kundërshtim me kushtet e përcaktuara me këtë Kod;

12.5. publikon shitjen ose ofertën e produkteve të akcizës, tregtimi i të cilave nuk lejohet sipas dispozitave të këtij Kodi dhe/ose publikon ndërmjetësimin në tregti ose posedimin tjetër të produkteve të akcizës në kundërshtim me kushtet e përcaktuara me këtë Kod.

13. Vendimi nga paragrafi 12 i këtij neni zbatohet përshtatshëmrisht si në paragrafin 8 të këtij neni dhe sekuestrimin e përkohshëm të sendeve të tatueshme, pajisjeve dhe instrumenteve të tjera për prodhimin, përpunimin, transportin, shitjen, reklamimin dhe ruajtjen e sendeve të tatueshme, për të cilën zyrtari doganor është i detyruar të lëshojë vërtetim.

14. Ndalimi nga paragrafi 12 i këtij neni zgjat deri në shuarjen e shkaqeve për të cilat është shqiptuar ndalimi, dhe së paku tridhjetë (30) ditë nga dita e nxjerrjes së vendimit.

15. Për rastet nga paragrafi 12 i këtij neni nëse konstatohet veprimi ose kryerja e aktiviteteve të paligjshme, Dogana për rregullimin e duhur të situatës dhe nëse është në proporcion me

qëllimin e synuar, mund të konfiskoj, shesë ose shkatërrojë produktet e tatueshme, makineritë dhe pajisje të tjera të prodhimit, përpunimit, transportit, shitjes, reklamimit dhe ruajtjes.

16.Për rastet nga paragrafi 7 i këtij neni, nëse kjo është në proporcion me qëllimi rregullimin e duhur të situatës, Dogana mund të urdhërojë heqjen e parregullsive të identifikuara me mbikëqyrje dhe të caktojë një afat të duhur brenda të cilit parregullsitë duhet të korrighohen.

Neni 230

Ruajtja e dokumentacionit dhe marrja e mostrave për analiza dhe testime

1.Për efekt të mbikëqyrjes, obliguesi akcizor është i detyruar të ruaj faturat e lëshuara dhe të pranuar, dokumentet shoqëruese të akcizës, deklaratat doganore, dokumentet në bazë të cilave ka përfituar lirim nga pagesa e akcizës, raportet dhe të gjitha dokumentet e tjera kontabël që kanë të bëjnë në çfarëdo mënyre me prodhimin, magazinimin, importin dhe eksportin e produkteve të akcizës dhe të produkteve tjera që i nënshtrohen këtij Kodi dhe legjislacionit në fuqi me të cilin përshkruhet tatimimi i produkteve të akcizës, të cilat janë të rëndësishme për llogaritjen dhe pagesën e akcizës, brenda një periudhe gjashtë (6) vjeçare pas përfundimit të vitit me të cilin vit kanë të bëjnë këto dokumente.

2.Në procesin e vërtetimit të fakteve relevante për tatimin, Dogana mund të ekzaminoj produktet e akcizës dhe produktet e tjera që i nënshtrohen këtij Kodi dhe legjislacionit në fuqi që rregullojnë tatimin e produkteve të akcizës, mund të marrë mostra për analiza ose testime të tjera të përshtatshme dhe nga obliguesi akcizor dhe personat e tjerë tek të cilin gjenden këto produkte mund të kërkojnë paraqitjen e faturave, fletë dërgesave, fletë dorëzimeve, dokumenteve përcjellëse, dokumenteve komerciale, tregtare, zyrtare dhe të tjera, si dhe dëshmitë të tjera të nevojshme për vërtetimin e saktë dhe të plotë të fakteve në procedurën e mbikëqyrjes.

3.Rregullat për marrjen dhe ruajtjen mostrave, transportin, analizimin si dhe kostot e marrjes së mostrave përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave.

Neni 231

Keqpërdorimi në lëvizjen ose disponimi me produkte të akcizës

1.Keqpërdorim i së drejtës për të lëvizur ose disponuar me produkte të akcizës është çdo sjellje e personave që janë në çfarëdo mënyre të përfshirë drejtpërdrejt ose tërthorazi në lëvizjen ose disponimin me produkte të akcizës që synon:

1.1.fshehjen e qëllimit të vërtetë, qëllimit ose bazës aktuale të lëvizjes ose disponimin me produkte të akcizës;

1.2.shmangien e pagesës së akcizës ose përfitimeve të tjera publike, duke përfshirë krijimin e kushteve për shmangien e pagesës së akcizës ose përfitimeve të tjera publike;

2.Personat të cilët në çfarëdo mënyre janë të përfshirë drejtpërdrejt ose tërthorazi në lëvizjen ose disponimin me produkte të akcizës do të konsiderohen se keqpërdorin të drejtën për të lëvizur dhe disponuar me produkte të akcizës, nëse:

2.1. hyjnë në transaksione juridike fiktive ose transaksione në dukje në lidhje me lëvizjen ose disponimin me produkte të akcizës ose marrin pjesë në lidhjen, mbylljen ose ekzekutimin e këtyre transaksioneve juridike në çfarëdo cilësie.

2.2. organizojnë dërgesa fiktive, marrje, lëvizje ose disponime fiktive të produkteve të akcizës ose marrin pjesë drejtpërdrejt ose tërthorazi në to;

2.3. bëjnë keqpërdorime me lëvizjen e produkteve të akcizës për të treguar lëvizje ose disponime fiktive;

2.4.marrin pjesë drejtpërdrejt ose tërthorazi në falsifikimin e biznesit, dokumenteve të transportit ose dokumenteve të tjera që lidhen me lëvizjen ose disponimin e produkteve të akcizës ose në përdorimin e këtyre dokumenteve të falsifikuara;

2.5.përdorin në mënyrë të paautorizuar ose arbitrare të dhënat e personave të tjerë fizikë ose juridikë me qëllim të kryerjes ose krijimit të kushteve për kryerjen e veprimeve, trajtimeve, lëvizjeve ose disponim të produkteve të akcizës;

2.6. duke keqpërdorur besimin, me veprime mashtruese, të rreme ose lajthitëse, kryejnë veprime, trajtime, lëvizje ose disponojnë me produkte të akcizës ose krijojnë kushte për veprime, trajtime, lëvizje ose posedime të tilla.

3.Disponim me produkte të akcizës sipas këtij neni konsiderohet të jetë çdo posedim faktik ose ligjor, duke përfshirë ekskluzivisht kryerjen e transaksioneve financiare ose veprimet që përfshijnë lëshimin, certifikimin ose verifikimin të çfarëdo dokumenti për mbajtjen e kontabilitetit ose për kontabilitet, lidhjen e kontratave ose pjesëmarrjen, respektivisht edhe lëshimin e kontratave të transportit ose dokumente të tjera në cilësinë e blerësit, shitësit, ndërmjetësit, transportuesit, marrësit ose dërguesit.

4.Nëse baza për përcaktimin e detyrimit për llogaritjen dhe pagesën e akcizës është keqpërdorimi i të drejtave në lëvizjen ose disponimin me produkte të akcizës dhe nëse konstatohet ekzistimi i një transaksioni juridik fiktiv ose jo të drejtë ose dorëzimit, marrjes, lëvizjes ose asgjësimit fiktiv të produkteve të akcizës, atëherë baza për përcaktimin e detyrimeve të akcizës është puna fiktive ose jo e drejtë, respektivisht dorëzimi, marrja, lëvizja ose disponimi fiktiv i produkteve të akcizës.

5.Çdo person që merr pjesë drejtpërdrejt ose tërthorazi në keqpërdorim e të drejtave në lidhjen ose ekzekutimin e një transaksioni juridik fiktiv ose jo të drejtë ose dorëzimit, marrjes, lëvizjes ose disponimit fiktiv me produkte të akcizës, është përgjegjës si garantues i pagesës për pagesën e akcizës.

6.Çdo person për të cilin nga rrethana objektive rezulton se ai e dinte ose duhet ta dinte se me veprimet e tij ose me mos marrjen e masave të duhura merr pjesë në keqpërdorimin e të drejtave të lëvizjes ose posedimit të produkteve të akcizës, është përgjegjës si garantues i pagesës për pagesën e akcizës së lindur.

7.Nëse baza për përcaktimin e detyrimit për llogaritjen dhe pagimin e akcizës është keqpërdorimi i të drejtave në lëvizjen ose disponimin me produkte të akcizës, anëtarët e shoqërive tregtare dhe personat që drejtojnë punët e shoqërisë nuk mund të thirren në atë se në bazë të ligjit nuk janë përgjegjës për obligimet e shoqërisë, dhe personat e tillë janë personalisht përgjegjës për borxhin e akcizës, bashkërisht dhe veçmas me gjithë pasurinë e tyre.

8.Personi që përfiton nga persona të tjerë që veprojnë si administrues të tij apo saj është gjithashtu përgjegjës personalisht, në mënyrë solidare dhe individualisht për borxhin e akcizës me gjithë pasurinë e tij apo saj, në mënyrë që dikush tjetër të veprojë si anëtar i shoqërisë, por këtë e bën me urdhër dhe udhëzimet e atij personi.

9.Dogana do të përdorë të gjitha provat për të vërtetuar fakte të rëndësishme për tatimin në procesin e përcaktimit të keqpërdorimit të drejtave në lëvizjen ose disponimin me produkte të akcizës, duke përfshirë njoftime dhe informacione të mbledhura në përputhje me dispozitat që rregullojnë bashkëpunimin administrativ dhe shkëmbimin e informacionit me vendet e tjera.

Neni 232

Sigurimi i mbledhjes të akcizës duke konfiskuar sende dhe mjete

1.Nëse ekziston rreziku që me posedim të pronës, marrëveshje me palët e treta ose ndryshe

do të pengohet ose pengohet ndjeshëm arkëtimi i akcizës, ose nëse rrethanat e tjera tregojnë se arkëtimi i akcizës mund të jetë i pasigurt, Dogana mund, me qëllim të sigurimit të arkëtimit dhe nëse është proporcionale me qëllimin që synohet të arrihet, të ndaloj dhe konfiskoj të gjitha sendet dhe mjetet e destinuara ose të përdorura për trajtim të paligjshëm dhe sendet që rezultojnë nga veprime të paligjshme, duke përfshirë konfiskimin dhe shitjen e mjeteve motorike, motorëve të tjerë ose makinerive që i janë nënshtruar inspektimit ose verifikimit në përputhje me dispozitat e këtij Kodi.

2. Ekzistimi i rrezikut nga paragrafi 1 i këtij neni veçanërisht konsiderohet rrethanë:

2.1. nëse obliguesi i akcizës ose personi i detyruar për të paguar akcizën është një person që ka shkelur rëndë ose ka shkelur në mënyrë të përsëritur dispozitat e legjislacionit akcizor, tatimor ose doganor;

2.2. nëse për shkak të shumës së borxhit të akcizës, me të drejtë pritet të vështirësohet arkëtimi;

2.3. nëse obliguesi akcizor ose obliguesi për pagesën e akcizës, është një person i cili nuk ka fonde ose pasuri të tjera që do të siguronin arkëtimin e borxhit të akcizës ose është një person aftësia financiare e të cilit nuk ofron garanci të mjaftueshme për sigurinë e arkëtimit të borxhit të akcizës;

2.4. nëse obliguesi akcizor ose obliguesi për pagesën e akcizës është një person që nuk ka vendbanim ose vendqëndrim të zakonshëm në Republikën e Kosovës, ose

2.5. nëse obliguesi akcizor ose obliguesi për pagesën e akcizës është personi i cili nuk ka seli të regjistruar në Republikën e Kosovës.

3. Sendet dhe mjetet nga paragrafi 1 i këtij neni në veçanti konsiderohen produktet e akcizës, aparatet dhe pajisjet tjera për prodhimin, përpunimin dhe strehimin e produkteve të akcizës, mjeteve të transportit dhe të ngjashme. Për qëllimet e këtij paragrafi, mjet transporti konsiderohet çdo mjet transporti për njerëz ose mallra.

4. Dogana lëshon vërtetim për sekuestrimin e përkohshëm të sendeve dhe mjeteve të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni dhe në afat prej tridhjetë (30) ditë nga dita e lëshimit të vërtetimit lëshon vendim me të cilin urdhëron vendosjen e tyre nën mbikëqyrje doganore deri në ekzekutimin e vendimit për arkëtimin e akcizës. Vendimi për vënien nën mbikëqyrje i dorëzohet edhe pronarit të mjeteve motorike, nëse personi i kapur në keqpërdorim ose disponim të energjentëve nuk është edhe pronar.

5. Nëse dorëzohet garancioni përkatës i sigurimit në shumën e borxhit përkatës të akcizës, sendet dhe mjetet e sekuestruara përkohësisht nga paragrafi 1 i këtij neni i kthehen personit të cilit i janë sekuestruar. Garancioni i sigurimit të borxhit mund të depozitohet edhe nga një person tjetër.

6. Kur pas ekzekutimit të vendimit për arkëtimin e akcizës konstatohet se akciza nuk është paguar, borxhi do të arkëtohet nga garancioni i sigurimit nga paragrafi 5 i këtij neni. Nëse garancioni i sigurimit nuk është dorëzuar ose nuk është dorëzuar në shumën e borxhit përkatës të akcizës, Dogana me vendim do t'i konfiskoj sendet dhe mjetet nga paragrafi 1 i këtij neni dhe do t'i caktoj ato për shitje.

7. Fondet e krijuara nga likuidimi i instrumentit të sigurisë dhe nga shitja e sendeve të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni do të shpërndahen në mënyrë që në fillim të ngarkohen interesat dhe shpenzimet e procedurës përkatëse, të grumbullimit, ruajtjes dhe shitjes, të pasuara nga shuma e borxhit të akcizës, ku borxhi në bazë të akcizës konsiderohet i shuar në një pjesë të ardhurave nga shitja.

8. Nëse fondet e krijuara nga likuidimi i garancionit të sigurisë ose nga shitja nuk janë të mjaftueshme për të mbuluar interesin, kostot e procedurës përkatëse dhe shumën e detyrimit të akcizës, pjesa e pa arkëtuar do t'i nënshtrohet arkëtimit të detyruar në përputhje me dispozitat për mbledhjen e detyruar sipas legjislacionit në fuqi.

9. Nëse të ardhurat nga shitja i tejkalojnë mjetet e nevojshme për pagesën e interesit, shpenzimet e procedurës përkatëse dhe shumën e akcizës që duhet paguar, fondet e mbetura pas mbledhjes i kthehen personit të cilit i janë konfiskuar sendet dhe mjetet e shitura.

10. Shpenzimet lidhur me grumbullimin, ruajtjen dhe mirëmbajtjen e sendeve dhe mjeteve të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni mbulohehen nga pronari ose debitori.

11. Sendet dhe mjetet nga paragrafi 1 i këtij neni konfiskohen edhe kur nuk janë pronë e personit që ka vepruar në mënyrë të kundërligjshme. Konfiskimi i sendeve dhe mjeteve nga paragrafi 1 i këtij neni nuk cenon të drejtat e palëve të treta për kompensim nga personi të cilit i janë konfiskuar ato sende dhe mjete.

12. Procedura e trajtimit të mallrave të konfiskuara rregullohet me akt nënligjor të Ministrisë përkatëse për Financa.

Neni 233 **Sigurimi i mbledhjes së akcizës**

1. Nëse ekziston mundësia që obliguesi akcizor ose garantuesi i akcizës do të pengojë mbledhjen e akcizës, duke përfshirë mbledhjen e shumës ende të papaguar dhe të pacaktuar të shumës së akcizës, dhe nëse obliguesi akcizor nuk mban evidenca ose mban evidenca në mënyrë jo të plotë ose nuk dorëzon raportet e përcaktuara me këtë Kod, mund të ndërmerren masat e sigurimit të arkëtimit të akcizës.

2. Masat e sigurimit të mbledhjes përcaktohen me vendim dhe konsistojnë në ndalimin e disponimit të mjeteve në xhirollogarinë ose në llogari të tjera të personave nga paragrafi 1 i këtij neni, në listën e sendeve të luajtshme, kërkesave dhe të drejtave të tjera pronësore, ndalimin e posedimit të kërkesave, konfiskimin e sendeve të luajtshme dhe regjistrimin e hipotekës mbi pasurinë e paluajtshme.

3. Konfiskimi me qëllim të sigurimit të arkëtimit mund të shtyhet ose pezullohet nëse personat e përmendur në paragrafin 1 të këtij neni ose personat tjerë në emër të tyre, paraqesin mjete të përshtatshme sigurie.

Neni 234 **Masat e veçanta të kontrollit**

1. Me qëllim të parandalimit të keqpërdorimeve dhe veprimeve të paligjshme, Dogana mund të përcaktojë masa të veçanta të kontrollit ndaj lëndëve të para dhe materialeve të tjera që përdoren për prodhimin e produkteve të akcizës dhe produkteve që nuk konsiderohen produkte të akcizës në kuptim të këtij Kodi ose legjislacionit në fuqi, por që mund të përdoren si produkte të akcizës.

2. Çdo person i cili synon të bëjë biznes me lëndët e para dhe me produktet nga paragrafi 1 i këtij neni, duhet të paraqesë në Doganë një kërkesë për regjistrim në regjistrin e obliguesve akcizor në kuptim të nenit 214 dhe të marrë autorizim të veçantë. Një autorizim i veçantë përcakton çdo vend ku kryhen veprime të tilla dhe mund të përcaktohen masa kontrolli shtesë. Një autorizim i veçantë mund të vendosë detyrimin për dorëzimin e garancionit të sigurimit të pagesës së akcizës për personat që synojnë të bëjnë biznes me lëndët e para dhe me produktet e përmendura në paragrafin 1 të këtij neni.

3. Detyrimi për marrjen e autorizimit të veçantë për operimet me lëndë të para dhe produkte nga paragrafi 1 i këtij neni nuk zbatohet për mbajtësin e autorizuar të magazinës akcizore dhe përdoruesin e liruar, të cilëve u është lëshuar autorizimi në përputhje me dispozitat e këtij Kodi.

4. Para lëshimit të autorizimit të veçantë për operimet me lëndë të parë dhe për produkte të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni, Dogana vërteton vërtetësinë e fakteve dhe të dhënave të cekura në kërkesën e përmendur në paragrafin 2 të këtij neni dhe drejtpërdrejt në çdo vend ku kryhen veprime të tilla për të përcaktuar nëse janë plotësuar kushtet për dhënien e autorizimit të veçantë. Pas marrjes së autorizimit të veçantë, bëhet regjistrimi në regjistrin e obliguesve akcizor dhe përdoruesi i autorizimit të veçantë mund të fillojë të funksionojë.

5. Në procedurën e lëshimit të autorizimit të veçantë nga paragrafi 1 i këtij neni, duhet të vërtetohet plotësimi i kushteve nga paragrafi 2 i nenit 210.

6. Autorizimi i veçantë nga paragrafi 1 i këtij neni lëshohet për një periudhë të caktuar kohore dhe mund të shfuqizohet para skadimit të afatit nëse Dogana konstaton se përfituesi i autorizimit të veçantë ka vepruar në kundërshtim me dispozitat e këtij Kodi.

7. Dogana në veçanti do ta shfuqizojë autorizimin e veçantë:

7.1. Nëse përdoruesi i autorizimit të veçantë pushon së plotësuari kushtet e përcaktuara në autorizim; nuk siguron një sistem adekuat të kontrollit mbi gjendjen e stoqeve dhe nëse nuk përpilon lista brenda afateve të përcaktuara në autorizim; nuk paraqet instrumentin e duhur të sigurimit të pagesës së akcizës ose nuk e siguron atë në shumën që mund të sigurojë pagesën e borxhit të akcizës; nuk i largon parregullsitë në afatin e vendosur nga Dogana; merr pjesë në kryerjen e veprave penale; nuk plotëson masat shtesë të kontrollit; shmanget nga akciza;

7.2. Nëse pushojnë së ekzistuari arsyet dhe kushtet në bazë të cilave është dhënë autorizimi i veçantë;

7.3. Nëse vërtetohet një formë tjetër e veprimit të paligjshëm.

8. Çdo veprim në kundërshtim me dispozitat e këtij neni ose në kundërshtim me kushtet e autorizimit të veçantë do të konsiderohet veprim i paligjshme në kuptim të këtij Kodi.

9. Nëse konstatohet veprimi i cili është në kundërshtim me dispozitat e këtij Kodi, i cili veprim rezulton në prodhim, përpunim, posedim, përdorim, magazinim, tregtim ose në çfarëdo mënyre tjetër posedimin e paligjshëm faktik ose ligjor të lëndëve të para dhe materialeve të tjera që përdoren për prodhimin e produkteve të akcizës dhe produkteve që nuk konsiderohen produkte akcizore në kuptim të këtij Kodi, por që mund të përdoren si produkte të akcizës, të cilat i nënshtrohen masave të veçanta të kontrollit sipas dispozitave të këtij neni, konsiderohet si veprim i paligjshëm dhe lind detyrimi për llogaritjen dhe pagesën e akcizës.

10. Përlllogaritja e akcizës nga paragrafi 9 i këtij neni përcaktohet për çdo sasi të lëndëve të para dhe lëndëve të tjera të përdorura për prodhimin e produkteve të akcizës dhe produkteve që nuk konsiderohen produkte akcizore në kuptim të këtij Kodi ose legjisllacionit në fuqi por mund të përdoren si produkte të akcizës, që i nënshtrohen masave të veçanta të kontrollit sipas dispozitave të këtij neni, të cilat kanë qenë objekt i veprimit të paligjshëm sipas shumës së akcizës dhe normës së akcizës të përcaktuar për produktin e akcizës që në rast konkret mund të prodhohet ose përdoret si produkt i akcizës.

11. Obligues për pagesën e akcizës nga paragrafi 9 i këtij neni është çdo person i cili në mënyrë të paligjshme ka trajtuar lëndë të para dhe lëndë të tjera të përdorura për prodhimin e produkteve të akcizës dhe produkteve që nuk konsiderohen produkte të akcizës në kuptim të këtij Kodi, por mund të përdoren si produkte të akcizës, dhe i nënshtrohen masave të veçanta

të kontrollit sipas dispozitave të këtij neni. Nëse më shumë se një person është përgjegjës për pagesën e akcizës, ata janë bashkërisht dhe individualisht përgjegjës solidarë për pagesën.

12.Përmbajtja dhe shtojcat që dorëzohen me kërkesën për autorizim të veçantë, të dhënat për të cilat përdoruesi i autorizimit të veçantë duhet të mbajë shënime, masat shtesë të kontrollit, mënyra e raportimit dhe lista e lëndëve të para dhe produkteve të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni mbi të cilat kryhen masa të veçanta kontrolli, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrisë përkatëse për Financa.

Neni 235

Dorëzimi i raporteve, deklaratave dhe dokumentit shoqërues të akcizës

1.Raporti mujor dhe vjetor i referuar në nenin 202, aplikimi për regjistrim në regjistrin e obliguesve akcizor nga neni 214 dhe dokumenti shoqërues i akcizës nga neni 220, dorëzohen të:

1.1.shkruara, ose

1.2.Përmes shkëmbimit elektronik të dhënave, nëse lejojnë mundësitë teknike dhe nëse përdorimi i mjeteve të tilla miratohet nga Dogana.

2.Dogana publikon në faqen e saj elektronike parakushtet teknike për komunikim elektronik me Doganën dhe rregullat për përdorimin e shkëmbimit elektronik të dhënave dhe ofrimin e shërbimeve elektronike të punës së Doganës, ndërsa obliguesit akcizor duhet të sigurojnë respektimin e parakushteve teknike të publikuara për paraqitjen e aplikacioneve, raporteve, dokumenteve shoqëruese të akcizës dhe të dhënave të tjera në mënyrë elektronike.

3.Kur procedura në zbatimin e këtij Kodi kryhet duke përdorur sistemin elektronik të shkëmbimit të dhënave, Drejtori i Përgjithshëm i Doganës përcakton rregullat për zëvendësimin e nënshkrimit me dorë me një teknikë tjetër që mund të bazohet në përdorimin e kodeve.

Neni 236

Vendosja e banderolave fiskale në produkte të alkoolit dhe pije alkoolike

1.Me banderolën e Republikës së Kosovës, nëse kërkohet duhet të jenë të shënuar alkooli dhe pijet alkoolike që i nënshtrohen pagesës së akcizës në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullojnë llogaritjen dhe pagesën e akcizës të importuar ose lëshuar në konsum në Republikën e Kosovës.

2.Obliguesi akcizor i pijeve alkoolike para marrjes së banderolave të akcizës për shënjimin e tyre, duhet të jetë i regjistruar si obligues akcizor dhe i licencuar nga Dogana për import, eksport apo prodhim të pijeve alkoolike si dhe të deponoj instrumentin e sigurisë për pagesën e akcizës për produktet e alkoolit, nëse kërkohet nga Dogana.

3.Obliguesit të akcizës të pijeve alkoolike, i cili nuk i ka përmbushur kushtet sipas paragrafit 2 të këtij neni, nuk do t'i lëshohen banderolat e akcizës për shënjimin e pijeve alkoolike.

4.Produktet e përmendura në paragrafin 1 të këtij neni mund të vendosen në treg vetëm në shishe ose në ambalazhe të tjera të përshtatshme në përputhje me dispozitat e veçanta që rregullojnë vendosjen e tyre në treg.

5.Banderola duhet të vendoset mbi kapakun në shishe në mënyrë që banderola të dëmtohet kur hapet.

6.Prodhimi i paautorizuar i banderolave nga paragrafi 1 i këtij neni ose banderolave për pije alkoolike të vendeve të tjera ose shtypja e paautorizuar ose posedimi, ose vendosja e tyre në treg konsiderohet e paligjshme.

7. Dëmtimi me dashje i banderolave të akcizës për etiketimin e produkteve të alkoolit të Republikës së Kosovës është i paligjshëm.

8. Produktet akcizore në të cilat duhet të vendosen banderolat e akcizës, procedura e licencimit të subjekteve për import apo prodhim të pijeve alkoolike, forma e licencës, shenjat e banderolave të akcizës që etiketojnë produktet nga ky nen, mënyra e paraqitjes dhe përmbajtja e kërkesave për shtypjen, marrjen dhe lëshimin e banderolave të akcizës, mënyra e vendosjes së banderolës në produktin akcizor, trajtimi i banderolave, raportimi, mbajtja e evidencës dhe asgjësimi i tyre, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave.

Neni 237

Vendosja e banderolave fiskale në produkte të duhanit

1. Me banderolën e Republikës së Kosovës nëse kërkohet duhet të jenë të shënuar produktet e duhanit dhe zëvendësuesit e tij që i nënshtrohen pagesës së akcizës në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon llogaritjen dhe pagesën e akcizës të importuar ose lëshuar në konsum në Republikën e Kosovës.

2. Obliguesi akcizor i produkteve të duhanit para marrjes së banderolave të akcizës për shënjimin e produkteve të duhanit të Republikës së Kosovës duhet të jetë i regjistruar si obligues akcizor dhe i autorizuar nga Dogana për furnizim me banderola, si dhe të deponoj instrumentin e sigurisë për pagesën e akcizës për produktet e duhanit nëse kërkohet nga Dogana.

3. Obliguesit të akcizës për produkte të duhanit, i cili nuk i ka përmbushur kushtet sipas paragrafit 2 të këtij neni, nuk i lëshohen banderolat e akcizës për shënjimin e produkteve të duhanit.

4. Prodhimi i paautorizuar i banderolave të akcizës për shënjimin e produkteve të duhanit të Republikës së Kosovës ose banderolave për produktet e duhanit të vendeve të tjera ose shtypja e paautorizuar ose posedimi ose vendosja e tyre në treg konsiderohet e paligjshme.

5. Dëmtimi me dashje i banderolave të akcizës për etiketimin e produkteve të duhanit të Republikës së Kosovës është i paligjshëm.

6. Banderola e akcizës për shënjimin e produkteve të duhanit të Republikës së Kosovës duhet të vendoset në paketimin me pakicë poshtë celofanit ose mbështjellësit tjetër transparent që mbështjellë paketimin, në mënyrë që të jetë e dukshme dhe të mos hiqet nga pakoja e njësisë pa dëmtuar vetë banderolën ose paketimin.

7. Përjashtimisht nga paragrafi 6 i këtij neni, në rastin e produkteve të duhanit në ambalazhe të veçanta ose të pazakonta, banderola e akcizës për shënjimin e produkteve të duhanit të Republikës së Kosovës, mund të vendoset drejtpërdrejt në paketimin origjinal në mënyrë që ajo të jetë e dukshme dhe të mos jetë e mundur të hiqet nga pakoja e njësisë pa u dëmtuar vetë banderola ose ambalazhi, si dhe vendosja e banderolave mund të bëhet edhe në magazinë akcizore me miratim të veçantë të Doganës.

8. Produktet e duhanit të cilat nuk janë të shënuara me banderolat e akcizës të Republikës së Kosovës, konsiderohen produkte për të cilat nuk është llogaritur dhe paguar akciza dhe lëshimi i tyre në qarkullim të lirë, blerja dhe posedim konsiderohet i paligjshëm.

9. Në paketimin e produkteve të duhanit për shitje me pakicë vendosen vetëm banderolat e akcizës të padëmtuara të Republikës së Kosovës, me kusht që të plotësohen kushtet e përcaktuara me dispozita të veçanta.

10. Banderolat e dëmtuara dhe të papërdorura të akcizës i dorëzohen Doganës nga mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore dhe importuesi jo më vonë se dita e njëqindnjëzet (120) nga dita e marrjes së banderolave të akcizës.

11. Banderolat të akcizës me defekte i dorëzohen Doganës nga mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore dhe importuesit në afat prej tridhjetë (30) ditë nga dita e konstatimit të defektit të banderolave të akcizës.

12.Nëse banderolat e dëmtuara, papërdorura dhe me defekte të akcizës nuk i dorëzohen Doganës së Kosovës nga mbajtësi i autorizuar i magazinës akcizore dhe importuesi brenda afatit të paraparë në paragrafin 10 dhe 11 të këtij neni, lind detyrimi për llogaritjen dhe pagesën e akcizës sipas produktit akcizor për të cilin janë marrë banderolat.

13.Banderolat e akcizës të dëmtuara nga paragrafi 10 i këtij neni konsiderohen banderola e akcizës që janë të dëmtuara deri në njëzetepesë përqind (25%) të sipërfaqes së përgjithshme të banderolës së akcizës dhe duhet të vendosen në një fletë të veçantë letre dhe të dorëzohen në Doganë.

14.Nëse dëmtohet më shumë se njëzetepesë përqind (25%) e sipërfaqes totale të banderolës së akcizës respektivisht kur është dëmtuar hologrami ose numri serik, këto banderola konsiderohen të humbura, duke krijuar kështu detyrimin për llogaritjen dhe pagesën e akcizës.

15.Për banderolat e akcizës të dëmtuara, të papërdorura dhe me defekt, obliguesit e akcizës për produkte të duhanit nuk do të kompensohen për vlerën e printimit të banderolave të akcizës.

16.Për banderolat që konsiderohen si të humbura sipas paragrafit 14 të këtij neni, të humbura për arsye të tjera dhe banderolat që nuk mund të arsyetohen me importe të mallit apo me pagesë të taksës së akcizës, lind detyrimi për llogaritjen dhe pagesën e akcizës sipas produktit akcizor për të cilin janë marrë banderolat, përjashtimisht Dogana mund të pranojë humbjet e arsyetuara deri në masën 0.5% të banderolave për secilin furnizim të autorizuar.

17.Banderolat e akcizës të dëmtuara, të papërdorura dhe me defekt asgjësohen nga Dogana sipas procedurës që parashihet më këtë Kod ose legjislacionin në fuqi.

18.Banderolat prodhohen vetëm në shtypshkronjën e autorizuar nga Dogana sipas një kontrate apo aktiviteti të prokurimit publik.

19.Sipas autorizimit të Doganës banderolat dërgohen drejtpërdrejt nga shtypshkronja të prodhuesit të produkteve të duhanit. Në raste të veçanta furnizimi me banderola i prodhuesit mund të bëhet drejtpërdrejt nga Dogana.

20.Produktet akcizore në të cilat duhet të vendosen banderolat e akcizës, procedura për autorizim për furnizim me banderola, forma e autorizimit, shenjat e banderolave të akcizës për etiketimin e produkteve nga ky nen, mënyra e paraqitjes dhe përmbajtja e kërkesave për shtypjen, marrjen dhe lëshimin e banderolave të akcizës, mënyra e vendosjes së banderolës në produktin akcizor, trajtimi i banderolave dhe pranimi i humbjeve, raportimi, mbajtja e evidencës dhe asgjësimi i tyre, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 238 **Urdhri i Doganës**

1.Dogana me qëllim parandalimi shmangien e rritjes së planifikuar të normës së akcizës lëshon urdhër ndaj një personi të caktuar i cili nuk mund:

1.1. të importojë ndonjë produkt me akcizë nëse importimi tejkalon shumë mesatare të importuar nga ai person gjatë nëntë (9) muajve paraprak;

1.2. të shkarkoj nga sistemi i pezullimit të akcizës, ndonjë produkt me akcizë nëse shkarkimi tejkalon shumë mesatare të shkarkuar nga ai person gjatë nëntë (9) muajve paraprak;

1.3. në rastin e personit i cili gjatë nëntë (9) muajve paraprak nuk ka importuar ose shkarkuar nga sistemi i pezullimit të akcizës, mesatarja do të jetë zero (0).

2.Nëse, Dogana konstaton se personi e propozon importin e ndonjë produkti me akcizë ose shkarkimin e ndonjë produkti me akcizë nga sistemi i pezullimit me qëllim që t'i shmangët rritjes së ardhshme të mundshme të normës së akcizës për atë produkt, Dogana nxjerrë urdhrin i cili i komunikohet me shkrim personit përkatës.

3.Me aprovimin e Doganës, personi nga nën paragrafi 1.1 deri 1.3 të këtij neni mund të importojë ose shkarkojë nga sistemi i pezullimit të akcizës ndonjë produkt me akcizë të emërtuar në urdhër mbi mesataren mujore të përlogaritur nga nëntë (9) muajt paraprak me norme të re të akcizës se rritur të planifikuar ose propozuar nëse plotësojnë kushtet si në vijim:

3.1. në zyrën doganore kompetente deponojnë garancionin e sigurisë për diferencën e tatimeve që parashihen me rritjen e ardhshme të normës së akcizës për atë produkt dhe

3.2.deklarohen me shkrim se do të përmbushin detyrimet doganore në ditën e parë të punës kur hyn në fuqi rritja e normës së tatimit të akcizës.

4.Garancioni i sigurisë lirohet pas përmbushjes së detyrimeve të importit që parashihen sipas paragrafit 3 të këtij neni.

5.Importi ose shkarkimi nga sistemi i pezullimit të akcizës i ndonjë produkti me akcizë të emërtuar në urdhër mbi mesataren mujore të përlogaritur nga nëntë (9) muajt paraprak pa i përmbushur kushtet e parapara sipas paragrafit 3 të këtij neni do të konsiderohet si veprim i paligjshëm.

6.Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen rregulla shtese në rast të ndryshimit të përlogaritjes së taksës së akcizës dhe ato procedurale përr zbatim të këtij neni.

LIBRI I TRETË LIGJI PËR SHKELJET NË FUSHËN DOGANORE DHE SANKSIONET

KAPITULLI I QËLLIMI DHE FUSHËVEPRIMI

Neni 239 Qëllimi

Qëllimi i këtij libri është përcaktimi i shkeljeve në fushën doganore dhe akcizore si dhe sanksioneve për këto shkelje, për të inkurajuar zbatimin e legjisllacionit doganor dhe akcizor në fuqi.

Neni 240 Fushëveprimi

Ky libër vlen për të gjithë personat fizik dhe personat juridik të cilët janë të detyruar të zbatojnë legjisllacionin doganor dhe akcizor.

Neni 241 Zbatimi përshtatshmërisht i Ligjit për Kundërvajtje

Nëse me këtë Kod nuk parashihet ndryshe, në procedurën e kundërvajtjes, përshtatshmërisht zbatohen dispozitat e ligjit përkatës për kundërvajtje.

Neni 242 Klasifikimi i shkeljeve

1.Shkelje në fushën doganore dhe të akcizave janë:

1.2.kundërvajtjet administrative, dhe

1.3.veprat penale të sanksionuara në Kodin Penal të Kosovës

KAPITULLI II KUNDËRVAJTJET DOGANORE DHE SANKSIONET

Neni 243 Kundërvajtjet më të rënda

1.Me gjobë në shumë prej dymijë (2,000) euro deri njëzetmijë euro (20,000) euro dënohet për kundërvajtje doganore, personi juridik, nëse:

1.1.sjellë apo tenton të sjellë mallin, në mënyrë të fshehur, pa i paraqitur ato tek Dogana, në territorin doganor të Republikës së Kosovës ose nxjerrë apo tenton ta nxjerrë mallin nga territori doganor i Republikës së Kosovës; në kundërshtim me paragrafin 1 të nenit 95;

1.2.largon mallrat me status jo vendor nga mbikëqyrja doganore, pa lejen e doganës, në kundërshtim me paragrafin 2 të nenit 95;

1.3.nuk depoziton deklaratën doganore për mallrat ose një pjesë të mallrave ne hyrje ose dalje nga territori doganor i Republikës së Kosovës, për mallra me natyrë tregtare ose mallra që i nënshtrohen ndalesave ose kufizimeve të importit ose eksportit, në kundërshtim me nenin 95 dhe nenin 112.

2. Me gjobë në shumë prej katërqindë (400) euro deri katërmijë (4,000) euro, dënohet personi përgjegjës në personin juridik dhe personi fizik, për kundërvajtjen nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 244 Kundërvajtjet doganore të kryera me dashje

1.Me gjobë në shumë prej njëmijë e pesëqind (1,500) euro deri pesëmbëdhjetëmijë (15,000) euro dënohet për kundërvajtje doganore, personi juridik, nëse:

1.1. me kërkesë të Doganës, nuk siguron ose ofron të gjitha dokumentet dhe informacionin e nevojshëm në një formë të përshtatshme ose në çdo formë tjetër të kërkuar, nuk ofron të gjithë ndihmën e nevojshme për të përmbushur formalitetet doganore ose kontrollet doganore, në kundërshtim me paragrafët 1, 3 dhe 4 të nenit 12;

1.2.paraqet deklaratën doganore, deklaratën për strehim të përkohshëm, deklaratën përmbledhëse të hyrjes, deklaratën përmbledhëse të daljes, deklaratën për riekспорт, ose njoftimin për riekспорт, aplikimin për autorizim ose për një vendim tjetër, me të dhëna të pasakta ose jo të plota ose përshkrim të pamjaftueshëm të mallrave, në kundërshtim me nën paragrafin 2.1 dhe paragrafin 4 të nenit 12;

1.3.bashkëngjit dokument jo të besueshëm, të pasaktë ose të pavlefshëm në deklaratën doganore, në deklaratën e strehimit të përkohshëm, në deklaratën përmbledhëse të hyrjes, në deklaratën përmbledhëse të daljes, në deklaratën e ri eksportit, në njoftimin e ri eksportit ose bashkë me aplikimin për autorizim ose për një vendim tjetër, në kundërshtim me nën paragrafin 2.2 dhe paragrafin 4 të nenit 12;

1.4.për deklaratën doganore të paraqitur, ose deklaratën për strehim të përkohshëm, deklaratën përmbledhëse të hyrjes, deklaratën përmbledhëse të daljes, deklaratën për riekспорт, njoftimin për riekспорт, aplikimin për autorizim ose për një vendim tjetër, nëse

është e nevojshme, nuk përmbush detyrimin në lidhje me vendosjen e mallrave nën procedurë doganore ose me kryerjen e operacioneve të autorizuara, në kundërshtim me nën paragrafin 2.3 dhe paragrafin 4 të nenit 12;

1.5.nuk respekton obligimin që rrjedh nga autorizimi ose vendimi tjetër, në kundërshtim me paragrafin 1 të nenit 16 ;

1.6.nuk informon menjëherë Doganën për një situatë që krijohet, pas sjelljes së autorizimit ose vendimit tjetër dhe që mund të ndikojë në vazhdimësinë apo përmbytjen e tij, në kundërshtim me paragrafin 2 të nenit 16;

1.7.nuk ruan dokumentin ose informacionin nga paragrafi 1 i nenit 12 , ose nuk e ruan atë në një mënyrë të qasshme dhe të pranueshme për Doganën, ose nuk e ruan atë në përputhje me afatin e përcaktuar nga legjislacioni doganor, sipas nenit 33;

1.8.plotëson ose mundëson plotësimin e dokumentit me informacion të pasaktë për origjinën e mallit të përcaktuar me nenin 39 dhe nenin 42;

1.9.plotëson ose mundëson plotësimin e dokumentit i cili përmban informacion të pasaktë në bazë të cilit, produkteve për të cilat ka të bëjë dokumenti, u jepet në mënyrë të pajustificueshme origjina preferenciale e përcaktuar me nenin 42;

1.10.për mallrat e sjellura në territorin doganor të Republikës së Kosovës ose të nxjerra nga territori doganor i Republikës së Kosovës, nuk e paraqet apo nuk ia paraqet zyrës doganore kompetente, nuk e paraqet gjatë orarit zyrtar të punës së zyrës doganore kompetente deklaratën përmbledhëse të hyrjes apo njoftimin për arritjen e aeroplanit, apo deklaratën doganore, deklaratën e strehimit përkohshëm, deklaratën plotësuese, deklaratën e ri eksportit, deklarata përmbledhëse të daljes apo njoftimin e ri eksportit, të përcaktuara në paragrafin 1 dhe 3 të nenit 90, paragrafin 1 të nenit 94, paragrafin 5 të nenit 99, paragrafin 1 dhe 3 të nenit 103, nenin 112, nenin 117, paragrafin 1 të nenit 181, paragrafin 1 të nenit 185, nenin 186 dhe paragrafin 1 të nenit 188;

1.11.nuk e deklaron mallin apo nuk e paraqet mallin, nuk i deklaron të gjitha mallrat apo nuk i paraqet të gjitha mallrat, në kundërshtim me nenin 95, nenin 99, paragrafin 1 të nenit 120 dhe nenin 183;

1.12.nuk transporton menjëherë mallrat e sjellura në territorin doganor të Republikës së Kosovës në zyrën doganore të caktuar nga Dogana apo në çdo vend tjetër të caktuar apo miratuar nga Dogana, në zonë të lirë apo nuk i transporton në rrugën e përcaktuar nga Dogana dhe në përputhje me udhëzimet e dhëna, në kundërshtim me paragrafin 1 të nenit 96 dhe paragrafin 3 të nenit 98.

1.13.nuk e ka informuar menjëherë Doganën për një rrethanë të paparashikuar apo forcë madhore për shkak të së cilës nuk mund të përmbushë detyrimin e përmendur në paragrafin 1 të nenit 96 apo Doganën nuk e ka informuar për vendndodhjen e saktë të mallit nëse rrethana e paparashikuar apo fuqia madhore për shkak të së cilës nuk mund të përmbushë detyrimin e referuar në paragrafin 1 të nenit 96 nuk ka shkaktuar humbje të plotë të mallit, në kundërshtim me paragrafin 1 të nenit 98 ;

1.14.nuk e njofton menjëherë Doganën për situatën në të cilën aeroplani i përmendur në paragrafin 6 të nenit 96 për shkak të rrethanave të paparashikuara ose forcës madhore është detyruar të ulet përkohësisht në tokë, në territorin doganor të Republikës së Kosovës, në kundërshtim me paragrafin 2 të nenit 98;

1.15.nuk paraqet mallin e sjellur në territorin doganor të Republikës së Kosovës në zyrën doganore të caktuar ose në një vend tjetër të caktuar ose miratuar nga Dogana,

ose në zonën e lirë, ose mallin e sjellur në territorin doganor të Republikës së Kosovës nga ajri dhe që mbetet në atë mjet transporti, nuk ia paraqet Doganës në aeroportin ku shkarkohet ose ringarkohet, në kundërshtim me nenin 99;

1.16.pa lejen e Doganës, largon ose përpiqet t'i largojë mallrat e paraqitura në Doganë nga vendi ku janë paraqitur, në kundërshtim me paragrafin 7 të nenit 99;

1.17.pa autorizimin apo njoftimin e Doganës shkarkon ose ringarkon mallrat nga mjetet e transportit që i transportojnë ato ose mallrat nga mjetet e transportit duke i shkarkuar ose ringarkuar në një vend që nuk është caktuar ose miratuar nga Dogana, në kundërshtim me nenin 100;

1.18.nuk informon menjëherë Doganën për një rast rreziku të pashmangshëm që kërkon shkarkimin e menjëhershëm të gjithë mallit ose një pjese të mallit, në kundërshtim me paragrafin 2 të nenit 100;

1.19.nuk shkarkon ose ç 'paketon mallrat me kërkesë të Doganës për të bërë ekzaminimin e tyre ose marrjen e mostrave ose ekzaminimin e mjeteve të transportit që transportojnë mallrat, në kundërshtim me paragrafin 3 të nenit 100;

1.20.mallrat në strehim të përkohshëm nuk i vendos në ambientet për strehim të përkohshëm në përputhje me nenin 106 ose në një zonë tjetër të caktuar ose të miratuar nga Dogana, sipas paragrafit 1 të nenit 105 dhe nenit 106;

1.21.nuk siguron që mallrat në strehim të përkohshëm i nënshtrohen vetëm atyre formave të trajtimit që janë të destinuara të sigurojnë ruajtjen e tyre në një gjendje të pandryshuar, pa i modifikuar pamjen e tyre ose karakteristikat teknike, ose trajton mallrat në strehim të përkohshëm në një formë trajtimi që është i kundërt me formën e trajtimit të destinuara për të siguruar ruajtjen e tyre në një gjendje të pandryshuar, pa i modifikuar pamjen ose karakteristikat teknike të tyre, në kundërshtim me paragrafin 2 të nenit 105;

1.22.nuk mban evidencë ose nuk mban evidencë në një formë të miratuar nga Dogana ose mban shënime në mënyrë të pasaktë ose të paplotë ose në kohë, në kundërshtim me paragrafin 5 të nenit 106 dhe nenin 145;

1.23.nuk siguron dokumentet mbështetëse të nevojshme për zbatimin e dispozitave që rregullojnë procedurën doganore për të cilën janë deklaruar mallrat, kur një shërbim i tillë kërkohet nga legjislacioni vendor ose është i nevojshëm për kontrollet doganore sipas paragrafit 2 të nenit 115;

1.24.disponon mallrat që nuk janë lëshuar nga Dogana, sikur të ishin lëshuar nga Dogana sipas nenit 132;

1.25.nuk e shkarkon procedurën e posaçme në mënyrën e caktuar ose në afatin e caktuar sipas neni 146;

1.26.nuk i paraqet mallrat ose informatave të nevojshme në zyrën doganore të destinacionit, nuk i paraqet në gjendje të pandryshuar, nuk i paraqet brenda afatit të caktuar ose nuk i paraqet në përputhje me masat për të mundësuar njohjen e tyre, apo nuk zbaton dispozitat e tjera doganore për procedurën e transitit kombëtar sipas nenit 154;

1.27.mallrat e vendosura nën procedurën e magazinimit doganor, përkohësisht i nxjerr nga ajo magazinë doganore pa autorizimin paraprak të Doganës të kërkuar me paragrafin 3 të nenit 158;

1.28.nuk siguron që mallrat nën procedurën e magazinimit doganor të mos largohen nga mbikëqyrja doganore ose të mos përmbushin obligimin që rrjedh nga strehimi i mallrave në kuadër të procedurës së magazinimit doganor ose të mos përmbushin obligimin që rrjedh nga vendosja e mallrave nën procedurën e magazinimit doganor, të përcaktuar me nenin 160;

1.29.fillon ndërtimin e një ndërtese ose ndërton një objekt në zonë të lirë pa miratimin paraprak të Doganës, të kërkuar me paragrafin 1 të nenit 162;

1.30.nuk respekton legjislacionin doganor në kryerjen e aktivitetit industrial, tregtar ose shërbimi të lejuar në një zonë të lirë ose nuk njofton Doganën paraprakisht për kryerjen e një veprimtarie të tillë në një zonë të lirë, si kërkohet nga paragrafi 2 i nenit 162;

1.31.nuk respekton ndalesat ose kufizimet në lidhje me aktivitetet e përmendura në paragrafin 2 të nenit 162, të vendosura nga Dogana, duke marrë parasysh natyrën e mallrave ose kërkesat e mbikëqyrjes doganore, kërkesat e sigurisë dhe mbrojtjes ose nuk respekton ndalimin e Doganës për shkak të mos marrjes së certifikatave të nevojshme për përmbushjen e dispozitave doganore për kryerjen e veprimtarisë në zonën e lirë, të përcaktuar me paragrafin 3 dhe 4 të nenit 162;

1.32.nuk i paraqet mallrat në Doganë me rastin e futjes në zonën e lirë për të iu nënshtruar formaliteteve doganore të përcaktuara me nenin 163;

1.33.i trajton mallrat sikur t'i plotësojnë kushtet për import të përkohshëm, e që ky trajtim është në kundërshtim me kushtet për import të përkohshëm të mallrave, ose i trajton mallrat e vendosura nën procedurën e importit të përkohshëm në kundërshtim me kushtet ose detyrimet ose qëllimin e procedurës së miratuar të importit të përkohshëm në përputhje me nenin 168;

1.34.nuk i rieksporton mallrat e importuara përkohësisht ose nuk i vendos në procedurën doganore pasuese, si përcaktohet me nenin 169;

1.35.nuk i riimporton mallrat e eksportuara përkohësisht sipas procedurës së përpunimit të jashtëm, në territorin doganor të Republikës së Kosovës, si përcaktohet me paragrafin 3 të nenit 176;

1.36.pasi që Dogana e ka pranuar deklaratën për lëshim në qarkullim të lirë, nuk i eksporton mallrat me defekt brenda afatit të përcaktuar në paragrafin 3 të nenit 180.

1.37.nuk vepron me urdhër të oficerit doganor të autorizuar ose nuk vepron brenda afatit të përcaktuar në urdhër, si përcaktohet me nenin 295,296, 297 dhe 298.

1.38.nuk deklaron mallrat të cilat i bart në bagazh siç përcaktohet me nenin 302.

2.Me gjobë në shumë prej treqind (300) euro deri tremijë (3,000) euro, dënohet personi përgjegjës në personin juridik dhe personi fizik, për kundërvajtjen nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 245

Kundërvajtje të kryera nga pakujdesia

1.Me gjobë në shumë prej pesëqind (500) euro deri pesëmijë euro (5,000) euro dënohet për kundërvajtje doganore, personi juridik, nëse:

1.1.Doganës nuk i ofron gjithë asistencën e nevojshme, për të përfunduar formalitetet dhe kontrollet doganore të përcaktuara në paragrafin 1 të nenit 12;

1.2.me depozitim e një deklarate doganore, deklarate te strehimit të përkohshëm, deklarate përmbledhëse të hyrjes, deklarate përmbledhëse të daljes, deklarate të ri eksportit ose njoftimit të ri eksportit ose një aplikimi për autorizim ose për një vendim tjetër, kur është e zbatueshme, brenda afatit kohor nuk përmbush një detyrim në lidhje me vendosjen e mallrave në fjalë nën procedurën doganore përkatëse apo nën kryerjen e operacioneve të autorizuar të përcaktuar me nën paragrafin 2.3 dhe paragrafin 4 të nenit 12;

1.3.për mallrat e sjellura apo të nxjerra nga territori doganor i Republikës së Kosovës nuk dorëzon në kohë e përcaktuar deklaratën përmbledhëse të hyrjes, njoftimin për mbërritjen e një apo aeroplani, deklaratë të strehimit të përkohshëm, njoftimin për aktivitetet në zonat e lira, deklarata të para nisjes, deklarata ri eksporti, deklarata përmbledhëse të daljes, ose një njoftim ri eksporti, të përcaktuara me paragrafin 1 dhe 3 të nenit 90, paragrafin 1 të nenit 94, paragrafin 5 të nenit 99, paragrafin 1 dhe 3 të nenit 103, nenin 112, nenin 117, paragrafin 1 të nenit 181, paragrafin 1 të nenit 185, nenin 186 dhe paragrafin 1 të nenit 188;

1.4.nuk paraqet brenda afatit të përcaktuar mallrat të cilat janë sjelle në territorin doganor të Republikës së Kosovës në një zyrë doganore të caktuar ose në një vend tjetër të caktuar ose të miratuar nga Dogana ose në një zonë të lirë, sipas nenit 99;

1.5.nuk i rieksporiton ose nuk i vendos mallrat e importuara përkohësisht në afatin e përcaktuar ose brenda afatit të caktuar nga Dogana, sipas nenit 169;

1.6.brenda afatit të caktuar nga Dogana mallrat e eksportuara përkohësisht në procedurën e përpunimit të jashtëm, përsëri nuk i riimporton në territorin doganor të Republikës së Kosovës, sipas paragrafit 3 të nenit 176.

2.Me gjobë në shumë prej dyqindë (200) euro deri dymijë (2,000) euro, dënohet personi përgjegjës në personin juridik dhe personi fizik, për kundërvajtjen nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 246

Kundërvajtjet për mallrat doganore të liruara

1.Me gjobë në shumë prej njëmijë (1,000) euro deri dhjetëmijë euro (10,000) euro do të dënohet për kundërvajtje doganore, personi juridik, nëse:

1.1.në kundërshtim me ligjin shet, tjetërson mbi një bazë tjetër, jep tjetrit në përdorim, lë peng, me qira, e përdor për qëllime të tjera, e depoziton si garanci për borxhin ose i përdor për qëllime të ndryshme nga ato për të cilat mallrat janë liruara nga detyrimet doganore duke mos shlyer paraprakisht borxhin doganor dhe përfitime të tjera publike. (neni 359, neni 367, neni 384, neni 403, neni 407, neni 412, neni 419, neni 426, neni 427, neni 433, neni 434, neni 465, neni 470 të këtij Kodi).

1.2.nuk njofton Doganën për ndërprerjen e plotësimit të kushteve për shkak të cilave ai është e liruara nga detyrimet doganore ose mallrat e importuara me lirim nga detyrimet doganore synon ti përdorë për qëllime të tjera (neni 404, neni 405, neni 407, neni 413, neni 414 neni 420, neni 424, neni 428, neni 433, neni 434 dhe neni 435 të këtij Kodi).

2.Me gjobë në shumë prej dyqind (200) euro deri dymijë (2,000) euro, dënohet personi përgjegjës në personin juridik dhe personi fizik, për kundërvajtjen nga paragrafi 1 i këtij neni.

KAPITULLI III KUNDËRVAJTJET AKCIZORE DHE SANKSIONET

Neni 247

Shmangia nga verifikimi ose pagesa e akcizës

1.Me gjobë në shumë prej dymijë e pesëqind (2,500) euro deri njëzet e pesëmijë euro (25,000) euro, dënohet për kundërvajtje akcizore, personi juridik, nëse:

1.1.dërgon ose përdor produkte të akcizës për qëllime për të cilat nuk është autorizuar ose nëse përdor sasi më të mëdha se ato të autorizuar, në kundërshtim me nën-paragrafin 2.2 të nenit 197, nenin 209 dhe nenin 210;

1.2.nuk e paguan akcizën brenda afatit të caktuar sipas nën paragrafit 1.5 të nenit 198, paragrafit 4 të nenit 200 dhe nenit 202;

1.3.lëshon në konsum në mënyrë të kundërligjshme produktet e akcizës në territorin e Republikës së Kosovës pa e llogaritur dhe paguar më parë akcizën, sipas nën-paragrafit 1.2 të nenit 200;

1.4.prodhon, përpunon, magazinon, pranon, dërgon, importon, transporton, përdor, shet, blen ose posedon në mënyrë të paligjshme produkte të akcizës mbi të cilat në përputhje me dispozitat e këtij Kodi dhe ligjeve tjera përkatëse që përshkruajnë llogaritjen dhe pagesën e akcizës, nuk është llogaritur dhe paguar akcizë ose mbi të cilën nuk është llogaritur dhe paguar akciza e plotë, sipas paragrafit 2 të nenit 200;

1.5.si person i cili ka trajtuar produkte të akcizës që janë trajtuar në mënyrë të paligjshme sipas paragrafit 3 të nenit 200, nuk mund të vërtetojë te drejtën e pronësisë, posedimit dhe çfarëdo disponimi tjetër faktik ose juridik;

1.6.nuk llogarit akcizën në përputhje me bazën dhe normat e përcaktuara të akcizës ose në shumat në fuqi në ditën e lindjes së detyrimit për llogaritjen e akcizës, si përcaktohet me paragrafin 1 të nenit 202;

1.7.nuk e dorëzon raportin mujor të paraparë ose e dorëzon të paplotë ose të pasaktë ose në kohë jo të duhur, në kundërshtim me paragrafët 7 dhe 8 të nenit 202;

1.8.pranon, prodhon, përpunon, ruan, kryen aktivitete të tjera ose dërgon produkte të akcizës në sistemin e shtyrjes së pagesës së akcizës jashtë magazinës akcizore për të cilën Dogana i ka lëshuar autorizimin mbajtësit të autorizuar të magazinës akcizore, sipas paragrafit 1 të nenit 204;

1.9.transferon të drejtat ose detyrimet nga autorizimi i akcizës për mbajtësin e autorizuar të magazinës akcizore ose për magazinën e akcizës te një person tjetër, në kundërshtim me paragrafin 1 të nenit 205.

1.10.si mbajtës i autorizuar i një magazine akcizore nuk ndërmerr të gjitha veprimet e nevojshme si përcaktohet me paragrafin 1 të nenit 206;

1.11.transferon të drejtat ose detyrimet nga autorizimi nga neni 209 i këtij ligji të një person tjetër, në kundërshtim me paragrafin 2 të nenit 210;

1.12.si përdorues i liruar nuk i përmbahet detyrimeve, si përcaktohet në nenin 211;

1.13.nuk mban evidencën e përcaktuar në nenin 213 ose nuk i mban ato evidenca në mënyrë të saktë ose të plotë;

1.14.nuk paraqet kërkesë për regjistrim në regjistrin e obliguesve të akcizës në Doganë ose nuk e dorëzon atë brenda afatit të caktuar sipas paragrafit 1 të nenit 214 dhe neni 234.

1.15.deklaron të dhëna të pasakta në aplikacionin për regjistrim në regjistrin e obliguesve të akcizës ose në aplikimin për ndryshim të dhënave të deklaruara gjatë aplikimit për regjistrim në regjistrin e obliguesve të akcizës ose nuk raporton ndërprerjen e veprimtarive për shkak të cilave është regjistruar në regjistrin e obliguesve të akcizës, në kundërshtim me nenin 214.

1.16.nuk raporton ndonjë ndryshim në të dhënat e përcaktuara në kërkesën për regjistrim në regjistrin e obliguesve të akcizës ose nuk e raporton ndryshimin brenda afatit të caktuar, si përcaktohet me paragrafin 3 të nenit 214 dhe nenin 234.

1.17.tjetëron produkte të akcizës për të cilat nuk është paguar akciza sipas paragrafit 1 të nenit 215, pa njoftuar paraprakisht Doganën ose pa paguar akcizën, si përcaktohet me paragrafin 4 të nenit 215;

1.18.produtet e akcizës për të cilat nuk paguhet akciza i përdor në kundërshtim me qëllimin ose kushtet e përcaktuara, në nenin 216 dhe 217;

1.19.dërgon ose pranon mallra të akcizës që janë në sistemin e pezullimit të akcizës pa dokument shoqërues të akcizës, si kërkohet sipas paragrafit 1 të nenit 220;

1.20.nuk konfirmon pranimin e produkteve të akcizës duke vërtetuar kopjen e tretë të DShA-së ose nuk ia kthen atë kopje dërguesit jo më vonë se pesë (5) ditë nga data e marrjes së produkteve të akcizës si kërkohet nga paragrafi 3 i nenit 220;

1.21.nuk konfirmon pranimin e produkteve të akcizës duke vërtetuar një kopje të deklaratës doganore të importit ose nuk e kthen atë në zyrën kompetente ku është kryer zhdoganimi importues brenda pesë (5) ditëve nga data e hyrjes në magazinë ose impiantin e përdoruesit të liruar, si kërkohet nga paragrafi 4 dhe 5 i nenit 220;

1.22.nuk vepron në pajtim me kushtet dhe detyrimet e përcaktuara në autorizimin për thjeshtimin e procedurës për qarkullimin e mallrave të akcizës sipas nenit 221;

1.23.si tatimpagues i akcizës, karburantin dizel i përdorur për qëllime për të cilat norma e akcizës zvogëlohet ose lirohet nga pagesa e akcizës, nuk e shënon ose nuk e ngjyros në mënyrën e përcaktuar sipas paragrafit 1 të nenit 222;

1.24.importon në territorin e Republikës së Kosovës karburantin dizel që përdoret për qëllime për të cilat norma e akcizës zvogëlohet ose lirohet nga pagesa e akcizës, që nuk është shënuar në mënyrën e përcaktuar ose e importon atë pa certifikatën e përcaktuar të furnizuesit të huaj për llojin dhe sasinë e mjetit për shënjim që është shënuar në një shtet tjetër, në kundërshtim me paragrafin 2 të nenit 222;

1.25.karburanti dizel që përdoret për qëllime për të cilat vlera e akcizës zvogëlohet ose lirohet nga pagesa e akcizës, deponohet në një mënyrë që nuk siguron që produktet e tjera të mos ndikojnë në neutralizimin e mjeteve të shenjzimit, në kundërshtim me paragrafin 4 të nenit 222;

1.26.shënimi i karburantit dizel që përdoret për qëllime për të cilat norma e akcizës zvogëlohet ose lirohet nga pagesa e akcizës nuk kryhet në magazinën akcizore ku është autorizuar shënjezimi i karburantit dizel që përdoret për qëllime për të cilat është zvogëluar norma e akcizës ose është liruar nga pagesa e akcizës, ose në atë magazinë të akcizës nuk ka pajisje të përshtatshme për dozimin ose përzierjen ose pajisje të ngjashme me

ndihmën e të cilave mund të sigurohet shenjëzimi i përcaktuar, në kundërshtim me paragrafin 5 të nenit 222;

1.27.karburanti dizel që përdoret për qëllime për të cilat vlera e akcizës zvogëlohet ose lirohet nga pagesa e akcizës heq mjetet për shenjëzim, zvogëlon përqendrimin e tyre ose shton substanca që e bëjnë të pamundur përcaktimin e shenjëzimit të përshkruar, në kundërshtim me paragrafin 2 të nenit 223;

1.28.me karburantin dizel te përdorur për qëllime për të cilat norma e akcizës zvogëlohet ose lirohet nga pagesa e akcizës, vepron në kundërshtim me paragrafët 1 dhe 2 të nenit 224;

1.29.nuk vepron me urdhër të oficerit doganor të autorizuar nga paragrafi 2 i nenit 224, ose nuk vepron me atë urdhër brenda afatit;

1.30.pengon zbatimin e masës së konfiskimit të sendeve dhe mjeteve nga paragrafët 5 dhe 6 të nenit 224;

1.31.refuzon, parandalon, pamundëson ose rëndon monitorimin dhe verifikimin e respektimit të kushteve për ushtrimin e së drejtës së përdorimit të karburantit dizel që përdoret për qëllime për të cilat norma e akcizës zvogëlohet ose lirohet nga pagesa e akcizës, në kundërshtim me paragrafin 9 të nenit 224;

1.32.nuk denatyrton alkoolin ashtu si është në paragrafin 1 të nenit 226;

1.33.nuk e denatyrton alkoolin në magazinën akcizore të prodhuesit që ka marrë autorizimin e Doganës për denatyrimin e alkoolit, si kërkohet nga paragrafi 2 i nenit 226;

1.34.nuk mban evidencë për denatyrimin ose nuk mban evidencë për blerësit/klientët ose i mban këto evidenca në mënyrë të pasaktë ose jo të plotë, në kundërshtim me paragrafin 3 të nenit 226;

1.35.për denatyrimin e alkoolit përdor një magazinë akcizore e cila nuk është e pajisur me pajisje që do të sigurojnë denatyrimin e alkoolit me mjete të përcaktuara ose në mënyrën e përcaktuar, në kundërshtim me paragrafin 4 të nenit 226;

1.36.nuk i përdor produktet energjetike për të cilat zbatohet lirimi i përmendur në nenin 228.

1.37.nuk mban fatura të lëshuara dhe të pranuar, dokumentet shoqëruese të akcizës, deklaratat doganore, dokumentet në bazë të cilave ka përfituar lirimin nga pagesa e akcizës, raportet dhe të gjitha dokumentet e tjera kontabël që në çfarëdo mënyre kanë të bëjnë me prodhimin, magazinimin, importin dhe eksportin e mallrave me akcizë, që janë të rëndësishëm për llogaritjen dhe pagesën e akcizës, në afatin kohor, si përcaktohet me paragrafin 1 të nenit 230;

1.38.refuzon ose ndryshe pengon inspektimin e produkteve të akcizës dhe produkteve tjera që i nënshtrohen këtij Kodi dhe ligjeve tjera përkatëse, marrjen e mostrave për analiza ose teste të tjera të përshtatshme dhe dorëzimin e faturave, fletë dërgesave, fletë dorëzimeve, dokumenteve shoqëruese, dokumenteve komerciale, tregtare, zyrtare dhe dokumente të tjera të nevojshme për vërtetimin e saktë dhe të plotë të fakteve në procedurën tatimore, në kundërshtim me paragrafin 2 të nenit 230;

1.39.keqpërdor të drejtën për të lëvizur ose poseduar mallra të akcizës duke fshehur qëllimin e vërtet, qëllimin ose bazën e lëvizjes ose posedimit të mallrave të akcizës ose shmangia e pagesës së akcizës ose përfitimeve të tjera publike, duke përfshirë krijimin

e kushteve për shmangien e pagesës së akcizës ose përfitimeve të tjera publike, si përcaktohet me paragrafët 1 dhe 3 të nenit 231;

1.40.keqpërdor të drejtën për të lëvizur ose poseduar mallrat e akcizës në mënyrën e përshkruar në paragrafin 2 të nenit 231;

1.41.pamundëson zbatimin e masave për sigurimin e arkëtimit të borxhit të akcizës nga neni 232;

1.42.operon ose punon me lëndë të para dhe materiale të tjera që përdoren për prodhimin e produkteve të akcizës dhe produkteve që nuk konsiderohen produkte të akcizës në kuptim të këtij Kodi por që mund të përdoren si produkte të akcizës sipas të cilave Dogana ka vendosur masa të veçanta të mbikëqyrjes, pa regjistrim në regjistrin e obliguesve të akcizës dhe pa marrë autorizim të veçantë, në kundërshtim me paragrafët 1 dhe 2 të nenit 234;

1.43.produtet e akcizës nuk i shënon me banderolën e akcizës së Republikës së Kosovës, si kërkohet nga paragrafi 1 i nenit 236;

1.44.heq ose largon banderolën e akcizës që është e vendosur mbi kapak të shishes në mënyrë që të mos dëmtohet kur hapet ose kur tapa e shishes hapet duke mos dëmtuar banderolën e akcizës, në mënyrë që të mund të ripërdoret në paketim të njëjtë ose të ndryshëm, në kundërshtim me paragrafin 5 të nenit 236;

1.45.prodhon banderola të paautorizuara nga paragrafi 1 i nenit 236 ose banderola për pije alkoolike të tjerëve ose shtyp ose posedon apo i vendos në treg pa autorizim, si përcaktohet me paragrafin 6 të nenit 236;

1.46.dëmton me dashje, banderolat e akcizës si përcaktohet në paragrafin 7 të nenit 236,

1.47.obliguesi akcizor vepron në kundërshtim me detyrimet për vendosjen e banderolave fiskale në produktet e duhanit si përcaktohet në nenin 237.

1.48.obliguesi akcizor vepron në kundërshtim me nenin 238.

2.Me gjobë në shumë prej pesëqind (500) euro deri pesëmijë (5,000) euro, dënohet personi përgjegjës në personin juridik dhe personi fizik, për kundërvajtjen nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 248

Kundërvajtjet me mallra akcizore të liruara nga personi fizik

Me gjobë në shumë prej dyqind (200) euro deri pesëqind (500) dënohet personi fizik i cili është shtetas i Republikës së Kosovës ose shtetas i huaj me vendbanim të zakonshëm në Republikën e Kosovës, nëse lirohet nga pagesa e akcizës e përcaktuar në paragrafin 2 të nenit 216;

KAPITULLI IV DISPOZITAT TJERA

Neni 249

Pengimi apo sulmi ndaj oficerit doganor

Pengimi ose sulmi ndaj oficerit doganor në kryerjen e detyrave zyrtare të përcaktuara në këtë Kod dhe me legjislacionin në fuqi, sanksionohet sipas Kodit përkatës penal të Republikës së Kosovës.

Neni 250

Përgjegjësia e personave të tjerë

Personi juridik, personi përgjegjës në kuadër të personit juridik dhe personi fizik i cili gjendet në posedim të mallit, përkatësisht i cili blen, shet, ia dorëzon tjetrit, pranon si dhuratë, fshehë, pranon në ruajtje ose për transportim, e përdorë ose e pranon sipas çfarëdo baze tjetër mallin, për të cilin e ka ditur ose sipas rrethanave të rastit ka mund të dijë se bëhet fjalë për mallin i cili është objekt i kundërvajtjes, do të dënohet sikur ta kishte kryer vet kundërvajtjen, me të njëjtën gjobë të paraparë për kryesin e kundërvajtje

Neni 251

Konfiskimi i mallrave, mjeteve të transportit, mjetit bartës dhe ndalimi i mallit

1.Malli i cili është objekt i kundërvajtjes nga neni 243 nën paragrafi 1.1 dhe 1.3, neni 250 lidhur me nenin 243 paragrafi 1.1 dhe 1.3, dhe sasia e mallrave të padeklaruara nga neni 244 nën paragrafi 1.2 të këtij kodi, do të konfiskohen.

2.Malli akcizor nga neni 247 nën-paragrafët 1.1, 1.3, 1.4, 1.5, 1.9, 1.22, 1.25, 1.31, 1.32, 1.34, 1.38, 1.39, 1.42, 1.44, 1.46 dhe 1.47 dhe lënda e pare dhe lëndë të tjera që përdoren për prodhimin e produkteve të akcizës të cilat nuk konsiderohen produkte të akcizës në kuptimin e këtij Kodi por mund të përdoren si produkte të akcizës sipas të cilave Dogana ka përcaktuar masat e veçanta të mbikëqyrjes nga neni 234, do të konfiskohen

3.Nëse, malli nuk mund të konfiskohet, Dogana nga kryesi i kundërvajtjes do të inkasojë një vlerë të barasvlershme me vlerën doganore të mallit, të ngritur për detyrimet doganore të importit. Mallrat që janë objekt i kundërvajtjes nga paragrafi 1 dhe 2 i këtij neni, do të konfiskohen edhe nëse nuk janë në pronësi të kryerësit të kundërvajtjes.

4.Mjeti transportues ose bartës i përdorur për transport, përkatësisht mallrat e bartura që janë objekt i kundërvajtjes nga neni 243 paragrafi 1.1 të këtij kodi, do të konfiskohen nëse vlera e mallit që është objekt i kundërvajtjes tejkalon një të tretën (1/3) e vlerës së mjetit të transportit.

5.Mjeti transportues ose mjeti bartës nga paragrafi 4 i këtij neni dhe mjeti i transportit ose mjeti bartës në të cilin është vendosur hapësira e posaçme për fshehjen e produkteve të akcizës dhe e cila është përdorur për transportin e produkteve me akcizë të cilat janë objekt i kundërvajtjes, konfiskohet, pa marrë parasysh vlerën e mallit.

6.Për kundërvajtjen nga nën-paragrafi 1.27 i nenit 247, të kryer përsëri në afat prej tre (3) vjet, bashkë me gjobë, konfiskohet mjeti motorik ose makineria ose motori tjetër në të cilin është kryer kundërvajtja e tillë.

7.Mjetet e transportit dhe mjetet lëvizëse që përdoren për transportin ose transferimin e produkteve të akcizës dhe lëndëve të para dhe materialeve të tjera të përdorura për prodhimin e produkteve të akcizës që nuk konsiderohen produkte të akcizës në kuptim të këtij Kodi, por që mund të përdoren si produkte të akcizës që i nënshtrohen masave të veçanta të kontrollit nga Dogana, të cilat janë objekt i kundërvajtjes nga nën-paragrafi, 1.1, 1.3, 1.4, 1.5, 1.39, 1.40, 1.42, 1.46 dhe 1.47 i nenit 246 dhe për të cilat parashikohet detyrimi për pagesën e akcizës, konfiskohet nëse vlera e produkteve të akcizës që janë objekt i kundërvajtjes është më e madhe se një e treta (1/3) e vlerës së mjeteve të transportit ose mjeteve lëvizëse.

8.Mjetet e transportit ose mjetet e lëvizëse të përdorura për transportin ose lëvizjen e produkteve të duhanit të natyrës komerciale që janë objekt i kundërvajtjes konfiskohen. Për qëllimet e këtij paragrafi, produktet e përpunuara të duhanit të natyrës komerciale konsiderohen si produktet e përpunuara të duhanit, lloji dhe sasia e të cilave tregojnë se ato nuk janë të destinuara ekskluzivisht për përdorim individual, personal ose për përdorim shtëpiak nga kryesi i kundërvajtjes.

9.Mjeti motorik ose makineria tjetër ose motori ose mjeti transportues ose mjeti i lëvizshëm nga paragrafi 5, 6, 7 dhe 8 të këtij neni, konfiskohet edhe kur nuk janë në pronësi të kryerësit të kundërvajtës.

10.Zbatimi i dispozitave të këtij neni nuk cenon të drejtat e palëve të treta për kompensim të dëmit nga ana e

kryesit të kundërvajtjes.

11.Malli i cili është objekt i konfiskimit sipas dispozitave tjera në fuqi, mund të ndalet deri në përfundimin e asaj procedure përkatëse.

12.Malli që është objekt i shkeljes kundërvajtëse, për të cilin është parapare konfiskimi i mallit, do të ndalet deri në përfundimin e procedurës kundërvajtëse.

13.Dogana mund, në raste të arsyeshme, pas deponimit të garancionit në shumën e vlerës së mallit të ndaluar, atë ta vendosë te personi përkatës me paralajmërim se mallin nuk guxon ta përdorë, ta shesë, apo të disponojë me mallin, në mënyrë tjetër.

14.Me rastin e ndalimit të mallit përpilohet procesverbali me përshkrimin e hollësishëm të mallit. Një kopje e këtij procesverbali dhe vërtetimin mbi pranimin e mallit, Dogana duhet t'ia dorëzojë personit, të cilit i është ndaluar malli.

15.Dogana mund, deri në përfundimin e procedurës doganore, ta ndalojë mallin i cili nuk është përfshirë në paragrafin 12 të këtij neni, nëse ekziston dyshimi i arsyeshëm, se malli ka qene i përdorur ose i destinuar për kryerjen e shkeljes administrative, përkatësisht është siguruar me shkelje administrative ose është fituar me ndërrim me mallin e siguruar me shkelje administrative.

16.Nëse, ndalimi i mallit nuk është më i nevojshëm për procedurën e mëtutjeshme, malli duhet t'i kthehet personit nga i cili është marrë.

17. Dogana mund të ndalojë mallin në pajtim me paragrafin 12 dhe 16 të këtij neni, pa marre parasysht të drejtat e personave të tretë.

18. Mallin e konfiskuar në procedurën e shkeljes administrative, Dogana mund t'ia kthejë pronarit apo kryesit të shkeljes administrative, sipas kërkesës, në qoftë se është fjala për mallin, për të cilin janë plotësuar kushtet e importit dhe me kusht që paraqitësi i kërkesës paguan vlerën e mallit dhe detyrimet importuese/eksportues.

Neni 252

Shitja, shpërndarja falas dhe asgjësimi i mallrave doganore

1.Shitja e mallit të konfiskuar sipas dispozitave të këtij kodi, kryhet përmes shitjes publike, pasi vendimi të jetë bërë i plotfuqishëm dhe i ekzekutueshëm dhe mjetet janë të hyra për buxhetin e Republikës së Kosovës.

2.Përrjashtimisht nga paragrafi 1 i këtij neni, Dogana mund t'ia shesë menjëherë mallrat që prishen lehte, kafshët e gjalla, mall me afat të shkurt të skadences, mallin i cili për ruajtjen dhe mirëmbajtjen e tij krijon shpenzime që e kalojnë vlerën e mallit dhe në raste tjera të veçanta të arsyetuara.

3.Dispozitat e paragrafit 2 dhe 5 të këtij neni, përshtatshëmrisht mund të aplikohen edhe për mallra të sekuestruara si rezultat i veprës penale, nëse paraprakisht merret konfirmimi nga institucionet kompetente gjyqësore.

4.Mallrat e konfiskuara, të cilat nuk shiten në territorin doganor të Republikës së Kosovës, mund të shpërndahen falas pa paguar kundërvlerën dhe detyrimet e importit tek organet shtetërore, institucionet mjekësore, kulturore, shkencore dhe organizatat humanitare ose të përdoren për qëllime të tjera të arsyetuara nga institucionet shtetërore.

5.Mallrat që nuk mund të shiten sipas paragrafit 1 dhe 2 të këtij neni, ose përdoren për arsye shëndetësore, veterinare, fitosanitare, sigurie, ose të tjera të përcaktuara me ligj, asgjësohen

nën mbikëqyrjen doganore, në përputhje me rregullat e veçanta.

6. Shpenzimet e asgjësimit mbulohen nga pronari ose importuesi i mallit në baze të vendimit me shkrim, dhe nëse ato janë të panjohura ose të padisponueshme, shpenzimet e asgjësimit mbulohen nga Dogana, përveç nëse parashikohet ndryshe me dispozita të veçanta.

7. Rregullat procedurale dhe kushtet për shitjen e mallit, shpërndarja falas dhe përdorimin e tij, asgjësimin dhe pagesën e shpenzimeve, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 253

Juridiksioni, procedura mandatore dhe parashkrimi për zhvillimin e procedurës së kundërvajtjes

1. Procedurën për kundërvajtjet e parapara me këtë Kod e zhvillon Dogana.
2. Për kundërvajtjet e parapara me këtë Kod, kur vlera e mallrave nuk kalon shumen prej pesëqind (500) euro, nga oficeri doganor në vendngjarje do shqiptohet gjobe mandatore personit fizik në shumë prej njëqind (100) euro.
3. Dogana mund të ndalojë përkohësisht mallrat, mjetin e transportit dhe çdo pajisje tjetër të përdorur në kryerjen e kundërvajtjeve të përcaktuara derisa të depozitohet një garanci ose të paguhet shuma e gjobës dhe detyrimeve përkatëse.
4. Procedura mandatore përcaktohet me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.
5. Struktura kompetente për zhvillimin e procedurës së rregullt kundërvajtëse në zbatim të paragrafit 1 të këtij neni përcaktohet me strukturën organizative të Doganës.
6. Procedura për shkelje administrative doganore, nuk mund të iniciohet pas kalimit të afatit prej tre (3) vjet nga dita e kryerjes së shkeljes administrative.
7. Parashkrimi ndërpritet me çdo veprim të organit të autorizuar që ndërmerret për ndjekjen e kryesit të kundërvajtjes.
8. Me çdo ndërprerje parashkrimi fillon të rrjedhë përsëri, por parashkrimi bëhet në çdo rast kur kalojnë pesë (5) vjet nga data kur është kryer kundërvajtja.

KAPITULLI V

DISPOZITAT KALIMTARE PËR LIBRIN E TRETË

Neni 254

Përfundimi i procedurave të kundërvajtjes

1. Procedurat për kundërvajtjet e filluara para hyrjes në fuqi të këtij Kodi do të përfundojnë në pajtim me dispozitat në fuqi deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij Kodi.
2. Me përjashtim të paragrafit 1 të këtij neni, të gjitha procedurat për kundërvajtje të filluara para hyrjes në fuqi të këtij Kodi do të zhvillohen në pajtim me dispozitat e këtij Kodi nëse kjo është më e favorshme për kryesin.
3. Të gjitha procedurat për kundërvajtje të filluara para hyrjes në fuqi të këtij Kodi, e që nuk janë parapara me këtë Kod do të ndërpritën.

LIBRI I KATËRT
LIGJI PËR ORGANIZIMIN E DOGANËS, KOMPETENCAT DHE MARRËDHËNIEN E
PUNËS

KAPITULLI I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 255
Qëllimi

Qëllimi i këtij ligji është përcaktimi i parimeve bazë të organizimit të Doganës së Kosovës, kategorizimi dhe funksionet e vendeve të punës, kompetencat e Doganës dhe oficerëve doganor, të drejtat dhe detyrimet nga marrëdhënia e punës, pranimi, emërimi në detyrë, avancimi, transferimi, procedurat disiplinore si dhe çështjet tjera që lidhen me funksionimin e Doganës.

Neni 256
Fushëveprimi

Ky ligj zbatohet për Doganën dhe të gjithë personat fizik dhe juridik që i nënshtrohen dispozitave të këtij Kodi.

Neni 257
Përkufizimet

1. Në këtë ligj, termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

- 1.1.Punonjës të Doganës – të gjithë të punësuarit në strukturat e Doganës.
- 1.2.Oficer doganor – zyrtar me gradë doganore i punësuar nga Dogana e Kosovës i autorizuar për kryerje të detyrave nga fushëveprimi doganor.
- 1.3.Kadet doganor – kandidat i pranuar në Doganë që ndjek trajnimin bazik për oficer doganor.
- 1.4.Gradë doganore – shprehje e hierarkisë doganore, shenjë e caktuar gradimi dhe koeficienti përkatës, shprehje e cilësive individuale, përvojës dhe përgjegjësisë në ushtrimin e detyrave të nivelit përkatës, që fitohet nga oficeri doganor nëpërmjet një procesi konkurses nga një gradë doganore më e ultë, në një gradë doganore më të lartë.
- 1.5.Mjet transporti – çdo mjet që përdoret për transportin e njerëzve ose mallrave.
- 1.6.Hetim – ndërmarrjen e masave dhe veprimeve hetimore si dhe masave tjera vëzhguese, mbledhjen e informatave inteligjente, përpunimin dhe shpërndarjen e tyre nga oficeri doganor, konform kompetencave në legjislacionin doganor dhe në ligjet tjera të veçanta.
- 1.7.Mbikëqyrje nënkupton çdo veprim i ndërmarrë nga Dogana sipas këtij Kodi dhe legjislacionit në fuqi, i cili siguron zbatimin e drejtë të rregullave doganore, akcizore, tatimore dhe të tjera në kompetencën e saj, si dhe ndalimin, parandalimin dhe zbulimin e veprave të sanksionuara në bazë të dispozitave ligjore.
- 1.8.Vendi i mbikëqyrjes është secila hapësirë e mbyllur, e hapur ose objekt ku kryhet mbikëqyrja.

Neni 258 **Parimet udhëzuese**

1. Veprimet e Doganës udhëhiqen nga parimet e mëposhtme:
 - 1.1. trajtimi i barabartë dhe i drejtë i të gjithë personave;
 - 1.2. respektimi i të drejtave të njeriut dhe lirive themelore;
 - 1.3. barazia dhe mos-diskriminimi;
 - 1.4. objektiviteti dhe paanësia lidhur me bindjet dhe pikëpamjet politike dhe të tjera të personave;
 - 1.5. transparenca, duke ofruar informata dhe të qenit të hapur ndaj publikut;
 - 1.6. legjitimiteti, përshtatshmëria dhe proporcionaliteti;
 - 1.7. integriteti, ndershmëria dhe përgjegjshmëria në shërbimin publik;
 - 1.8. përkushtimi ndaj punës, avancimit dhe caktimit të detyrave në mënyrë gjithëpërfshirëse, meritorë dhe pa diskriminim, duke reflektuar diversitetin etnik në Republikën e Kosovës dhe duke i njohur parimet e barazisë gjinore dhe të drejtat e njeriut të parapara në Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe legjislacionin në fuqi;
2. Oficerët doganor ushtrojnë autorizimet e tyre dhe kryejnë detyrat e tyre, në përputhje me legjislacionin doganor, Kodin e Mirësjelljes dhe legjislacionin në fuqi.

KAPITULLI II **STATUSI DHE SIMBOLET E DOGANËS**

Neni 259 **Statusi**

1. Dogana është agjenci ekzekutive në kuadër të Ministrisë së Financave.
2. Dogana është person juridik, ka autonomi operationale dhe është i vetmi institucion në Kosovë, qe ushtron autorizime dhe kompetenca doganore të përcaktuara me legjislacionin doganor dhe legjislacionin në fuqi duke përfshirë ushtrimin e çfarëdo detyre apo funksioni tjetër që mund t'i caktohet nga Qeveria e Republikës së Kosovës.

Neni 260 **Simbolet**

1. Dogana ka shenjen, flamurin, uniformën, shenjat e gradave, vulën, emblemat e njësive dhe simbolet tjera me të cilat përcaktohet identiteti i institucionit. Me propozim të Ministrit përkatës të Financave, Qeveria miraton përmaset, përmbajtjen, dukjen e stemës, emblemave dhe gradave të Doganës.
2. Dita e Doganës së Republikës së Kosovës është data 31 gusht.
3. Përdorimi i simboleve nga paragrafi 1 i këtij neni dhe përmbajtja dhe përdorimi i kartës zyrtare së identitetit dhe distinktit, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

KAPITULLI III DETYRAT, ORGANIZIMI DHE FUNKSIONIMI I DOGANËS

Neni 261 Detyrat e Doganës

1. Dogana ushtron mbikëqyrje dhe kontrole doganore me qëllim të sigurimit të zbatimit të legjislacionit doganor dhe legjislacionit në fuqi, për të siguruar mbledhjen e detyrimeve doganore dhe të hyrave tjera që mblidhen nga Dogana, ndërmerr veprime në interes të sigurisë, mbrojtjes së shëndetit dhe jetës së njerëzve, kafshëve dhe bimëve, mbrojtjen e mjedisit, mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, mbrojtjen e pronësisë intelektuale dhe zbaton masat e politikës tregtare;

2. Përgjegjësitë e Doganës në veçanti janë:

2.1. mbikëqyrja, vlerësimi, llogaritja dhe mbledhje e detyrimeve doganore, akcizave, tatimit mbi vlerën e shtuar, taksave të veçanta, dhe të hyrave tjera që mblidhen nga Dogana;

2.2. mbikëqyrja e hyrjes, daljes dhe transitit të mallrave në përputhje me rregullat dhe procedurat doganore;

2.3. konstatimi, verifikimi dhe sanksionimi i shkeljeve të parashikuara në legjislacionin doganor dhe ligjet tjera të veçanta, kur Dogana është e ngarkuar për zbatimin e tyre;

2.4. mbikëqyrja e hyrjes, daljes dhe tranzitit të qarkullimit të mjeteve monetare;

2.5. mbikëqyrja e udhëtarëve dhe bagazhit të tyre me rastin e hyrjes, daljes dhe tranzitit;

2.6. kontrolli i objekteve afariste, private dhe mjeteve të transportit sipas autorizimeve përkatëse;

2.7. mbikëqyrja, kontrolli dhe ekzaminimi i mallrave në të gjitha procedurat doganore dhe vendosja e shenjave të mbikëqyrjes doganore në mjete transporti, mallra dhe objekte;

2.8. zbatimi i politikave të tregtisë së jashtme;

2.9. ruajtja, shitja dhe asgjësimi i mallrave të konfiskuara, sekuestruara, braktisura ose që u janë shmangur kontrollit të mallrave;

2.10. bashkëpunimi dhe shkëmbimi i informacionit me autoritetet kompetente në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar dhe bashkëpunimi me organizatat ndërkombëtare si dhe shoqatat profesionale që punojnë në fushën përkatëse kompetente;

2.11. mbledhja, verifikimi, analiza dhe ruajtja e të dhënave statistikore mbi tregtinë e mallrave me shtetet tjera;

2.12. përfaqësimi në procedura ligjore dhe gjyqësore para Gjykatave dhe autoriteteve tjera;

2.13. mbajtja e dokumentacionit dhe regjistrimeve në mbledhjen e të hyrave dhe obligimeve të tjera që i ngarkohen Doganës;

2.14. zbatimi i drejtpërdrejt i masave të sigurimit dhe ekzekutimit të detyrimit, me qëllim të pagesës së detyrimit sipas këtij Kodi;

2.15. zhvillimi, menaxhimi dhe aplikimi i kornizës së menaxhimit të riskut në nivel kombëtar

dhe ndërkombëtar, në bazë të këmbimit të informatave mbi riskun dhe analizën e tij me qëllim të përcaktimit të kriterëve për vlerësimin e riskut, masave mbrojtëse dhe fushave prioritare të kontrollit;

2.16.zhvillimi, vënia në funksion dhe mirëmbajtja e sistemit të informacionit dhe infrastrukturës së komunikimeve në bazë të kërkesave specifike të Doganës, duke qenë i pavarur nga institucionet tjera dhe njëkohësisht duke bashkë shfrytëzuar dhe ndërvepruar me sistemet përkatëse pa cenuar integritetin e vet;

2.17.mbledhja, regjistrimi, përpunimi, shkëmbimi dhe mbrojtja e të dhënave personale dhe të dhënave tjera nga personat dhe regjistrat, në përputhje me legjislacionin në fuqi;

2.18.informimi i personave në lidhje me zbatimin e legjislacionit;

2.19.kryerja e të gjitha kontrolleve, që Dogana i konsideron të nevojshme, për t'u siguruar se legjislacioni doganor po zbatohet drejtë;

2.20.kryerja e detyrave tjera të përcaktuara me legjislacionin doganor dhe ligjet tjera të veçanta.

Neni 262 **Organizimi i Doganës**

1.Organizimi dhe funksionimi i Doganës përcaktohet me legjislacionin doganor dhe legjislacionin në fuqi.

2.Dogana vepron përmes zinxhirit hierarkik në tërë territorin doganor të Republikës së Kosovës.

3.Dogana është e organizuar në nivel qendror dhe operativ.

4.Dogana është e organizuar në strukturat si në vijim:

4.1.Drejtori i Përgjithshëm;

4.2.Drejtoritë;

4.3.Departamentet Qendrore dhe Operative;

4.4.Zyrat Doganore qendrore;

4.5.Zyrat doganore në Pikë Kalime Kufitar;

4.6.Zyrat e Brendshme Doganore;

4.7.Njësitë dhe Ekipet.

Neni 263 **Detyrat e nivelit qendror dhe operativ**

1.Detyrat brenda kompetencës së saj Dogana i kryen në nivel qendror dhe operativ.

2.Dogana në nivel qendror drejtohet nga Drejtori i Përgjithshëm dhe organizohet në struktura organizative hierarkike në nivel: drejtoritë, departamentet, zyrat qendrore, njësitë ose ekipet.

3.Departamente Operative janë në varësi të nivelit qendror të Doganës dhe organizohen në struktura organizative hierarkike në nivel departamenti dhe përbëhen nga një ose disa zyre të

brendshme doganore; zyre doganore të pikë kalimit kufitar dhe njësi ose ekipe;

4.Struktura organizative, detyrat, juridiksioni dhe kompetencat e secilës strukturë të Doganës, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 264

Përgjegjësitë dhe kompetencat e Drejtorit të Përgjithshëm të Doganës

1.Drejtori i Përgjithshëm i Doganës drejton dhe përfaqëson Doganën dhe në mënyrë të veçantë është përgjegjës të/për:

- 1.1. nxjerr vendime, urdhëresa, udhëzues dhe akte tjera të brendshme, aprovoj procedura dhe mbikëqyr zbatimin e tyre në përputhje me legjislacionin doganor;
- 1.2. propozoj planin dhe raportin vjetor të performancës të Doganës;
- 1.3. menaxhimin dhe zhvillimin e burimeve njerëzore në pajtim me legjislacionin në fuqi;
- 1.4.propozoj Ministrit përkatës te Financave numrin e stafit, buxhetin, shtesat, kompensimet tjera dhe lartësinë e tyre;
- 1.5.propozoj Ministrit përkatës te Financave buxhetin e veçantë për pagimin e shpërblimeve, për zbulime dhe performance te stafit, informatorëve dhe pagimin e operacioneve te veçanta;
- 1.6. ekzekutoj buxhetin dhe miratoj pagesat sipas legjislacionit për menaxhimin e financave publike;
- 1.7. lidh kontrata në emër dhe për llogari të Doganës, në pajtim legjislacionin në fuqi;
- 1.8. menaxhoj pronën shtetërore, që i është besuar Doganës për administrim;
- 1.9. përfaqësoj Doganën ne nivel kombëtar dhe ndërkombëtar;
- 1.10.siguroj zbatim të njëtrajtshëm të legjislacionit të zbatueshëm nga Dogana;
- 1.11. miratoj Kodin e Mirësjelljes së oficerëve doganor;
- 1.12.themelon njësi organizative të përkohshme për të kryer detyra të veçanta;
- 1.13.i caktoj oficerit doganor detyra qe i janë dhënë Doganës me këtë Kod;
- 1.14.kërkoj nga punonjësit e Doganës t'i nënshtrohen testeve psikologjike, fizike, mjekësore dhe laboratorike.
- 1.15.kërkoj nga punonjësit e Doganës deklarimin e pasurisë dhe autorizoj njësi për verifikimin e deklarimit te pasurisë;
- 1.16.angazhoj ekspertë te jashtëm sipas nevojës, duke iu nënshtuar dispozitave të legjislacionit ne fuqi, për të dhënë asistencë teknike në fushat komplekse për të cilat nevojitet ekspertizë;
- 1.17.i propozoj Ministrit përkatës për Financa vendet ku do të caktohen zyrat doganore për strehim dhe zhdoganim të mallrave dhe zyrat tjera të Doganës për kryerjen e formaliteteve doganore, orarin e punës së tyre dhe rrugët e autorizuar;

1.18.zbatoj autorizimet dhe detyrat tjera të deleguara nga Ministri të cilat janë në përputhje me legjislacionin në fuqi;

1.19.çdo detyrë tjetër me qëllim të zbatimit efikas të dispozitave të legjislacionit në fuqi.

Neni 265

Bordi i ekspertëve, trupat punuese dhe komisionet

Drejtori i Përgjithshëm mund të themeloj me mandat të përkohshëm bord të ekspertëve, trupë punuese dhe komision, fushëveprimi, mënyra e punës dhe kompensimet e të cilëve përcaktohen me legjislacionin në fuqi.

Neni 266

Delegimi i kompetencave

1.Drejtori i Përgjithshëm mund t'ua delegojë detyrat e përcaktuara në nenin 264 vartësve të drejtpërdrejtë. Në këtë rast, Drejtori i Përgjithshëm mbetet përgjegjës për mbikëqyrjen e detyrave të deleguara.

2.Drejtori i Përgjithshëm krijon një regjistër, në të cilin përcaktohen aktet e delegimit, detyrat dhe fusha e delegimit, personit të cilit i është deleguar dhe periudha e vlefshmërisë të delegimit.

Neni 267

Raportimi i Drejtorit të Përgjithshëm

1.Drejtori i Përgjithshëm përgatit raport vjetor mbi veprimtarinë e Doganës dhe ia dorëzon Ministrin përkatës të Financave, brenda tre (3) muajve pas përfundimit të çdo viti kalendarik, sipas formës së përcaktuar nga Ministri përkatës për Financa.

2.Drejtori i Përgjithshëm paraqet raporte tjera sipas kërkesës tek Ministrit përkatës për Financa, mbi veprimtarinë dhe rezultatet e Doganës.

Neni 268

Kriteret për përzgjedhjen dhe emërimin e Drejtorit të Përgjithshëm

1.Drejtori i Përgjithshëm i Doganës emërohet nga Kryeministri i Republikës së Kosovës, bazuar në rekomandimin e dorëzuar nga Ministri përkatës për Financa, pas zhvillimit të procesit të rekrutimit nga Ministria e Financave.

2.Për të u përzgjedhur në pozitën e Drejtorit të Përgjithshëm të Doganës, kandidati duhet të plotësoj kriteret në vijim:

2.1.të jetë shtetas i Republikës së Kosovës;

2.2.të ketë diplomë universitare nga fusha e ekonomisë, juridikut, doganës, apo në fusha të ngjashme, e lëshuar nga universitetet me programe të akredituara në Republikën e Kosovës, apo e nostrifikuar sipas legjislacionit në fuqi;

2.3.të ketë tetë (8) vjet përvojë pune, prej tyre pesë (5) vjet përvojë, në pozitë menaxheriale;

2.4.të mos ketë qenë i dënuar për vepra penale me aktgjykim të formës së prerë;

2.5.të mos jetë përjashtuar nga puna për shkelje të rënda disiplinore;

2.6.të ketë integritet dhe vlera të larta etike; dhe

2.7.të mos ketë ushtruar funksion në ndonjë subjekt politik në tre (3) vjet e fundit;

3. Drejtori i Përgjithshëm ka mandat katër (4) vjeçar, me mundësi të ri-emërimit edhe për një mandat me vendim të Kryeministrit, me propozim të Ministrit përkatës të Financave, pa zhvilluar procedurat e rekrutimit të parapara në paragrafin 1 të këtij neni.

4. Me përfundimin e mandatit të Drejtorit të Përgjithshëm, nëse i njëjti ka qenë para emërimit në pozitën e oficerit doganor, kthehet në pozitën paraprake ose në ndonjë pozitë ekuivalente me të.

5. Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohet procedura e rekrutimit, përzgjedhjes dhe afati për emërimin e drejtorit të përgjithshëm.

Neni 269

Përfundimi i mandatit të Drejtorit të Përgjithshëm

1.Mandati i Drejtorit të Përgjithshëm përfundon me:

- 1.1. humbjen e shtetësisë apo zotësisë për veprim;
- 1.2. pamundësinë ose paaftësinë e ushtrimit të detyrës më gjatë se gjashtë (6) muaj;
- 1.3. pushimin e kushteve mbi të cilat bazohet emërimi;
- 1.4.skadimin e mandatit;
- 1.5. dorëheqje, duke i ofruar Ministrit njoftim paraprak prej tridhjetë (30) ditë;
- 1.6. arritjen e moshës së pensionimit;
- 1.7. dënim me aktgjykim të formës së prerë për vepër penale;
- 1.8. Vdekje.

2. Drejtori i Përgjithshëm shkarkohet nga detyra me vendim të Kryeministrit para përfundimit të mandatit, pas propozimit të Ministrit përkatës të Financave, edhe për së paku njërën nga arsyet e mëposhtme:

- 2.1. për shkak të shkeljeve të rënda disiplinore; dhe
- 2.2. për shkak të performancës jo të mirë, të dokumentuar.

3. Në rastet e shkarkimit, dorëheqjes ose pezullimit të Drejtorit të Përgjithshëm, me propozim të Ministrit përkatës për Financa, Kryeministri emëron ushtrues detyre, njërin nga vartësit e Drejtorit të Përgjithshëm sipas gradës më të lartë hierarkike për një periudhë jo më të gjatë se gjashtë (6) muaj.

KAPITULLI IV SISTEMI I GRADAVE DHE KATEGORITË E VENDEVE TË PUNËS

Neni 270 Gradat në Doganë

1.Grada pasqyron nivelin hierarkik, të cilit i korrespondon një koeficient i caktuar pagese, nivelin e profesionalizmit dhe eksperiencës në raport me detyrat dhe përgjegjësitë e funksioneve të

nivelit të caktuar.

2. Grada doganore, emërtimi, koeficienti përkatës, paraqitja, forma dhe mbajtja e saj sipas këtij Kodi është e drejtë vetëm e oficerëve doganor.

3. Gradat e oficerëve doganor janë si në vijim:

3.1. OD – oficer doganor;

3.2. OD1 – oficer i nivelit të parë (1) doganor;

3.3. OD2 – oficer i nivelit të dytë (2) doganor;

3.4. OD3 – oficer i nivelit të tretë (3) doganor;

3.5. OD4 – oficer i nivelit të katërt (4) doganor;

3.6. OD5 – oficer i nivelit të pestë (5) doganor;

3.7. OD6 – oficeri i nivelit të gjashtë (6) doganor, dhe

3.8. OD7 – Drejtor i Përgjithshëm

4. Grada sipas nën-paragrafit 3.8 të këtij neni merret me rastin e emërimit në pozitën e Drejtorit të Përgjithshëm të Doganës.

5. Kategoria “kadet doganor” nuk është gradë doganore, por pozitë kalimtare që i nënshtrohet rregullave dhe kriterëve tjera sipas legjislacionit doganor.

6. Funksionet dhe niveli i detyrave dhe përgjegjësive që iu korrespondojnë gradave doganore dhe koeficienteve përkatës, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 271

Kategorizimi i vendeve të punës

1. Kategoritë e pozitave doganore pasqyrojnë nivelin e organizimit, udhëheqjes dhe përgjegjësive të bazuar në gradë dhe pozitë të vendit të punës.

2. Kategorizimi i vendeve të punës bëhet në bazë të funksionit dhe nivelit të organizimit, gradës, profilit profesional, kompleksitetit të detyrave, përvojës, nivelit të kualifikimit, njohurive dhe shkathtësive tjera të kërkuara për kryerjen e detyrave të punës.

3. Kategorizimi i vendeve të punës nga paragrafi 2 i këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

KAPITULLI V

KOMPETENCAT DHE DETYRIMET E VEÇANTA TË OFICERËVE DOGANOR

Neni 272

Dispozita të përgjithshme

1. Me qëllim të kryerjes së detyrave, oficeri doganor vepron sipas kompetencave të përcaktuara me legjislacionin doganor dhe legjislacionin në fuqi.

2. Oficeri doganor që kryen detyrat e caktuara sipas nenit 273, ushtron kompetencat e tij në gjithë territorin doganor të Republikës së Kosovës.

Neni 273 **Kompetencat e oficerëve**

1. Kompetencat e oficerëve doganor janë:

- 1.1. mbledhja, vlerësimi, regjistrimi, përpunimi dhe përdorimi i të dhënave dhe informacionit;
- 1.2. shiqimi dhe verifikimi i besueshmërisë dhe vërtetësisë së dokumenteve;
- 1.3. verifikimi i identitetit të personave;
- 1.4. kontrollimi i statusit dhe vetive të mallrave;
- 1.5. dhënia e paralajmërimeve, urdhrave dhe thirrjeve;
- 1.6. kufizimi i përkohshëm i lirisë së lëvizjes;
- 1.7. kontrolli i personave;
- 1.8. ekzaminimi i mallrave;
- 1.9. përcjellja, ndalimi, inspektimi dhe kontrolli i mjeteve të transportit;
- 1.10. hyrja, inspektimi dhe kontrolli i objekteve afariste, lokaleve dhe objekteve;
- 1.11. ndalimi i përkohshëm i mallrave dhe dokumenteve;
- 1.12. përdorimi i mjeteve shtrënguese, dhe
- 1.13. çdo detyrë tjetër e përcaktuar sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 274 **Ushtrimi i kompetencave doganore**

1. Me rastin e zbatimit të kompetencave, oficeri doganor respekton dinjitetin, reputacionin dhe nderin e çdo personi, duke pasur parasysh mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore.

2. Oficeri doganor trajton me kujdes të veçantë fëmijët, të miturit, të moshuarit si dhe personat me nevoja të veçanta, duke pasur parasysh karakteristikat e tyre specifike që mund të vërehen.

3. Kompetencat doganore ndaj të miturve zbatohen në prani të prindit ose kujdestarit, përveç nëse kjo nuk është e mundur për shkak të rrethanave.

4. Zbatimi i kompetencave doganore duhet të jetë proporcional me nevojat për të cilat ato ndërmerren.

5. Zbatimi i kompetencave doganore nuk duhet të shkaktojë pasoja të dëmshme më të mëdha se ato që do të kishin ndodhur, po të mos zbatoheshin kompetencat doganore.

6. Nga disa kompetenca doganore, oficeri doganor zbaton atë që e arrin qëllimin me pasoja më të vogla të dëmshme dhe në kohë sa më të shkurtër.

Neni 275

Llojet e kompetencave

Oficeri doganor zbaton kompetencat sipas detyrës zyrtare që burojnë nga vendi i punës ose me urdhër të eprorit. Urdhri i eprorit mund të jetë verbal ose me shkrim.

Neni 276

Identifikimi i oficerëve doganor dhe përdorimi i pajisjeve teknike

1. Oficeri doganor posedon kartelën zyrtare të identifikimit dhe distinktivin me numër identifikimi.
2. Oficeri doganor, i kryen detyrat me uniformë ose rroba civile. Uniforma është ceremoniale ose e punës me emblemën e përcaktuar të Doganës.
3. Pozitat në të cilat oficerët doganor duhet të mbajnë uniformën dhe detyrat që mund t'i kryejnë me rroba civile përcaktohen me akt të brendshëm të Drejtorit të Përgjithshëm.
4. Automjetet zyrtare që përdoren për qëllime zyrtare mund të shënohen me shenjën dhe emrin e institucionit me vendim të Ministrit përkatës për Financa.
5. Oficeri doganor, gjatë ushtrimit të detyrave mund të përdorë pajisje teknike, qen zbulues dhe automjete zyrtare me përdorimin e sinjaleve me dritë dhe zanore.
6. Për të siguruar statusin dhe/ose identifikimin e mallrave që i nënshtrohen zbatimit të dispozitave ligjore, oficeri doganor mund të përdorë pajisje të ndryshme teknike.
7. Oficeri doganor, me anë të mjeteve teknike mund të fotografoj, regjistroj dhe evidentoj mallin, personat e mbikëqyrur, vendin e mbikëqyrjes, mjetet e transportit, kontratat, dokumentet dhe gjithë dokumentacionin tjetër afarist lidhur me objektin e mbikëqyrjes.

Neni 277

Vëzhgimi me kamerë

1. Dogana për kryerjen e kontrollit dhe mbikëqyrjes doganore mund të incizoj zonën e kufirit shtetëror, vendkalimet, zyrat doganore kufitare dhe të brendshme, ose kërkojë vendosjen e kamerave në objekte të subjekteve të autorizuar nga Dogana, me qëllim të zbatimit të mbikëqyrjes doganore sipas këtij Kodi, ose të përdorë incizimet e organeve tjera të zbatimit të ligjit.
2. Nëse në zonën e vendkalimeve kufitare, zyrave doganore dhe objekteve sipas paragrafit 1 të këtij neni, janë instaluar pajisje regjistrimi dhe incizimi, personat që ndodhen në atë zonë duhet të paralajmërohen.
3. Regjistrimet nga paragrafi 1 i këtij neni ruhen në afat deri në një (1) vit, i cili mund të zgjatet nga Dogana për qëllime legjitime të arsyetuara.
4. Rregullat procedurale për mënyrën e vendosjes dhe ruajtës se regjistrimeve dhe hapësirave nën vëzhgim, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 278

Kryerja e detyrave në uniformë dhe rroba civile

1. Oficeri doganor i cili i kryen detyrat doganore në rroba civile, para se të filloj ushtrimin e tyre, identifikohet me distinktiv dhe kartelë zyrtare.
2. Oficeri doganor i cili i kryen detyrat doganore në uniformë, me kërkesë identifikohet duke treguar distinktivin dhe kartelën zyrtare kundrejt personit të cilit zbaton mbikëqyrjen.

3.Përjashtimisht, oficeri doganor nuk do të identifikohet në mënyrën e përcaktuar në paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, nëse rrethanat e zbatimit të mbikëqyrjes tregojnë se kjo mund të rrezikojë arritjen e qëllimit të tij. Pas përfundimit të rrethanave të mësipërme, oficeri doganor identifikohet në mënyrën e përcaktuar në paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni.

Neni 279

Trajtimi i personave me imunitet

1.Oficeri doganor me rastin e trajtimit te personave me imunitet, vepron sipas marrëveshjeve ndërkombëtare dhe legjislacionit në fuqi.

2.Oficeri doganor menjëherë informon udhëheqësin epror për trajtimin e personit me imunitet.

Neni 280

Asistenca nga organet tjera publike

Policia e Kosovës dhe organet tjera shtetërore me autorizime publike janë të obliguara t'i ofrojnë ndihmë profesionale, siguri dhe ndihmë tjetër Doganës në kryerjen e detyrave doganore.

Neni 281

Detyrat e oficerëve doganor jashtë shtetit dhe e oficerëve të huaj në Republikën e Kosovës

1.Në kryerjen e punëve zyrtare jashtë vendit, me ftesë të organizatave ndërkombëtare ose në bazë të obligimeve që rrjedhin nga marrëveshjet ndërkombëtare ose nga aktet tjera ligjore, oficeri doganor mund të merr pjesë në kryerjen e punëve zyrtare jashtë vendit.

2.Për pjesëmarrjen dhe kryerjen e detyrave zyrtare nga paragrafi 1 i këtij neni dhe për emërimin e oficerit doganor të autorizuar vendos Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

3.Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm. lëshon autorizime me shkrim me të cilat përcaktohet fushëveprimi dhe kohëzgjatja e autorizimeve, si dhe detyrat që mund t'i kryejnë oficeret doganor të një shteti ose organizate tjetër ndërkombëtare kur veprojnë në Republikën e Kosovës në bazë të marrëveshjeve ndërkombëtare ose akteve tjera ligjore.

4.Me ftesë të institucioneve ndërkombëtare, administratave doganore të huaja dhe administratave të tjera dhe organizatave profesionale, oficeri doganor mund të merr pjesë në cilësi te pjesëmarrësit, ekspertit, apo trajnerit.

5.Mënyra dhe kushtet e pjesëmarrjes së oficerit doganor sipas paragrafit 4 të këtij neni, përcaktohen me akt të brendshëm të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 282

Hetuesi doganor

Zyrtari i autorizuar i policisë në zbatim të dispozitave të Kodit të Procedurës Penale është edhe oficeri doganor, i cili ka kompetencë, përgjegjësi dhe detyrë për hetimin, vëzhgimin dhe zbulimin e veprave penale nga fushë veprimtaria e Doganës së Republikës së Kosovës, të parapara me Kodin Penal të Kosovës si dhe dispozitat tjera penale.

Neni 283

Inicimi i procedurës kundërvajtës dhe hetimore

1.Për kundërvajtjet e parapara me këtë Kod dhe kundërvajtjet e përcaktuara me ligje të veçanta nga kompetenca e Doganës, oficeri doganor është i autorizuar te zbatoj procedurën

kundërvajtëse mandatore ose te inicioj procedurën e rregullt pranë strukturës kompetente për zhvillim te procedurës kundërvajtjes ose hetimore.

2.Me qëllim që të sigurohet ekzekutimi i dënimit në procesin e kundërvajtjes, oficeri doganor në zbatim të paragrafit 1 të këtij neni, mund t'ia marrë shtetasit të huaj përkohësisht pasaportën, gjegjësisht ndonjë dokument tjetër, në kohëzgjatje deri në tri (3) ditë dhe të njëjtit i lëshohet dëshmi për marrjen e dokumentit të udhëtimit.

3.Përrjashtimisht nga paragrafi 2 i këtij neni, shtetasi i huaj ose ndonjë person tjetër në emër të tije, mund të depozitoj një garancion të sigurisë të barasvlerëshëm me pagesën e gjobës.

4.Oficeri doganor në zbatim të paragrafit 1 të këtij neni, mund të ndaloj mjetin transportues edhe nëse nuk është objekt i kundërvajtjes deri në përfundimin e procedurës kundërvajtëse dhe pagesën së gjobës.

5.Struktura kompetente e cila zhvillon procedurën kundërvajtëse, mund të vazhdoj afatin dhe lëshoj dëshminë sipas paragrafit 2 të këtij neni deri në marrjen e vendimit përfundimtar dhe pagesën e gjobës.

KAPITULLI VI DISPOZITA TË VEÇANTA PËR KOMPETENCAT DOGANORE

Neni 284

Mbledhja dhe përpunimi i informacionit

1.Dogana mbledhë të dhëna dhe informacione personale dhe të tjera me qëllim të përpunimit dhe kryerjes së detyrave doganore nga burimet ekzistuese të dhënave, drejtpërdrejt nga personi me të cilin kanë të bëjnë këto të dhëna dhe nga persona të tjerë të cilët kanë gjasa të kenë njohuri për këto të dhëna.

2.Mbledhja e të dhënave dhe informacioneve personale nga fëmijët bëhet në prani të prindit, kujdestarit, prindit kujdestar, personit të cilit i është besuar kujdesi dhe edukimi i fëmijës ose personit profesional të qendrës për mirëqenie sociale.

3.Oficeri doganor i cili mbledh të dhëna personale dhe të tjera dhe informacione nga burimet ekzistuese të dhënave ose nga persona të tjerë, nuk është i obliguar t'i informojë personat me të cilët kanë të bëjnë këto të dhëna nëse kjo do ta bënte të pamundur ose të vështirë kryerjen e një detyre të caktuar.

4.Autoritetet, institucionet dhe subjektet tjera të cilat në bazë të ligjit dhe në kuadër të veprimtarisë së tyre kanë në dispozicion të dhëna personale dhe të tjera informacione, janë të obliguar që me kërkesë të oficerit doganor t'i dorëzojnë të dhënat dhe informacionet e kërkuara.

5.Oficeri doganor mund të mbledhë të dhëna, informacione personale dhe njoftime të tjera në lokalet zyrtare, në vendin e punës së personit, në një vend tjetër të përshtatshëm dhe me pëlqimin paraprak të personit edhe në shtëpinë e tij.

6.Ne zbatim të këtij neni, Dogana zbaton parimet e përpunimit të dhënave personale të cilat parashihen me legjisllacionin përkatës në fuqi.

Neni 285

Vlerësimi dhe regjistrimi i informacionit

1. Para futjes së të dhënave dhe informacioneve personale dhe të tjera në regjistër, oficeri doganor vlerëson besueshmërinë e burimit dhe e vërtetësisë së të dhënave dhe informacioneve.

2. Dogana mban regjistër për të dhënat dhe informacionet që i mbledh në lidhje me kryerjen e detyrave nga kompetencat e saj.

3. Lloji dhe sasia e kategorive të dhënave personale që përpunohen përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 286 **Përdorimi i informacionit**

1. Të dhënat personale të ruajtura në regjistra mund të përdoren vetëm për qëllimin për të cilin është krijuar regjistri, ndërsa për qëllime tjera vetëm nëse parashihet me ligj të veçantë.

2. Dogana mund të krahasojë të dhënat personale dhe të dhënat dhe informacionet tjera të mbledhura në pajtim me legjislacionin doganor, me të dhëna personale dhe informacione të tjera të autorizuara për të mbledhur.

3. Të dhënat dhe informacionet e pasakta të ruajtura në regjistra korrigojnë pa vonesë dhe korrigjimi duhet të evidentohet.

Neni 287 **Mbrojtja e informacionit**

1. Në mbledhjen, regjistrimin, përpunimin dhe përdorimin e të dhënave personale dhe të tjera dhe informative, Dogana kujdeset posaçërisht për mbrojtjen e të dhënave personale dhe të tjera, fshehtësinë dhe konfidencialitetin e tyre.

2. Me rastin e zbatimit të kompetencave nga neni 284 i këtij kodi, zbatohen legjislacioni në fuqi që rregullojnë mbrojtjen e të dhënave personale dhe të dhënave që përbëjnë sekrete afariste dhe sekrete të tjera.

3. Dogana është e obliguar t'i mbaj të fshehta të dhënat nga sistemi i analizës dhe menaxhimit të riskut dhe identitetin e parashtruesit të kërkesës.

4. Dokumentacionin dhe të dhënat e mbledhura ose të vërtetuara gjatë mbikëqyrjes dhe identitetin e parashtruesit të kërkesës, Dogana mund t'ua ofrojë gjykatave, prokurorisë, organeve të administratës shtetërore dhe organeve të tjera shtetërore, me kërkesë të tyre të arsyetuar me shkrim për procedurat që janë në kompetencë të tyre.

Neni 288 **Mbikëqyrja e regjistrave**

1. Mbikëqyrjen mbi regjistrat e të dhënave të Doganës, në të cilën ruhen të dhënat personale, e kryen organi përgjegjës për mbrojtjen e të dhënave personale në pajtim me legjislacionin në fuqi me të cilin rregullohet mbrojtja e të dhënave personale dhe ruhen në afat deri në tri (3) vjet i cili mund të zgjatet për qëllime legjitime të arsyetuara.

2. Të dhënat e ruajtura në regjistra mund të përdoren për qëllime shkencore dhe statistikore në përputhje me rregulloret e veçanta.

3. Të dhëna të ndryshme numerike nga regjistrat mund të përdoren për qëllime statistikore dhe analitike nga Dogana dhe Ministria përkatëse për Financa.

4. Lloji, mënyra e mbajtjes dhe shfrytëzimit të regjistrave të Doganës, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 289
Shiqimi i dokumentacionit dhe verifikimi i besueshmërisë dhe vërtetësisë të dokumenteve

Oficeri doganor kontrollon pajtueshmërinë e punës së personave fizik dhe juridik në pajtim me legjislacionin doganor në bazë të librave afarist, regjistrave dhe dokumenteve tjera.

Neni 290
Kontrolli dokumentar

1. Oficeri doganor kontrollon dokumentet e dorëzuara në procedurat doganore dhe të dhënat e paraqitura në ato dokumente, përfshirë dokumentet tjera dhe të dhënat e mbledhura gjatë zbatimit të kontrollës.
2. Oficeri doganor kërkon nga personi, i cili sipas legjislacionit në fuqi është i obliguar të japë informacion ose të përmbushë një detyrim të caktuar, që në afat dhe vend të caktuar t'i dorëzojë çfarëdo dokumenti të kontabilitetit, kontratë, korrespondencë afariste, regjistra ose çdo dokument tjetër që oficeri doganor e konsideron të nevojshëm për zbatimin e kontrollës.
3. Dokumentet, të dhënat ose përmbushja e një detyrimi të caktuar nga paragrafi 2 i këtij neni mund të kërkohen nga çdo person i cili disponon dokumentacionin ose të dhënat e kërkuara ose duhet t'i ketë dokumentet ose të dhënat e tilla.
4. Nëse librat afarist dhe evidencat e përcaktuara mbahen në medium elektronik, oficeri doganor mund të kontrollojë bazën e të dhënave të sistemit kompjuterik dhe të kërkojë përgatitjen ose dorëzimin e ndonjë dokumenti ose deklarate që konfirmon të dhënat e regjistruara në mediumin elektronik.

Neni 291
Verifikimi i identitetit të personave

1. Oficeri doganor gjatë zbatimit të mbikëqyrjes mund të verifikoj identitetin e personave.
2. Verifikimi i identitetit të personit bëhet me këqyrjen e letërnjoftimit, dokumentit të udhëtimit ose dokumentit tjetër publik me fotografi.
3. Përrjashtimisht nga paragrafi 2 i këtij neni, verifikimi i identitetit mund të bëhet në bazë të dëshmisë së personit, identiteti i të cilit është vërtetuar.
4. Me rastin e verifikimit të identitetit të personit, oficeri doganor informon personin për arsyen e verifikimit të identitetit të tij.
5. Oficeri doganor mund të mos informoj personin për arsyen e vërtetë të verifikimit të identitetit dhe qëllimin, nëse kjo mund të rrezikoj arritjen e qëllimit të mbikëqyrjes.
6. Nëse identiteti i personit nga paragrafi 1 i këtij neni nuk mund të vërtetohet në bazë të dhënave në dispozicion, identifikimi i atij personi kërkohet nga strukturat kompetente policore.

Neni 292
Verifikimi i statusit doganor dhe natyrës së mallrave

Verifikimi i statusit dhe i natyrës së mallit bëhet në zbatim të nenit 291, kur në procedurë është e nevojshme të përcaktohen karakteristikat dhe natyra e mallit dhe të përcaktohet marrëdhënia ndërmjet një personi ose ngjarje me mallin.

Neni 293**Thirrja dhe orari i thirrjes për intervistë**

1. Nëse me ligj të veçantë nuk është paraparë ndryshe, personi i cili ka gjasa të ketë informata të dobishme për zbatimin e mbikëqyrjes mund të thirret nga Dogana në intervistë për mbledhjen e të dhënave personale dhe tjera.
2. Në ftesë shënohet emri dhe adresa e njësisë organizative të Doganës, arsyeja, vendi dhe koha e ftesës.
3. Personi që i është përgjigjur thirrjes dhe refuzon të jap informacion, nuk mund të thirret përsëri për të njëjtën arsye.
4. Personi thirret në intervistë gjatë orarit administrativ të punës.
5. Nëse ekziston rreziku që mbledhja e të dhënave të vonohet, Dogana mund të ftoj të njëjtin jashtë afatit të përcaktuar në paragrafin 4 të këtij neni.

Neni 294**Forma e thirrjes**

1. Oficeri doganor thërret personin me shkrim, gojarisht ose me mjet përkatës për komunikim dhe është i obliguar që t'ia komunikojë arsyen e thirrjes. Me pëlqimin e personit mund ta shoqëroj atë në ambientet zyrtare.
2. Përjashtimisht mund të thirret personi përmes mjeteve të informimit kur kjo është e nevojshme për shkak të rrezikut të vonesës, sigurisë ose kur thirrja u drejtohet një numri më të madh të personave.
3. Me kërkesë të personit i cili është përgjigjur ftesës, lëshohet vërtetim për përgjigje ne ftesë të Doganës.

Neni 295**Dhënia e paralajmërimeve dhe urdhrave**

1. Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, oficeri doganor paralajmëron personin i cili me sjelljen, veprimin ose mosveprimin e tij mund të rrezikojë sigurinë e tij ose të një personi tjetër ose kur me arsye beson që ai person mund të kryejë ose të shtytj një person tjetër të kryejë vepër penale.
2. Oficeri doganor lëshon urdhër gjatë zbatimit të autorizimeve sipas këtij Kodi në rastet si ne vijim:
 - 2.1. kur eliminon rrezikun për jetën dhe mbikëqyrjen e mallrave;
 - 2.2. për të parandaluar kryerjen e veprës penale ose për të parandaluar rezistencën ose arratisjen e personit;
 - 2.3. për të parandaluar asgjësimin e provave dhe dëshmive që mund të shërbejnë si provë;
 - 2.4. me qëllim të kontrollit të papenguar të personave, mallrave, mjeteve të transportit, objekteve afariste, lokaleve dhe objekteve tjera që janë objekt i mbikëqyrjes, dhe
 - 2.5. në raste të tjera në përputhje me akte te veçanta.
3. Urdhri nga paragrafi 2 i këtij neni mund të lëshohet edhe për një numër më të madh të

personave.

Neni 296 **Kufizimi dhe ndalimi i veprimtarisë**

1.Përveç urdhrave nga neni 295, oficeri doganor, kur këtë e kërkojnë rrethanat e rastit, mund të kufizojë ose ndalojë përkohësisht kryerjen e veprimtarisë duke plumbosur dhe vendosur shenja në lokalet afariste, magazinat, impiantet, pjesë të impianteve, makineritë, pajisje ose ambiente të tjera apo pamundësoj përdorimin e impianteve, makinerive dhe pajisjeve të tjera për punë ose në mënyra të tjera të përshtatshme.

2.Oficeri doganor mund të urdhërojë masa për pamundësimin, parandalimin dhe zbulimin e veprimeve të paligjshme në vendet e caktuara si tregje, panaire, ekspozita, manifestime dhe vende të tjera. Në përputhje me urdhrin, janë të detyruar të veprojnë personat fizikë dhe juridikë që drejtojnë veprimtarinë e tregjeve ose që organizojnë tregti të rastit.

3.Masat nga paragrafi 2 i këtij neni mund të konsistojnë në shënjimimin dhe rrethimin fizik ose bllokimin e hyrjes në objekt, vendosjen e shenjave paralajmëruese dhe veprime të tjera që kanë për qëllim pamundësimin, parandalimin ose zbulimin e veprimeve të kundërligjshme.

4.Urdhri nga ky nen do të zgjasë deri në largimin e shkakut për të cilin është sjell, më së largu deri në tridhjetë (30) ditë nga dita e sjellës së tij.

5.Pas afatit të përcaktuar në paragrafin 4 të këtij neni Dogana sjell vendim me të cilin përcakton kushtet ligjore që duhet të përmbushen për zbatim të legjislacionit në fuqi dhe ankesa kundër këtij vendimi nuk e pezullon ekzekutimin e tij.

Neni 297 **Ndalimi i veprimtarisë që zhvillohet me media**

1.Kur e kërkojnë rrethanat e rastit Dogana, mund të parandalojë sjelljen e mëtejshme të kundërligjshme të personit fizik dhe juridik i cili porositi, ndërmjetëson ose publikon reklamë në shtyp, televizion, radio, internet dhe media të tjera ose njoftimet reklamuese në çfarëdo mënyre tjetër të disponueshme për publikun, duke lëshuar urdhër me shkrim me të cilin kufizohet ose ndalohet përkohësisht publikimi i reklamave dhe të gjitha aktiviteteve që synojnë shpalljen publike.

2.Në kuptim të këtij neni, sjellje e kundërligjshme konsiderohet kryerja ose pjesëmarrja në kryerjen e veprimtarisë së paregjistruar në pajtim me dispozitat që rregullojnë ndalimin dhe parandalimin e veprimtarisë së paregjistruar dhe reklamimin e shitjes ose disponimit tjetër të mallrave doganore në kundërshtim me kushtet, ndalesat dhe kufizimet sipas legjislacionit në fuqi.

3.Urdhri nga paragrafi 1 i këtij neni ekzekutohet me zbatim të nenit 296 dhe ndërmarrje të veprimeve tjera proporcionale, me qëllim të pamundësimin dhe parandalimit të sjelljes së kundërligjshme.

4.Kundër urdhrin nga paragrafi 1 i këtij neni mund të parashtrohet ankesë e cila nuk e pezullon ekzekutimin e tij.

5.Urdhri nga ky nen do të zgjasë deri në largimin e shkakut për të cilin është sjell, e më së largu deri në tridhjetë (30) ditë nga dita e sjellës së tij.

6. Pas afatit të përcaktuar në paragrafin 5 të këtij neni Dogana sjell vendim me të cilin përcakton kushtet ligjore që duhet të përmbushen për zbatim të legjislacionit në fuqi dhe ankesa kundër këtij vendimi nuk e pezullon ekzekutimin.

Neni 298 **Lëshimi i urdhrit**

1. Nëse oficeri doganor konstaton se janë shkelur dispozitat e ligjeve dhe rregullave të veçanta të nxjerra në bazë të tyre, përveç dhënies së urdhrave nga neni 295, 296 dhe 297 dhe varësisht nga rrethanat e rastit lëshon urdhër me të cilin mund të:

- 1.1. urdhërojë që parregullsitë e vërtetuara të eliminohen brenda një periudhe të caktuar;
- 1.2. urdhërojë kthimin e mjeteve të përfituara në mënyrë të paligjshme;
- 1.3. ndalojë zbatimin e veprimeve që janë në kundërshtim me legjislacionin doganor ose ligjet e veçanta;
- 1.4. merr masa të tjera, përkatësisht të kryejë veprime të tjera për të cilat është i autorizuar me legjislacionin doganor ose ligje të veçanta.

2. Urdhrit nga paragrafi 1 i këtij neni, oficeri doganor lëshon pa vonesë, më së voni në afat prej tridhjetë (30) ditë nga dita e përfundimit të mbikëqyrjes.

3. Kundër urdhrin nga paragrafi 1 i këtij neni mund të parashtrohet ankesë, e cila nuk e pezullon ekzekutimin e tij.

Neni 299 **Mos zbatimi i urdhrin**

Nëse personi ndaj të cilit është lëshuar urdhri nuk vepron sipas urdhrin nga neni 295, 296, 297 dhe 298, inicohet procedura kundërvajtëse, përkatësisht penale, varësisht nga kualifikimi i veprës sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 300 **Forma e urdhrave**

1. Paralajmërimet dhe urdhrat jepen gojarisht, me shkrim ose në mënyrë tjetër të përshtatshme duke përdorur sinjale drite dhe zanore, me shenja, me dorë dhe në mënyrë tjetër.
2. Kushtet dhe mënyrat e dhënies dhe zbatimit të paralajmërimeve dhe urdhrave i përcakton drejtori të përgjithshëm me akt të brendshëm.

Neni 301 **Kufizimi i përkohshëm i lirisë së lëvizjes**

1. Për të zbatuar mbikëqyrjen, oficeri doganor mund të kufizojë përkohësisht hyrjen ose lëvizjen në vendin e mbikëqyrjes ose të ndalojë personat.
2. Kufizimi i përkohshëm i hyrjes ose i lëvizjes në vendin e mbikëqyrjes nuk mund të zgjasë më shumë se koha e nevojshme për arritjen e qëllimit për të cilin është zbatuar kompetenca.
3. Ndalimi i personit në vendin e mbikëqyrjes nuk mund të zgjasë më shumë se realizimi i qëllimit për të cilin është ushtruar autorizimi dhe më së shumti gjashtë (6) orë. Nëse ekzistojnë arsyet për ndalim të përkohshëm të personit për më shumë se gjashtë (6) orë, pa vonesë njoftohet struktura kompetente hetimore e Doganës për zbatimin e legjislacionit në fuqi.

Neni 302

Kontrolli i personave

1. Personi i cili hyn, hyn tranzit apo del nga territori doganor i Republikës së Kosovës, është i obliguar të deklaroj mallrat që i bart me vete dhe me kërkesë të oficerit doganor, të përgjigjet në pyetjet të cilat ndërlidhen me rrugëtimin, bagazhin dhe gjërat tjera që i bart me vete, dhe nëse kërkohet për kontroll, t'i paraqes ato në vendin dhe mënyrën e kërkuar nga Dogana.
2. Oficeri doganor mund të kontrolloj personin për qëllim të zbatimit të mbikëqyrjes doganore.
3. Kontrolli i një personi përfshin ekzaminimin e çdo gjëje që personi mban në trup ose me vete gjatë të cilit përcaktohet nëse janë objekt i veprimeve të dënueshme për zbatimin e të cilave përgjegjëse është Dogana.
4. Kontrollin mund ta kryejnë vetëm oficerët doganor të së njëjtës gjini me personin që kontrollohet, kurse kontrolli i të miturit mund të bëhet vetëm në prani të prindit ose kujdestarit të miturit. Nëse nuk mund të sigurohet prania e prindit ose kujdestarit, ose nëse ata refuzojnë të marrin pjesë në kontroll, kontrolli bëhet në prani të një profesionisti të organit kompetent të mirëqenies sociale.
5. Përjashtimisht, kur është i nevojshëm kontrolli urgjent i personit për ndalimin e armëve ose sendeve të përshtatshme për sulm ose vetëlëndim, kontrollin mund ta bëjë personi i gjinisë të kundërt.
6. Në rast të dyshimit se malli me të cilin është kryer kundërvajtja doganore, gjegjësisht objekt i veprës penale është i fshehur në trupin e personit, njoftohen strukturat hetimore të Doganës, të cilat e njoftojnë Prokurorin që të autorizoj kontrollin në institucionet shëndetësore sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 303

Ekzaminimi i mallrave

1. Oficeri doganor gjatë zbatimit të mbikëqyrjes doganore mund ti ekzaminoj dhe kontrolloj mallrat.
2. Personat nga neni 302 dhe të gjithë personat e tjerë që gjenden në vendin e zbatimit të mbikëqyrjes janë të detyruar t'i mundësojnë oficerit doganor që pa pengesë të kryej ekzaminimin dhe kontrollin e mallit.
3. Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohen rregullat shtesë për ekzaminimin e mallrave të cilat kanë formë të veçantë të transportimit.

Neni 304

Marrja e mostrave

1. Në zbatim të nenit 303, oficeri doganor mund të marrë mostra të mallit me qëllim të kryerjes së analizës ose ekzaminimit tjetër përkatës.
2. Procedura për marrjen e mostrave përcaktohet me akt nënligjor të miratuar nga Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 305

Malli i braktisur

1. Oficeri doganor mund të kontrolloj mallin edhe në rast se nuk mund të lidhet me ndonjë person duke e konsideruar atë si mall të braktisur.

2. Nëse me ligj të veçantë nuk është përcaktuar ndryshe, Dogana me qëllim të rregullimit të statusit të mallit nga paragrafi 1 të këtij neni, ndërmerr të gjitha masat e nevojshme, përfshirë shitjen, përdorimin për nevoja të veta ose dhënien si donacion. Mallrat shkatërrohen nëse, sipas legjislacionit në fuqi, ato nuk mund të tregtohen në Republikën e Kosovës.

Neni 306

Monitorimi, ndalimi, inspektimi dhe kontrolli i mjeteve të transportit

1. Oficeri doganor gjatë zbatimit të mbikëqyrjes në çdo kohe dhe vend mund të monitoroj, ndalojë, përcjell ose ndjek, ekzaminoj dhe kontrollojë të gjitha mjetet e transportit të cilat:

1.1. hyjnë apo dalin nga territori doganor i Republikës së Kosovës;

1.2. qarkullojnë në brendi të territorit doganor;

1.3. janë brenda hapësirës së miratuar nga Dogana;

1.4. arrijnë ose largohen nga aeroporti;

1.5. arrijnë ose largohen nga një magazinë doganore ose zonë e lirë e miratuar.

2. Personat të cilët drejtojnë mjetet e transportit për të cilët zbatohen autorizimet nga paragrafi 1 i këtij neni janë të detyruar të ndalen në vendin që i përcakton oficeri doganor duke i dhënë shenjat e përcaktuara me urdhëresën nga paragrafi 8 i këtij neni dhe me kërkesë të oficerit doganor duhet t'i sigurojë të gjitha informacionet e nevojshme dhe t'i paraqes mallin që transportojnë ose bartin.

3. Ekzaminimi i mjetit transportues nënkupton kontrollimin e hapësirës dhe të gjitha gjërave që gjenden në të, duke përfshirë dhënien e urdhrit për hapjen e hapësirave ose kontejnerit i cili është i mbyllur.

4. Nëse nga kontrolli i mjetit të transportit, ekziston dyshimi për shkelje të dispozitave nga ky Kod, oficeri doganor ka të drejtë të kontrollojë të gjitha pjesët e mjeteve të transportit, duke përfshirë mallrat që gjenden në të dhe duke përdorur pajisje teknike ka të drejtë të çmontoj pjesë të veçanta të mjetit të transportit. Nëse është e nevojshme, një ekspert thirret për të ofruar ndihmë profesionale.

5. Nëse pas kontrollit dhe çmontimit të mjeteve të transportit konstatohet se nuk ka pasur shkelje të ligjit, mjetet e transportit do të kthehen në gjendjen fillestare dhe oficeri doganor përpilon procesverbal.

6. Oficeri doganor mund të ndalojë mjetet e transportit deri në përfundimin e hetimeve ose procedurës kundërvajtëse, pagesën e shpenzimeve të shkaktuara në procedurën e kontrollit doganor duke përfshirë shpenzimet e transportit të mallrave deri në vendin e strehimit të tyre sipas urdhrit të oficerit doganor.

7. Nëse mjetet e transportit janë përshtatur për të fshehur mallra, ato ndalen deri sa nga shfrytëzuesi i mjetit të kryhet asgjësimi i hapësirës së punuar enkas për atë qëllim.

8. Mënyra dhe forma e ndalimit të mjeteve të transportit nga oficeret doganor përcaktohet me akt të brendshëm të Drejtorit të Përgjithshëm.

9. Rastet kur duhet paguar shpenzimet e kontrollit sipas këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 307**Kontrollimi i aeroportit dhe aeroplanit**

1. Oficeri doganor kërkon nga kapiteni i aeroplanit të mundësoj, në çdo kohë dhe në çdo vend, hyrjen në aeroplan dhe kontrollimin e:

1.1. aeroplanit dhe mallrave që transportohen me të, dhe

1.2. dokumentet që kanë të bëjnë me aeroplanin, mallrat dhe udhëtarët.

2. Oficerit doganor, në çdo kohë i lejohet qasja nga nëpunësi i aeroportit, që të hyjë dhe të inspektoj dhe kontrolloj në aeroport, ndërtesat dhe mallrat në to, të bëjë kopje dhe të marrë dokumente dhe të dhëna të mbajtura nga zyrtari i aeroportit në përputhje me legjislacionin doganor.

3. Kompania ajrore e cila operon në ambientet e aeroportit dhe jashtë saj, me kërkesë të Oficerit doganor obligohet si në vijim:

3.1. të përcjellë të dhënat e kërkuara, për çdo mjet ajror që mbërrin apo niset nga aeroporti;

3.2. të përcjellë të dhënat e kërkuara, që lidhen me pasagjerët për çdo mjet ajror që mbërrin apo niset nga aeroporti; dhe

3.3. t'i dorëzoi Oficerit doganor sipas kërkesës kopje dhe të nxjerrë ekstrakte nga ato shënime apo dokumente.

Neni 308**Hyrja, inspektimi dhe kontrolli i objekteve afariste, lokaleve dhe objekteve**

1. Për zbatimin e mbikëqyrjes doganore, oficeri doganor në çdo kohë kur ato janë të hapura mund të hyjë, inspektoj dhe kontrolloj, objektet afariste, lokalet, tokën dhe objektet tjera përcjellëse.

2. Oficeri doganor kërkon nga personat përgjegjës hapjen e tyre dhe nëse janë të mbyllura të vendos shenja doganore deri sa hapen për kontroll.

3. Lokalet afariste në kuptim të paragrafit 1 të këtij neni konsiderohen edhe objektet e banimit të përcaktuara si seli e personit juridik ose fizik që kryen veprimtari ose nëse shfrytëzohen si objekt afarist.

4. Para hyrjes dhe kontrollit nga paragrafi 1 i këtij neni, oficeri informon personin përgjegjës dhe kërkon të jetë i pranishëm gjatë kontrollit. Përrjashtimisht, nëse rrethanat e veçanta e kërkojnë këtë, personi përgjegjës mund të njoftohet nga oficeri doganor pas hyrjes dhe fillimit të kontrollit. Arsyet për hyrje dhe fillim të kontrollit pa njoftim paraprak evidentohen në procesverbal sipas paragrafit 6 të këtij neni.

5. Inspektimi dhe kontrolli i objekteve dhe lokaleve të tjera nga ato të përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni, bëhet sipas legjislacionit në fuqi.

6. Për veprimet nga ky nen, oficeri doganor përgatitë raport.

Neni 309**Kërkesat për transfere bankare**

1. Oficeri doganor kërkon nga bankat komerciale dhe institucionet tjera financiare të dhënat për transferet e kryera nga subjekti që ndërlihen me importin dhe eksportin e mallrave.

2. Kërkesa bëhet me shkrim dhe duhet të jete e autorizuar dhe të përmbajë të dhënat që kërkohen.

3. Te dhënat e pranuar trajtohen me konfidencë dhe përdoren vetëm për qëllimin për të cilin është parashtruar kërkesa.

4. Bankat komerciale dhe institucionet tjera financiare janë të obliguara që këto të dhëna t'i dorëzojnë Doganës në afat prej tridhjetë (30) dite nga dita e parashtrimit të kërkesës, përveç kur arsyetohet shtyrja e këtij afati edhe për tridhjetë (30) ditë të tjera.

5. Struktura kompetente për autorizim të kërkesës nga paragrafi 2 i këtij neni caktohet me akt të brendshëm të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 310

Ndalimi i përkohshëm i mallrave dhe mjeteve monetare

1. Oficeri doganor mund në të gjitha procedurat doganore të ndaloj mallin, qarkullimi i të cilit është i ndaluar, kufizuar, për të cilin nuk janë paguar detyrimet doganore ose është paraparë masë e detyrueshme e konfiskimit të mallit.

2. Oficeri doganor gjatë zbatimit të mbikëqyrjes mund të ndaloj mallra të tjera që janë objekt i veprimeve të kundërligjshme sipas legjislacionit në fuqi.

3. Nëse me ligj të veçantë nuk është paraparë ndryshe, malli nga paragrafi 2 i këtij neni mund të ndalet përkohësisht për të siguruar mbledhjen e borxhit doganor i shkaktuar si rezultat i trajtimit të kundërligjshëm të mallrave sipas paragrafit 1 të këtij neni.

4. Oficeri doganor për qëllime të hetimit doganor, mbledhjes së provave dhe verifikimit të statusit të mallrave, mund ti ndaloj ato për një periudhë deri në tridhjetë (30) ditë.

5. Afati sipas paragrafit 4 të këtij neni mund të zgjatet edhe për tridhjetë (30) ditë të tjera, pas së cilës periudhë nxjerrët vendim për lirim të mallit ose inicohet procedura kundërvajtëse ose penale.

6. Oficeri doganor mund të ndaloj mjetet monetare vendase ose të huaja në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Neni 311

Ndalimi i dokumenteve

1. Oficeri doganor mund të ndalë ose ndaloj përkohësisht disponimin e dokumenteve dhe mbajtësit e këtyre të dhënave nga neni 290 të këtij Kodi, për një periudhë jo më të gjatë se tridhjetë (30) ditë.

2. Kur kjo është e nevojshme me qëllim të sigurimit të provave, konstatimit të parregullsive ose nëse personi që disponon me to i ka shfrytëzuar dokumentet dhe mbajtësit e të dhënave nga paragrafi 1 i këtij neni për të shkelur dispozitat doganore, ose nëse i ka siguruar duke shkelur këto dispozita, ato mund të ndalen deri në përfundimin e procedurës së kontrollit.

3. Personi të cilit i janë ndaluar përkohësisht dokumentet dhe mbajtësit e tyre, mund të kërkoj që të njëjtat ti kthehen para skadimit të afatit të ndalimit të tyre apo disponimit, nëse vërteton se ato janë të nevojshme për veprimtarinë e tij.

4. Për kërkesën nga paragrafi 3 i këtij neni struktura përkatëse e Doganës nxjerr vendim në afat prej dhjetë (10) ditë nga dita e paraqitjes së kërkesës.

Neni 312

Vërtetimi për ndalim të përkohshëm

- 1.Për ndalim të përkohshëm të mallit, mjeteve monetare vendore dhe të huaja, dokumenteve dhe mbajtësit e të dhënave, lëshohet vërtetim.
- 2.Vërtetimi përmban karakteristikat themelore të mallit të ndaluar përkohësisht, mjeteve monetare vendore dhe të huaja, dokumenteve dhe mbajtësit e të dhënave, me të cilat mund të identifikohen, dhe të dhënat për personin të cilit i janë ndaluar.
- 3.Pas dhënies së vërtetimit për ndalim të përkohshëm të mallit nga paragrafi 3 i nenit 310, struktura kompetente e Doganës në afat prej tridhjetë (30) ditë me vendim cakton afatin e ndalimit të mallit deri në përfundim të procedurës dhe pagesën e detyrimeve të importit. Në rast të depozitimit të garancionit në shumën e borxhit doganor, malli i ndaluar i kthehet personit.

Neni 313

Përdorimi i mjeteve shtrënguese

- 1.Oficeri doganor gjatë zbatimit të mbikëqyrjes doganore, mund të përdorë mjete shtrënguese vetëm nëse ka trajnimin e nevojshëm në përputhje me programin e paraparë të trajnimit për ndalim dhe arrestim.
- 2.Trajnimi për oficerët doganor nga paragrafi 1 i këtij neni organizohet në institucionet e specializuara shtetërore në Republikën e Kosovës sipas planit të përbashkët të trajnimeve.

Neni 314

Mjetet e shtrëngimit

1. Oficeri doganor nga paragrafi 1 i nenit 313 mund të përdorë mjete shtrënguese në pajtim me legjislacionin doganor dhe legjislacionin në fuqi për zbatuesit e ligjit.
2. Mjetet e shtrëngimit në kuptim të këtij Kodi janë forca fizike, shufra zyrtare, spreji, mjetet pranguese, mjetet për ndalimin e automjeteve dhe armët e zjarrit.
3. Oficeri doganor pushon së përdoruri mjetet e shtrëngimit menjëherë pas përfundimit të shkaqeve për të cilat është përdorur mjete të shtrëngimit.
4. Mjetet e shtrëngimit përdoren pas paralajmërimit paraprak, përveç nëse ka gjasa që paralajmërimi paraprak të rrezikoj arritjen e qëllimit.
5. Procedura dhe mënyra e përdorimit të mjeteve të shtrëngimit zbatohet përshtatshëm në pajtim me rregullat në fuqi që vlejné për zyrtarët e Policisë së Kosovës.

Neni 315

Pajisja me armë zjarri

- 1.Oficeri doganor është i autorizuar të mbajë armë zjarri dhe municion në tërë territorin e Republikës së Kosovës.
- 2.Oficeri doganor është i autorizuar të mbajë armë zjarri dhe municion gjatë kryerjes së detyrës në uniformë dhe me rroba civile.
- 3.Kushtet për pajisje, mënyra e mbajtjes dhe përdorimit të armëve të zjarrit përcaktohet me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm dhe legjislacionin në fuqi.
- 4.Lloji i armëve të zjarrit dhe i municionit të përdorur nga oficerët doganor, përcaktohet sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 316

Mbledhja e detyrueshme

1. Kur borxhi doganor që duhet paguar sipas këtij Kodi, nuk shlyhet brenda afatit të caktuar, Dogana ne zbatim të nenit 80 të këtij Kodi, zbaton drejtpërdrejt masat e sigurimit të pagesës dhe procedurën e mbledhjes së detyrueshme të borxhit.

2. Masat për sigurimin e pagesës që ndërmerren nga Dogana përfshijnë:

2.1. Vendosjen e pezullimit të aktiviteteve të import/eksport deri në përmbushje të borxhit doganor;

2.2. ndalimin dhe konfiskimin e mallit i cili është deklaruar/importuar pas vendosjes së pezullimit në import sipas nën paragrafit 2.1 të këtij neni;

2.3. ndalimin dhe konfiskimin e çdo malli, prone, automjeti dhe pasurie tjetër, qoftë të tundshme, patundshme, të prekshme ose të paprekshme, që është në emrin personal apo në emër të biznesit të obliguesit doganor;

2.4. parandalimin e obliguesit doganor që të tregtojë me anë të llogarisë bankare afariste në emrin personal, duke përfshirë anëtarët e bordit dhe personat përgjegjës, apo në emër të biznesit të tyre.

Neni 317

Procedura e ekzekutimit dhe kufizimet ne mbledhjen e detyrueshme

1. Me qëllim të ekzekutimit të masës së konfiskimit, Dogana i dorëzon njoftimin për konfiskim obliguesit doganor, si dhe punëdhënësit, bankave, institucioneve të tjera financiare apo autoriteteve publike që kanë në kontroll ose posedim pasurinë që i përket obliguesit doganor, ose personit që ka një detyrim ndaj obliguesit doganor në kohën kur lëshohet njoftimi.

2. Masa e konfiskimit sipas këtij Neni është masë e vazhdueshme, nga koha e njoftimit dhe e cila regjistrohet si borxh doganor në regjistrat përkatës të pengut, deri në datën në të cilën borxhi doganor dhe të gjitha shtesat dhe përlogaritjet, shlyhen plotësisht.

3. Në rast se obliguesi doganor është në marrëdhënie pune, Dogana i dorëzon njoftimin për konfiskim punëdhënësit i cili ka për detyrë të ndal pagën dhe bart mjetet tek Dogana.

4. Njoftimi për konfiskim përmban:

4.1. obliguesin doganor të cilit i konfiskohet pasuria;

4.2. vendndodhjen e pasurisë, dhe

4.3. shumën e borxhit doganor.

5. Në rastet kur pasuria mbi të cilën është vendosur masa e konfiskimit nuk është e mjaftueshme për të shlyer borxhin doganor, Dogana më vonë dhe sa here është e nevojshme mundet të vazhdojë vendosjen e masave të konfiskimit mbi pasuri të tjera, deri sa borxhi doganor dhe të gjitha shtesat dhe përlogaritjet shlyhen plotësisht.

6. Çdo person në posedim të pasurisë që i nënshtrohet masës së konfiskimit, me kërkesë të Doganës, dorëzon pasurinë e tillë në Doganë, përveç asaj pjese të pasurisë e cila në kohën e kërkesës, i nënshtrohet ekzekutimit sipas një procedure gjyqësore.

7. Dogana mund të lëshoj urdhër për obliguesin doganor që të jap deklaratë nën betim për

pasuritë që janë në pronësi të obliguesit.

8.Çdo person i cili kundërshton ose refuzon të dorëzojë pasurinë që i nënshtrohet masës së konfiskimit, mban përgjegjësi personale në formën e një detyrimi ndaj Doganës, në shumën e barabartë me vlerën e pasurisë që nuk është dorëzuar. Vendosija e këtij sanksioni nuk e liron obliguesin doganor për të cilin është ushtruar masa e konfiskimit.

9.Përveç detyrimit personal, personi nga paragrafi 8 i këtij neni i nënshtrohet sanksioneve tjera të parapara me këtë Kod.

10.Dogana mund të shesë në ankand publik çdo pasuri të konfiskuar në përputhje me këtë nen.

11.Vetëm pasuria e cila është e nevojshme dhe e mjaftueshme për të shlyer borxhin doganor mund t'i nënshtrohet masës së konfiskimit.

12.Pasuritë në vijim përjashtohen nga masa e konfiskimit:

12.1.pagesat ushqimore për fëmijë dhe pagesat sociale;

12.2.veshmbathja themelore plaçkat personale bazë;

12.3.ushqimi bazë;

12.4.mobilet bazë, dhe

12.5. çdo pasuri tjetër e specifikuar në aktin nënligjor të nxjerrë në zbatim të këtij neni.

13. Procedura e ndalimit, konfiskimit, shitjes dhe përcaktimi i strukturave kompetente në Doganë për mbledhje të detyrueshme, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 318

Mbikëqyrja e brendshme dhe kontrolli i brendshëm

1.Dogana kryen mbikëqyrje të brendshme mbi ligjshmërinë e punës dhe zbatimin e drejtë të dispozitave nga kompetencat e saj, me qëllim të eliminimit të parregullsive të konstatuara dhe standardizimit të praktikave të punës.

2.Dogana kryen kontroll të brendshëm me qëllim të zbulimit, konstatimit dhe parandalimit të shkeljeve të ligjshmërisë së punës dhe rregullave të shërbimit nga oficeret doganor dhe punonjësit tjerë.

3. Për zbatimin e punës së mbikëqyrjes dhe kontrollit të brendshëm zbatohen kompetencat doganore të përcaktuara me legjislacionin doganor dhe ligjet tjera të veçanta.

4.Procedura e mbikëqyrjes së punës dhe kontrollit të brendshëm përcaktohen me akt të brendshëm të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 319

Verifikimi i statusit doganor të mallit nga operatorët publik dhe privat

1. Dogana me qëllim të sigurimit të mbledhjes së detyrimeve të importit, kërkon nga operatorët publik dhe privat të cilët ofrojnë shërbime në fusha të ndryshme sipas legjislacionit në fuqi, të verifikojnë statusin doganor të mallrave doganore.

2. Në rast kur malli ka status jo vendor, operatorët publik dhe privat nuk do t'i ofrojnë shërbime

poseduesit të mallit doganor deri sa personi të zbatoj formalitetet doganore, siç parashihen me dispozitat e këtij Kodi.

3. Dogana me qëllim të zbatimit të paragrafit 2 dhe 3 të këtij neni, do të shkëmbej te dhënat me operatorët publik dhe privat nëpërmjet sistemit elektronik të miratuar nga Qeveria.

4. Rregullat e hollësishme procedurale, mënyra e shkëmbimit të dhënave, masat e kontrollit dhe mbikëqyrja e zbatimit të këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë i cili propozohet nga ministria përgjegjëse për Financa.

KAPITULLI VII MARRËDHËNIA E PUNËS SË OFICERËVE DOGANOR

Neni 320 Rregullimi i marrëdhënies së punës

1. Dogana punëson:

- 1.1. oficer doganor;
- 1.2. nëpunës civil, dhe
- 1.3. nëpunës teknik dhe mbështetës.

2. Marrëdhënia e punës për kategoritë e të punësuarve në Doganë sipas paragrafit 1 të këtij neni, rregullohet në pajtim me dispozitat e këtij Kodi.

3. Për çështje tjera nga marrëdhënia e punës zbatohen përshtatshëmrisht dispozitat e legjislacionit në fuqi, nëse me këtë Kod nuk është caktuar ndryshe.

Neni 321 Kërkesat e përgjithshme për punësim

1. Punësimi në Doganë bëhet duke u bazuar në legjislacionin doganor, ligje të veçanta dhe në pajtim me parimet e meritës, aftësisë profesionale, paanshmërisë, mundësive të barabarta, mos-diskriminimit dhe përfaqësimit të barabartë, përmes konkursit të hapur dhe publik.

2. Kandidati që i nënshtrohet procesit të rekrutimit për oficer doganor duhet t'i plotësoj këto kushte të përgjithshme:

- 2.1. të jetë shtetas i Republikës së Kosovës;
- 2.2. të ketë zotësi të plotë për të vepruar;
- 2.3. të jetë në gjendje të mirë shëndetësore, fizike dhe i aftë për të kryer detyrën për pozitën e caktuar, bazuar në dëshmitë nga autoritetet përkatëse;
- 2.4. të mos jetë i dënuar me vendim të formës së prerë për kryerjen e një vepre penale me dashje,
- 2.5. të mos ketë në fuqi masë disiplinore për shkelje të rëndë në institucion publik dhe
- 2.6. të ketë integritet personal dhe vlera të larta etike.

Neni 322

Rekrutimi

1. Në përputhje me legjislacionin doganor dhe ligjet tjera të veçanta, vendet e lira plotësohen përmes konkursit të hapur dhe publik.
2. Shpallja e procedurës së rekrutimit bëhet nga njësia përgjegjëse e BNj-së, si dhe me mjete të tjera të përshtatshme të informimit.
3. Kandidati i përzgjedhur i nënshtrohet verifikimit të dhënave nga Dogana. Në rast të mospërputhjes së të dhënave të paraqitura dhe atyre të verifikuara, kandidati konsiderohet si i pasuksesshëm në procesin e rekrutimit dhe kandidati i parë i renditur më poshtë përzgjidhet përshtatshëm.
4. Kandidati i pakënaqur me rezultatet e rekrutimit nga Dogana, mund të ushtroj ankesë sipas procedurës së përcaktuar me nenin 339 paragrafi 1 të këtij Kodi.
5. Rregullat procedurale, komisioni, llojet e testimeve, kërkesat dhe kriteret shtesë si dhe çështjet tjera lidhur me rekrutimin sipas këtij neni, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrisë së Financave me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 323

Periudha provuese dhe kontrata e punës

1. Kandidati i përzgjedhur përmes procedurës të rekrutimit, nënshkruan kontratë të përkohshme për fazën e trajnimit themelor për kadet doganor sipas kriterëve të kalueshmërisë.
2. Kadeti doganor i cili me sukses përfundon fazën e trajnimit teorik në minimum prej shtatëdhjetë përqind (70%) të rezultatit i nënshtrohet fazës së trajnimit praktik në operativë dhe kryen të gjitha trajnimet e parapara për pozitën e tij.
3. Pas përfundimit me sukses të trajnimit praktik dhe trajnimeve profesionale, kadeti nënshkruan kontratën e punës pa afat në pozitën oficer doganor.
4. Rregullat procedurale, kohëzgjatja e trajnimit teorik dhe praktik, trajnimet profesionale dhe kriteret tjera nga ky nen, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrisë së Financave, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 324

Paga dhe Kompensimet

1. Paga dhe kompensimi për oficerët doganor bazohen në kushtet e veçanta nën të cilat ata i kryejnë detyrat e tyre. Paga e oficerëve doganor ndryshon duke u bazuar në faktorët përfshirës, por pa u kufizuar vetëm me gradën dhe kohëzgjatjen e shërbimit.
2. Si shtesë e pagës bazë, oficerët doganor në mënyrë të ligjshme marrin lloje të shtesave, kompensime, benificione dhe shpërblime për zbulime dhe performancë. Pagesat e tilla shtesë bazohen në faktorët duke përfshirë, por pa u kufizuar vetëm në detyrat e rrezikshme, punën jashtë orarit, orarin e punës me ndërrime, kujdestari punën gjatë festave ose ditëve të tjera që janë ditë pushimi, caktimin në punë të veçanta dhe për shkathtësi të veçanta.
3. Paga bazë dhe çdo shtesë ose kompensim i autorizuar caktohet me akt nënligjor të Ministrisë së Financave, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 325 Avancimet

1. Avancimet në Doganë janë vertikale dhe horizontale.
2. Avancimi vertikal nënkupton ngritjen në gradë nga një nivel më i ultë në një nivel më të lartë, dhe bazohet në plotësimin e kushteve të kërkuara për pozitat e caktuara dhe realizohet përmes konkursit të brendshëm.
3. Avancimi horizontal nënkupton ngritje nga një nivel financiar më i ulët në një nivel më të lartë brenda të njëjtës gradë.
4. Procedurat dhe kriteret e avancimit sipas këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 326 Emërimet e përkohshme

1. Pozita e lirë e punës apo pozita e re e krijuar mund të plotësohet me anë të emërimit të përkohshëm të oficerit doganor në atë pozitë deri në dymbëdhjetë (12) muaj, me kusht që oficeri doganor plotëson të gjitha kriteret e pozitës, për t'u emëruar përkohësisht në atë pozitë.
2. Emërimi i përkohshëm bëhet nëse:
 - 2.1. kërkohet për nevojat e plotësimit të pozitës së caktuar;
 - 2.2. oficeri doganor që mban atë pozitë mungon mbi tridhjetë (30) ditë, dhe
 - 2.3. për raste të tjera sipas legjislacionit në fuqi.
3. Emërimi i përkohshëm mund të bëhet vetëm nga një nivel/gradë më e ulët në një nivel/gradë më të lartë.
4. Gjatë kohës së emërimit të përkohshëm, oficeri doganor i emëruar përkohësisht, gëzon të drejtën e pagës dhe shtesave tjera për atë pozitë.
5. Me rastin e përfundimit të emërimit të përkohshëm, oficeri doganor i emëruar përkohësisht në një pozitë tjetër, rikthehet në pozitën e tij të mëparshme.
6. Rregullat procedurale për emërimet e përkohshme përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit të Financave, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 327 Transferimi

1. Oficeri doganor mund të transferohet në pozitë ekuivalente me pozitën që e mban përmes transferit të rregullt në një pozitë ekuivalente pa afat ose për një periudhë të përkohshme deri në dymbëdhjetë (12) muaj.
2. Transferi arsyetohet dhe bazohet në kriteret si në vijim:
 - 2.1. nevojën e shërbimit për transfer duke arsyetuar qëllimin dhe rezultatet e pritura;
 - 2.2. përshtatshmërinë për realizimin e transferit duke u bazuar në aftësitë dhe shkathtësitë e oficerit doganor për të realizuar sa më mirë qëllimin e transferit;

2.3. trajnimet minimale të nevojshme për pozitën e caktuar; dhe

2.4. profilin e oficerit doganor të dhënë nga burimet njerëzore; dhe

2.5. të ketë parasysh koston financiare të ndërlidhur me mbulimin e shpenzimeve të udhëtimit.

3. Oficeri doganor mund të transferohet me transfer të rregullt në një pozitë tjetër ekuivalente duke u bazuar në nevojat e Doganës ose me kërkesë të oficerit doganor.

4. Pas përfundimit të periudhës së përkohshme të transferit, oficeri doganor kthehet në pozitën e tij të mëparshme.

5. Rregullat procedurale dhe kriteret tjera lidhur me transferimin e oficerëve doganor përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 328 **Riorganizimi**

Në rast të nevojës për riorganizim institucional, oficerit doganor që përfshihen në riorganizim, i ruhet grada dhe paga, pavarësisht se në cilën pozitë caktohet.

Neni 329 **Vlerësimi i rezultateve në punë**

1. Dogana vlerëson performancën e oficerit doganor në baza periodike, dhe rezultati merret parasysh për:

1.1. identifikimin e nevojave për trajnim;

1.2. avancimin apo degradimin dhe

1.3. identifikimin e kushteve për transfer

2. Vlerësimi i paraprindë analiza periodike lidhur me përmbushjen e objektivave dhe detyrave të përcaktuara me plan, raportimit të sfidave dhe raportimeve përkatëse.

3. Me rastin e identifikimit të mangësive nga mbikëqyrësi i drejtpërdrejtë në përmbushjen e objektivave dhe detyrave, oficeri doganor njoftohet me shkrim për evidencat dhe rekomandimet që duhet të përmbushen brenda afatit të caktuar.

4. Rregullat procedurale dhe kriteret tjera lidhur me vlerësimin e rezultateve në punë përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 330 **Orari i punës dhe pushimet**

1. Orari i punës në Doganë përcaktohet me akt nënligjor, përfshirë këtu orarin e rregullt të punës, punën me ndërrime dhe normën e lejuar për punë jashtë orarit të punës.

2. Oficeri doganor ka pushim vjetor njëzetë (20) ditë pune dhe për çdo dy (2) vjet përvojë pune i shtohet një (1) ditë.

3. Oficerit doganor mund t'i jepet pushim pa pagesë me apo pa ndërprerje për një periudhë deri në një (1) vit. Kërkesa për pushim pa pagesë shqyrtohet nga Komisioni i formuar nga drejtori i përgjithshëm dhe mund të jepet vetëm për raste të veçanta si ne vijim:

- 3.1.në rast sëmundjeve ose shërim jashtë vendit;
 - 3.2.për kujdesin ndaj anëtarit të ngushtë të familjes, për shkak të sëmundjes;
 - 3.3.me qëllim të shkollimit brenda dhe jashtë shtetit, dhe
 - 3.4.dhënia e provimeve ose përfundimit të shkollimit që është në interes të Doganës së Kosovës.
- 4.Rekomandimi nga komisioni duhet te aprovohet nga Drejtori i Përgjithshëm.
- 5.E drejta për pushim pa pagesë deri në një (1) vit, nuk lejohet me tepër se një herë brenda dhjetë (10) vjetëve të pandërprera të punës në Doganë, përjashtimisht nën paragrafit 3.1 të këtij neni.
- 6.Oficeri doganor ka të drejtë të pushimit mjekësor dhe pushimeve tjera të veçanta sipas legjislacionit në fuqi.
- 7.Orari i punës përcaktohet me vendim të Drejtorit të Përgjithshëm.
- 8.Rregullat procedurale, kriteret dhe llojet e pushimeve, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 331

Emërimi dhe mandati i pozitave drejtuese

1. Pozitat drejtuese në Doganë ndahen dhe përfshijnë dispozitat si në vijim:
 - 1.1. Drejtori i Përgjithshëm i Doganës;
 - 1.2. Drejtorët e Drejtorive;
 - 1.3.Drejtorët e Departamenteve Qendrore;
 - 1.4.Drejtorët e Departamenteve Rajonale.
- 2.Emërimi në pozitat e përcaktuara në nën paragrafët 1.1, 1.2, 1.3 dhe 1.4 ë këtij neni bëhet në përputhje me procedurat e rekrutimit të përcaktuara me nenin 268 dhe 322 përmes një konkursi të jashtëm me mandat katër (4) vjeçar, me mundësi vazhdimi.
- 3.Përjashtimisht paragrafit 2 të këtij neni, në rastet kur Drejtori i Përgjithshëm e sheh të nevojshme emërimi i pozitave të përcaktuara në nën-paragrafin 1.2, 1.3, dhe 1.4 të këtij neni mund të bëhet përmes:
 - 3.1konkursit të brendshëm; ose,
 - 3.2rizgjedhjes, përmes vazhimit të mandatit.
- 4.Përjashtimisht Drejtorit të Përgjithshëm mandati i të cilit është i përcaktuar se kur përfundon, të gjitha pozitatve të tjera drejtuese sipas nën paragrafeve 1.2, 1.3 dhe 1.4 të këtij neni u përfundon mandati një (1) vit pas hyrjes në fuqi të këtij Kodi.
- 5.Pas një (1) viti, për përzgjedhjen e pozitave të tjera drejtuese, Drejtori i Pergjithshem i Doganes vepron në përputhje me këtë nen.
6. Stafi i Doganës që mban pozitat drejtuese në Doganë, të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij

neni, vazhdojnë të mbajnë ato pozita edhe një (1) vit pas hyrjes në fuqi të këtij Kodi. Në rast të sistemimit në një pozitë më të ulët në Doganë, sipas dispozitave të këtij Kodi, ky staf vazhdon të marrë vlerën e njëjtë të pagës (vlerë të njëjtë monetare) gjatë marrëdhënies së punës në Doganë, nëse pozita e mbajtur ka pagë më të ulët (vlerë më të ulët monetare) sesa vlera e pagës sipas këtij paragrafi.

7. Pozitave drejtuese sipas nën paragrafeve 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 të këtij neni, të cilëve nuk ju vazhdohet mandati rikthehen në pozitën paraprake në rast se kanë pasur pozitë paraprake në Doganë.

8. Rregullat e hollësishme për zbatimin e këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa.

Neni 332

Pezullimi i marrëdhënies së punës

1. Oficeri doganor mund të pezullohet nga puna deri në gjashtë (6) muaj, nëse:

1.1. ndaj tij ose saj është ngritur aktakuzë për vepër penale;

1.2. i është caktuar masa e arrestit shtëpiak ose e paraburgimit; dhe

1.3. dyshohet për shkelje të detyrave dhe prania e tij mund të ndikojë në hetime disiplinore ose penale.

2. Në rast se kundër oficerit doganor është ngritur aktakuzë dhe procedura penale nuk përfundon brenda gjashtë (6) muajve, pezullimi vazhdohet sipas legjislacionit në fuqi.

3. Gjatë periudhës së pezullimit nga detyra, oficeri doganor merr pesëdhjetë përqind (50%) të pagës bazë së tij.

4. Nëse oficeri i pezulluar, shpallet i pafajshëm, periudha e pezullimit llogaritet si shërbim në detyrë për të gjitha qëllimet dhe oficeri merr pagën e plotë dhe shtesat e tjera të zbatueshme, të cilat do të ishin paguar sikur të mos ishte shqiptuar pezullimit nga shërbimi.

5. Rregullat procedurale për zbatim të këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm

Neni 333

Përfundimi i marrëdhënies së punës

1. Marrëdhënia e punës së oficerit doganor përfundon me:

1.1. dorëheqje, me njoftim paraprak prej tridhjetë (30) ditë;

1.2. arritjen e moshës së pensionimit;

1.3. humbjen e shtetësisë apo zotësisë së veprimit;

1.4. për shkak të pamundësisë ose paaftësisë së ushtrimit të detyrës më gjatë se gjashtë (6) muaj;

1.5. pas dy (2) vlerësimeve periodike "jo kënaqshëm", të rezultateve në punë;

1.6. në rast të shkeljeve të rënda disiplinore, kur shqiptohet masa e largimit nga vendi i punës;

- 1.7. vendim me dënim të formës së prerë për kryerjen e një vepre penale me dashje;
- 1.8. vdekje;
- 1.9. në çdo rast tjetër, të parashikuar me legjislacionin në fuqi.

Neni 334 **Përgjegjësia disiplinore**

1. Oficeri doganor mban përgjegjësi disiplinore për shkelje të detyrave dhe përgjegjësive, në rastet kur nuk kryen detyrat që i janë dhënë, kur bën zbatim jo të duhur të tyre apo kur gjatë ushtrimit të tyre vepron në kundërshtim me ligjet dhe akte të tjera nënligjore në fuqi. Shkelja disiplinore mund të bëhet me veprim ose mosveprim.
2. Përgjegjësia penale nuk e përjashton përgjegjësinë disiplinore, nëse arsyeja e ngritjes së kallëzimit penal përbën edhe shkeljen e detyrave apo përgjegjësive të punës.
3. Lirimi nga përgjegjësia penale nuk nënkupton përjashtim nga përgjegjësia disiplinore, nëse vepra e kryer paraqet shkelje detyrave apo përgjegjësive të punës.

Neni 335 **Shkeljet e detyrave dhe përgjegjësive**

1. Shkeljet e detyrave dhe përgjegjësive të punës mund të jenë:
 - 1.1. shkelje të lehta;
 - 1.2. shkelje të rënda.
2. Klasifikimi i shkeljeve të lehta dhe të rënda të detyrave dhe përgjegjësive të punës përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 336 **Kompetenca për shqiptimin e masës disiplinore**

1. Procedura disiplinore për shkelje të lehta zhvillohet nga eprori i drejtpërdrejtë i oficerit doganor.
2. Procedura disiplinore për shkelje të rënda zhvillohet nga Komisioni Disiplinor.
3. Për shqyrtimin e rasteve të drejtorëve të drejtorive, Drejtori i Përgjithshëm sipas rastit emëron komision prej tre (3) anëtarëve në përbërje prej: një (1) përfaqësues i menaxhmentit të lartë të Doganës, një (1) përfaqësues i Ministrisë së Financave dhe një (1) përfaqësues nga Administrata Tatimore e Kosovës, varësisht nga natyra e rastit të cilët do të jenë të pavarur në shqyrtimin e çështjes.
4. Rregullat procedurale për iniciimin e procedurës, shqiptimin e masave, dhe përbërja e komisionit disiplinor përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 337 **Masat disiplinore**

1. Për shkelje të lehtë mund të shqiptohet masat disiplinore vërejtje me gojë ose vërejtje me shkrim ndaj oficerit doganor, në kohëzgjatje prej një (1) muaj deri në gjashtë (6) muaj.
2. Për shkelje të rëndë Komisioni Disiplinor, bazuar në hetimet dhe provat e ofruara nga njësia

organizative përkatëse mund të shqiptoj një nga masat e mëposhtme:

2.1. Ndalimi në pagë prej njëzetë përqind (20%) deri pesëdhjetë përqind (50%) të pagës mujore bazë për një periudhë deri në gjashtë (6) muaj;

2.2. Ndalim avancimi për një periudhë nga një (1) deri në pesë (5) vjet;

2.3. Ulje në gradë, jo më shumë se një (1) gradë, pa të drejte avancimi për një periudhë prej dy (2) deri në tri (3) vjet;

2.4. Para përjashtim, për një periudhë prej gjashtë (6) muaj deri në dy (2) vjet dhe

2.5. Ndërprerje të marrëdhënies së punës.

3. Procedura disiplinore mund të zhvillohet krahas procedurës penale, vetëm nëse nuk dëmtohen hetimet në procedurë penale. Në rastet kur zhvillimi i procedurës disiplinore mund të dëmtojë zhvillimin e hetimeve penale, me njoftim të prokurorit të çështjes, veprimet e procedurës disiplinore mund të mbahen të pezulluara, derisa procedura penale të ketë përfunduar, apo të ketë arritur në shkallën kur zbatimi i masave disiplinore mund të jetë efektiv.

Neni 338

Fshirja e masës disiplinore nga evidencat

1. Masat disiplinore në dosjen e burimeve njerëzore fshihen, pas kalimit të këtyre afateve:

1.1. një (1) vjet nga njoftimi për masën e përcaktuar në paragrafin 1 të nenit 337 të këtij Kodi;

1.2. dy (2) vjet nga mbarimi i afatit për të cilin është zbatuar masa e përcaktuar në nën paragrafin 2.1 të nenit 337 të këtij Kodi;

1.3. tri (3) vjet nga mbarimi i afatit, për të cilin është zbatuar masa e përcaktuar në nën paragrafin 2.2 dhe 2.3 të nenit 337 të këtij Kodi;

1.4. katër (4) vjet nga njoftimi për masën e përcaktuar sipas nën paragrafit 2.4 të nenit 337 të këtij Kodi dhe

1.5. tetë (8) vjet nga njoftimi për masën e përcaktuar sipas nga nën paragrafi 2.5 të nenit 337 të këtij Kodi.

2. Fshirja e masës disiplinore nga evidencat bëhet sipas detyrës zyrtare apo me kërkesë, me vendim të njësisë së burimeve njerëzore. Masa fshihet nga dosja e BNj dhe nga regjistri përkatës.

Neni 339

E drejta në ankesë

1. I punësuarit në Doganë mund të ankohet kur pretendon se i janë shkelur të drejtat në marrëdhënien e punës. Të drejtën e ankesës e kanë dhe kandidatët në procedurë rekrutuese në Doganën e Kosovës.

2. Nëse ndaj vendimit të pranuar sipas paragrafit 1 të këtij neni nuk janë ushtruar mjetet juridike brenda afatit të përcaktuar, vendimi merr formën e prerë dhe ekzekutohet menjëherë sipas dispozitave në fuqi.

3. Për shqyrtimin e ankesave të drejtorëve të drejtorive, Drejtori i Përgjithshëm sipas rastit

emëron komision prej tre (3) anëtarë, në këtë përbërje: një (1) përfaqësues i menaxhmentit të lartë të Doganës, një (1) përfaqësues i Ministrisë së Financave dhe një (1) përfaqësues nga Administrata Tatimore e Kosovës.

4. Kundër vendimit të Komisionit të Ankesave, oficeri doganor ka të drejtën e ushtrimit të mjetit juridik në gjykatën kompetente, në përputhje me ligjin përkatës për konflikt administrative.

5. Rregullat procedurale të ankesës, emërimi i komisioneve të ankesave, afatet dhe çështjet tjera përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 340 **Parashkrimi i shkeljeve disiplinore**

1. Shkeljet e lehta disiplinore parashkruhen nëse nga koha e kryerjes së shkeljes disiplinore, kanë kaluar një (1) vjet.
2. Shkeljet e rënda disiplinore, parashkruhen nëse nga koha e kryerjes së shkeljes disiplinore kanë kaluar katër (4) vjet.
3. Parashkrimi ndërpritet me çdo veprim të organit kompetent që ndërmerret për hetimin e rastit.
4. Vepra parashkruhet në çdo rast kur të ketë kaluar dyfishi i kohës së afatit të parashkrimit për veprat si në paragrafin 1 dhe 2 të këtij neni.
5. Masat disiplinore ekzekutohen pasi që të marrin plotfuqishmërinë administrative të vendimit disiplinor.

Neni 341 **Ndihma juridike**

1. Në rast se kundër oficerit doganor fillon procedurë penale për shkak të përdorimit të armëve të zjarrit, veprimeve të tjera gjatë kryerjes së detyrës zyrtare, ose aksidentit të trafikut gjatë kryerjes së detyrës zyrtare, me kërkesë të oficerit doganor, Dogana ofron ndihmë juridike për oficerin doganor.
2. Komisioni i formuar nga drejtori i përgjithshëm vlerëson kërkesën e oficerit doganor dhe i rekomandon drejtorit të përgjithshëm vendimin për aprovim ose refuzim.

Neni 342 **Gatishmëria për të punuar**

1. Oficeri doganor, i cili është paralajmëruar për gjendje gatishmërie dhe emergjente, është i obliguar të jetë në pritje për të punuar jashtë orarit zyrtar dhe gjatë kohës së pushimeve, kur nevojat e Doganës kërkojnë një gjë të tillë.
2. Oficeri doganor në pritje për të punuar, duhet që sa më shpejt të jetë e mundur të dalë në vendin e punës ose në vendin ku duhet të kryhen detyrat.
3. Rregullat procedurale dhe kushtet e zbatimit të këtij neni përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 343 **Trajnimi dhe zhvillimi profesional**

1. Për ngritje të kompetencës profesionale, Oficeri doganor kryen trajnime dhe merr pjesë në

ngritjen e kompetencës profesionale të organizuar nga Dogana.

2. Trajnimi dhe zhvillimi profesional i referohen:

2.1. zhvillimit dhe zbatimit të programeve për aftësim profesional të vazhdueshëm të oficerëve doganor;

2.2. zhvillimin dhe zbatimin e programeve për trajnimin e kadetëve doganor;

2.3. organizimin e kurseve, seminareve dhe punëtorive, dhe

2.4. publikimeve profesionale për punën e Doganës dhe për nevojat e aftësimit profesional të oficerëve doganor.

3. Përmbajtja, mënyra dhe kriteret për ngritjen profesionale, trajnimeve, aftësimin dhe verifikimin e kompetencës profesionale të oficerëve doganor përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 344

Arsimimi dhe trajnimet në institucione tjera

1. Dogana në bazë të marrëveshjes ndërmjet Drejtorit të Përgjithshëm të Doganës dhe udhëheqësit të organit tjetër, mund të dërgoj oficerin doganor për arsimim ose trajnim specifik në ndonjë institucion tjetër shtetëror në Republikën e Kosovës ose jashtë saj.

2. Në bazë të marrëveshjes ndërmjet Ministrit përkatës të Financave dhe udhëheqësit të një institucioni tjetër, në Doganë mund të shkollohen dhe aftësohen profesionalisht zyrtarë nga institucioni tjetër shtetëror, me qëllim të marrjes së njohurive nga kompetenca dhe fushëveprimi i Doganës.

Neni 345

Aktivitetet që përbëjnë konflikt interesi

1. Oficeri doganor ushtron funksionin e tij në pajtim me legjislacionin në fuqi dhe Kodin e Mirësjelljes, dhe shmang çfarëdo konflikti të interesit në përputhje me ligjin përkatës për parandalimin e konfliktit të interesit.

2. Oficeri doganor gjatë ushtrimit të funksionit të tij publik, detyrohet që të bëjë vetë deklarinim paraprak, rast për rast, të ekzistencës së interesit të tij privat ose të personave të afërm me të lidhur me vendimmarrjen në një çështje të caktuar, që mund të bëhet shkak për lindjen e një konflikti të interesit dhe të tërhiqet nga kjo vendimmarrje.

3. Veprimet që kategorizohen si konflikt interesi në fushëveprimin e Doganës, mënyra e raportimit, afatet dhe procedurat për parandalimin e konfliktit të interesit, përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

Neni 346

Kufizimi i shfrytëzimit të informatave

1. Oficeri doganor nuk mund të përdorë informatat, të dhënat ose njohuritë, në të cilat ka qasje gjatë punëve të Doganës, për qëllime jo zyrtare, përveç me pëlqim të Drejtorit të Përgjithshëm, për qëllime hulumtimi apo arsimore, me kusht që nuk zbulon të dhëna, informata personale, fshehtësi tatimore, sekrete të biznesit dhe informacione të tjera të mbrojtura.

2. Oficeri doganor nuk mund të shfrytëzojë dhe të jap informata, të dhëna dhe njohuri me qëllim të arritjes së ndonjë përfitimi financiar për vete apo për ndonjë person tjetër.

3. Pas ndërprerjes ose përfundimit të marrëdhënies së punës, oficeri doganor mbron të dhënat e cekura në paragrafin 1 dhe 2 të këtij neni.

Neni 347 **Kufizimet gjatë grevës**

1. E drejta e grevës për oficerët doganor rregullohet me Ligjin përkatës për grevën dhe merr parasysh funksionimin e domosdoshëm të Doganës.

2. Gjatë kohëzgjatjes së grevës Drejtori i Përgjithshëm përcakton rrjedhën e punës dhe aktivitetet e domosdoshme që duhet të zhvillohen.

Neni 348 **Tërheqja e kartelës, uniformës, armës, si dhe pamundësia e qasjes**

Oficerit doganor te cilit i është pezulluar ose ndërprere marrëdhënia e punës, i merren kartela zyrtare, uniforma, arma e zjarrit dhe pajisjet tjera, si dhe i ndalohet qasja në sistemet informatike të Doganës dhe sipas rastit edhe në objektet e Doganës.

Neni 349 **Mirënjohjet për kontribute të veçanta**

1. Për arritje të sukseseve në fusha të caktuara të punës apo në kryerjen e detyrave, si dhe për kontribute në fuqizimin e reputacionit të Doganës, mund t'u jepen mirënjohje oficerëve doganor apo njësisive organizative brenda saj, organeve tjera shtetërore, autoriteteve lokale, autoriteteve të tjera publike si dhe individëve që bashkëpunojnë me Doganën.

2. Çmimet ose mirënjohjet e Doganës janë:

2.1 çmimi i parë vjetor;

2.2 çmimi i rastit, dhe

2.3 falënderimet.

3. Oficerit doganor me rastin e pensionimit mundet t'i dhurohet një simbol i Doganës.

4. Mirënjohjet dhe çmimet e përmendura në paragrafin 2 të këtij neni, si rregull, jepen me rastin e Ditës së Doganës.

5. Mirënjohje jepen për kontribut të rëndësishëm në bashkëpunim me Doganën për organet e administratës shtetërore, shërbimet publike ose subjektet ekonomike.

6. Rregullat procedurale për dhënien e mirënjohjeve, llojet e tyre, si dhe kushtet dhe mënyra e dhënies së një simboli përkujtimor përcaktohen me akt nënligjor të Ministrit përkatës të Financave me propozim të Drejtorit të Përgjithshëm.

KAPITULI VIII **DISPOZITAT E VEÇANTA**

Neni 350 **Ndalimi i imitimit dhe përdorimit të uniformave, shenjave dhe simboleve të Doganës**

1. Ndalohet prodhimi dhe përdorimi i uniformave dhe distinktivëve të cilat kanë ngjyrë, janë disenjuar, apo kanë shenja të pozicionimit dhe shënjjime tjera identike apo të ngjashme me

uniformat e oficerëve doganor të Doganës.

2.Ndalohet imitimi dhe përdorimi i automjeteve të cilat grafikisht janë të ngjashme me veturat dhe mjetet tjera zyrtare të Doganës.

3.Automjetet dhe pajisjet tjera që janë disenjuar apo që përdoren në kundërshtim me paragrafin 1 dhe 2 të këtij neni ndalen përkohësisht dhe rasti procedohet në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Neni 351 Masat Emergjente

Në rast të situatave të jashtëzakonshme, vështirësive në qarkullim përmes vendkalimeve kufitare apo ngecjeve në kryerjen e procedurave doganore në brendi të territorit doganor të Republikës së Kosovës, Ministrit përkatës për Financa, me propozim të Drejtorit të përgjithshëm, mundet përkohësisht të përcaktojë masa të thjeshtëzuara për aplikimin e mbikëqyrjesm dhe kontrolleve doganore.

LIBRI I PESTË LIGJI PËR LIRIMET

PJESA E PARË

KAPITULLI I QËLLIMI, FUSHËVEPRIMI DHE PËRKUFIZIMET

Neni 352 Qëllimi dhe fushëveprimi

1.Me këtë ligj përcaktohen rastet dhe kushtet në të cilat lejohet lirimi nga detyrimet e importit dhe detyrimet e eksportit, kur mallrat lëshohen ne qarkullim të lirë apo eksportohen nga territori doganor i Republikës se Kosovës.

2.Ky ligj është në përputhje të pjesshme me:

2.1.Rregulloren e Këshillit (EC) nr. 1186/2009 të 16 nëntor 2009 për ngritjen e sistemit të Komunitetit për lirimet nga detyrimet doganore (versioni i kodifikuar).

2.2.Direktivën 2007/74/EC të 20 dhjetor 2007 për lirimet nga tatimi në vlerë të shtuar dhe akciza për mallrat e importuara nga personat që udhëtojnë nga vendet e treta.

Neni 353 Përkufizimet

1.Në këtë Libër termat e mëposhtëm kanë këtë kuptim:

1.1.Detyrimet e importit – detyrime doganore dhe pagesa që kanë efekt të barasvlershëm si dhe taksat bujqësore dhe pagesat tjera të importit të vendosura në kuadër të politikës bujqësore ose rregullimeve specifike të zbatueshme për mallrat e caktuara që rezultojnë nga përpunimi i produkteve bujqësore;

1.2.Detyrimet e eksportit – taksat bujqësore dhe pagesat tjera të eksportit të vendosura në kuadër të politikës bujqësore ose rregullimeve specifike të zbatueshme për mallrat e caktuara që rezultojnë nga përpunimi i produkteve bujqësore;

1.3.Pronë private – çdo pronë e destinuar për përdorim personal nga personat përkatës apo për plotësimin e nevojave shtëpiake të tyre.

1.3.1. Pronën private e përbëjnë në veçanti si në vijim:

1.3.1.1.gjësendet shtëpiake

1.3.1.2.biçikletat dhe motoçikletat, automjeti privat dhe rimorkio, karvanët për kamping, mjetet për argëtim dhe mjet ajror privat.

1.3.2.Pajisjet e duhura të amvisërisë të përshtatshme për kërkesat normale familjare, kafshët shtëpiake dhe kafshët me samar, si dhe instrumentet portuale të arteve të aplikuara dhe të cilat i nevojiten personit përkatës, për të ushtruar profesionin apo zanatin e tij, po ashtu bëjnë pjesë në pronën private. Prona private nuk duhet të jetë e tillë nga natyra apo sasia që të sjell konstatimin se është, duke u importuar për qëllime tregtare.

1.4.Gjësendet shtëpiake – gjësendet personale, ndërresat shtëpiake, orenditë, mobilet dhe pajisjet të destinuara për përdorim personal nga personat përkatës apo për t'i plotësuar nevojat e tyre shtëpiake;

1.5.Produktet alkoolike – produktet që klasifikohen në Kreun nr. 2203 dhe 2208 të TARIK-ut - birra, verë, aoperativ me bazë të verës ose alkoolit, konjak, liker, apo pije të forta alkoolike dhe të ngjashme.

PJESA E DYTË LIRIMET NGA DETYRIMET E IMPORTIT

KAPITULLI I PRONA PRIVATE QË U PËRKET PERSONAVE FIZIKË QË E BARTIN VENDBANIMIN E TYRE TË ZAKONSHËM NGA NJË VEND TJETËR NË REPUBLIKËN E KOSOVËS

Neni 354

Në përputhje me nenet 355 deri në 362, prona private që importohet nga persona fizikë që transferojnë vendbanimin e tyre të zakonshëm nga një vend tjetër në territorin doganor të Republikës së Kosovës, lirohet nga detyrimet e importit.

Neni 355

1. Lirimi kufizohet në pronë private e cila:

1.1.përveç në raste të veçanta të arsyetuara nga rrethanat, ka qenë në posedim dhe, në rastin e mallrave jo konsumuese, është përdorur nga personi përkatës në vendbanimin e tij të kaluar të zakonshëm për të paktën gjashtë (6) muaj para datës në të cilën ai ndërprente vendbanimin e tij, në vendin tjetër jashtë Republikës së Kosovës;

1.2.ka për qëllim të përdoret për të njëjtat qëllime edhe në vendbanimin e ri të zakonshëm.

2.Dogana mund të kushtëzojë lirimin e pronës së tillë përmes dokumentimit se për këtë pronë, janë paguar detyrimet fiskale dhe/ose doganore, në vendin e origjinës ose në vendin e nisjes, të cilave u nënshtrohen normalisht.

Neni 356

1. Lirimi mund të ju lejohet vetëm personave vendbanimi i të cilëve ka qenë jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, për një periudhë të vazhdueshme më së paku dymbëdhjetë (12) muaj;

2. Megjithatë, Dogana mund të lejon përjashtime nga paragrafi 1 të këtij neni, me kusht që qëllimi i personit përkatës ka qenë në mënyrë të qartë të banojë jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, për një periudhë të vazhdueshme prej se paku prej dymbëdhjetë (12) muajsh.

Neni 357

1. Asnjë lirim nuk lejohet për:

- 1.1. produktet alkoolike;
- 1.2. duhan apo produktet e duhanit;
- 1.3. mjetet tregtare të transportit;
- 1.4. artikujt që përdoren për ushtrim të një zeje apo profesioni, përveç instrumenteve portabël të arteve të aplikuara apo liberale.

Neni 358

1. Përveç në raste të veçanta, lirimi lejohet vetëm për atë pronë private, që ka hyrë në qarkullim të lirë brenda dymbëdhjetë (12) muajve nga data e vendosjes së personit përkatës me vendbanim të zakonshëm në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

2. Prona private mund të lëshohet në qarkullim të lirë në disa dërgesa të veçanta brenda periudhës të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni.

Neni 359

1. Në periudhë prej dymbëdhjetë (12) muaj nga data e cila është lëshuar në qarkullim të lirë, prona private e cila është liruar nga detyrimet e importit, nuk mund të huazohet, të jepet si garancion, të jepet në shfrytëzim apo të bartet, qoftë me pagesë apo pa pagesë, pa e njoftuar paraprakisht Doganën.

2. Çfarëdo huazimi, dhënie si garancion, dhënie në shfrytëzim apo bartje para se të kalojë afati sipas paragrafit 1 të këtij neni, do të shkaktojë pagesën e detyrimeve të importit mbi pronën përkatëse, me normën doganore që i përgjigjet datës kur bëhet huazimi i tillë, dhënia si garancion, dhënia në shfrytëzim apo bartja e tillë, në bazë të llojit të pronës dhe vlerës doganore të përcaktuar apo pranuar në atë datë nga Dogana .

Neni 360

1. Përjashtimit nga paragrafi 1 i nenit 358, lirimi mund të lejohet për pronën private të vendosur në qarkullim të lirë para se personi përkatës të ketë vendosur vendbanim e tij të zakonshëm në territorin doganor të Republikës së Kosovës, me kusht që deklarohet që do të vendoset këtu brenda një periudhe prej gjashtë (6) muaj. Një akt i tillë shoqërohet me një garancion, forma dhe shuma e të cilit përcaktohet nga Dogana.

2. Kur zbatohen dispozitat e paragrafit 1 të këtij neni, periudha e përcaktuar në nën-paragrafin 1.1 të nenit 355 llogaritet nga data në të cilën prona private është sjellë në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

Neni 361

1. Kur, për shkak të obligimeve profesionale, personi përkatës lëshon vendin tjetër ku e ka pasur vendbanimin e zakonshëm, pa e vendosur në të njëjtën kohe vendbanimin e tij në territorin

doganor të Republikës së Kosovës, edhe pse e ka për qëllim në fund të bëjë këtë, Dogana mund t'i lejoj lirimin nga detyrimet për pronën private të cilën e bartë në territorin doganor të Republikës së Kosovës, për atë qëllim.

2. Lirimi nga detyrimet e importit për pronën private të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni do të lejohet, në përputhje me kushtet e parapara me nenin 354 deri në nenin 359, me kuptimin që:

2.1. afatet e përcaktuara në nën-paragrafin 1.1 të nenit 355 dhe paragrafin 1 të nenit 358, llogariten prej datës në të cilën prona private është sjellë në territorin doganor të Republikës së Kosovës;

2.2. afati i përmendur në paragrafin 1 të nenit 359 llogaritet nga data kur personi përkatës faktikisht vendoset në vendbanimin e zakonshëm në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

3. Lirimi nga detyrimet po ashtu varet nga deklarata e personit përkatës, se ai më të vërtetë do ta bartë vendbanimin e tij në territorin doganor të Republikës së Kosovës, brenda një afati të caktuar nga Dogana, duke i pasur parasysh rrethanat. Dogana mund të kërkojë që deklarimi të shoqërohet me një garancion, forma dhe shuma e së cilës do të përcaktohet nga Dogana.

Neni 362

Dogana mund të anashkalojë dispozitat e paragrafit 1 të nenit 355, nën-paragrafit 1.3 të nenit 357 dhe nenit 359, kur një person duhet ta bartë vendbanimin e tij të zakonshëm nga një vend tjetër në territorin doganor të Republikës së Kosovës, si rezultat i rrethanave politike të veçanta.

KAPITULLI II MALLRAT E IMPORTUARA NË RAST MARTESE

Neni 363

1. Ne pajtim me nenet 364 deri 367, paja dhe gjësendet shtëpiake, qoftë të reja apo jo, që i përkasin një personi i cili transferon vendbanimin e zakonshëm të tij ose saj nga një vend tjetër në territorin doganor të Republikës së Kosovës me rastin e martesës së tij ose saj, lirohen nga detyrimet e importit.

2. Ne pajtim me të njëjtat kushte, dhuratat që jepen zakonisht në rast martesë, të cilat pranohen nga personi që i plotëson kushtet e parapara në paragrafin 1 të këtij neni, të dhuruara nga personat që kanë vendbanimin e tyre të zakonshëm në një vend tjetër, po ashtu lirohen nga detyrimet e importit. Megjithatë, vlera e secilës dhuratë të liruuar nga detyrimet e importit nuk tejkalon shumën prej njëmijë (1000) euro.

Neni 364

1. Lirimet e përmendura në nenin 363 mund të ju lejohen vetëm personave:

1.1. vendbanimi i zakonshëm i të cilëve ka qenë jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës për një periudhë të vazhdueshme, prej së paku dymbëdhjetë (12) muaj. Megjithatë, mund të lejohen përjashtime nga kjo rregull, me kusht që qëllimi i personit përkatës ka qenë qartë, që të banojë jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, për një periudhë të vazhdueshme prej së paku dymbëdhjetë (12) muaj;

1.2. që paraqesin dëshmi të martesës së tyre.

Neni 365

Lirimi nuk lejohet për produktet alkoolike, duhan apo produktet e duhanit.

Neni 366

1. Përveç rasteve të veçanta, lirimi lejohet vetëm për mallrat që vendosen për qarkullim të lirë:

1.1. jo më herët se dy (2) muaj para datës së caktuar të martesës. Në këtë rast lirimi varet nga depozitimi i një garancioni të përshtatshëm, formën dhe shumën e të cilit e cakton Dogana; dhe

1.2. jo më vonë se katër (4) muaj nga data e martesës.

2. Mallrat e përmendura në nenin 363 mund të lëshohen në qarkullim të lirë në disa dërgesa individuale brenda periudhës së përmendur në paragrafin 1 të këtij neni.

Neni 367

1. Mallrat që janë liruar nga detyrimet e importit sipas nenit 363 nuk mund të huazohen, të jepen si garanci, të jepen në shfrytëzim apo të barten, qoftë me pagesë ose pa pagesë, brenda afatit prej dymbëdhjetë (12) muaj nga data në të cilën është pranuar lëshimi i tyre për qarkullim të lirë, pa e njoftuar paraprakisht Doganën.

2. Çfarëdo huazimi, dhënie si garanci, dhënie në shfrytëzim apo bartje para skadimit të afatit të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni, shkakton pagesën e detyrimeve përkatëse të importit për mallrat përkatëse, në normën që i përgjigjet datës kur është bërë huazimi, dhënia si garanci, dhënia në shfrytëzim apo bartja e tillë, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore të përcaktuar apo pranuar në atë datë nga Dogana.

**KAPITULLI III
PRONA PRIVATE E FITUAR ME TRASHËGIMI****Neni 368**

1. Varësisht nga nenet 369 deri në 371, prona private e fituar me trashëgimi, nga një person fizik me vendbanim të zakonshëm në territorin doganor të Republikës së Kosovës, do të lirohet nga detyrimet e importit.

2. Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni, prona private nënkupton tërë pronën e përmendur në nën-paragrafin 1.3 të nenit 353, që përben pronën e të ndjerit.

Neni 369

1. Lirimet nuk lejohen për:

1.1. produktet alkoolike;

1.2. duhan dhe produktet e duhanit;

1.3. mjetet tregtare të transportit;

1.4. artikuj që shfrytëzohen për ushtrimin e një zanati apo profesioni, të tjera nga instrumentet portabel të arteve të aplikuara apo liberale, të cilat i nevojiteshin të ndjerit për ushtrimin e zanatit apo profesionit;

1.5. stoqet e lëndës së parë dhe produkte finale apo gjysmë-produkte;

1.6. bagëti dhe stoqe produktesh bujqësore që tejkalojnë sasi të që u përshtaten nevojave të zakonshme familjare.

Neni 370

1. Lirimi lejohet vetëm për pronën private të vendosur në qarkullim të lirë, jo më vonë se dy (2) vite nga data, në të cilën personit përkatës i bartet e drejta mbi pronën, gjegjësisht marrëveshja përfundimtare mbi trashëgiminë. Megjithatë, kjo periudhë mund të vazhdohet nga Dogana për arsye të veçanta.

2. Prona private mund të importohet në disa dërgesa individuale brenda afatit të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni.

Neni 371

Nenet 368, 369 dhe 370, zbatohen përshtatshëm për pronën private të fituar me trashëgimi nga personat juridik të angazhuar në aktivitete jo fitimprurëse që janë vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

KAPITULLI IV VESHJET SHKOLLORE, MATERIALET EDUKATIVE DHE GJËSENDET E NDËRLIDHURA SHTËPIAKE

Neni 372

1. Veshjet, materialet shkollore dhe gjësendet shtëpiake që paraqesin një pajisje të zakonshme të një dhome studenti dhe që i përkasin nxënësve apo studenteve të cilët vijnë për të qëndruar në territorin doganor të Republikës së Kosovës, me qëllim të studimit dhe të cilat nevojiten për përdorim personal nga ata gjatë periudhës së studimeve, lirohen nga detyrimet e importit.

2. Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni:

2.1. Nxënës apo student nënkupton çdo person i cili është regjistruar në një Institucion arsimor për të ndjekur me orar të plotë mësimin që ofrohet aty;

2.2. Veshje nënkupton veshmbathjet, ndërresat e brendshme, shtrojat shtëpiake qofshin të reja apo jo;

2.3. Materiale arsimore nënkupton gjësendet dhe instrumentet, përfshirë kalkulatorët dhe makinat e shkrimit, që zakonisht përdoren nga nxënësit apo studentët për nevoja të studimeve të tyre.

Neni 373

Lirimi lejohet së paku njëherë brenda një viti shkollor.

KAPITULLI V DËRGESAT ME VLERA TË VOGLA

Neni 374

1. Varësisht nga neni 375, çfarëdo dërgese që përbëhet nga mallrat të një vlere të vogël e cila

dërgohet drejtpërdrejt nga një vend jashtë Kosovës, të një pranues në territorin doganor të Republikës së Kosovës, lirohet nga detyrimet e importit.

2. Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni, mallrat me vlere të vogël nënkuptojnë mallrat, vlera e përgjithshme e të cilave për secilën dërgesë nuk tejkalon shumën e përcaktuar me akt nënligjor të ministrit përgjegjës për financa.

Neni 375

1. Lirimi nuk zbatohet për:

- 1.1. produktet alkoolike;
- 1.2. parfume dhe ujëra tualeti, dhe
- 1.3. duhan dhe produktet e duhanit.

KAPITULLI VI DËRGESA QË DËRGOHEN NGA NJË PERSON FIZIK TEK TJETRI

Neni 376

1. Në zbatim të neneve 377 dhe 378, mallrat që dërgohen nga personi fizik jashtë Kosovës tek një person fizik tjetër që jeton në territorin doganor të Republikës së Kosovës, lirohen nga detyrimet e importit, me kusht që importet e tilla nuk janë të natyrës tregtare.

2. Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni, mallrat e natyrës jo tregtare, janë ato që:

- 2.1. kanë natyrë të rastit;
- 2.2. përmbajnë mallra që ekskluzivisht janë për përdorim personal të pranuesit të dërgesës apo familjes së tij, të cilat sipas natyrës apo sasisë së tyre, nuk lënë dyshim se do të përdoren për qëllime tregtare dhe
- 2.3. i dërgohen pranuesit nga dërguesi pa kurrfarë pagese.

Neni 377

1. Lirimi i paraparë me paragrafin 1 të nenit 376, lejohet për dërgesën vlera e të cilës caktohet me akt nënligjor të ministrit përgjegjës për financa, duke përfshirë edhe vlerën e mallrave si në nenin 378.

2. Kur shuma e përgjithshme e dërgesës, e përberë prej dy (2) apo më tepër artikuj, është më e lartë se në paragrafin 1 të këtij neni, lirimi do të lejohet deri në atë shumë sikur këta artikuj të ishin importuar ndaras, duke marrë parasysh se vlera e një artikulli të vetëm nuk mund të ndahet.

Neni 378

1. Lirimi nga paragrafi 1 i nenit 376 kufizohet për çdo dërgesë, në sasi të dhëna për secilin nga mallrat e radhitur më poshtë:

- 1.1. produkte të duhanit:
 - 1.1.1. pesëdhjetë (50) cigare,

1.1.2.njëzetepesë (25) cigarillos - puro e hollë e vogël me peshë maksimale deri në tre (3) gramë secila,

1.1.3.dhjetë (10) cigare puro,

1.1.4.pesëdhjetë (50) gramë duhan për tymosje, ose

1.1.5.një përzierje proporcionale nga këto produkte të ndryshme;

1.2. alkool dhe pije alkoolike:

1.2.1.pije të distiluara dhe pije të forta alkoolike me përbërje alkooli mbi 22 %; etil alkool i pa denatyrizuar me vëllim 80% e më tepër: një (1) litër, ose

1.2.2.pije të distiluara dhe pije të forta alkoolike, si dhe aperitivë me bazë vere apo alkooli, pije tafia, sake apo pije të ngjashme alkoolike me përbërje alkooli deri në 22%; verëra shkumëzuese, verëra likerit: një (1) litër, apo një përzierje proporcionale nga këto produkte të ndryshme dhe

1.3.Verë e pa gazuar: dy (2) litra;

1.4.Parfume: pesëdhjetë (50) gramë, ose ujëra tualeti: 0,25 litra.

KAPITULLI VII

MJETE THEMELORE TË PRODHIMIT DHE PAJISJE TJERA TË IMPORTUARA ME RASTIN E BARTJES SË VEPRIMTARISË NGA NJË VEND TJETËR NË KOSOVË

Neni 379

1.Pavarësisht masave ligjore në fuqi në Kosovë për politikën industriale dhe tregtare, dhe në zbatim të neneve 380 deri në 384, mjetet themelore dhe pajisjet tjera që u përkasin ndërmarrjeve që definitivisht, ndërpresin veprimtarinë e tyre në një vend tjetër dhe zhvendosen në territorin doganor të Republikës së Kosovës, në mënyrë që të kryejnë një veprimtari të ngjashme, lirohen nga detyrimet e importit. Në rastet kur ndërmarrja e zhvendosur është investim bujqësor, atëherë edhe bagëtia e cila i përket, po ashtu lirohet nga detyrimet e importit.

2.Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni, ndërmarrje nënkupton një njësi të pavarur ekonomike që merret me veprimtari prodhuese ose shërbyese.

Neni 380

1.Lirimi kufizohet për mjetet themelore dhe pajisje tjera të cilat:

1.1.përveç rasteve të veçanta që arsyetohen nga rrethanat, janë shfrytëzuar në ndërmarrje më së paku dymbëdhjetë (12) muaj para datës, kur ndërmarrja ka pushuar veprimtarinë në vendin tjetër jashtë Republikës së Kosovës prej ku i ka zhvendosur aktivitetet;

1.2.synohen të përdoren për të njëjtin qëllim pasi të zhvendosen;

1.3.i përshtaten natyrës dhe madhësisë së ndërmarrjes në fjalë.

Neni 381

Lirimi nuk lejohet për ndërmarrjen, zhvendosja e të cilës në territorin doganor të Republikës së Kosovës vjen si rrjedhojë ose si qëllim, i bashkimit me, ose përvetësimit nga, një ndërmarrje të

vendosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës, pa filluar veprimtarinë e re.

Neni 382

1. Lirimi nuk lejohet për:

- 1.1. mjetet e transportit që nuk janë mjete për prodhim apo të industrisë shërbyese;
- 1.2. furnizimet e çfarëdo lloji që janë të destinuara për konsum njerëzor apo për ushqim të kafshëve;
- 1.3. karburantet dhe rezerva të lëndës së parë apo të produkteve finale, apo gjysmë-produkteve;
- 1.4. bagëtinë që posedohet nga tregtarët.

Neni 383

Përveç në raste të veçanta që arsyetohen nga rrethanat, lirimi i paraparë në nenin 379 lejohet vetëm për mjetet themelore dhe pajisjet tjera, që janë vendosur në qarkullim të lirë para kalimit të afatit prej dymbëdhjetë (12) muaj, nga data kur ndërmarrja ka shuar veprimtarinë në vendin tjetër prej nga vjen në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

Neni 384

1. Pa kaluar periudha prej dymbëdhjetë (12) muaj nga data kur është pranuar deklarata për lëshim në qarkullim të lirë, mjetet themelore dhe pajisjet tjera të liruara nga detyrimet e importit nuk mund të huazohen, të jepen si garancion, të jepen në shfrytëzim, qira ose të barten, qoftë me pagesë apo pa pagesë, pa e njoftuar paraprakisht Doganën. Kjo periudhë mund të zgjatet deri në tridhjetegjashtë (36) muaj, në rastet e dhënies në shfrytëzim /qira ose bartjes, kur ekziston rreziku për keqpërdorim.

2. Çfarëdo huazimi, dhënie si garancion, dhënie në dhënies në shfrytëzim /qira apo bartje para kalimit të afatit të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni, shkakton pagesën e detyrimeve përkatëse të importit për mallrat përkatëse, sipas normës që zbatohet në datën e dhënies së huazimit, dhënies së garancionit, dhënies në përdorim apo bartjes, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë datë nga Dogana.

Neni 385

Nenet 379 deri në 384 zbatohen përshtatshëm për mjetet themelore dhe pajisjet e tjera që u përkasin personave të angazhuar në veprimtari të lirë dhe personave juridikë të angazhuar në aktivitete jo fitimprurëse që e zhvendosin këtë aktivitet nga një vend tjetër në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

KAPITULLI VIII PRODUKTET E FITUARA NGA BUJQIT KOSOVARË NË TOKA QË NDODHEN NË VENDE TJERA

Neni 386

1. Në zbatim të neneve 387 dhe 388, produktet bujqësore, blegtorale, bletare, kopshtare dhe pylltare të përfituara nga pronat që janë në fqinjësi me territorin doganor të Republikës së Kosovës, të cilat drejtohen nga prodhues bujqësor që kanë ndërmarrjen e tyre kryesore brenda territorit doganor të Republikës së Kosovës dhe në fqinjësi me vendin tjetër përkatës, lirohen

nga detyrimet e importit.

2.Për të përfituar nga dispozitat e paragrafit 1 të këtij neni, produktet blegtorale duhet të fitohen nga shtazët që janë me origjinë nga Kosova apo të cilat janë vendosur në qarkullim të lirë në Kosovë.

Neni 387

Lirimi kufizohet për produktet të cilat nuk i janë nënshtruar trajtimeve tjera përveç atyre që zakonisht pasojnë pas korjes apo prodhimit të tyre.

Neni 388

Lirimi lejohet vetëm për produktet që sjellën në territorin doganor të Republikës së Kosovës nga prodhuesi bujqësor apo në llogari të tij.

Neni 389

Nenet 386, 387 dhe 388 zbatohen përshtatshëm për produktet e peshkimit apo të veprimtarive të kultivimit të peshkut në liqe apo rrugë ujore, që ndodhen përkaj kufirit ndërmjet Kosovës dhe vendit tjetër, nga peshkatarë kosovarë apo edhe për produktet e veprimtarisë së gjetisë, që zhvillohen në liqe apo rrugë ujore të tilla nga sportistët e Kosovës.

KAPITULLI IX

FARËRAT, PLEHRAT DHE PRODUKTET PËR PUNIMIN E TOKËS DHE KULTURAVE BUJQËSORE TË IMPORTUARA NGA PRODHUES BUJQËSORË NË VENDET TJERA PËR PËRDORIM NË TOKAT QË KUFIZOHEN ME ATO VENDE

Neni 390

Në zbatim të nenit 391, farërat, plehrat dhe produktet për punimin e tokës dhe kulturave bujqësore, që destinohen për t'u përdorur në pronën e cila gjendet në territorin doganor të Republikës së Kosovës në fqinjësi me një vend tjetër, e cila punohet nga një prodhues bujqësor që veprimtarinë kryesore e ka përbrenda vendit të lartcekur në fqinjësi me territorin doganor të Republikës së Kosovës, lirohen nga detyrimet e importit.

Neni 391

1.Lirimi kufizohet për ato sasi të farërave, plehrave dhe produkteve të tjera që nevojiten për punimin e pronës.

2.Lirimi lejohet vetëm për ato farëra, plehra apo produkte të tjera të importuara drejtpërdrejt në territorin doganor të Republikës së Kosovës nga prodhuesi bujqësor apo në llogari të tij.

3.Dogana mund të kushtëzojë lirimin në bazë të reciprocitetit.

KAPITULLI X

MALLRAT QË BARTEN NË BAGAZHIN PRIVAT TË UDHËTARËVE

Neni 392

1.Mallrat në bagazhet personale të udhëtarëve që vijnë nga një vend tjetër jashtë Kosovës lirohen nga detyrimet e importit, me kusht që importet e tilla të përjashtohen nga tatimi mbi vlerën e shtuar dhe tatimi i akcizës sipas legjislacionit në fuqi, për mallrat e importuara nga

personat që udhëtojnë nga vendet tjera jashtë Kosovës.

2.Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni:

2.1.bagazh personal nënkupton tërësinë e valixheve, të cilat udhëtari është në gjendje t'i paraqesë Doganës me rastin e arritjes se tij në territorin doganore të Republikës së Kosovës, si dhe çdo valixhe që i paraqitet Doganës në data të mëvonshme me kusht që kjo dëshmi të mund të sigurohet për të dëshmuar se është regjistruar, me rastin e nisjes së udhëtarit, si bagazh shoqëruar me kompaninë që e ka transportuar në Kosovë nga vendi i nisjes.

Pa rënë ndesh me nën paragrafin 1.2 të nenit 462, kontejnerët portabël që mbajnë karburante nuk bëjnë pjesë në bagazhin personal;

2.2.Importe të natyrës jo-tregtare nënkupton importet të cilat:

2.2.1.Kanë natyrë të rastit

2.2.2.përbëhet ekskluzivisht nga mallra për përdorim personal të udhëtarëve apo të familjeve të tyre apo të mallrave të destinuara për dhurata, natyra dhe sasia e të cilave nuk lënë dyshim se janë duke u importuar për qëllime tregtare.

Neni 393

1.Lirimi i përmendur në paragrafin 1 të nenit 392, për mallrat e shënuara më poshtë zbatohet varësisht nga kufijtë sasiore për udhëtarë, me sa vijon:

1.1.produkte duhani:

1.1.1.dyqind (200) cigare, ose

1.1.2.njëqind (100) cigarillos (cigare që peshojnë më së shumti tre (3) gramë secila) ose

1.1.3.pesdhjetë (50) puro ose,

1.1.4.pesdhjetë (50) gramë duhan për tymosje ose,

1.1.5.Një përzierje proporcionale e këtyre produkteve të ndryshme;

1.2.alkool dhe pije alkoolike:

1.2.1.pije të distiluara dhe alkoolike me përbërje alkooli mbi njëzet e dy përqind (22%); alkool etilik i pa-denaturuar me përbërje alkooli tetëdhjetë përqind (80%) e mbi: një (1) litër ose

1.2.2.pije të distiluara alkoolike dhe alkool, si dhe aperitivë me bazë vere apo alkooli, pije tafia, sake apo pije të ngjashme alkoolike me përbërje alkooli deri në njëzet e dy përqind (22%); verëra shkumëzuese, verëra likerit: një (1) litër apo një përzierje proporcionale nga këto produkte të ndryshme dhe

1.2.3.Verë e pa-gazuar: dy (2) litra;

1.3.parfume: pesëdhjetë (50) gramë, ose ujë tualeti:zero presje njëzet e pesë (0,25) litra.

1.4.medikamente mjekësore: sasia e nevojshme që i përgjigjet nevojave personale të udhëtarit.

2.Lirimet për mallrat e përmendura në nën-paragrafin 1.1 dhe 1.2 të këtij neni, nuk lejohen për udhëtarët nën moshën shtatëmbëdhjetë (17) vjeçare.

3.Me vendim të Qeverisë, i cili propozohet nga ministria përgjegjëse për Financa, mund të ndryshohen kufijtë sasiore të përcaktuara sipas këtij neni dhe atij monetar sipas nenit 394.

Neni 394

1.Lirimet e përmendura në nenin 392, përveç atyre të cekura në nenin 393, lejohen si në vijim:

1.1.deris në shumën treqind (300) € për çdo udhëtar në rrugë tokësore;

1.2.deris në shumën katërqind e tridhjetë (430) € për çdo udhëtar në rrugë ajrore dhe

1.3.për udhëtarët nën moshën pesëmbëdhjetë (15) vjeç deris në shumën njëqindpesëdhjetë (150) € euro.

2. Vlera e mallrave të përmendura në nenet 393 dhe 462 nuk do të merret parasysh për qëllimet e zbatimit të përjashtimit të parashikuar në nenin 394.

Neni 395

Kur vlera e përgjithshme e dy a më shumë artikujve tejkalon shumën e cekur në nenin 394, lirimi për ato shuma lejohet njëjtë sikur këta artikuj të ishin importuar ndaras, duke marrë parasysh se vlera e një artikulli të vetëm nuk mund të ndahet.

Neni 396

1. Dogana mund ta reduktojë vlerën dhe/ose sasinë e mallrave që sjellin pa paguar detyrimet, nëse importohen nga:

1.1.persona që banojnë në zona kufitare;

1.2.punëtorë kufitar;

1.3.stafi që operon mjetet e transportit në përdorim ndërmjet Kosovës dhe vendeve tjera.

2.Këto kufizime nuk zbatohen kur personat që banojnë në zonën kufitare dëshmojnë se nuk po kthehen nga zona kufitare e vendit fqinj. Megjithatë, këto kufizime gjithsesi zbatohen për punëtorë që punojnë në kufij dhe stafin që operojnë mjetet e transportit në përdorim ndërmjet Kosovës dhe vendeve tjera, kur ata importojnë mallra derisa udhëtojnë gjatë punës së tyre.

3.Me qëllim të zbatimit të dispozitave të paragrafit 1 të këtij neni:

3.1.zonë kufitare nënkupton, pa rënë ndesh me konventat ekzistuese në këtë drejtim, një zonë e cila, nuk shtrihet më tepër se pesëmbëdhjetë (15) kilometra nga kufiri. Qarqet administrative lokale, një pjesë territoriale e të cilave shtrihet përbrenda kësaj zone, po ashtu do të konsiderohen pjesë e kësaj zone kufitare. Dogana mund të lejojë përjashtime prej kësaj;

3.2.punëtor kufitar, që punojnë në kufij, nënkupton çdo person aktivitetet e zakonshme e të cilit kërkojnë që ai person të shkojë në anën tjetër të kufirit gjatë ditëve të punës.

KAPITULLI XI

MATERIALET ARSIMORE, SHKENCORE DHE KULTURORE; INSTRUMENTET DHE APARATET SHKENCORE

Neni 397

Materialet arsimore, shkencore dhe kulturore siç percaktohen të radhitura në Shtojcën I të aktit nënligjor për zbatimin e këtij neni, lirohen nga detyrimet e importit, pavarësisht se kush është pranuesi i dërgesës apo për çfarë përdorimi janë të dedikuara ato materiale.

Neni 398

1. Materialet arsimore, shkencore dhe kulturore të radhitura në Shtojcën II të aktit nënligjor për zbatimin e këtij neni, lirohen nga detyrimet e importit me kusht që ato janë të dedikuara për:

1.1. Institucione apo organizata publike arsimore, shkencore apo kulturore; ose

1.2. Institucione apo organizata që i përkasin kategorive të specifikuara në kolonën e tretë të Shtojcës II të aktit nënligjor për zbatimin e këtij neni, me kusht që ato të jenë të miratuara nga organi kompetent për të pranuar artikuj të tillë të liruara nga detyrimet.

Neni 399

1. Në zbatim të neneve 400 deri në 404, instrumentet dhe aparatet shkencore, të cilat nuk janë përfshirë në nenin 398, lirohen nga detyrimet e importit, nëse ato importohen ekskluzivisht për qëllime jo-tregtare.

2. Lirimi nga paragrafi 1 i këtij neni kufizohet për instrumentet dhe aparatet shkencore të cilat kanë për qëllim të përdoren nga:

2.1. institucionet publike që merren kryesisht me hulumtime arsimore apo shkencore dhe për ato njësi të institucioneve publike, që merren kryesisht me hulumtime arsimore apo shkencore, ose

2.2. institucione private që merren kryesisht me hulumtime arsimore apo shkencore dhe të autorizuar nga organet kompetente për të pranuar artikuj të tillë të liruara nga detyrimet.

Neni 400

1. Lirimi sipas përcaktimeve të paragrafit 1 të nenit 399, po ashtu zbatohet për:

1.1. Pjesët rezervë, pjesët përbërëse apo pjesët ndihmëse që enkas i përshtaten instrumenteve apo aparateve shkencore, me kusht që këto pjesë rezervë, pjesë përbërëse apo pjesë ndihmëse importohen në të njëjtën kohë, kur importohen edhe instrumentet apo aparatet e tilla ose, nëse ato importohen më pas, mund të identifikohen si pjesë që i përkasin dhe janë të destinuar për instrumentet apo aparatet:

1.1.1. të cilat më herët janë liruara nga detyrimet e importit, me kusht që këto instrumente apo aparate janë ende të një natyre shkencore në momentin kur kërkohet lirimi për pjesët rezervë, pjesët përbërëse apo ato ndihmëse specifike, ose;

1.1.2. të cilat do të kishin të drejtë në lirim në momentin kur kërkohet një lirim i tillë për pjesët rezervë, pjesët përbërëse apo ato ndihmëse specifike;

1.2. Veglat për t'u përdorur për mirëmbajtjen, kontrollimin, kalibrimin apo riparimin e

instrumenteve apo aparateve shkencore, me kusht që këto vegla të importohen në të njëjtën kohë sikur instrumentet apo aparatet e tilla ose, nëse ato importohen më pas, mund të identifikohen si pjesë që i përkasin dhe janë të destinuara për instrumentet apo aparatet:

1.2.1.të cilat më herët janë liruar nga detyrimet e importit, me kusht që këto instrumente apo aparate janë ende të një natyre shkencore në momentin kur kërkohet lirimi për veglat, ose

1.2.2.të cilat do të kishin të drejtë në lirim në momentin kur bëhet kërkesa për lirim për veglat.

Neni 401

1.Për qëllime të neneve 399 dhe 400:

1.1.instrumente apo aparate shkencore nënkupton çfarëdo instrumenti apo aparati. i cili për shkak të karakteristikave teknike objektive të tij dhe rezultateve që arrihen me të, është kryesisht apo ekskluzivisht i përshtatshëm për veprimtari shkencore;

1.2. të importuara për qëllime jo tregtare konsiderohet se zbatohet për instrumentet apo aparatet shkencore që destinohen për t'u përdorur për hulumtime shkencore apo qëllime edukative jo fitimprurëse.

Neni 402

Nëse është e nevojshme, instrumentet apo aparatet të caktuara mund të përjashtohen nga e drejta për lirim me vendim të Qeverisë, nëse vërtetohet se lirimi nga detyrimet e importit i dëmton interesat e industrisë së Kosovës, në sektorin përkatës të prodhimit.

Neni 403

1.Artikujt e përmendur në nenin 398 dhe instrumentet apo aparatet shkencore, të cilat janë liruar nga detyrimet e importit në pajtim me kushtet e parapara me nenet 400, 401 dhe 402, nuk mund të huazohen, të jepen në shfrytëzim apo të barten, qoftë me apo pa pagesë, pa njoftuar paraprakisht Doganën.

2.Nëse, një artikull huazohet, jepet në shfrytëzim apo bartet në një institucion apo organizatë që përfiton nga lirimi sipas nenit 398 ose paragrafin 2 të nenit 399, lirimi do të vazhdojë të zbatohet me kusht që institucioni apo organizata e shfrytëzon atë artikull, instrument apo aparat për qëllime, për të cilat i jepet e drejta për atë lirim. Në raste të tjera, huazimi, dhënia në shfrytëzim ose bartja kërkon pagesën paraprake të detyrimeve të importit, sipas normës që zbatohet në datën e huazimit, dhënies në shfrytëzim ose bartjes, në bazë të llojit të mallit dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë datë nga Dogana.

Neni 404

1.Institucionet apo organizatat të përcaktuara në nenet 398 dhe 399, të cilat ndërpresin përmbushjen e kushteve për fitimin e të drejtës në lirim, apo të cilat propozojnë t'i përdorin artikujt e liruar nga detyrimet e importit, për qëllime tjera nga ato të parapara me ato nene, duhet të njoftojnë Doganën.

2.Artikujt që mbesin në posedim të institucioneve apo organizatave të cilat ndërpresin përmbushjen e kushteve për përfitimin e të drejtës në lirim, do t'i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit sipas normës që zbatohet në datën, në të cilën ndërpritet përmbushja e atyre kushteve, në bazë të llojit të artikullit dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë

datë nga Dogana.

3. Artikujt e shfrytëzuar nga institucioni apo organizata përfituese e lirimit, për qëllime tjera nga ato të parapara me nenet 398 dhe 399 do t'i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit, që zbatohen në datën kur ato janë vënë në një përdorim tjetër, në bazë të llojit të artikujve dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë datë nga Dogana.

Neni 405

Nenet 402, 403 dhe 404 zbatohet përshtatshmërisht për produktet e përmendura në nenin 400.

Neni 406

1. Pajisjet e importuara për qëllime jo tregtare nga apo në llogari të një institucioni apo organizate për hulumtime shkencore të vendosur jashtë Kosovës, lirohen nga detyrimet e importit.

2. Lirimi do të lejohet me kusht që pajisjet:

2.1. janë të destinuara për t'u përdorur nga apo me pajtimin e pjesëtarëve ose përfaqësuesve të institucioneve dhe organizatave të referuara në paragrafin 1 të këtij neni, në kontekst dhe brenda kufijve të marrëveshjeve për bashkëpunim shkencor, qëllimi i të cilave është që të kryhen programe ndërkombëtare të hulumtimeve shkencore në organizata për hulumtime shkencore të vendosura në Kosovë dhe të miratuara për ato qëllime nga organi kompetent.

2.2. mbesin pronë e personit fizik apo juridik me banim jashtë Kosovës, gjatë kohës së qëndrimit të tij në territorin doganor të Republikës së Kosovës.

3. Për qëllime të këtij neni dhe nenit 407:

3.1. pajisje nënkupton instrumente, aparate, makina dhe pjesët e tyre duke përfshirë pjesët rezervë dhe veglat e dizajnuara enkas për mirëmbajtjen, kontrollimin, kalibrimin apo riparimin e tyre, që përdoren për nevoja të hulumtimit shkencor,

3.2. pajisjet e destinuara për t'u përdorur për qëllime të hulumtimeve shkencore të kryera për arsye jo fitimprurëse konsiderohen se janë të importuara për qëllime jo tregtare.

Neni 407

1. Pajisjet që janë liruar nga detyrimet e importit në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 406, nuk mund të huazohen, të jepen për shfrytëzim apo të barten, qoftë me pagesë apo pa pagesë, pa njoftuar paraprakisht Doganën.

2. Nëse pajisjet huazohen, jepen në shfrytëzim apo barten në një institucion apo organizatë që përfiton nga lirimi sipas nenit 406, lirimi do të vazhdojë të jepet me kusht që institucioni apo organizata i përdor pajisjet për qëllime, për të cilat jepet e drejta për atë lirim. Në raste të tjera dhe pa rënë ndesh me nenet 399 dhe 400, huazimi, dhënia në shfrytëzim apo bartja i nënshtrohen pagesës paraprake të detyrimeve të importit, sipas normës që zbatohet në datën e huazimit, dhënies në shfrytëzim apo bartjes, në bazë të llojit të pajisjeve dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë datë nga Dogana.

3. Institucionet apo organizatat e përmendura në paragrafin 1 të nenit 406, të cilat nuk i përmbushin në vazhdimësi kushtet për t'u kualifikuar për lirim, apo të cilat dëshirojnë që t'i përdorin pajisjet e liruar nga detyrimet e importit për qëllime tjera nga ato të parapara nga ky nen, duhet të njoftojnë Doganën në lidhje me këtë.

4. Pajisjet e përdorura nga institucionet ose organizatat të cilat nuk vazhdojnë të përmbushin kushtet për të përfituar nga lirimi, i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit sipas normës që zbatohet në datën kur ato kushte nuk vazhdojnë të përmbushen, në bazë të llojit të artikullit dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë datë nga Dogana. Pavarësisht neneve 399 dhe 400, pajisjet e përdorura nga institucionet apo organizatat përfituese nga lirimi për qëllime tjera nga ato të parapara me nenin 406 i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit që zbatohen në datën në të cilën ato janë përdorur për një qëllim tjetër, në bazë të llojit të pajisjes dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë datë nga Dogana.

KAPITULLI XII KAFSHËT LABORATORIKE DHE SUBSTANCAT BIOLOGJIKE APO KIMIKE TË DESTINUARA PËR HULUMTIME

Neni 408

1. Lirimi nga detyrimet e importit lejohet për:

1.1. kafshët e përgatitura enkas për shfrytëzim laboratorik, dhe

1.2. substancat biologjike ose kimike të përfshira në listën e vendosur nga Qeveria, të cilat importohen ekskluzivisht për qëllime jo tregtare.

2. Lirimi i paraparë me paragrafin 1 të këtij neni kufizohet për kafshë dhe substanca biologjike ose kimike, të cilat destinohen për:

2.1. institucione publike që merren në radhë të parë me hulumtime arsimore apo shkencore dhe për ato njësi të institucioneve publike, që merren në radhë të parë me hulumtime arsimore apo shkencore, ose

2.2. institucione private që merren në radhë të parë me hulumtime arsimore apo shkencore dhe janë të autorizuar nga organet kompetente për të pranuar artikuj të tillë të liruara nga detyrimet.

3. Substancat e parapara në nën paragrafin 1.2 të këtij neni mund të përfshijnë vetëm substancat biologjike ose kimike, për të cilat nuk ekziston prodhimi ekuivalent në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe të cilat, për arsye të specifikës së tyre ose shkallës së pastërtisë, kryesisht ose ekskluzivisht janë të përshtatshme për hulumtime shkencore.

KAPITULLI XIII SUBSTANCA TERAPEUTIKE TË ORIGJINËS NJERËZORE DHE REAGENTSAT PËR PËRCAKTIMIN E GRUPEVE TË GJAKUT DHE PËRBËRJES SË INDEVE

Neni 409

1. Në zbatim të nenit 410, nga detyrimet e importit lirohen:

1.1. Substancat terapeutike të origjinës njerëzore;

1.2. Reagensat për përcaktimin e grupit të gjakut, dhe

1.3. Reagensat për përcaktimin e përbërjes së indeve.

2. Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni:

2.1.Substanca terapeutike të origjinës njerëzore nënkupton gjakun e njeriut dhe derivatet e tij, përfshirë gjaku i njeriut në gjendje të natyrshme, plazmë e tharë, albumina dhe solucione të qëndrueshme të proteinave plazmatike njerëzore, imunoglobina njerëzore dhe fibrinogjene njerëzore;

2.2.Reagensat për përcaktimin e grupit të gjakut nënkuptojnë të gjitha reagentsat, qoftë të origjinës njerëzore, shtazore, bimore ose të ndonjë origjine tjetër, që përdoren për përcaktimin e grupit të gjakut dhe për zbulimin e anomalive të gjakut, dhe

2.3.Reagensat për përcaktimin e përbërjes së indeve nënkuptojnë të gjithë reagentët qoftë të origjinës njerëzore, shtazore, bimore apo të një origjine tjetër që përdoren për përcaktimin e përbërjes së indeve të njeriut.

Neni 410

1.Lirimi kufizohet për produktet të cilat:

1.1.destinohen për institucione ose laboratorë të miratuara për atë qëllim nga autoriteti kompetent, për t'u përdorur ekskluzivisht për qëllime mjekësore ose shkencore jo tregtare;

1.2.shoqërohen nga një certifikatë e konformitetit e lëshuar nga organi i autorizuar në vendin e nisjes jashtë Kosovës;

1.3.janë të vendosura në kontejnerë, duke bartur një etiketë speciale që i identifikon ato.

Neni 411

Lirimi përfshin paketimin special të domosdoshëm për transportin e substancave terapeutike të origjinës njerëzore apo të reagensëve për përcaktimin e grupeve të gjakut apo të përbërjes së indeve si dhe cilado tretësve dhe pjesëve përcjellëse, që nevojiten për përdorimin e tyre, që mund të jenë të përfshira si pjesë e dërgesës.

KAPITULLI XIV

INSTRUMENTET DHE APARATURA E DESTINUAR PËR HULUMTIME MJEKËSORE, CAKTIMIN E DIAGNOZËS MJEKËSORE APO PËR TRAJTIMET MJEKËSORE

Neni 412

1.Instrumentet dhe aparatet e destinuara për hulumtime mjekësore, caktimin e diagnozës mjekësore apo për trajtimet mjekësore, të cilat një organizatë bamirëse apo filantropë ose një individ privat i dhuron autoriteteve shëndetësore, njërive spitalore apo institucioneve për hulumtime mjekësore të miratuara nga autoriteti kompetent i Kosovës për të pranuar artikuj të tillë të liruar nga detyrimet, apo të cilat blihen nga ato autoritete shëndetësore, spitale apo institucione për hulumtime mjekësore krejtësisht nga fonde të dhëna nga një organizatë bamirëse apo filantropë apo me kontribute vullnetare, lirohen nga detyrimet e importit, gjithnjë me kusht që është vërtetuar se:

1.1.dhurimi i instrumenteve ose aparaturave nuk fsheh mbrapa ndonjë qëllim tregtar nga ana e donatorit, dhe

1.2.donatori nuk është në asnjë mënyrë në lidhje me prodhuesin e instrumenteve ose aparaturave për të cilat kërkohet lirimi.

2.Lirimi do të zbatohet gjithashtu në kushte të njëjta për:

2.1.Pjesët rezervë, pjesët përbërëse apo pjesët ndihmëse që në mënyrë të veçantë i përshtaten instrumenteve apo aparateve, me kusht që këto pjesë rezervë, pjesë përbërëse apo pjesë ndihmëse importohen në të njëjtën kohë me instrumentet apo aparaturat e tilla ose, nëse ato importohen më pas, mund të identifikohen si pjesë që i përkasin instrumenteve apo aparateve, të cilat më parë janë liruar nga detyrimet e importit;

2.2.Veçatë për t'u përdorur për mirëmbajtjen, kontrollimin, kalibrimin apo riparimin e instrumenteve apo aparateve, me kusht që këto veçatë të importohen në të njëjtën kohë me instrumentet apo aparaturat e tilla ose, nëse ato importohen më pas, mund të identifikohen se i përkasin instrumenteve apo aparateve të liruara më parë nga detyrimet.

Neni 413

Për qëllim të nenit 412, dhe posaçërisht në lidhje me instrumentet apo aparatet dhe subjektet pranuese të përmendura aty, zbatohen përshtatshmërisht nenet 402, 403 dhe 404.

KAPITULLI XV SUBSTANCAT REFERUESE PËR KONTROLLIMIN E CILËSISË SË PRODUKTEVE MJEKËSORE

Neni 414

Dërgesat që përmbajnë mostra të substancave referuese të lejuara nga Organizata Botërore e Shëndetësisë për kontrollimin e cilësisë së lëndëve të përdorura në prodhimin e produkteve mjekësore dhe të cilat i adresohen pranuesve të dërgesës të miratuar nga autoriteti kompetent për pranimin e këtyre dërgesave me lirim nga detyrimet, lirohen nga detyrimet e importit.

KAPITULLI XVI PRODUKTET FARMACEUTIKE QË PËRDOREN NË MANIFESTIMET NDËRKOMBËTARE SPORTIVE

Neni 415

Produktet farmaceutike për përdorim mjekësor njerëzor apo veterinar nga personat apo kafshët që vijnë nga vendet tjera, për të marrë pjesë në manifestimet ndërkombëtare sportive të organizuara në territorin doganor të Republikës së Kosovës, lirohen, në kuadër të sasive të nevojshme për plotësimin e nevojave gjatë tërë qëndrimit të tyre në territorin doganor, nga detyrimet e importit.

KAPITULLI XVII MALLRAT PËR ORGANIZATA BAMIRËSE OSE FILANTROPE ARTIKUJ TË DESTINUAR PËR TË VERBËRIT DHE PERSONAT TJERË ME AFTESI TË KUFIZUARA

NËNKAPITULLI I PËR QËLLIME TË PËRGJITHSHME

Neni 416

1.Në zbatim të neneve 418 dhe 419, mallrat në vijim lirohen nga detyrimet e importit, përderisa një gjë e tillë nuk shkakton keqpërdorime apo shtrembërime të mëdha të konkurrencës:

1.1. Gjëra elementare të importuara nga institucione shtetërore ose organizata tjera

bamirëse, filantrope, të miratuara nga autoriteti kompetent për t'u shpërndarë falas personave në nevojë;

1.2. Mallra të çfarëdo përshkrimi të dërguara falas, nga një person apo organizatë e vendosur jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës dhe pa ndonjë qëllim tregtar nga ana e dërguesit, për institucionet shtetërore ose organizatat tjera bamirëse ose filantrope, të miratuara nga autoriteti kompetent, për t'u përdorur për ngritje të fondeve në organizimet e zakonshme bamirëse për dobi të personave në nevojë;

1.3. pajisje dhe material për zyre të dërguara falas nga një person apo organizatë e vendosur jashtë Kosovës dhe pa ndonjë qëllim komercial nga ana e dërguesit, për organizatat humanitare ose bamirëse të regjistruara në Kosovë për këtë qëllim, të cilat do t'i përdorin vetëm me qëllim të plotësimit të nevojave të punës së tyre apo për të realizuar qëllimet e tyre bamirëse ose filantrope.

2. Për qëllime të nën paragrafit 1.1 të këtij neni, gjëra elementare nënkupton ato mallra që nevojiten për plotësimin e nevojave elementare të njerëzve, për shembull ushqimi, barnat, veshmbathja dhe ndërresat e shtratit.

Neni 417

1. Lirimi nuk lejohet për:

- 1.1. produkte alkoolike,
- 1.2. duhan apo produktet e duhanit,
- 1.3. kafe dhe çaj,
- 1.4. automjete, me përjashtim të auto ambulancave.

Neni 418

Lirimi lejohet vetëm për ato organizata, procedurat e kontabilitetit të cilave i mundësojnë autoriteteve kompetente që mbikëqyrin veprimtaritë e tyre dhe të cilat ofrojnë të gjitha garancitë e nevojshme.

Neni 419

1. Një organizatë që përfiton nga lirimi nuk mund të huazojë, jep në shfrytëzim apo bart, qoftë me pagesë apo pa pagesë, mallrat dhe pajisjet e përmendura në nenin 416 për qëllime tjera nga ato të parapara në nën-paragrafin 1.1 dhe 1.2 të atij neni, pa e njoftuar paraprakisht Doganën.

2. Nëse, mallrat dhe pajisjet huazohen, jepen në shfrytëzim apo barten tek një organizatë që ka të drejtë të përfitojë nga lirimi në pajtim me nenin 416 dhe 418, lirimi do të vazhdojë të jepet me kusht që kjo e fundit i shfrytëzon mallrat dhe pajisjet për qëllime, për të cilat jepet e drejta për atë lirim.

3. Në raste të tjera, huazimi, dhënia në shfrytëzim apo bartja i nënshtrohet pagesës së detyrimeve të importit, sipas normës që zbatohet në ditën e huazimit, dhënies në përdorim apo bartjes, në bazë të llojit të mallrave apo pajisjeve dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë ditë nga Dogana.

Neni 420

1. Organizatat e përmendura në nenin 416, të cilat nuk vazhdojnë të përmbushin kushtet sipas

të cilave kanë përfituar lirimin, apo të cilat propozojnë të shfrytëzojnë mallrat dhe pajisjet e liruara nga detyrimet e importit për qëllime tjera nga ato të parapara me atë nen, duhet të njoftojnë për këtë Doganën.

2. Mallrat dhe pajisjet që mbeten në posedim të organizatave që nuk përmbushin kushtet sipas të cilave kanë përfituar lirimin, do t'i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit, sipas normës që zbatohet në datën kur ato kushte nuk vazhdojnë të përmbushen, në bazë të llojit të mallrave dhe pajisjeve dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë datë nga Dogana.

3. Mallrat dhe pajisjet e përdorura nga organizatat që përfitojnë nga lirimi për qëllime tjera nga ato të parapara me nenin 416 do t'i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit sipas normës që zbatohet në datën kur ato janë përdor për qëllime tjetër, në bazë të llojit të mallrave dhe pajisjeve dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë datë nga Dogana.

NËNKAPITULLI II PËRFITIMET E PERSONAVE ME AFTËSI TË KUFIZUARA

I. Artikujt për përdorim nga personat e verbër

Neni 421

Artikujt e dizajnuar enkas për përparimin arsimor, shkencor apo kulturor të personave të verbër, siç është specifikuar në Shtojcën III të aktit nënligjor për zbatimin e këtij neni, lirohen nga detyrimet e importit.

Neni 422

1. Artikujt e dizajnuar enkas për përparimin arsimor, shkencor apo kulturor të personave të verbër, siç është specifikuar në Shtojcën IV të aktit nënligjor për zbatimin e këtij neni dhe pajisjet tjera të dizajnuara enkas për përdorimin nga personat e verbër, lirohen nga detyrimet e importit, me kusht që ato importohen qoftë nga:

1.1. personin i verbër për nevojat e tij; ose

1.2. Institucionet apo organizatat që merren me arsimimin apo dhënien e ndihmës për persona të verbër, të autorizuar nga autoriteti kompetent për atë qëllim në Republikën e Kosovës.

2. Lirimi sipas paragrafit 1 të këtij neni zbatohet edhe për pjesët rezervë, pjesët përbërëse apo pajisjet përcjellëse enkas për artikujt në fjalë, dhe për veglat që do të shfrytëzohen për mirëmbajtjen, kontrollimin, kalibrimin apo riparimin e këtyre artikujve, me kusht që këto pjesë rezervë, pjesë përbërëse, pajisje ndihmëse apo vegla importohen në të njëjtën kohë me artikujt në fjalë ose, nëse importohen më pas, mund të identifikohen se janë të destinuar për artikujt që janë liruar më parë nga detyrimet e importit, apo të cilat do të përfitonin nga lirimi në momentin kur një lirim i tillë, kërkohet për pjesët specifike rezervë, komponentët apo pajisjet ndihmëse dhe veglat në fjalë.

II. Për përdorim nga personi me aftësi të kufizuara

Neni 423

1. Artikujt e dizajnuar enkas për arsimimin, punësimin apo për avancim shoqëror të personit me aftësi të kufizuara fizike apo mendore, të tjerë nga personi i verbër, lirohen nga detyrimet e importit me kusht që janë importuar qoftë nga:

1.1. personi me aftësi të kufizuara për nevojat e tij personale; ose

1.2. Institucionet apo organizatat e autorizuar nga autoriteti kompetent që merren në radhë të parë me arsimimin apo dhënien e ndihmës për persona me aftësi të kufizuara për t'i pranuar ato me lirim.

2. Lirimi në paragrafin 1 të këtij neni zbatohet edhe për pjesët rezervë, pjesët përbërëse apo pajisjet përcjellëse enkas për artikujt në fjalë dhe për veglat, që do të shfrytëzohen për mirëmbajtjen, kontrollimin, kalibrimin apo riparimin e këtyre artikujve, me kusht që këto pjesë rezervë, pjesë përbërëse, pajisje ndihmëse apo vegla importohen në të njëjtën kohë me artikujt në fjalë ose, nëse importohen më pas, mund të identifikohen se janë të destinuara për artikujt që janë liruar më parë nga detyrimet e importit, apo të cilat do të përfitonin nga lirimi në momentin kur një lirim i tillë kërkohet për pjesë rezervë, komponentë apo pajisje ndihmëse dhe vegla specifike në fjalë.

Neni 424

1. E drejta për lirim nga detyrimet e importit të artikujve të caktuar në nenin 422 dhe 423 të këtij Kodi, mund të përjashtohen nëse vërtetohet se lirimi i tyre dëmton interesat e industrisë të sektorëve prodhues të caktuar në Kosovë.

2. Rastet me të cilat përjashtohet lirimi nga detyrimet e importit përcaktohen me vendim nga Qeveria.

III. DISPOZITA TË PËRBASHKËTA

Neni 425

1. Lirimi nga detyrimet e importit për artikujt e dizajnuar enkas për arsimimin, punësimin apo për avancim shoqëror siç është specifikuar në nën-paragrafin 1.1 të nenit 422 dhe nën-paragrafin 1.1 të nenit 423 të këtij Kodi, do të zbatohet në pajtim me legjislacionin në fuqi.

2. Automjeti ose ndonjë lloj tjetër i transportit për përdorim nga personi me aftësi të kufizuara duhet të jetë posaçërisht i dizajnuara apo i përshtatur në mënyrë të veçantë për nevojat e tij.

2.1. Lirimi nga detyrimi doganor lejohet një herë në pesë (5) vjet;

2.2. Borxhi doganor shuhet pas kalimit të afatit prej shtatë (7) vjet nga data e përfitimit të lirit.

2.3. Dokumenti i regjistrimit të automjetit përmban shënimet si në vijim:

2.3.1.- "Automjet për persona me aftësi të kufizuara

2.3.2 - "Nuk mund të huazohen, të jepen me qira apo të transferohen te personat e tjerë"; dhe

2.3.3. - "përfituesi i lirit: (emri, mbiemri, numri i patentë shoferit dhe nr. i vendimit të lirit);

3. Për zbatim të paragrafit 2 të këtij neni Ministri përkatës për Financa nxjerr akt nënligjor.

Neni 426

1. Artikujt e importuar pa detyrime importi nga një person i përmendur në nenet 422, 423 dhe 425 nuk mund të huazohen, jepen në shfrytëzim apo të transferohen, qoftë me pagesë apo pa pagesë, pa e njoftuar paraprakisht Doganën.

2. Nëse një artikull huazohet, jepet në përdorim apo transferohet tek një person, institucion apo organizatë që ka të drejtë të përfitojë nga lirimi në pajtim me nenet 422, 423 dhe 425, lirimi vazhdon të jepet me kusht që ai person, institucion apo ajo organizatë e shfrytëzon artikullin për qëllime, për të cilin i është dhënë e drejta për

atë lirim.

3. Në raste të tjera, huazimi, dhënia në përdorim apo transferi i nënshtrohen pagesës paraprake të detyrimeve të importit, në normën që zbatohet në ditën e huazimit, dhënies në përdorim apo transferit, në bazë të llojit të mallrave apo pajisjeve dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë ditë nga Dogana.

Neni 427

1. Artikujt e importuar nga institucionet apo organizatat që gëzojnë të drejtën për liruvar në pajtim me kushtet e parashtruara në nenet 422 dhe 423, mund të huazohen, jepen në shfrytëzim apo barten, qoftë me pagesë apo pa pagesë, nga këto institucione apo organizata në baza jo fitimprurëse për persona të verbër dhe persona tjerë të hendikepuar, me të cilët ata janë të angazhuar, pa u paguar detyrimet përkatëse doganore.

2. Asnjë huazim, dhënie në shfrytëzim apo bartje nuk mund të bëhet nën kushte tjera nga ato të parapara në paragrafin 1 të këtij neni pa e njoftuar paraprakisht Doganën.

3. Nëse, një artikull huazohet, jepet në shfrytëzim apo bartet te një person, institucion apo organizatë që ka të drejtë të përfitoj nga lirimi sipas paragrafit 1 të nenit 422 ose paragrafit 1 të nenit 423, lirimi do të vazhdojë të jepet me kusht që personi, institucioni apo organizata do ta shfrytëzojë atë artikull për qëllime, për të cilat jepet e drejta për atë lirim.

4. Në raste të tjera, huazimi, dhënia në përdorim apo bartja i nënshtrohen pagesës paraprake të detyrimeve doganore, sipas normës që zbatohet në datën kur është bërë huazimi, dhënia në përdorim apo bartja, në bazë të llojit të mallrave apo pajisjes dhe vlerës doganore të vërtetuar apo të pranuar në atë datë nga Dogana.

Neni 428

1. Institucionet apo organizatat e përmendura në nenin 422 dhe 423, të cilat ndërpresin përmbushjen e kushteve për fitimin e drejtës për lirim nga detyrimet e importit, apo të cilat propozojnë që t'i shfrytëzojnë artikujt e liruvar nga detyrimet e importit për qëllime tjera nga ato që parashihen nga ato nene, duhet të njoftojnë për këtë Doganën.

2. Artikujt që mbeten në posedim të institucioneve apo organizatave të cilat ndërpresin përmbushjen e kushteve për fitimin e të drejtës në lirim, i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit në normën që zbatohet në datën kur është ndërprerë përmbushja e kushteve, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore, të vërtetuar apo të pranuar në atë datë nga Dogana.

3. Artikujt e shfrytëzuar nga institucioni apo organizata përfituese nga lirimi për qëllime tjera nga ato të parapara në nenet 422 dhe 423 i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit sipas normës që zbatohet në datën kur ato shfrytëzohen për qëllime tjetër, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore të vërtetuar apo të pranuar në atë datë nga Dogana.

NËNKAPITULLI III PËR PËRFITIM TË VIKTIMAVE TË FATKEQËSIVE

Neni 429

1. Në zbatim të neneve 430 deri në 435, mallrat e importuara nga institucionet shtetërore apo organizatat bamirëse ose filantropike të miratuara nga autoriteti kompetent në Kosovë, lirohen nga detyrimet e importit, kur ato destinohen:

1.1. për shpërndarje falas për viktimat e fatkeqësive që e kanë goditur territorin e

Kosovës; apo

1.2. për t'u lënë në dispozicion pa kompensim viktimave të atyre fatkeqësive, përderisa mbeten pronë e organizatave në fjalë.

2. Mallrat e importuara për qarkullim të lirë nga agjencitë për ndihmë në rast të fatkeqësive për t'i përmbushur nevojat e tyre, gjatë kohës së aktivitetit të tyre, përfitojnë nga lirimet e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni, me kushte të njëjta.

Neni 430

Lirimi nuk lejohet për lëndët dhe pajisjet që destinohen për rindërtimin e rajoneve të goditura nga fatkeqësitë.

Neni 431

E drejta në lirim përcaktohet me vendim të Qeverisë. Ky vendim përcakton, sipas nevojës, fushëveprimin dhe kushtet të cilave i nënshtrohen lirimet.

Neni 432

Lirimi lejohet vetëm për ato organizata, procedurat e kontabilitetit të cilave i mundësojnë autoriteteve kompetente të mbikëqyrin veprimtaritë e tyre dhe të cilat ofrojnë të gjitha garancitë e nevojshme.

Neni 433

1. Organizatat që përfitojnë nga lirimi nuk mund të huazojnë, japin në shfrytëzim apo bartin, qoftë me pagesë apo pa pagesë, mallrat e parapara në paragrafin 1 të nenit 429, në kushte të tjera nga ato të parapara në atë nen, pa e njoftuar paraprakisht Doganën.

2. Nëse mallrat huazohen, jepen në përdorim apo barten tek një organizatë që ka të drejtë të përfitojë nga lirimi në pajtim me nenin 429, lirimi do të vazhdojë të jepet me kusht që kjo organizatë i shfrytëzon mallrat për qëllime, për të cilat jepet e drejta për atë lirim.

3. Në raste të tjera, huazimi, dhënia në përdorim apo bartja do t'i nënshtrohen pagesës paraprake të detyrimeve të importit, sipas normës që zbatohet në ditën e huazimit, dhënies në përdorim apo bartjes, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë ditë nga Dogana.

Neni 434

1. Mallrat e përcaktuara në nën-paragrafin 1.2 të nenit 429, pasi që nuk vazhdojnë të përdoren nga viktimat e fatkeqësive, nuk mund të huazohen, jepen në shfrytëzim apo barten, qoftë me pagesë apo pa pagesë, pa u njoftuar paraprakisht për këtë Dogana.

2. Nëse mallrat huazohen, jepen në përdorim apo barten tek një organizatë që ka të drejtë të përfitojë nga lirimi në pajtim me nenin 429, ose, nëse është e përshtatshme, tek një organizatë që ka të drejtë të përfitojë nga lirimi në pajtim me nën-paragrafin 1.1 të nenit 416, lirimi do të vazhdojë të jepet me kusht që kjo organizatë i shfrytëzon mallrat për qëllime, për të cilat jepet e drejta për atë lirim.

3. Në raste të tjera, huazimi, dhënia në përdorim apo bartja do t'i nënshtrohen pagesës paraprake të detyrimeve të importit, sipas normës që zbatohet në ditën e huazimit, dhënies në përdorim apo bartjes, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë ditë nga Dogana.

Neni 435

1. Organizatat e përmendura në nenin 429, të cilat ndërpresin përmbushjen e kushteve për fitimin e drejtës për lirim nga detyrimet e importit, apo të cilat propozojnë që t'i shfrytëzojnë artikujt e liruar nga detyrimet e importit për qëllime tjera nga ato që parashihen nga ato nene, duhet të njoftojnë për këtë Doganën.
2. Në rastet kur mallrat mbeten në posedim të organizatave të cilat ndërpresin përmbushjen e kushteve për fitimin e të drejtës në lirim, kur ato barten te një organizatë që ka të drejtë të përfitoj nga lirimi sipas nenit 429, ose, nëse është e përshtatshme, tek një organizatë që ka të drejtë të përfitoj nga lirimi në pajtim me nën-paragrafin 1.1 të nenit 416, lirimi do të vazhdojë të jepet me kusht që kjo organizatë i shfrytëzon mallrat për qëllime, për të cilat jepet e drejta për atë lirim. Në raste të tjera, mallrat i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit, në normën që zbatohet në datën kur është ndërprerë përmbushja e kushteve, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore, të vërtetuar apo të pranuar në atë datë nga Dogana.
3. Mallrat e shfrytëzuar nga organizata përfituese nga lirimi për qëllime tjera nga ato të parapara në nenin 429 i nënshtrohen detyrimeve përkatëse të importit sipas normës që zbatohet në datën kur ato shfrytëzohen për qëllime tjetër, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore të vërtetuar apo të pranuar në atë datë nga Dogana.

KAPITULLI XVIII DEKORATAT APO SHPËRBLIMET E NDERIT

Neni 436

1. Me paraqitje të dëshmisë së pranueshme tek Dogana nga personat përkatës, dhe me kusht që veprimet e përfshira nuk janë në ndonjë mënyrë të karakterit tregtar, lirohen nga detyrimet e importit si në vijim:
 - 1.1. Dekoratat e akorduara nga qeveritë e huaja për ata persona vendbanimi i të cilëve është në territorin doganor të Republikës së Kosovës;
 - 1.2. Kupat, medaljet dhe artikujt e ngjashëm të një natyre tejet simbolike të cilat i janë dhënë shpërblim në një vend jashtë Kosovës, personave që vendbanimin e tyre të zakonshëm e kanë në territorin doganor të Republikës së Kosovës, si shenjë nderi për veprimtarinë e tyre në fusha si janë arti, shkenca, sportit apo shërbimet publike, apo si një mirënjohje për suksesin e arritur në një ngjarje të veçantë, të cilat importohen në Kosovë nga vetë ata persona;
 - 1.3. Kupat, medaljet dhe artikujt e ngjashëm të një natyre tejet simbolike të cilat jepen falas nga autoritete apo persona jashtë Kosovës, për t'u prezantuar në Kosovë për të njëjtat qëllime si ato të përmendura në nën paragrafin 1.2 të këtij neni;
 - 1.4. Shpërblime, trofe dhe suvenire të një natyre simbolike dhe të një vlere të kufizuar, të cilat destinohen për t'u shpërndarë falas personave me vendbanim të zakonshëm jashtë Kosovës, në konferenca afariste apo ngjarje të ngjashme ndërkombëtare, me ç'rast natyra, çmimi njësi apo tiparet tjera, nuk duhet të jenë të tilla që të sjellin konstatimin se ato janë duke u importuar për qëllime tregtare.

KAPITULLI XIX DHURATA TË PRANUARA NË KONTEKST TË MARRËDHËNIEVE NDËRKOMBËTARE

Neni 437

1.Pavarësisht, kur është relevante, me nenin 392, dhe në zbatim të neneve 438 dhe 439, lirimi lejohet për mallrat:

1.1.e importuara në territorin doganor të Republikës së Kosovës nga persona që kanë bërë një vizitë zyrtare në një vend jashtë Kosovës dhe të cilët i kanë pranuar ato mallra me këtë rast si dhurata nga autoritetet mikpritëse;

1.2.e importuara në territorin doganor të Republikës së Kosovës nga persona që vijnë në vizitë zyrtare në Kosovë, e të cilët kanë për qëllim t'i ofrojnë ato me këtë rast si dhurata për autoritetet mikpritëse;

1.3.e dërguara si dhurata, në shenjë miqësie apo vullneti të mirë, nga një organ zyrtar, autoritet publik apo grup që kryen një veprimtari në interes publik, e cila gjendet në një vend jashtë Kosovës, për një organ zyrtar, autoritet publik apo grup që kryen një veprimtari në interes publik e cila gjendet në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe e cila është e miratuar nga autoriteti kompetent, për të pranuar artikuj të tillë pa detyrime importi.

Neni 438

Lirimi nuk lejohet për produkte alkoolike, duhan apo produkte të duhanit.

Neni 439

1.Lirimi lejohet vetëm:

1.1.nëse artikujt e destinuar si dhurata ofrohen me një rast të veçantë,

1.2.nëse ato nuk pasqyrojnë qoftë për nga natyra, vlera apo sasia, ndonjë interes tregtar;

1.3.nëse nuk përdoren për qëllime tregtare.

KAPITULLI XX MALLRA PËR TË U PËRDORUR NGA KRERËT E SHETIT

Neni 440

1.Nga detyrimet e importit lirohen:

1.1.dhurata për krerët e shtetit;

1.2.mallrat për t'u përdorur apo konsumuar nga krerët e shtetit të vendeve jashtë Kosovës, apo nga personat që i përfaqësojnë zyrtarisht ata gjatë qëndrimit të tyre zyrtar në territorin doganor të Republikës së Kosovës. Lirimi mund të kushtëzohet në bazë të reciprocitetit.

2.Dispozitat e paragrafit 1 të këtij neni, po ashtu zbatohen për persona që gëzojnë privilegje në nivel ndërkombëtar të njëjta me ato që gëzojnë monarkët në pushtet apo krerët e shtetit.

KAPITULLI XXI
MALLRA TË IMPORTUARA PËR QËLLIME TË PROMOVIMIT TË TREGTISË

NËNKAPITULLI 1
MOSTRAT E MALLRAVE TË NJË VLERE JO TË MADHE

Neni 441

1. Pavarësisht nën-paragrafit 1.1 i nenit 445, mostrat e mallrave të cilat janë të një vlere jo të madhe dhe të cilat mund të përdoren vetëm për të nxitur porosinë e mallrave të llojit që ato përfaqësojnë, me qëllim të importimit të tyre në territorin doganor të Republikës së Kosovës, lirohen nga detyrimet e importit.

2. Dogana mund të kërkojë që artikuj të caktuar, për t'u kualifikuar për lirim sipas këtij neni, të shpallen të pashfrytëzueshme përgjithmonë, duke u copëtuar, grisur apo duke u vendosur shenja të qarta dhe të pashlyeshme, ose me ndonjë proces tjetër, me kusht që këto veprime nuk i dëmtojnë karakteristikat e tyre si mostra.

3. Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni, mostra të mallrave nënkupton çfarëdo artikulli që përfaqëson një lloj të mallrave, mënyra e prezantimit dhe sasia e të cilave, për mallra të llojit ose cilësisë së njëjtë, përjashton përdorimin e tyre për çfarëdo qëllimi tjetër pos asaj të nxitjes së porosive për atë mall.

NËNKAPITULLI II
MATERIALET E SHTYPURA DHE REKLAMUESE

Neni 442

1. Varësisht nga neni 443, materialet e shtypura reklamuese siç janë katalogët, listat e çmimeve, udhëzimet për përdorim apo broshurat lirohen nga detyrimet e importit, me kusht që ato kanë të bëjnë me:

1.1. Mallrat që janë për shitje apo huazim; ose

1.2. Shërbime të transportit, sigurimit tregtar apo shërbime bankare që ofrohen nga një person i vendosur jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës.

Neni 443

1. Lirimi i paraparë me nenin 442 kufizohet për materialet reklamuese të shtypura që i plotësojnë kushtet në vijim:

1.1. materiali i shtypur paraqet në mënyrë të qartë emrin e ndërmarrjes e cila prodhon, shet apo jep me qira mallrat, apo e cila i ofron shërbimet të cilave u referohet;

1.2. secila dërgesë nuk përmban më shumë se një dokument apo nga një kopje të veçantë të secilit dokument nëse përbëhet nga disa dokumente. Dërgesat që përmbajnë disa kopje të njëjtit dokument, mund të lirohen, nëse pesha e përgjithshme e tyre, nuk është më e madhe se një (1) kilogram;

1.3. materiali i shtypur nuk është pjesë e dërgesave grupore nga i njëjti dërgues për të njëjtin pranues.

Neni 444

Artikujt për qëllime reklamuese, që nuk kanë një vlerë Intrinsike komerciale, e që dërgohen falas nga furnitorët për klientët e tyre, të cilat, përveç funksionit reklamues nuk mund të shfrytëzohen për diçka tjetër, po ashtu lirohen nga detyrimet e importit.

**NËNKAPITULLI III
PRODUKTET E PËRDORURA OSE KONSUMUARA NË PANAIRE TREGTARE APO
NGJARJE TË NGJASHME****Neni 445**

1. Në zbatim të neneve 446 deri 449, lirohen nga detyrimet e importit:

1.1. Mostra të vogla përfaqësuese të mallrave të prodhuara jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës, që destinohen për panair tregtare apo ngjarje të ngjashme;

1.2. Mallrat e importuara vetëm për t'u demonstruar apo për t'i demonstruar makinat dhe aparatet, e prodhuara jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës dhe të ekspozuara në një panair tregtar apo ngjarje të ngjashme;

1.3. Lëndë të ndryshme të një vlere të vogël siç janë ngjyrat, llaqet, tapiceritë dhe të tjera, që përdoren për ndërtimin, rregullimin dhe dekorimin e stendave të përkohshme, ku vendosen përfaqësuesit e huaj në një panair tregtar apo ngjarje të ngjashme, të cilat asgjësohen pas përdorimit;

1.4. Material i shtypur, katalogë, prospekte, lista çmimesh, afishe reklamimi, kalendarë, qoftë me ilustrime apo jo, fotografi pa korniza si dhe artikuj tjerë të ofruar falas për reklamimin e mallrave të prodhuara jashtë territorit doganor të Republikës së Kosovës dhe të ekspozuara në një panair tregtar apo ngjarje të ngjashme.

2. Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni, panair tregtie apo ngjarje e ngjashme nënkupton:

2.1. ekspozita, panair, shfaqje dhe ngjarje të ngjashme që kanë të bëjnë me tregti, industri, bujqësi apo zejтари;

2.2. ekspozita dhe ngjarje që mbahen kryesisht për arsye bamirëse,

2.3. Ekspozita dhe ngjarje që mbahen kryesisht për arsye shkencore, teknike, zejtare, artistike, arsimore apo kulturore, apo sportive, për arsye fetare apo kulti, aktivitete të sindikatave apo për turizëm, apo me qëllim të promovimit të njohjes ndërkombëtare;

2.4. takime të përfaqësuesve të organizatave ndërkombëtare apo organeve kolektive;

2.5. Ceremoni dhe mbledhje zyrtare ose komemorative.

3. Panair tregtie apo ngjarje e ngjashme që nuk përfshin ekspozita për qëllime private në shitoret apo objektet tregtare për të shitur mallra që vijnë nga vende jashtë Kosovës.

Neni 446

1. Lirimi i paraparë me paragrafin 1 të nenit 445 kufizohet në mostra të cilat:

1.1. importohen pa pagesë si të tilla nga vende të tjera jashtë Kosovës apo përfitohen në ekspozitë nga mallra të importuara me shumicë nga ato vende;

1.2.të cilat ekskluzivisht shpërndahen falas për publikun në ekspozitë për përdorim apo konsumim nga personat të cilëve u janë ofruar;

1.3.janë të identifikueshme si mostra reklamuese të vlerës së ulët për njësi;

1.4.nuk janë lehtë të tregtueshme dhe, kur është e përshtatshme, paktohen në atë mënyrë që sasia e artikullit përkatës është më e ulët se sasia më e vogël e të njëjtit artikull që shitet në treg;

1.5.në rastin e gjërave ushqimore dhe pijeve që nuk janë të paketuara në mënyrën e përmendur në nën paragrafin 1.4 të këtij neni, konsumohen aty për aty në ekspozitë;

1.6.për nga vlera dhe sasia e përgjithshme të tyre, i përshtaten natyrës së ekspozitës, numrit të vizitorëve dhe kapacitetit të pjesëmarrjes së ekspozuesit.

Neni 447

1.Lirimet e parapara me nën-paragrafin 1.2 të nenit 445 kufizohen për mallrat të cilat:

1.1.konsumohen apo asgjësohen në ekspozitë, dhe

1.2.i përshtaten, për nga vlera totale dhe sasia, natyrës së ekspozitës, numrit të vizitorëve dhe kapacitetit të pjesëmarrjes së ekspozuesit.

Neni 448

1.Lirimet e parapara me nën-paragrafin 1.4 të nenit 445, kufizohen për materialin e shtypur dhe artikujt për qëllime reklamimi të cilat:

1.1.ekskluzivisht kanë për qëllim që të shpërndahen falas për publikun në vendin ku mbahet ekspozita;

1.2.për nga vlera dhe sasia e përgjithshme të tyre, i përshtaten natyrës së ekspozitës, numrit të vizitorëve dhe kapacitetit të pjesëmarrjes së ekspozuesit.

Neni 449

1.Lirimet e përmendura në nën-paragrafin 1.1 dhe 1.2 të nenit 445 nuk lejohen për:

1.1.produkte alkoolike;

1.2.duhan ose produkte të duhanit;

1.3.karburante, qoftë në gjendje të ngurtë, lëngët apo të gaztë.

KAPITULLI XXII

MALLRAT E IMPORTUARA PËR QËLLIME TË KONTROLLIMIT, ANALIZAVE APO PROVAVE

Neni 450

Në zbatim të neneve 451 deri në 456, mallrat të cilat i nënshtrohen kontrolleve, analizave apo testeve për të përcaktuar përbërjen, cilësinë apo karakteristikat tjera teknike të tyre për qëllime të informimit apo për hulumtime industriale ose tregtare lirohen nga detyrimet e importit.

Neni 451

Pavarësisht nenit 454, lirimet e parapara me nenin 450 lejohen vetëm me kusht që mallrat që do të kontrollohen, analizohen apo testohen do të shfrytëzohen apo asgjësohen plotësisht gjatë ekzaminimit, analizës apo testimit.

Neni 452

Mallrat e përdorura gjatë ekzaminimit, analizës apo testimit të cilat në vete paraqesin qëllimin e promovimit të shitjes, nuk lirohen nga detyrimet e importit.

Neni 453

Lirimi lejohet vetëm për ato sasi të mallrave të cilat janë saktësisht të nevojshme për qëllimin për të cilin importohen. Këto sasi do të përcaktohen për secilin rast nga autoriteti kompetent, duke marrë parasysh qëllimin në fjalë.

Neni 454

1. Lirimet e parapara me nenin 450 përfshijnë mallrat të cilat nuk janë shpenzuar apo asgjësuar në tërësi gjatë ekzaminimit, analizës apo testimit, me kusht që produktet që mbesin, me marrëveshje dhe nën mbikëqyrjen e Doganës:

1.1. janë asgjësuar krejtësisht apo shpallur si pa të pavlefshme nga pikëpamja tregtare me përfundimin e kontrollimit, analizës apo testimit; ose

1.2. i janë dorëzuar shtetit pa shkaktuar ndonjë shpenzim; ose

1.3. në rastet e arsyetuara në mënyrë të rregullt, janë eksportuar nga territori doganor i Republikës së Kosovës.

2. Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni, produktet e mbetura nënkupton produktet që rezultojnë nga ekzaminimi, analiza apo testimi ose mallrat që në fakt nuk janë përdorur.

Neni 455

1. Me përjashtim kur zbatohet paragrafi 1 i nenit 454, produktet që mbesin me përfundimin e ekzaminimit, analizës apo testimit të përmendur me nenin 450 janë objekt i detyrimeve përkatëse të importit sipas normës që zbatohet në datën e përfundimit të kontrollimit, analizës apo testimit, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore të vërtetuar ose pranuar në atë ditë nga Dogana.

2. Megjithatë, pala e interesuar mund, me marrëveshje dhe nën mbikëqyrjen e Doganës, t'i shndërrojë produktet e mbetura në mbeturinë ose skrap. Në këtë rast, detyrimet e importit do të jenë ato që zbatohen për ato mbeturina ose skrap në momentin e shndërrimit.

Neni 456

Periudha brenda të cilës duhet të kryhen ekzaminimit, analizat apo testimet si dhe formalitetet administrative që duhen plotësuar për t'u siguruar se mallrat janë duke u përdorur për qëllimet e destinuara, përcaktohen nga Dogana.

KAPITULLI XXIII
DËRGESAT PËR ORGANIZATAT QË MBROJNË TË DREJTAT E AUTORIT APO TË
DREJTAT E PATENTAVE INDUSTRIALE DHE TREGTARE

Neni 457

Markat tregtare, modelet apo dizajnët si dhe dokumentet shoqëruese të tyre, e po ashtu edhe kërkesat për patenta për zbulime apo të ngjashme, që i dorëzohen organit kompetent për mbrojtën e të drejtave të autorit apo për mbrojtjen e të drejtave të patentës industriale apo tregtare, lirohen nga detyrimet e importit.

KAPITULLI XXIV
MATERIALET INFORMATIVE TURISTIKE

Neni 458

1.Pavarësisht neneve 397 deri 405, lirohen nga detyrimet e importit:

1.1.dokumentacioni, përfshirë fletushkat, broshurat, librat, revistat, udhërrëfyesit, afishet me apo pa kornizë, fotografitë dhe fotot e zmadhuara pa korniza, hartat me apo pa ilustrime, ekspozimet e vitrinave dhe kalendarët e ilustruar), që do të shpërndahet falas dhe qëllimi kryesor i të cilit është inkurajimi i publikut për të vizituar vendet e huaja e sidomos për të marrë pjesë në takime apo ngjarje kulturore, turistike, sportive, fetare apo profesionale, me kusht që ky material përmban jo më tepër se njëzetë e pesë për qind (25%) reklamime private tregtare, duke përfshirë të gjitha reklamat private komerciale për firmat në Kosovë dhe se natyra e përgjithshme e qëllimeve promovuese të tij është i dukshëm;

1.2.listat e hoteleve të huaja dhe vjetarët e botuar nga agjencionet zyrtare turistike, apo nën përkujdesjen e tyre, dhe oraret për shërbimet e huaja të transportit, atëherë kur një material i tillë do të shpërndahet falas dhe përmban jo më tepër se njëzetë e pesë për qind (25%) reklama private komerciale, duke përfshirë të gjitha reklamat private komerciale për firmat në Kosovë;

1.3.materiali referues për furnizimin e përfaqësuesve apo korrespondentëve të akredituar të emëruar nga agjencionet kombëtare zyrtare turistike dhe që nuk destinohen për shpërndarje, kryesisht vjetarë, lista të numrave të telefonit apo teleksit, lista të hoteleve, katalogë të panairëve, mostra të punëdores me vlerë të vogël dhe materiale për muzetë, universitetet, qendrat termale apo ndërmarrjet tjera të ngjashme.

KAPITULLI XXV
DOKUMENTE DHE ARTIKUJ TË NDRYSHËM

Neni 459

1.Nga detyrimet e importit lirohen:

1.1. dokumentet që u dërgohen falas shërbimeve publike të Kosovës;

1.2.publikime të qeverive të huaja dhe publikime nga organe zyrtare ndërkombëtare, që do të shpërndahen falas;

1.3. fletëvotime për zgjedhjet e organizuara nga organe të themeluara në vende tjera

jashtë Kosovës;

1.4. objekte që dorëzohen si prova apo për qëllime të ngjashme në gjykata apo organe tjera zyrtare të Kosovës;

1.5. ekzemplarë të nënshkrimeve dhe letra qarkore të shtypura që kanë lidhje me nënshkrimet e dërguara, si pjesë e këmbimit të rregullt të informatave në mes të shërbimeve publike apo institucioneve bankare;

1.6. materiale zyrtare të shtypura që i dërgohen Bankës Qendrore të Kosovës;

1.7. raporte, deklarata, shënime, prospekte, fletë-aplikacione dhe dokumente tjera të përpiluara nga kompani të regjistruara jashtë Kosovës dhe që i dërgohen bartësve apo nënshkruesve të letrave me vlerë të lëshuara nga këto kompani;

1.8. media të regjistruara, përfshirë karta të përforcuara, regjistrues zëri, mikrofilma dhe të tjera, që përdoren për bartjen e informatave të dërguara falas tek i adresuari, deri në atë masë që lirimi nga detyrimet e importit nuk shkakton keqpërdorime apo shtrembërime të mëdha të konkurrencës;

1.9. dosje, arkiva, formularë të shtypur dhe dokumente tjera për t'u shfrytëzuar në mbledhje, konferenca apo kongrese ndërkombëtare, si dhe raporte nga mbledhje të tilla;

1.10. plane, vizatime teknike, kopje të projekteve, përshkrime dhe dokumente tjera të ngjashme të importuara me qëllim të përfitimit apo realizimit të porosive nga vendet jashtë Kosovës apo për pjesëmarrje në një konkurs që mbahet në territorin doganor të Republikës së Kosovës;

1.11. dokumente për t'u shfrytëzuar për kontrollime që zbatohen në territorin doganor të Republikës së Kosovës nga institucione të themeluara në vendet jashtë Kosovës;

1.12. formularë të shtypur për t'u përdorur si dokumente zyrtare në qarkullimin ndërkombëtar të automjeteve apo mallrave, në kuadër të konventave ndërkombëtare;

1.13. formularë të shtypur, etiketa, bileta dhe dokumente të ngjashme të dërguara nga ndërmarrjet transportuese apo hoteliere në vendet jashtë Kosovës për agjensionet e udhëtimit të vendosura në territorin doganor të Republikës së Kosovës;

1.14. formularë të shtypur dhe bileta, fletëngarkesa, flete dërgesa dhe dokumente tjera tregtare apo të zyrës të cilat janë shfrytëzuar;

1.15. formularë zyrtarë të shtypur nga vende jashtë Kosovës apo autoritete ndërkombëtare, dhe material i shtypur që është në përputhje me standardet ndërkombëtare të dërguara për t'u shpërndarë nga shoqatat e huaja për shoqatat korresponduese në Kosovë;

1.16. fotografi, sllajde dhe stereotipe të fotografive, të titulluara apo jo, që i dërgohen mediave të shtypit apo botuesve të gazetave apo revistave;

1.17. Pulla takse apo të ngjashme me të cilat dëshkohet pagesa e detyrimeve në vende tjera jashtë Kosovës.

KAPITULLI XXVI
MATERIALE NDIHMËSE PËR DEPONIMIN DHE RUAJTJEN E MALLRAVE GJATË TRANSPORTIMIT TË TYRE

Neni 460

Materialet e ndryshme siç janë litari, kashta, pëlhura, letra dhe kartoni, druri dhe plastika që përdoren për deponim dhe ruajtje, si dhe mbrojtjen nga nxehtësia, për mallrat gjatë transportit të tyre nga një vend jashtë Kosovës për në territorin doganor të Republikës së Kosovës, që natyrisht nuk mund të shfrytëzohen sërish, lirohen nga detyrimet e importit.

KAPITULLI XXVII
SHTROJAT, USHQIMI DHE PAJISJET PËR KAFSHË GJATË TRANSPORTIT TË TYRE

Neni 461

Ushqime të ndryshme dhe pajisje të çfarëdo përshkrimi të bartura në mjetet e transportit që shfrytëzohen për bartjen e shtazëve nga një vend jashtë Kosovës për në territorin doganor të Republikës së Kosovës, me qëllim të shpërndarjes shtazëve në fjalë gjatë udhëtimit, lirohen nga detyrimet e importit.

KAPITULLI XVIII
KARBURANTET DHE VAJRAT LUBRIFIKUESE QË GJENDEN NË MJETET MOTORIKE TOKËSORE DHE NË KONTEJNERË TË VEÇANTË

Neni 462

1.Në zbatim të neneve 463, 464 dhe 465, lirohen nga detyrimet e importit:

1.1.karburanti që gjendet në rezervuarin standard të mjeteve motorike private dhe tregtare dhe motoçikletave, si dhe kontejnerëve të veçantë, që hyjnë në Kosovë; dhe

1.2.karburanti që gjendet në rezervuarët e bartshëm nëpër mjetet motorike private dhe motoçikleta, me një maksimum prej dhjetë (10) litra për automjet.

2.Për qëllime të paragrafit 1 të këtij neni:

2.1.mjet motorik tregtar nënkupton çfarëdo mjeti motorik rrugor, duke përfshirë traktorët me ose pa rimorkio, i cili për nga lloji i konstruksionit dhe pajisjet e tij është i modeluar për transportim, qoftë me pagesë apo pa pagesë i më tepër se nëntë (9) personave, duke përfshirë edhe shoferin, si dhe mallrave, por nënkupton edhe çfarëdo automjeti rrugor për një qëllim specifik tjetër nga transporti;

2.2.mjet motorik privat nënkupton çfarëdo automjeti që nuk përfshihet në nën paragrafin 2.1 të këtij neni,

2.3.rezervuar standard nënkupton:

2.3.1.rezervuarët e përhershëm të vendosur nga prodhuesi në të gjitha mjetet motorike të njëjtit tip sikurse mjeti motorik përkatës, me ç' rast ky instalim i përhershëm mundëson që karburanti të shpenzohet drejtpërdrejt, me qëllim të vënies në lëvizje të mjetit motorik e atëherë kur është e mundshme, gjatë transportit, edhe për aktivizimin e sistemit ftohës dhe sistemeve tjera,

2.3.2.rezervuarët e gazit të montuar në mjete motorike të dizajnuara për përdorim direkt të gazit si karburant si dhe rezervuarë të montuar për sisteme tjera, me të cilat mund të jetë i pajisur mjeti motorik, po ashtu do të konsiderohen të jenë rezervuarë standard,

2.3.3.rezervuarët e përhershëm të vendosur nga prodhuesi nëpër të gjithë kontejnerët e të njëjtit lloj sikurse kontejneri përkatës, instalimi i përhershëm i të cilit mundëson që karburanti të shfrytëzohet direkt, gjatë transportit, për aktivizimin e sistemit ftohës dhe sistemeve tjera me të cilat janë të pajisura kontejnerët e veçantë;

2.4.Kontejner i veçantë nënkupton çfarëdo kontejneri të pajisur me aparaturë të dizajnuar enkas për sistemet ftohëse, sistemet e oksigjenimit, sistemet termo-izoluese, apo sisteme tjera.

Neni 463

Sa i përket karburantit që gjendet në rezervuarët standard të mjeteve motorike tregtare dhe kontejnerëve të veçantë, lirimi lejohet për dyqind (200) litra për automjet, për çdo kontejner të veçantë dhe për një udhëtim.

Neni 464

1.Sasia e derivateve të liruara nga detyrimet e importit kufizohet në rastet e:

1.1.mjeteve motorike komerciale të angazhuara në transport ndërkombëtar në zonën e tyre kufitare në thellësi maksimale deri në njëzetepesë (25) kilometra, me kusht që udhëtimet e tilla bëhen nga persona që banojnë në zonën kufitare,

1.2.mjeteve motorike private që u takojnë personave që banojnë në zonën kufitare.

2.Për qëllim të zbatimit të dispozitave në nën paragrafin 1.2 të këtij neni, zonë kufitare nënkupton, pa paragjykuar konventat ekzistuese në këtë drejtim, një zonë e cila nuk është më e gjatë se pesëmbëdhjetë (15) kilometra nga kufiri. Rajonet lokale administrative, pjesë të territorit të cilave shtrihet brenda zonës, konsiderohen gjithashtu të jenë pjesë e kësaj zone kufitare.

Neni 465

1.Karburanti i liruuar nga detyrimet e importit sipas neneve 462, 463 dhe 464, nuk mund të përdoret në një mjet motorik tjetër nga ai në të cilin është importuar e as të largohet nga ai automjet e të ruhet diku tjetër, përveç gjatë riparimeve të nevojshme të atij mjeti motorik, e as të bartet, me ose pa pagesë, nga personi që përfiton nga lirimi.

2.Shkelja e paragrafit 1 të këtij neni shkakton zbatimin e detyrimeve të importit për mallin përkatës, sipas normës që zbatohet në datën e shkeljes së tillë, në bazë të llojit të mallrave dhe vlerës doganore të vërtetuar apo pranuar në atë datë nga Dogana.

Neni 466

Lirimi i paraparë me nenin 462 zbatohet po ashtu edhe për vajrat lubrifikues që gjenden në mjete motorike dhe që nevojiten për funksionimin e tyre normal gjatë udhëtimit përkatës.

KAPITULLI XXIX MATERIALE PËR NDËRTIMIN, MIRËMBAJTJEN APO ZBUKURIMIN E PËRMENDOREVE APO VARREZAVE TË VIKTIMAVE TË LUFTËS

Neni 467

Mallrat e çfarëdo përshkrimi, të importuara nga organizata të miratuara për këtë qëllim nga autoriteti kompetent, që do të shfrytëzohen për ndërtimin, mirëmbajtjen apo zbukurimin e

varrezave dhe përmendoreve të viktimave të luftës të vendeve jashtë Kosovës e që janë të varrosur në territorin doganor të Republikës së Kosovës, lirohen nga detyrimet e importit.

KAPITULLI XXX
ARKIVOLET, URNAT E PËRMORTSHME DHE ARTIKUJT DEKORATIV PËR FUNERALE

Neni 468

1.Nga detyrimet e importit lirohen:

1.1.arkivole që bartin kufoma dhe hinore që bartin hirin e personave të vdekur, si dhe lulet, kurorat e luleve për funeral dhe objekte tjera dekorative që zakonisht i shoqërojnë ato; dhe

1.2.lule, kurora lulesh dhe objekte tjera dekorative të sjellura nga persona që banojnë në vende tjera jashtë Kosovës e të cilët marrin pjesë në një ceremoni funerali apo të cilët vijnë për të dekoruar varret në territorin doganor të Republikës së Kosovës, me kusht që këto importe nuk pasqyrojnë, qoftë për nga natyra ose sasia e tyre, ndonjë qëllim tregtar.

PJESA E TRETË
LIRIMI NGA DETYRIMET E EKSPORTIT

KAPITULLI I
DËRGESAT ME VLERA JO TË MËDHA

Neni 469

Dërgesat që i nisen marrësit, me letër apo pako postare dhe që përmbajnë mallra me vlerë të përgjithshme që nuk tejkalon shumën prej dhjetë (10) euro, mund të lirohen nga detyrimet e eksportit.

KAPITULLI II
KAFSHË TË ZBUTURA TË EKSPORTUARA GJATË KOHËS SË TRANSFERIT TË VEPRIMTARISË BUJQËSORE NGA KOSOVA NË NJË VEND TJETËR TË HUAJ

Neni 470

1.Kafshë të zbutura, që përbëjnë bagëtinë e një ndërmarrjeje bujqësore që ka pushuar se vepruari në territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe bartë veprimtarinë e saj në një vend tjetër jashtë Kosovës, lirohen nga detyrimet e eksportit.

2.Lirimi i paraparë në paragrafin 1 të këtij neni kufizohet për kafshët e zbutura që për nga numri i përshtaten natyrës dhe madhësisë së ndërmarrjes bujqësore.

KAPITULLI III
PRODUKTE TË FITUARA NGA PRODHUES BUJQËSORË QË KULTIVOJNË NË TOKA QË NDODHËN NË KOSOVË

Neni 471

1. Produkte bujqësore ose blegtorale të fituara në Kosovë në pronat në fqinjësi me një vend tjetër jashtë Kosovës, të punuara në kapacitet të pronarit apo qiramarrësit, nga persona ndërmarrja

kryesore e të cilëve është në një vend tjetër në fqinjësi me Kosovën, mund të lirohen nga detyrimet e eksportit.

2. Për të përfituar nga dispozitat e paragrafit 1 të këtij neni, produktet e fituara nga kafshët e zbutura duhet të fitohen nga kafshët me origjinë nga vendi tjetër përkatës apo që përmbushin kërkesat për qarkullim të lirë atje.

Neni 472

Lirimi i paraparë me paragrafin 1 të nenit 471 kufizohet për produktet të cilat nuk i janë nënshtruar trajtimeve tjera përveç atyre që zakonisht pasojnë pas korjes apo prodhimit të tyre.

Neni 473

Lirimi lejohet vetëm për produktet që sjelle në vendin tjetër përkatës nga prodhuesi bujqësor apo në llogari të tij.

KAPITULLI IV FARËRAT E EKSPORTUARA NGA PRODHUESIT BUJQËSORË PËR PËRDORIM NË TOKA QË NDODHËN NË VENDE TJERA TË HUAJA

Neni 474

Farërat për përdorim në toka që ndodhën në një vend tjetër në fqinjësi me territorin doganor të Republikës së Kosovës dhe që punohen, në kapacitet të pronarit apo të qiramarrësit, nga persona ndërmarrja kryesore e të cilëve është në një vend tjetër në fqinjësi me Kosovën, mund të lirohen nga detyrimet e eksportit.

Neni 475

1. Lirimi i paraparë me nenin 474 kufizohet në sasi të farërave, që kërkohen për qëllim të punimit të pronës.

2. Lirimi lejohet vetëm për farërat që eksportohen drejtpërsëdrejti nga territori doganor i Republikës së Kosovës nga prodhuesi bujqësor apo në llogari të tij.

KAPITULLI V USHQIME DHE PAJISJE PËR KAFSHË QË NEVOJITEN PËR KAFSHË GJATË EKSPORTIMIT TË TYRE

Neni 476

Ushqimi dhe pajisjet për kafshë të çfarëdo përshkrimi të bartura në mjetet e transportit që përdoren për bartjen e kafshëve nga territori doganor i Republikës së Kosovës, në një vend tjetër jashtë Kosovës, me qëllim të shpërndarjes shtazëve në fjalë gjatë udhëtimit, mund të lirohen nga detyrimet e eksportit.

PJESA E KATËRT DISPOZITA TË PËRGJITHSHME DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 477

1. Në zbatim të paragrafit 2 të këtij neni, Pjesa e Dytë e këtij ligji zbatohet qoftë për mallrat

e deklaruar për qarkullim të lirë që vijnë drejtpërsëdrejti nga vendet e tjera jashtë Kosovës, si dhe për mallrat që janë deklaruar për qarkullim të lirë, pasi që i janë nënshtruar ndonjë procedure tjetër doganore.

2.Rastet në të cilat lirimi nga detyrimet e importit nuk mund të jepet për mallrat e deklaruar në qarkullim të lirë pasi që i janë nënshtruar ndonjë procedure tjetër doganore vendosen me vendim nga Qeveria.

Neni 478

Kur i njëjti person njëkohësisht plotëson kushtet e kërkuara për lirim nga detyrimet e importit apo eksportit, nën dispozita të ndryshme të këtij Libri, dispozitat në fjalë zbatohen në harmoni.

Neni 479

Kur ky Kod parasheh që e drejta në lirim i nënshtrohet plotësimit të kushteve të caktuara, personi përkatës ofron dëshmi se këto kushte janë plotësuar për ta bindur Doganën.

Neni 480

1.Dogana lejon lirimet si në vijim:

1.1.lirim sipas Konventës së Vjenës për lidhje diplomatike, të datës 18 prill 1961, Konventës së Vjenës për lidhje konsullore të datës 24 prill 1963 apo konventa tjera konsullore, apo Konventës së Nju Jorkut, të datës 16 dhjetor 1969 për misione të posaçme;

1.2.lirim sipas privilegjeve të zakonshme të akorduara me marrëveshje ndërkombëtare apo marrëveshje të zyrave qendrore pale kontraktuese e të cilave është një vend apo organizate ndërkombëtar, duke përfshirë lirimin e lejuar, me rastin e takimeve ndërkombëtare;

1.3.lehtësim sipas privilegjeve dhe imuniteteve zakonore të dhëna në kontekstin e marrëveshjeve ndërkombëtare për institutet ose organizatat kulturore ose shkencore sipas ligjit ndërkombëtar;

1.4.lirim sipas privilegjeve të zakonshme dhe imuniteteve të akorduara në kontekst të marrëveshjeve për bashkëpunim kulturor, shkencor apo teknik të bëra me vendet e tjera;

1.5.lirim të veçantë të paraqitur sipas marrëveshjeve të arrira me vende të tjera dhe përcaktimin e masave të përbashkëta për mbrojtjen e personave apo të ambientit;

1.6.lirim të veçantë të paraqitur sipas marrëveshjeve të bëra me shtetet fqinje, justifikuar nga natyra e tregtisë së zonës kufitare me vendet në fjalë;

1.7.lirimet e lejuara me legjislacionin tjetër në fuqi.

1.8.Përveç lirimeve të parapara me këtë Kod dhe legjislacionit tjetër në fuqi, Qeveria me vendim mund të liroj subjekte tjera dhe parasheh mbikëqyrjen e lirimit.

Neni 481

Lirimet për bashkësitë fetare

1.Bashkësitë fetare që janë të përcaktuara në përputhje me legjislacionin në fuqi, lirohen:

1.1.për aktivitetet ekonomike që janë specifike për qëndrueshmërinë financiare të bashkësive fetare, të cilat përfshijnë aktivitetet siç janë:

1.1.1. prodhimi i qëndisjeve dhe veshjeve fetare,

1.1.2. qirinjve, pikturimi i ikonave, punimet e drurit dhe zdrukthëtaria dhe

1.1.3. prodhimet tradicionale bujqësore.

2. Importimin dhe blerjet, përfshire eksportin, e produkteve relevante, materialeve, makinerisë, veglave dhe bagëtisë që ndërlidhen më aktivitetet sipas paragrafit 1 të këtij neni.

3. Me akt nënligjor të Ministrit përkatës për Financa përcaktohet mbikëqyrja dhe masat e kontrollit nga Dogana.

Neni 482 Aktet nënligjore

Dispozitat për zbatimin e neneve 374, 377, 397 deri 401, 406, 407, 412, 413, 421 deri 423 dhe 428 të këtij Kodi dhe shtojcat për zbatim të neneve 397, 398, 421 dhe 422, përcaktohen me akt nënligjor të Qeverisë.

Neni 483 Dispozitat kalimtare

1. Borxhi doganor për automjetet e liruara për personat me aftësi të kufizuara sipas Kodit Doganor dhe të Akcizave nr.03/L-109, shuhet pas kalimit të afatit të përcaktuara në nën paragrafin 2.2 të nenit 425 të këtij Kodi.

2. Afati sipas paragrafi 1 të këtij neni fillon të rrjedhe nga data e përfundimit të lirimit.

LIBRI I GJASHTË DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 484 Aktet nënligjore

Aktet nënligjore të paraparë me këtë Kod miratohen në periudhë prej një (1) viti nga hyrja në fuqi e këtij Kodi. Deri në miratimin e akteve nënligjore të parapara me këtë Kod, zbatohen aktet nënligjore që janë në fuqi në kohën e hyrjes në fuqi të këtij Kodi, me kusht që nuk janë në kundërshtim me dispozitat e këtij Kodi.

Neni 485 Referencat

Në çdo dispozitë ligjore në fuqi, që i referohet Kodi nr. 03/L-109 Doganor dhe i Akcizave në Kosovë, përfshirë ligjet për ndryshimin dhe plotësimin e tij, apo dispozitave të veçanta të Kodit të lartpërmendur, do të nënkuptohet si e bërë në këtë Kod apo dispozitën përkatëse të tij.

Neni 486 Shfuqizimi

1. Me hyrjen në fuqi të këtij Kodi, shfuqizohen:

1.1. Kodi nr. 03/L-109 Doganor dhe i Akcizave në Kosovë;

1.2. Ligji nr. 04/L-099 për ndryshimin dhe plotësimin e Kodit nr. 03/L-109 Doganor dhe i Akcizave në Kosovë, dhe

1.3. çdo dispozitë tjetër në kundërshtim me këtë Kod.

Neni 487
Hyrja në fuqi

Ky Kod hyn në fuqi pesëmbëdhjetë (15) ditë pas publikimit në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës.

Kodi Nr. 08/L-247
04 Prill 2024

Shpallur me dekretin Nr. DL-55/2024, datë 30.04.2024 nga Presidentja e Republikës së Kosovës Vjosa Osmani-Sadriu